

ਹੱਕ, ਸੱਚ, ਇਨਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਲੜ ਰਹੇ ਲੋਕ ਕਿਤੇ ਵੀ ਹੋਣ ਉਹ ਸਾਡੇ ਲੋਕ ਹਨ

ਸਾਡੇ ਲੋਕ

SADE LOK

sadelok.com

8-14 ਜੁਲਾਈ 2026

ਸਾਲ 17ਵਾਂ - ਅੰਕ 28
email : info@sadelok.com

510-706-1300

ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲ
ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੋਵਰ' ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਚ ਭਾਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ

(ਦੇਖੋ ਸਫ਼ਾ 41 'ਤੇ)

COMPLETE SOLAR & BATTERY STARTING AT \$23,000

For a standard 5kW Solar & 14kWh Battery system
Price is for installation on code-compliant homes. Electrical panel or roof upgrades are extra.

CALL OR TEXT HARRY FOR A QUOTE (925) 537-2732

(ਬਾਕੀ ਸਫ਼ਾ 19 'ਤੇ)

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਰਤੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵੱਡਾ ਧਮਾਕਾ
FBI ਅਤੇ RCMP ਦਾ ਐਕਸ਼ਨ; ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗੈਂਗ ਦਾ ਗਲੋਬਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਤਬਾਹ, 37 ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ!

Photo Credit: FBI

ਸੁਪਾਰੀ ਕਿਲਿੰਗ, ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਡਰੱਗ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼
FBI ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਅਤੇ 'ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਹਾਰਡ ਬਾਲ' ਦੇ ਵੱਡੇ ਖੁਲਾਸੇ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ FBI ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ RCMP ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਿਫੀਕੇਟ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ 'ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਹਾਰਡ ਬਾਲ' (Operation Hard Ball) ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ

ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ਬਣਾ ਦਾ ਲੋਕ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।
ਚੁੱਕੇ ਭਾਰਤੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਮੂਹ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ (ਦੇਖੋ ਸਫ਼ਾ 38 'ਤੇ)

ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ 250ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 'ਤੇ 'ਇੰਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ' ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚਿੱਠੀ

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵੱਲੋਂ, ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ 250ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 120 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ (ਦੇਖੋ ਸਫ਼ਾ 35 'ਤੇ)

ਲਖਨਊ 'ਚ ਸਿਆਸੀ ਹਲਚਲ

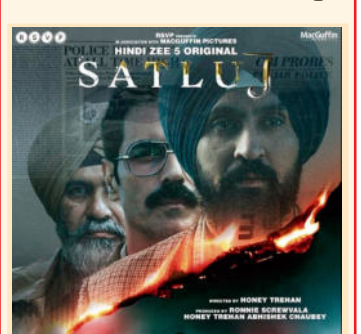
ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ; ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਦਾ ਕੀਤਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ

ਲਖਨਊ : ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਖ਼ਾਸ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ (ਦੇਖੋ ਸਫ਼ਾ 41 'ਤੇ)

ਕਿੰਨਾ ਚਿਰ ਹੋਰ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਜਰਦੇ ਰਹੋਗੇ, ਇਹ ਬੇਕਦਰੀ ਦੀ ਮੌਤ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਮਰਦੇ ਰਹੋਗੇ? ਫਿਲਮ 'ਸਤਲੁਜ: ਸਿੱਖ ਕਤਲੇਆਮ' ਨੂੰ OTT ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣਾ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ 31 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ 'ਰੋਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਵੀ ਨਹੀਂ!

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ (ਹੱਕਾਂ) ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਤਖ਼ੱਦਦ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸੱਚੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਸਤਲੁਜ'

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਕੇ ਲਾਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਫਿਲਮ

ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦੋ ਦਿਨ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਨ (ਪਾਬੰਦੀ) ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਕਾਲੇ ਦੌਰ ਦਾ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਭੜਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਦੇਖਣ ਨੂੰ (ਦੇਖੋ ਸਫ਼ਾ 26-27 'ਤੇ)

Bhatia & Co, Inc
Certified Public Accountants
Our Services: Business Tax (C corp/S corp/LLC etc), Individual Tax, Estate Tax, International Tax (FBAR/FATCA/5471/5472 etc), Non-Profit entities (Formation, IRS, FTB & DOI approval), Accounting & Payroll, Sales & Other Taxes, Financial Audit & Review, Tax Audit & Representation (IRS/FTB/BOE etc), Collection, Lien & Back Taxes, Offer in Compromise.
Santa Clara - Pleasanton - Merced
(844) 4USTAX (209) 354-8696
info@bhatiaco.com, www.bhatiaco.com

Bhatia Law Associates
Attorney at Law
Immigration and Business Services
IMMIGRATION
Immigrant Visas (Green Card)
Green Card: Employment based/PERM/NIW
Green Card: Family based
Green Card through refugee or asylee
Green Card: Investor & other categories
PERM
Nonimmigrant Visas: Fiancee visas, H1/L1/H4/L2/NAFTA TN/E2/E3, Student Visa, B-1/B-2 Visitor Visas and Other Categories of nonimmigrant visas
Other Immigration Services: Citizenship, e-Verify, 1-9 and Other Compliance, Other service - B-1/B-2 Visitor Visas extension and other Services.
Santa Clara - Pleasanton - Merced
(844) 4USATAX (209) 354-8696
info@bhatiaco.com, www.Smoothimmigration.com

Jaspreet Singh
Attorney at law
ਅਮਰੀਕਾ 'ਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਨਾਮ
ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ, ਬੈਕਰਪਸੀ, ਫੈਮਿਲੀ ਲਾਅ
Over 18 Years of Legal Experience
Specializes In: USA Immigration, Citizenship, Green Card, Deportation Defense, Political Asylum, Detention Cases, Artists, Sin gers P3 Visas, Priest R1 Visas, Investors EB 5 Visas, L1 Business Visas, Fmly Law, Criminal Defense Cases
44808 S. Grimmer Blvd. #208 Fremont, CA 94538 Tel.: 510-657-6444
2951 W. Capital Ave. W. Sacramento CA 95691
4491 West Shaw Ave. # 131 Fresno, CA 93711 Tel.: 559-271-5511
37-1873 Street Suite #401, Jackson Heights NY 11372 Tel.: 718-633-844

Padam Builders
ਅਸੀਂ ਘਰ, ਗੈਸ ਸਟੇਸ਼ਨ, ਸੋਲਰ, ਸ਼ੋਪਹਾਊਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਸਟਰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੋਸ਼ ਫਾਊਨਡੇਸ਼ਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੱਕ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਸਾਡੇ ਕੋਸ਼ ਦੀ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਗਰੰਟੀ
email: padambuilders@gmail.com
Licensed # 1019803
Bhupinder S. Padam
PH : 510-565-6667

KW LAKE WASHINGTON SO KELLERWILLIAMS REALTY
CJ Singh
Realtor
License # 24012019
Real Estate Broker
ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਬਿਜਨਸ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਚੁੱਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਉਪਰ 100% ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
(206) 295-5993 | c.singh@kw.com | realtorcjsingh.com
bellevueareahomefinder.com
707 S Grady Way Suite 730, Renton, WA 98057

SAN RAMON Lathrop & Mani Street Manteca
URGENT CARE & CLINIC
9140 Alcosta Boulevard Ste D San Ramon, CA 94583 (925) 361-5959
15810 Harlan Road #A Lathrop, CA 95330 (209) 983-9000
1040 North Main Street Manteca, CA 95336 (209) 825-51155
Call US : 209-637-0210 | 612-578-8078 | 925-495-0207
CITIZENSHIP ELIGIBILITY AND GREEN CARD APPLICATION
Visit Us Now! **Dr. Rajesh Maheshwari, MD**
San Ramon URGENT CARE & CLINIC | Lathrop URGENT CARE | Main Street URGENT CARE
https://www.sanramonurgentcare.com | Email us at info@sanramonucc.com

LAW OFFICES OF EMMANUEL ENYINWA
All Services Under One Roof
ESQ, Abogado
369 Pine Street, Suite 420, San Francisco, CA 94104
Emyinalaw@gmail.com
EMMANUEL ENYINWA
Attorney of Law
Tel. 415-956-6100
Fax. 415-956-6111
ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇੱਕ ਛੱਤ ਥੱਲੇ
ਨੋਟ : ਇੱਥੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਵੀ ਬੋਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵੀ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।
ਅਸੀਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।
ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਪ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ Manteca-Arizona- San Francisco

Valley Real Estate Center

Better Deal will be given from New Builders to Book New home in Mountain House, Tracy, Manteca and Lathrop

ਮਾਊਂਟੇਨ ਹਾਊਸ, ਟਰੇਸੀ, ਮਨਟੇਕਾ ਅਤੇ ਲੈਥਰੋਪ ਵਿਚ ਨਵਾਂ ਘਰ ਬੁੱਕ ਕਰਨ ਲਈ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਬਿਲਡਰਜ਼ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਡੀਲ ਦਿਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਅਲਮੰਡ ਫਾਰਮ, ਆਰਿਫਸ ਬਿਲਡਿੰਗ, ਫਾਰਮ ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਯਾਰਡ ਲਈ ਵੀ ਵਧੀਆ ਸੇਵਾਵਾਂ ਹਾਸਲ ਕਰੋ।

For agriculture and almond Farm, office building, Farm House and for Truck Yard in Tracy, Manteca, Lathrop and Stockton

Total 35.5 Young Three Years old Tree Padre and Nonpareil Variety. With Riparian Right From the San Joaquin River. With a Single Family Small Home, IT's Very Desirable Property

Listing

Property Address : 27022 River Roadm, Newman CA 95260.

RANJIT SINGH

VALLEY REAL ESTATE CENTER (OFFICE LIC.: 01392267)

68 E 11TH STREET STE 109, TRACY, CA 95376

OFFICE : 209-956-1000 CELL : 408-355-5700, GBSINGH84@GMAIL.COM

300 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਸਰੂਪ ਹੋਣਗੇ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ; ਸੰਗਤਾਂ ਜਲਦ ਕਰ ਸਕਣਗੀਆਂ ਦਰਸ਼ਨ-ਦੀਦਾਰੇ

ਸਕਾਟਲੈਂਡ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਖਬਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਲਗਭਗ 300 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣਾ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ, ਜੋ ਕਿ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ (UK) ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਲਦ ਹੀ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਮਿਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਸਰੂਪ 1700 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪਵਿੱਤਰ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਸਰੂਪ ਸਿੱਖ ਸਾਮਰਾਜ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਸੀ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਲ 1848 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੁੱਲੇਵਾਲਾ ਕਿਲੇ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਤਾਂ ਉੱਥੋਂ ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਸਰ ਜੌਨ ਸਪੈਂਸਰ ਲੌਗਨ ਰਾਹੀਂ ਐਡਿਨਬਰਗ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੇ ਆਰਕਾਈਵਜ਼ (ਪੁਰਾਲੇਖ) ਵਿੱਚ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਰ ਜੌਨ ਸਪੈਂਸਰ ਲੌਗਨ ਉਹੀ ਸ਼ਖ਼ਸ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਸਿੱਖ ਰਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਕੋਹਿਨੂਰ ਹੀਰਾ

ਮਹਾਰਾਣੀ ਵਿਕਟੋਰੀਆ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਸਾਲ 2020 ਵਿੱਚ ਐਡਿਨਬਰਗ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਖੋਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦੀ ਖੋਜ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਸਿੱਖ ਖੋਜੀਆਂ ਨੇ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਵੈੱਬਸਾਈਟ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਭਾਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਐਡਿਨਬਰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲੇਟ ਜਨਰਲ (CGI), ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਤਾਲਮੇਲ ਮੀਟਿੰਗ ਹੋਈ ਹੈ। ਸੈਂਟਰਲ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਗਲਾਸਗੋ ਵਿਖੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਰਾਤਨ ਸਰੂਪ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਹੈਰੀਟੇਜ ਕਲੈਕਸ਼ਨ ਟੀਮ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾ 'ਸਿੱਖ ਸੰਜੋਗ' ਦੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਸਿੰਘ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਦੀ ਬਹੁਤ ਹੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਬਹਾਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਾਸਤ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹਿੱਸਾ ਦੱਸਿਆ।

ਰੱਖੜਾ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਅਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ

ਇੱਕੋ ਜਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਹੇਠ ਆਪ ਜੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ (ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਬਿਜਨਸ, ਪਰਸਨਲ), ਰੀਅਲ ਅਸਟੇਟ, ਲਾਈਫ ਇੰਸ਼ੂਰੈਂਸ, ਉਬਾਮਾ ਕੇਅਰ, ਮੈਡੀਕੇਅਰ, ਪਾਸਪੋਰਟ ਰਿਨਿਊ, ਵੀਜਾ, ਸਿਟੀਜ਼ਨਸ਼ਿਪ, ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ, ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ, R-1 ਵੀਜਾ, ਫੈਮਿਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਫਾਈਲਿੰਗਜ਼ ਜਾਂ ਫਿਰ IRS ਨਾਲ ਕੋਈ ਵੀ ਮਸਲਾ।

ਹੁਣ ਤੁਸੀਂ ਇਥੇ **MEDICARE BENEFITS** ਲਈ ਅਪਲਾਈ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਅਤੇ ਮੈਡੀਕੇਅਰ ਸਹੂਲਤਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੀ

Get more **BENEFITS** at **No Cost \$0 Premium**

Rakhra Tax & Immigration

3073 W Ashlan Ave <> Fresno, CA 93722
Ph. (559) 243-9200,
Fax (559) 549-6211
 or visit
www.rakhrataxservice.com
 or avtar06@gmail.com

Balsani Welders & Builders

We Design, Manufacture & Ship Nationwide

All Kind of Welding & Fabrication Services Available

- Mobile Welding Services
- Custom Fabrication
- Custom Welding
- Aluminum Welding
- Metal Canopy
- Truck/Trailer Welding
- Custom Metal Gates
- Metal Fences

ਲੋਹੇ ਦੀਆਂ ਚਾਦਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚਗਾਠਾਂ, ਗੇਟ ਗਰਿਲਾਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਫੈਂਸੀ ਗੇਟ, ਮਕਾਨਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲੇ ਘਰਾਂ 'ਚ ਹਰ ਕਿਸਮ ਦੀ ਵੈਲਡਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਟਰੱਕਾਂ ਦੀ ਵੈਲਡਿੰਗ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਵੀ ਮਾਹਿਰ ਹਾਂ।

ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ 'ਤੇ 100% ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਂ ਕਾਰੋਬਾਰ ਤੋਂ ਅਣਚਾਹੇ ਸ਼ੱਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਘਰ ਵਪਾਰ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਅਸੀਂ ਲੋਹੇ ਦੀ ਸੁੰਦਰ ਵਾੜ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੇ ਪਹਿਲੇ ਕੀਤੇ ਕੰਮ ਦੇਖੋ।

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਆਸਾਂ ਉਮੀਦਾਂ ਉਪਰ 100% ਖਰੇ ਉਤਰਾਂਗੇ

ਤੁਸੀਂ ਸਾਡੇ ਕੀਤੇ ਸੈਂਕੜੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਦੇਖਕੇ ਪਸੰਦ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਕਰਾਉ ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਮਹਿਲ ਸਿਰਜਾਂਗੇ।

- Wrought Iron Fences
- Ornamental Iron Fences
- Custom Designed Iron Fences
- Black Rod Iron Fences
- Wrought Iron Garden Fences
- FROM CONCEPTION - FABRICATION TO INSTALLATION

ਅਸੀਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ 'ਚ ਬਦਲਾਂਗੇ।

S. Iqbal Singh
 844-573-3824 | 510 862 2332

433 W Scotts Ave Stockton, CA 95203
 PH: (925) 487-7117

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਮਨਾਇਆ 250ਵਾਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ! ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਮਾਹੌਲ

ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ 250ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਇਤਿਹਾਸਕ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਈ। ਸਾਲ 1776 'ਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਐਲਾਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਦੇ 250 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਰੋਹ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਸੈਮੀਕੁਇਨਸੈਂਟੇਨੀਅਲ' ਨਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਕਾ ਅਮਰੀਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਬੇਹੱਦ ਦੁਰਲੱਭ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹਾ ਆਯੋਜਨ ਹਰ 250 ਸਾਲਾਂ 'ਚ ਸਿਰਫ ਇਕ ਵਾਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ 50 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 'ਸੈਮੀਕੁਇਨਸੈਂਟੇਨੀਅਲ' ਦਾ ਅਰਥ ਕਿਸੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਦੇ 250 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਇਹ ਸ਼ਬਦ 4 ਜੁਲਾਈ 1776 ਨੂੰ ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ ਵਿਚ 56 ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ (ਡਿਕਲਾਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਸ) 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ 250ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਲ 1926 ਵਿਚ 150ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ (ਸੈਸਕੁਇਨਸੈਂਟੇਨੀਅਲ) ਅਤੇ 1976 ਵਿਚ 200ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ (ਬਾਈਸੈਂਟੇਨੀਅਲ) ਮਨਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਲੜਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਫਰੈਂਚ ਅਤੇ ਇੰਡੀਅਨ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ,

ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਨੇ ਜੰਗ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕਾਲੋਨੀਆਂ 'ਤੇ ਨਵੇਂ ਟੈਕਸ ਲਾਏ। 'ਅਗਵਾਈ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ' ਦੇ ਨਾਅਰੇ ਨਾਲ ਕਾਲੋਨੀਆਂ 'ਚ ਵਿਰੋਧ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਿਆ। 1773 ਦੀ ਬੋਸਟਨ ਟੀ ਪਾਰਟੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਧਦੇ ਟਕਰਾਅ ਨੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਨੂੰ ਜੰਗ ਦਾ ਰੂਪ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਅਪ੍ਰੈਲ 1775 ਵਿਚ ਲੈਕਸਿੰਗਟਨ ਅਤੇ ਕਾਨਕਾਰਡ ਦੀਆਂ ਲੜਾਈਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅੰਦੋਲਨ ਤੇਜ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ 4 ਜੁਲਾਈ 1776 ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਾਰ ਦੇ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਅਮਰੀਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 2016 ਵਿਚ ਗਠਿਤ ਅਮਰੀਕਾ-250 ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਰਾਸਤੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ, ਫੌਜੀ ਪਰੇਡਾਂ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਨੇਵੀ ਆਯੋਜਨ, ਸੂਬਾ ਪੱਧਰੀ ਮੇਲੇ, ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਿੱਕੇ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਫਿਲਾਡੈਲਫੀਆ, ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ., ਬੋਸਟਨ ਅਤੇ ਚਾਰਲਸਟਨ ਵਰਗੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਹਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਸਿਰਫ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਘਟਨਾ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਲੋਕਤੰਤਰ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਸ਼ਾਸਨ

ਵਰਗੇ ਮੂਲ ਅਮਰੀਕੀ ਆਦਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮਾਰੋਹ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿਚ ਆਏ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਯਾਦ ਕਰਨ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ। 250ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇਸ਼ 100ਵੀਂ, 150ਵੀਂ ਅਤੇ 200ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹੁਣ 'ਸੈਮੀਕੁਇਨਸੈਂਟੇਨੀਅਲ' ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਇਹ ਸਮਾਰੋਹ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਵੀ ਅਮਰੀਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਯਾਦਗਾਰੀ ਆਯੋਜਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਹੇਗਾ। ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਹਰ ਸਾਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਸ ਵਾਰ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ਾਲ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ, ਸੰਗੀਤ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਆਯੋਜਨ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਮਾਰੋਹਾਂ ਨੂੰ 2026 ਫੀਫਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਰਗੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਆਯੋਜਨਾਂ ਨਾਲ ਵੀ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੈ।

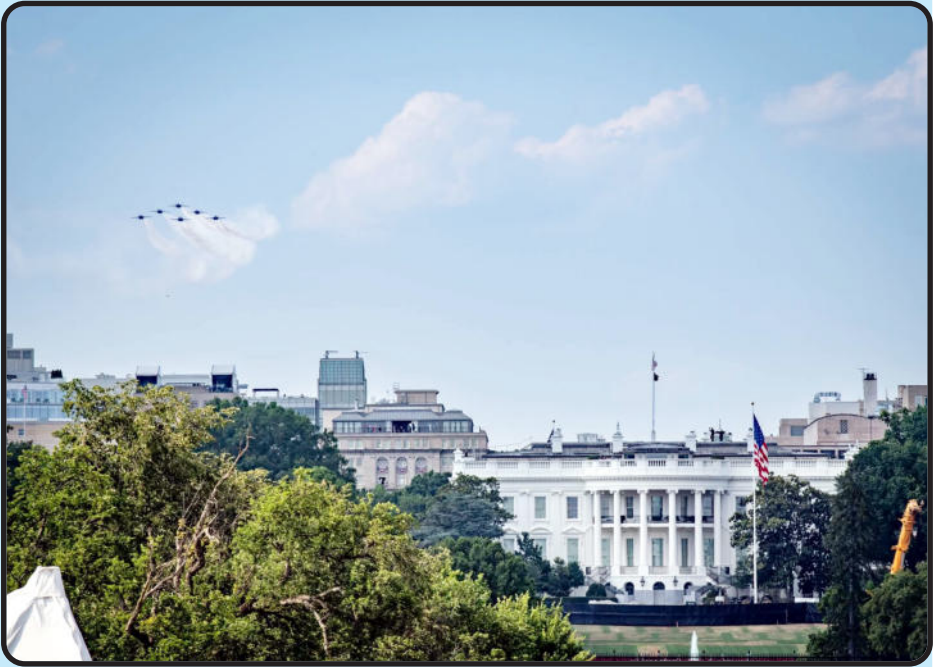
13 ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਮਹਾਸ਼ਕਤੀ ਤੱਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਸਮੇਂ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 13 ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕਾਲੋਨੀਆਂ ਅਤੇ ਲੱਗਭਗ 40 ਲੱਖ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਇਹ 50 ਸੂਬਿਆਂ ਵਾਲਾ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚੋਂ ਇਕ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਲੱਗਭਗ 34 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 250ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਲੰਬੇ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜੇ 'ਤੇ ਕਈ ਸਮਾਰੋਹ ਇਸ ਵਾਰ ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਆ ਗਏ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੱਧ ਅਤੇ ਪੂਰਬੀ ਹਿੱਸਿਆਂ 'ਚ ਪੈ ਰਹੀ ਤੇਜ਼ ਲੂ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਕਾਰਨ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਪਰੇਡ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ, ਸੰਗੀਤ ਸਮਾਰੋਹ ਅਤੇ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਦੇ ਆਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ, ਮੁਲਤਵੀ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਕਰਨਾ ਪਿਆ। ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 18.5 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕ ਹੀਟ ਅਲਰਟ ਦੇ ਦਾਇਰੇ 'ਚ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮੌਸਮ ਸੇਵਾ (ਐੱਨ. ਡਬਲਯੂ. ਐੱਸ.) ਨੇ ਚਿਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕਈ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਹੀਟ ਇੰਡੈਕਸ 115 ਡਿਗਰੀ ਫਾਰਨਹੀਟ (ਲੱਗਭਗ 46 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ) ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇੰਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਹੀਟ ਸਟਰੋਕ, ਸਰੀਰ

ਵਿਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਖਤਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ। ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਰ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ. ਵਿਚ ਆਯੋਜਿਤ 'ਗ੍ਰੇਟ ਅਮੈਰਿਕਨ ਸਟੇਟ ਫੇਅਰ' 'ਤੇ ਪਿਆ, ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ 250ਵੀਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਯੋਜਨਾਂ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਤਾਪਮਾਨ 101 ਡਿਗਰੀ ਫਾਰਨਹੀਟ (ਲੱਗਭਗ 38 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ) ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਮੇਲੇ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵਾਧੂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਾਲੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਕੂਲਿੰਗ ਟੈਂਟ, ਪਾਣੀ ਦੇ ਫੁਹਾਰੇ ਵਾਲੇ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਛਾਂਦਾਰ ਆਰਾਮ ਘਰ ਬਣਾਏ। ਮੌਸਮ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਸਧਾਰਨ ਗਰਮੀ ਦਾ ਕਾਰਨ 'ਹੀਟ ਡੋਮ' ਹੈ। ਇਹ ਉੱਚ ਹਵਾ ਦੇ ਦਬਾਅ ਦੀ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਗਰਮ ਹਵਾ ਨੂੰ ਇਕ ਵੱਡੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਫਸਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਵਜ੍ਹਾ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਨਿਕਲਣ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ ਅਤੇ ਬੀਮਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਸਮਾਨ 'ਚ ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ ਦਾ ਸਲਾਮ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ 250ਵੀਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ 'ਫਲਾਈਓਵਰ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਵੱਲੋਂ ਜਨਤਾ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ; ਜੋਨਸ ਬੀਚ 'ਤੇ ਮੁੜ ਹੋਵੇਗੀ ਮੁਲਾਕਾਤ !

ਨਿਊਯਾਰਕ/ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਡੀ.ਸੀ.: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ 250ਵੇਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ (Independence Day) ਦੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਸਮਾਨ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਅਦਭੁਤ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਆਮ ਫਲਾਈਓਵਰ (Flyover) ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਸਲਾਮੀ ਸੀ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਿਟੀ ਅਤੇ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ. ਦੇ ਉੱਪਰੋਂ ਲੰਘੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਰੋਮਾਂਚਕ ਏਅਰ ਸ਼ੋਅ ਦੇ ਸਫਲ ਆਯੋਜਨ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ, ਅਮਰੀਕੀ ਮਿਲਟਰੀ ਐਵੀਏਸ਼ਨ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸਿਆਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਜਾਂਬਾਜ਼ ਪਾਇਲਟਾਂ ਨੇ ਭਾਵੁਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਸਾਥੀ ਫੌਜੀ ਹਵਾਈ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 250 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ (An Honor) ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਲੱਖਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦਾ ਪੰਨਵਾਦ:

ਜਨਤਾ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ: ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਅਸਮਾਨ ਵੱਲ ਨਜ਼ਰਾਂ ਟਿਕਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਵਧਾਇਆ ਅਤੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਲ ਦੇ ਗਵਾਹ ਬਣੇ। ਜੋਨਸ ਬੀਚ 'ਤੇ ਮੁੜ ਵਾਪਸੀ: ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਹੋਰ ਖ਼ੁਸ਼ਖਬਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰੋਮਾਂਚ ਅਜੇ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ ਅਤੇ ਜਾਂਬਾਜ਼ ਪਾਇਲਟ ਇਸੇ ਵੀਕੈਂਡ (ਸ਼ਨੀਵਾਰ-ਐਤਵਾਰ) ਨੂੰ

ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਜੋਨਸ ਬੀਚ (Jones Beach) 'ਤੇ ਵਾਪਸ ਪਰਤ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਕਰਤਬਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਸਕਣਗੇ। **America 250: ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗਿਆ ਅਮਰੀਕਾ** ਸਾਲ 2026 ਦਾ ਇਹ ਚੌਥਾ ਜੁਲਾਈ (Dth of July) ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਸਵੇਰੇ 10:15 ਵਜੇ ਅਤੇ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ ਡੀ.ਸੀ.

ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮ 5:00 ਵਜੇ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਗਰਜ ਸੁਣਾਈ ਦਿੱਤੀ, ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਦੇਸ਼ ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਝੁਮ ਉੱਠਿਆ। ਯੂ.ਐੱਸ. ਨੇਵੀ ਅਤੇ ਮਰੀਨ ਕੋਰ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਫੌਜੀ ਵਿੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਹਵਾਈ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਇਹ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਟੀਮ ਵਰਕ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਅਸਲ ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ (Freedom) ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਜੋਨਸ ਬੀਚ 'ਤੇ ਇਸ ਵੀਕੈਂਡ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਵਾਪਸੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਭਾਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਇਕ ਛੱਤ ਥੱਲੇ

LAW OFFICES OF EMMANUEL ENYINWA

ESQ, Abogado

- ☛ ਪੋਲੀਟੀਕਲ ਅਸਾਈਲਮ ☛ Political Asylum
- ☛ Deportation of Defense ☛ BIA Appeal
- ☛ 9 Circuit Court ☛ Federal Court
- ☛ ਗਰੀਨਕਾਰਡ ☛ ਸਿਟੀਜਨਸ਼ਿਪ
- ☛ Green Card ☛ Citizenship
- ☛ ਡਾਈਵੋਰਸ ☛ ਸਿਵਲ ਐਂਡ ਕਰੀਮੀਨਲ ਕੇਸ
- ☛ Divorce ☛ Civil and Criminal Cases
- ☛ Family Petition Immigration
- ☛ Travel document ☛ Work Permit

ਅਸੀਂ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਨੋਟ : ਇਥੇ ਸਪੈਨਿਸ਼ ਵੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪੈਨਿਸ਼ ਵਿਚ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਵੀ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਸੀਂ ਤਿੰਨ ਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਆਪ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹਾਂ
Manteca-Arizona- San Francisco

239 West Yosemite Ave Manteca CA 95336

hsrotal.64@gmail.com

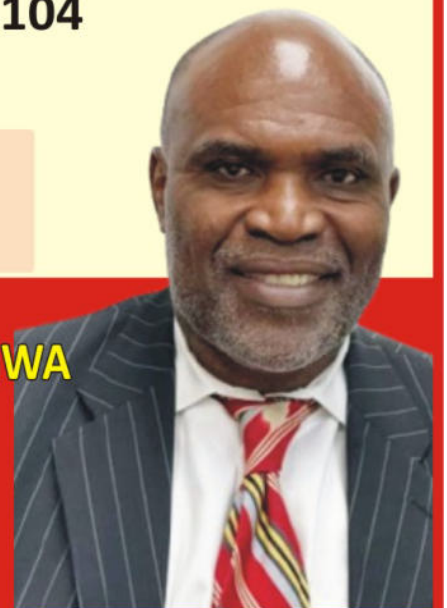
369 Pine Street, Suite 420, San Francisco, CA 94104

Enyinwalaw@gmail.com

All Services Under One Roof

HARMINDER SINGH SAMANA
OFFICE MANAGER
209-481-7750
209-624-3919

EMMANUEL ENYINWA
Attorney of Law
Tel. 415-956-6100
Fax. 415-956-6111

ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਵਿਖੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 250ਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜਾ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਘੋਲੀਆ ਹਵੇਲੀ ਵਿਖੇ ਸਮਾਗਮ, ਕਾਰ ਰੈਲੀ ਅਤੇ ਬਾਰਬੀਕਿਊ ਨੇ ਖਿੱਚਿਆ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ

ਫਰਿਜ਼ਨੋ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ), (ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ / ਕੁਲਵੰਤ ਉਬੀ ਧਾਲੀਆ) : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 250ਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਮੌਕੇ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਘੋਲੀਆ ਹਵੇਲੀ ਵਿਖੇ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਭਗਤੀ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਗਮ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਉੱਘੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੋਲੀਆ (GTC Logistics), ਸ. ਸੁਖਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਬਿੰਦਰ ਸਰਾਭਾ, ਗਾਇਕ ਬੱਬੂ

ਗੁਰਪਾਲ ਅਤੇ ਕਮਲਜੀਤ ਟਿਵਾਣਾ, ਚਰਨਜੀਤ ਚੀਮਾਂ, ਮੇਸ਼ੀ ਭਲਵਾਨ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਧੂ, ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸੋਮਲ ਤੇ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਸੱਜਣਾਂ ਦੇ ਉਦਮ ਸਦਕਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਝੰਡੇ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਲਹਿਰਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਹਨਾਂ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਝੰਡੇ ਸਜਾ ਕੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਾਰ

ਰੈਲੀ ਕੱਢੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਆਪਣੇ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਪ੍ਰਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਦਾ ਸੁੰਦਰ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਾਰਬੀਕਿਊ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਭਰਪੂਰ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਾ, ਮਿਲਵਰਤਣ ਅਤੇ ਦੇਸ਼-ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ।

ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਹਨਤ ਅਤੇ ਕਾਬਲੀਅਤ ਦੇ ਬਲਬੂਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਦੇ ਬੇਅੰਤ ਮੌਕੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਫਰਿਜ਼ਨੋ ਅਤੇ ਆਸ-ਪਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਟਰੱਕਿੰਗ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ, ਕਾਰੋਬਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ, ਲਗਨ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਬੱਬੂ ਗੁਰਪਾਲ ਨੇ ਗੀਤ

ਗਾਕੇ ਆਏ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਸੁਰਜੀਤ ਘੋਲੀਆ ਤੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਟੋਟਕਿਆਂ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮਹਿਫਲ ਦੌਰਾਨ ਚੰਗਾ ਸਮਾਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 250ਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਹਾੜੇ ਦੀ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਕਲਪ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗਾ।

ਜੁਲਾਈ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਪਰੇਡ ਦੌਰਾਨ Punjabi Cultural Association (PCA Brentwood) ਵੱਲੋਂ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ 5000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਣੀ ਤੇ ਜੂਸ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ

ਬ੍ਰੈਂਟਵੁੱਡ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, (ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ / ਕੁਲਵੰਤ ਧਾਲੀਆ) : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 250ਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਬ੍ਰੈਂਟਵੁੱਡ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਆਯੋਜਿਤ 4 ਜੁਲਾਈ ਪਰੇਡ ਦੌਰਾਨ Punjabi Cultural Association (PCA) Brentwood ਨੇ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮਿਸਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਿਆਂ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਾਗਰਿਕਾਂ, ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੂੰ 5000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਾਣੀ, ਜੂਸ ਅਤੇ ਸਾਫਟ ਡ੍ਰਿੰਕ ਦੀਆਂ ਬੋਤਲਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਮੁਫਤ ਵੰਡੀਆਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਪਰੇਡ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ 1000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਮਰੀਕੀ ਝੰਡੇ ਵੀ ਵੰਡੇ। ਗਰਮੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਸੇਵਾ ਦਾ ਮਕਸਦ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਦਿਵਾਉਣਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਪਰੇਡ ਦੌਰਾਨ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਉਪਰਾਲੇ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਸੇਵਾ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਜੋਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਰਪਣ ਨਾਲ ਆਪਣਾ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ। ਸਵੇਰ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਪਰੇਡ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ

ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਹਰ ਲੋੜਵੰਦ ਤੱਕ ਪਾਣੀ, ਜੂਸ ਅਤੇ ਸਾਫਟ ਡ੍ਰਿੰਕ ਪਹੁੰਚਾਏ। ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਦਾ ਜੀਵੰਤ ਪ੍ਰਤੀਕ ਬਣਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬ੍ਰੈਂਟਵੁੱਡ ਦੀ ਮੇਅਰ Susana Meyers, ਕੌਂਸਲਵਰਮੈਨ Jovita Mendoza ਅਤੇ ਕੌਂਸਲਵਰਮੈਨ Faye Maloney ਨੇ Punjabi Cultural Association Brentwood ਦੇ ਇਸ ਸੇਵਾ ਕਾਰਜ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ

ਸਾਰੇ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਮੇਅਰ Susana Meyers ਨੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਨੂੰ PCA Brentwood ਵੱਲੋਂ ਬ੍ਰੈਂਟਵੁੱਡ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਕੰਮਾਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਹੈ। PCA ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ, ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਮਿਸਾਲ ਕਾਇਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਲੱਬ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਾਜਵਾ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ Punjabi Cultural

Association (PCA) Brentwood ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕੁਝ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਖੂਨਦਾਨ ਕੈਂਪ ਵੀ ਆਯੋਜਿਤ ਕਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਉਪਰਾਲੇ PCA ਦੀ ਮੁੱਖ ਤਰਜੀਹ ਹਨ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਕਾਰਜ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇਗੀ। ਸ਼੍ਰੀ ਬਾਜਵਾ ਨੇ 4 ਜੁਲਾਈ ਪਰੇਡ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਉਣ ਵਾਲੇ 50 ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਦਾ ਦਿਲੋਂ ਧੰਨਵਾਦ

ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬ੍ਰੈਂਟਵੁੱਡ ਦੀ ਮੇਅਰ, ਸਿਟੀ ਕੌਂਸਲ, ਸਿਟੀ ਸਟਾਫ ਅਤੇ City of Brentwood ਦਾ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਹੌਸਲਾ-ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ। Punjabi Cultural Association Brentwood ਸਾਰੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 250ਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀਆਂ ਹਾਰਦਿਕ ਮੁਬਾਰਕਾਂ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਇਸੇ ਜਜ਼ਬੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਰਹੇਗੀ।

ਡੈਲਸ-ਫੋਰਟ ਵਰਥ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 250ਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ

ਡੈਲਸ-ਫੋਰਟ ਵਰਥ (ਟੈਕਸਾਸ), (ਨੀਟਾ ਮਾਛੀਕੇ / ਕੁਲਵੰਤ ਉਬੀ ਧਾਲੀਆ) : 4 ਜੁਲਾਈ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 250ਵੇਂ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਡੈਲਸ-ਫੋਰਟ ਵਰਥ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਦੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਕੀਤੀ। ਤਿੰਨ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਚੱਲੀ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਵਾਇਤੀ ਪੱਗਾਂ, ਅਮਰੀਕੀ ਝੰਡਿਆਂ ਅਤੇ ਜੋਸ਼-ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੀ ਵੱਖਰੀ ਪਹਿਚਾਣ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਪਰੇਡ ਦੌਰਾਨ ਲਗਭਗ ਢਾਈ ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਰਹੀ। ਰਸਤੇ ਭਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੌਮਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਤਾੜਿਆਂ ਵਜਾ ਕੇ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਪਹਿਰਾਵੇ ਅਤੇ ਦੇਸ਼-ਪ੍ਰੇਮ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ।

ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੱਗ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਅਤੇ ਪਹਿਚਾਣ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਮਾਣ ਨਾਲ ਧਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਰਸੇ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰੇਡ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਨੇ ਇਹ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸਮਾਜ ਦਾ ਅਟੁੱਟ ਹਿੱਸਾ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਤਰੱਕੀ, ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। 4 ਜੁਲਾਈ ਦਾ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਮਾਗਮ ਹਾਜ਼ਰ ਸੰਗਤਾਂ ਲਈ ਮਾਣ ਅਤੇ ਯਾਦਗਾਰ ਪਲ ਬਣ ਗਿਆ।

ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਕਮਾਈ ਤੱਕ

ਜਦੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੇ ਕਾਮੇ ਬਣਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੱਕੇ ਵਸਨੀਕ ਬਣਨ ਦੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਤੁਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਖਾਸਕਰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਨਾਂ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਮੁਲਕਾਂ ਦਾ ਅਰਥਚਾਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਘੁੰਮਣ ਦੇ ਸ਼ੌਕੀਨ ਲੋਕਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਟਿਕਿਆ ਹੈ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਖਾਤਰ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ-ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਹਨ। ਹੁਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੂਡੈਂਟ ਵੀਜ਼ਾ ਫੀਸ 'ਚ 25 ਫੀਸਦ ਦਾ ਵਾਧਾ ਕਿਸੇ ਝਟਕੇ ਵਾਂਗ ਲੱਗੇ। ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਦੇ ਇਸ ਨਵੇਂ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਮੁਤਾਬਕ ਪਹਿਲਾਂ ਲਗਾਈ ਗਈ 2000 ਡਾਲਰ ਦੀ ਫੀਸ ਨੂੰ 2500 ਡਾਲਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਹੋਰਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੀਸ ਵਾਧਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੋਰ ਮੁਲਕ ਵੀ ਇਕ ਵਾਰ ਨਹੀਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਵੀਜ਼ਾ ਫੀਸ ਹਰ ਸਾਲ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਤੋਂ ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਰੁਝਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਕ ਮੀਡੀਆ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ 1.8 ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ 85 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਰੁਖ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ, ਯੂਕੇ, ਆਸਟ੍ਰੇਲੀਆ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਪਸੰਦੀਦਾ ਮੁਲਕ ਹਨ ਪਰ ਜਰਮਨੀ, ਸਪੇਨ ਅਤੇ ਸਿੰਗਾਪੁਰ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ ਸਿੱਖਿਆ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਮੌਕੇ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਰੁਝਾਨ ਮੁਤਾਬਕ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨੌਜਵਾਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਖਿਆ 'ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਲਗਭਗ 3.7 ਬਿਲੀਅਨ ਡਾਲਰ ਦਾ ਖ਼ਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਨਵੇਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਹਰ ਸਾਲ ਇਹ ਵਾਧਾ 31 ਫੀਸਦ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਣੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਤੋਂ ਨੌਜਵਾਨ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਰੁਖ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਵੱਡਾ ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਇਹ ਰੁਝਾਨ ਰੁਕਣ ਦਾ ਨਾਂ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਲੈ ਰਿਹਾ। ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਮੁਲਕ ਦੀਆਂ ਨਿੱਜੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਗੁਣਵੱਤਾ ਭਰਪੂਰ ਸਿੱਖਿਆ ਮੁਹੱਈਆ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਰਹੀਆਂ। ਦਰਅਸਲ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਖਾਤਰ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਣ ਪਿੱਛੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਬਹੁਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਮੁਲਕ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ 'ਚ ਹੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕੋਰਸਾਂ 'ਚ ਆਪਣੀ ਉਰਜਾ ਖਪਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਡਿਗਰੀ ਨੌਕਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦੀ ਕਿਰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ। ਅਜਿਹਾ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਸਿਰਫ਼ ਵੱਡੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਲਈ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। 25-30 ਲੱਖ ਖਰਚ ਕੇ ਗਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੜ੍ਹਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉੱਥੇ ਕਮਾਈ ਦੇ ਰਾਹ ਵੀ ਲੱਭਣ। ਪੜ੍ਹਾਈ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪਿੱਛੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਾਈ ਗਈ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਪੰਡ ਹੌਲੀ ਕਰਨਾ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਘੁੰਮਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵੱਲ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਉਡਾਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਰੱਸੇ ਨਹੀਂ ਬੰਨ੍ਹਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਲ ਦਰ ਸਾਲ ਵੱਧਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੁਲਕ ਦਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਿੱਥੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੈ ਤੇ ਧੜਾ-ਧੜ ਡਿਗਰੀਆਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਕਿਸ ਪੱਧਰ ਦੇ ਹਨ। ਫੀਸਾਂ 'ਚ ਵਾਧੇ ਕਰਨਾ ਤੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨਿਯਮਾਂ 'ਚ ਸਖ਼ਤੀ ਕਰਨਾ ਦੂਜੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਅਰਥਚਾਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਫੈਸਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਬੇਸ਼ੱਕ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਆਪਣੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਮਾਈ ਦੇ ਕਾਬਲ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਪੱਕੇ ਪੈਰੀਂ ਸੋਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਦੇ ਜਾਲ 'ਚ ਫਸਿਆ ਪੰਜਾਬ

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀਆਂ ਖਾਮੀਆਂ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਅਣਚਾਹੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੂਨ 2026 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰਕੋਲਰ ਐਂਡ ਆਡਿਟਰ ਜਨਰਲ (ਕੈਗ) ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ 28 ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਤ ਸਬੰਧੀ ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ 2024-25 ਦੇ ਬਜਟਾਂ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਹਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ 18 ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਮਾਲੀਆ ਘਾਟੇ ਸਬੰਧੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਕੈਗ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਇਹ ਸਾਰੇ ਸੂਬੇ ਵੇਟਰਾਂ ਨੂੰ ਭਰਮਾਉਣ ਲਈ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਚੋਣਾਂ ਨੇੜਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਮੁਫਤ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਬਗੈਰ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੋਂ ਰੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਚੈੱਕ ਵੰਡਣੇ, ਲੋਕ ਲੁਭਾਉ ਸਕੀਮਾਂ ਅਤੇ ਥੋਕ ਵਿੱਚ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਵਿੱਤੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ ਮਾਰਚ 2026 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਪੰਜਾਬ ਸੰਬੰਧੀ ਕੈਗ ਦੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖ਼ਰਾਬ ਹਾਲਤ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ 'ਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਕਰਜ਼ਾ, ਲਗਾਤਾਰ ਵਧਦਾ ਮਾਲੀਆ ਘਾਟਾ, ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੂਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਅਤੇ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਨੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਵਿੱਤੀ ਸਰੋਤਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਖੋਰਾ ਲਾਇਆ ਹੈ। ਕੈਗ ਦੀ 2023-24 ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਘਾਟਾ ਜਿਹੜਾ 2019-20 ਵਿੱਚ 14,285 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ, ਵਧ ਕੇ 2023-24 ਵਿੱਚ 28,215 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਹ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦਾ 3.79 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਦਿਨ-ਪ੍ਰਤੀ-ਦਿਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਆਮ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਕਰਜ਼ਾ ਲੈਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਹੋਣਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੂਬੇ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਜਿਹੜਾ 2023-24 ਵਿੱਚ 33,115 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਭਾਵ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦੇ 4.45 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ (FRBM) ਐਕਟ, 2003 ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ 3 ਫੀਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਕੈਗ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦੇ 44.27 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 2023-24 ਵਿੱਚ ਸੂਬੇ ਦਾ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਲਗਭਗ 3.46 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਨ। ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਹੁਣ ਵਧ ਕੇ 4 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। 2024-25 ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਲੀਆ ਘਾਟਾ 23,198 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ 30,465 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਰੱਖਣ ਦਾ ਟੀਚਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਹ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦਾ 2.89 ਫੀਸਦੀ ਅਤੇ 3.8 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਕਰ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ, ਆਥਰਕਾਰੀ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗਤੀ ਨਾਲ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਸੁਧਰੇਗੀ। ਪਰ ਕੈਗ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਖਰਚੇ ਆਮਦਨ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ। 2023-24 ਵਿੱਚ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕੁੱਲ ਮਾਲੀਆ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ 89,192 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸਨ, ਜਦਕਿ ਮਾਲੀਆ ਖਰਚਾ 1,17,407 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਦਾਅਵੇ ਵਿੱਤੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਟੀਚੇ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਸਨ। ਕੈਗ ਦੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਵਿੱਤ ਸਬੰਧੀ

ਤਾਜ਼ਾ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਫਤ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਰਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। 2024-25 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚ ਦਾ 13.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹਿੱਸਾ ਸਬਸਿਡੀਆਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤਾ। 2023-24 ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੀ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ 'ਤੇ ਹੀ ਲਗਭਗ 18,770 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਖਰਚ ਹੋਏ। ਇਹ ਰਕਮ ਸੂਬੇ ਦੇ ਪੂੰਜੀਗਤ

ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਸੀ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ ਮੁਫਤ ਬਿਜਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਲੋਕ ਲੁਭਾਉ ਮੁਫਤ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਖਾਸ ਕਰ ਕੇ ਵੋਟਾਂ ਬੰਦੋਬੰਦ ਲਈ ਤਾਂ ਲਾਭਕਾਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਰਤਾ ਲਈ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੂਬੇ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੂਚਕ ਉਸ ਦਾ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਖਰਚਾ ਹੈ ਜੋ ਸੜਕਾਂ, ਸਿੱਜਾਈ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ

ਡਾ. ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ

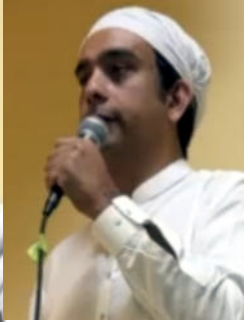
ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ 'ਤੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕੈਗ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ 2023-24 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ 3.88 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹਿੱਸਾ ਪੂੰਜੀਗਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤਿਆ। ਇਹ ਲਗਭਗ 4,743 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਵੱਡੇ ਦੋ ਕਾਰਨ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ, ਸੂਬੇ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਮਦਨ ਤਨਖਾਹਾਂ, ਪੈਨਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਬੱਝਵੇਂ ਖਰਚੇ ਕੁੱਲ ਮਾਲੀਆ ਖਰਚੇ ਦਾ 65 ਫੀਸਦੀ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਸੂਬੇ ਦੇ ਬਜਟ ਦੇ ਆਕਾਰ ਦਾ ਛੋਟਾ ਹੋਣਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਜਦੋਂ ਸੂਬੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਤੇ ਬੱਝਵੇਂ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਬਜਟ ਦਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹਿੱਸਾ ਬਚਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਇਸ ਦਾ ਹੋਰ ਸੂਬਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਅਧਿਐਨ ਕਰਨਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕੈਗ ਦੇ ਅਧਿਐਨ ਅਨੁਸਾਰ 2023-24 ਵਿੱਚ 16 ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਵਾਧੂ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ ਰਿਣੀ ਵਿੱਚ ਸਨ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਨੇ 37,000 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਮਾਲੀਆ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਗੁਜਰਾਤ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਵੱਧ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ ਪੰਜਾਬ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਡੇ ਮਾਲੀਆ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਰਿਹਾ। ਜੂਨ 2026 ਦੀ ਕੈਗ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ 2024-25 ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਮਾਲੀਆ ਘਾਟੇ ਵਾਲਾ ਸੂਬਾ ਰਿਹਾ, ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਉੱਚ ਘਾਟੇ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ। ਸੂਬਿਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹਿਕ ਪੱਧਰ 'ਤੇ 2025-26 ਲਈ ਅੰਸਤ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ ਦੇ ਲਗਭਗ 3.14 ਫੀਸਦੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਕਿਆਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਘਾਟਾ ਲਗਾਤਾਰ 4 ਫੀਸਦੀ ਜਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਗਾੜ੍ਹਦੀ ਐਂਸਤ ਨਾਲੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ। ਕੀ ਪੰਜਾਬ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਕੈਗ ਨੇ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਵਿਸ਼ੇ,

ਭਾਵ ਬਜਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਉਭਾਰਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਉਹ ਕਰਜ਼ੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿਗਮਾਂ/ਬੋਰਡਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਅਸਲ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਉਣਾ ਬਹੁਤ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੈਗ ਨੇ 2023-24 ਦੌਰਾਨ 4,093 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਬਜਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨਦੇਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਰਚ 2026 ਤੱਕ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ 4 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। 2026-27 ਦੇ ਬਜਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਰਕਮ 4.47 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਜਾਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ, ਚੋਣਾਂ ਦਾ ਸਾਲ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ ਹੋਰ ਵਧਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਸਿਰ ਚੜ੍ਹੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂ ਵੱਲ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀਏ ਤਾਂ ਸਥਿਤੀ ਹੋਰ ਵੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਰ, ਭਾਵ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ, ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਭਾਰ 2011-12 ਵਿੱਚ 30,000 ਰੁਪਏ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ 2021-22 ਵਿੱਚ ਵਧ ਕੇ 94,000 ਰੁਪਏ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ, ਅਤੇ 2025-26 ਵਿੱਚ, 1,33,000 ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਅੱਪੜ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਇਹ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਹਨ ਮਾਰਚ 2027 ਤੱਕ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਰ ਕਰਜ਼ਾ ਵਧ ਕੇ 1,42,000 ਰੁਪਏ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕਰਜ਼ਾ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਧਦਾ ਰਿਹਾ ਤਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੂਲ ਭੁਗਤਾਨ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਕਰਜ਼ੇ ਲੈ ਕੇ ਖਰਚੇ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਨੀਤੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਚੱਲ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਭਿਆਨਕ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਕਰਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੀ ਹਨ। ਮੁਫਤ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਬਿਜਲੀ ਸਬਸਿਡੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਲੋੜਵੰਦਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਦੇ ਕੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਸਤਾਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਟੈਕਸ ਸਬੰਧੀ ਸੂਬੇ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਕਰਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਚੋਰ ਮੋਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਕਰਾਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਬਜਟ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀਗਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਲੋੜੀਂਦਾ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਮੁੱਢਲੇ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਵੇਂ ਹੀ ਬਜਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ 'ਚ ਪੂਰੀ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਹੀ ਤਸਵੀਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਸਕੇ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਕੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੂਲ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਨੱਥ ਪਾਈ ਜਾ ਸਕੇ। ਜੂਨ 2026 ਦੀ ਕੈਗ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ 2024-25 ਬਜਟ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਹਾਲਤ ਕਾਫ਼ੀ ਗੰਭੀਰ ਅਤੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਵਧਦਾ ਮਾਲੀਆ ਘਾਟਾ, ਮਣਾਂ-ਮੂੰਹੀ ਕਰਜ਼ਾ, ਮੁਫਤ ਸਹੂਲਤਾਂ, ਵੱਡੀਆਂ ਸਬਸਿਡੀਆਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਪੂੰਜੀਗਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੂਬੇ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਈ ਹੋਰ ਸੂਬੇ ਮਾਲੀਆ ਵਾਧਾ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਅਜੇ ਵੀ ਦਿਨ-ਪ੍ਰਤੀ-ਦਿਨ ਦੇ ਖਰਚੇ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਵਿੱਤੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ, ਆਮਦਨ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਰਕਸੰਗਤ ਬਣਾਉਣ ਵੱਲ ਤੁਰੰਤ ਕਦਮ ਨਾ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਮੂਲ ਦਾ ਬੋਝ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਬੋਹੜ: ਮਰਹੂਮ ਸ਼ਾਇਰ ਸ. ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ ਜੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬਰਸੀ ਸ਼ਰਧਾ ਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਮਨਾਈ

ਹੇਵਰਡ: ਮਾਨਵਤਾ ਦੇ ਪੁਜਾਰੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਸ਼ਾਇਰ ਸ. ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ ਜੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੈਨ ਹੋਜ਼ੇ ਦੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਸ੍ਰੀ ਸੁਖਮਨੀ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪਾਠ, ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਵਾਈ ਗਈ। ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਬਰਸੀ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਲਮ, ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਅਨੇਕਾਂ ਦਿਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ, ਸਨੇਹੀਆਂ ਅਤੇ ਮਿੱਤਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕੁਲਵਿੰਦਰ, ਜਗਜੀਤ ਨੌਸ਼ਹਿਰਵੀ, ਪ੍ਰੋ. ਸੁਰਿੰਦਰ ਸੀਰਤ, ਅਭੀਤਾਬ ਸੈਣੀ ਅਤੇ ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਰਾਏ ਬੁਲਾਰ ਜੀ ਦੀ ਉਨੀਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਾਏ ਭੱਟੀ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਲਗਵਾ ਕੇ ਮੋਮਨ ਜੀ ਨੂੰ ਸ਼ਰਧਾ ਦੇ ਡੁੱਲ ਭੇਟ ਕੀਤੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰੱਬ ਮੋਮਨ ਜੀ ਨੂੰ ਜੰਨਤ ਵਿੱਚ ਥਾਂ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕ੍ਰਿਪਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੋਮਨ ਜੀ ਦੀ ਅਸਲ ਪਛਾਣ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜੀਵਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਵਿਤਾ ਸੀ। ਉਹ ਇੱਕ ਆਦਰਸ਼ ਪੁੱਤਰ, ਸੁਹਿਰਦ ਭਰਾ, ਸਮਰਪਿਤ ਪਤੀ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ ਪਿਤਾ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਪਣੇ ਭਰਾ-ਭਰਜਾਈ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਅਠਾਈ ਸਾਲ ਮੰਜੇ 'ਤੇ ਪਈ ਮਾਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦਸ ਸਾਲ ਤੱਕ ਬਿਮਾਰ ਜੀਵਨ ਸਾਬਣ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਧਰਮ ਸਮਝ ਕੇ ਨਿਭਾਇਆ। ਸੇਵਾ, ਸਾਦਗੀ ਅਤੇ ਸੱਚਾਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੂਲ ਮੁੱਲ ਸਨ। ਅੱਜ ਇਹੀ ਸੰਸਕਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਪਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪਾਬਲਾ ਅਤੇ ਨੂੰਹ ਮਨਜੀਤ ਕੌਰ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਨਿੱਜੀ ਸੁਖਾਂ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਆਖਰੀ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ-ਸੰਭਾਲ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਮੋਮਨ ਜੀ ਦੀ ਪਰਵਰਿਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਭਾਵੁਕਤਾ ਨਾਲ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਮਾਣ

ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦਾ ਦਰਜਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਖਰੀ ਸਾਹ ਤੱਕ ਨਿਭਾਇਆ। ਸ. ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ ਜੀ 99 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਜੀਵਨ ਯਾਤਰਾ ਪੂਰੀ ਕਰਕੇ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ ਵਿਦਾ ਹੋਏ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਅੱਜ ਵੀ ਜਿਉਂਦੀ ਹੈ। 'ਗਜ਼ਲ ਗੁਲਜ਼ਾਰ' ਅਤੇ 'ਕਲਮਾਂ ਦੀ ਕਸਤੂਰੀ' ਵਰਗੇ ਕਾਵਿ-ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਨੂੰ ਅਨਮੋਲ ਦੇਣ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਮਾਨਵੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹਨ। ਮਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਅਸੀਮ ਸ਼ਰਧਾ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ—
ਮੋਮਨ ਮਾਂ ਦੇ ਚਰਨਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ,
ਕਾਸ਼ੀ ਕਾਅਬਾ ਦੋਈ,
ਮਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਰੱਬ ਦੀ ਸੇਵਾ,
ਵਿਰਲਾ ਕਰਦਾ ਕੋਈ।
ਇਹ ਸਤਰਾਂ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਲਮ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਵੀ ਸੱਚਾਈ ਸਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਸੁਭਾਅ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਪਰਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ

ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਝਲਕਦੀ ਹੈ—
ਮਰਦੇ ਦਮ ਤੱਕ ਮਰਦੀ ਨਹੀਂ ਇਹ,
ਮਨ 'ਚੋਂ ਮੇਰਾ-ਮੇਰੀ,
ਅੰਤ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਬੰਦਾ ਕਰਦਾ,
ਰੱਜ ਕੇ ਹੋਰਾ-ਫੇਰੀ।
ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਾਸ-ਰਸ ਭਰੀ ਸ਼ਾਇਰੀ ਵੀ ਮਹਿਫਲਾਂ ਦੀ ਜਾਨ ਹੁੰਦੀ ਸੀ—
ਮੇਰੀ ਗੱਲ ਦਾ ਵੀ ਕਰਿਓ ਯਕੀਨ ਭਾਈ ਜੀ,
ਬੰਦਾ ਏਦਾਂ ਜਿੱਦਾਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਮਸ਼ੀਨ ਭਾਈ ਜੀ।
ਪਿੰਡ ਚੌਧਰੀ ਸੀ, ਚੌਧਰੀ ਦੀ ਧੌਣ ਆਕੜੀ,
ਇੱਥੇ ਆਟੇ ਤੋਂ ਵੀ ਹੋਈ ਹੈ ਮਹੀਨ ਭਾਈ ਜੀ।
ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪ੍ਰਤੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪਿਆਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਰ ਰਚਨਾ ਵਿੱਚ ਧੜਕਦਾ ਸੀ—
ਜੇ ਤੂੰ ਚਾਹੁੰਦਾ ਤੋਲਣਾ, ਤਾਂ ਤੂੰ ਪੂਰਾ ਤੋਲ,
ਮਾਂ ਦੀ ਮਮਤਾ ਬੋਲਦੀ, ਬਹਿ ਜਾ ਮੇਰੇ ਕੋਲ।
ਹਿੰਦੀ, ਉਰਦੂ ਰਹਿਣ ਦੇ, ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵੀ ਰੱਖ,
ਤੂੰ ਪੁੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ, ਮਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਬੋਲ।
ਮੋਮਨ ਜੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਪਿਆਰ, ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਦੌਲਤ ਵੰਡੀ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਬੇਅੰਤ

ਪਿਆਰ ਮਿਲਿਆ—
ਆ ਕੇ ਮਿਲੀ ਮੁਹੱਬਤ,
ਦਿਲ ਨੂੰ ਕਰਾਰ ਮਿਲਿਆ,
ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਬਦਲੇ ਰੱਜਵਾਂ ਪਿਆਰ ਮਿਲਿਆ।
ਸੱਚਮੁਚ ਸ. ਈਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਮੋਮਨ ਜੀ ਇੱਕ ਬੋਹੜ ਵਰਗੇ ਇਨਸਾਨ ਸਨ। ਬੋਹੜ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਰਦੇ; ਉਹ ਆਪਣੀ ਛਾਂ, ਆਪਣੀ ਠੰਢਕ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬੀਜ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਹਵਾਵਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਮੋਮਨ ਜੀ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਲਮ, ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਨੂੰ ਸਦਾ ਰਾਹ ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਾ ਦੀਵਾ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਤੇ ਅਣਗਿਣਤ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਮੇਸ਼ਾਂ ਬਲਦਾ ਰਹੇਗਾ।
ਵਿਸ਼ਵ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕਾਦਮੀ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ 19 ਜੁਲਾਈ 2026 ਨੂੰ ਫਰੀਮਾਂਟ ਵਿਖੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।
ਲਾਜ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ
ਫੋਨ: 510-502-0551

ਗੈਂਗਸਟਰ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ 'ਤੇ FBI ਦਾ ਸ਼ਿਕੰਜਾ; ਐਲਾਨਿਆ 50 ਹਜ਼ਾਰ ਡਾਲਰ ਦਾ ਇਨਾਮ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਐੱਫ. ਬੀ. ਐਫੀ. (FBI) ਨੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਿਆਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਗੈਂਗਸਟਰ ਸਤਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ 50,000 ਅਮਰੀਕੀ ਡਾਲਰ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ 'ਤੇ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ ਹਨ।
ਐਕਸ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਵਿੱਚ ਇਨਾਮ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਐਫਬੀਆਈ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਐਫਬੀਆਈ ਸਤਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਕਬਿਤ ਸ਼ੁਲੀਅਤ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ, ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਵਾਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ 50,000 ਡਾਲਰ ਤੱਕ ਦੇ ਇਨਾਮ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਦੱਖਣੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਭਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਿੰਸਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।' ਐਫਬੀਆਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਤਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਜਿਸਨੂੰ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਮੂਹ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਆਗੂ ਹੈ। ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ਸੰਘੀ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ, "1 ਜੁਲਾਈ, 2026 ਨੂੰ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਸੰਘੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ ਵਿਰੁੱਧ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ 'ਤੇ ਰੈਕੋਰਡ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਅਤੇ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਸੰਗਠਨ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ (RICO), ਜਬਰ-ਜਨਾਹ ਰਾਹੀਂ ਵਪਾਰ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਅਤੇ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਤਸਕਰੀ ਵਰਗੇ ਸੰਗਠਿਤ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਏ ਗਏ ਹਨ। FBI ਮੁਤਾਬਕ ਬਰਾੜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਅਤੇ ਫਰੈਸਨੋ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਨੇਡਾ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਮੈਕਸੀਕੋ ਨਾਲ ਵੀ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਨਿਆਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਹਾਰਡ ਬਾਲ' ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ 37 ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। FBI ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗਰੁੱਪ ਦੱਖਣੀ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸਮੇਤ ਪੂਰੇ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਕ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜਾਮ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਸੰਚਾਲਕ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਡਾ ਐਲਾਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਘੀ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ 'ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੰਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਏ ਹਨ। ਦੋਸ਼ਾਂ ਮੁਤਾਬਕ 18 ਜੂਨ, 2023 ਨੂੰ ਨਿੰਝਰ ਦਾ ਕਤਲ ਦੋ ਖੰਭਕਧਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਬਰਾੜ ਅਤੇ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਦੇ ਨਿਰਦੋਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ SHO ਖਿਲਾਫ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ FBI ਨੇ ਕੀਤਾ ਪਰਚਾ ਦਰਜ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਦੇ SHO ਵਿਰੁੱਧ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਰੈਕੋਰਡ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਕੀਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰੀ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਿਰਿਹ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਤਲ ਦੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਇਆ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ੀ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕੇ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲੇ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਹਾਰਡ ਬਾਲ' ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ, ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨੈੱਟਵਰਕਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਜਾਂਚ ਹੈ।
ਦੋਸ਼ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ (ਜਿਸ ਨੂੰ ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨਾਗਰਾ ਜਾਂ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ) ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਵਕੀਲਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਜੱਗੂ ਭਗਵਾਨਪੁਰੀਆ ਦੇ ਸੰਗਠਿਤ ਅਪਰਾਧ ਸਮੂਹ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਤਿਆ ਦੇ ਇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਝੂਠਾ ਫਸਾਇਆ। ਇਹ ਹੱਤਿਆ ਜਨਵਰੀ 2026 ਵਿਚ ਹੋਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਮਾਰੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਦਾਲਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ -ਬੀ.ਐਸ.- ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਤਲ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸਾਏ ਗਏ ਬੇਗੁਨਾਹ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਕੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਾਮ ਕਢਵਾਉਣ ਬਦਲੇ ਪੈਸਿਆਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕੀ ਅਟਾਰਨੀ ਬਿਲਾਲ ਏ. ਐਸਾਯਲੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਗੈਂਗ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ 'ਤੇ ਝੂਠੇ ਇਲਜ਼ਾਮ ਲਗਾਉਂਦਾ ਸੀ। ਦੋਸ਼ ਮੁਤਾਬਕ ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਲਾਸ ਏਂਜਲਸ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਦਾ ਝੂਠਾ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੀ ਧਮਕੀ ਦੇ ਕੇ ਫਿਰੌਤੀ ਮੰਗਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਗੈਂਗ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਲਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫਸਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।
ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੋਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਖੁਲਾਸਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ 24 ਮਈ, 2026 ਨੂੰ ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਨੇ

ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰ 'ਤੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸੁਪਾਰੀ ਦੇਣ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ। ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਉਸ ਨੇ ਕਬਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੀੜਤ ਦੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗੁਰਲਾਲ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਤਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਵਕੀਲਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਗਵਾਨਪੁਰੀਆ ਗੈਂਗ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰ ਫੈਲਾ ਕੇ ਅਤੇ ਝੂਠੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਫਿਰੌਤੀ ਵਸੂਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਗੈਂਗ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਗੁਰਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਲੱਗੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ 37 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਚੱਲ ਰਹੇ ਉਸ ਵੱਡੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ, ਜੋ ਕਈ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਲੇ ਤਿੰਨ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਮੂਹਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ।

ਟਰੰਪ ਵਿਰੁੱਧ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦਾ ਇਕ ਮੇਜਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, (ਹੁਸ਼ਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ): ਅਮਰੀਕੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਦੇ ਇਕ ਮੇਜਰ ਨੂੰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਜੇ.ਡੀ. ਵੈਂਸ ਵਿਰੁੱਧ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ 'ਤੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੇਣ ਉਪਰੰਤ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਵਿਚ ਟਰੰਪ ਤੇ ਵੈਂਸ ਉਪਰ ਮਹਾਦੋਸ਼ ਲਾਉਣ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਮੇਜਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਜੋਸਨ

ਵਾਟਸਨ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਕੈਪੀਟਲ ਪੁਲਿਸ, ਜਿਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਆਮ ਲੋਕ ਸਦਨ ਦੀਆਂ ਪੌੜੀਆਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਕੋਈ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਪੀਟਲ ਦੇ ਮੈਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਭਾਸ਼ਣ ਦੌਰਾਨ ਵਾਟਸਨ ਨੇ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

ਦੀਆਂ ਵੈਨੇਜ਼ੁਏਲਾ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਵਿਚ ਹਾਲੀਆ ਫੌਜੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਕਰੈਕਡਾਊਨ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਉਪ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ ਮਹਾਂਦੋਸ਼ ਲਾ ਕੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾਣਾ ਤੇ ਹਟਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸ੍ਰ. ਗੁਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ

ਸ੍ਰ. ਗੁਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ ਪੰਥਕ ਸਫ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇਕ ਉਘੇ ਸਿੱਖ ਚਿੰਤਕ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਪ ਨੇ ਪੰਥਕ ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੂਝ-ਸਮਝ ਆਪਣੇ ਮਾਤਾ ਪਿਤਾ ਤੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰ. ਗੁਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ ਜੀ ਇੱਕ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪੁਰੀ ਗੁਰੂ ਕੇ ਸਿੱਖ ਹਨ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਨਿਪੱਤਕ ਅਵਾਜ਼ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1973 ਵਿਚ ਪਟਨਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੀ ਪਟਨਾ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਐਲ.ਐਲ.ਬੀ. ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰਕੇ ਵਕਾਲਤ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਟੀ.ਵੀ. ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ। ਆਪ 2003 ਤੋਂ 2011 ਈ. ਤੱਕ ਸੰਤ ਸਿਪਾਹੀ ਰਸਾਲੇ ਦੇ ਐਡੀਟਰ ਰਹੇ। ਆਪ ਪੰਥਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਸਲਿਆਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਐਕਟ ਪੈਨਲ ਅਤੇ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਤੁਲਨਾਤਮਿਕ ਅਧਿਐਨ ਵਰਗੇ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਗਹਿਰ-ਗੰਭੀਰ ਖੋਜੀ ਬਣਕੇ ਪੰਥ ਦੇ ਵੱਡੇ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਂਦੇ ਰਹੇ। ਕਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੈਮੀਨਾਰਾਂ ਵਿਚ ਖੋਜ ਭਰਪੂਰ ਪਰਚੇ ਪੜ੍ਹੇ। “ਇਕ ਖਤ ਭਾਈ ਤਾਰੂ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਨਾਮ” ਅਤੇ “ਦਸਤਾਰ ਕਿ ਟੋਪੀ” ਆਪ ਦੀਆਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਨੂੰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਛਾਪਿਆ। ਆਪ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪੰਥਕ ਮਸਲਿਆਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਕਈ ਸਬ ਕਮੇਟੀਆਂ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਹੇ। ਆਪ ਦੀ ਲਿਖੀ ਇਹ ਹੱਥੀ ਪੁਸਤਕ “ਸਾਖੀ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਜੀ ਕੀ” ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪੰਥ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਵੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਪਜੀ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਪੰਥਕ ਨਜ਼ਰ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਵਰਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਆਪ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਪੰਥ ਲਈ ਜਾਰੀ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹਨ। ਸ੍ਰ. ਗੁਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ ਜੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਆ ਰਹੀਆਂ ਦਰੁਸਤ ਖਤਰਿਆਂ ਉਪਰ ਬੇਬਾਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਅਤੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਅਗਾਧ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸ੍ਰ. ਗੁਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲਾਂਬਾ ਜੀ ਪਿਛਲੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ‘ਸਾਥੇ ਲੋਕ’ ਅਖਬਾਰ ਲਈ ਪੰਥ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਲਿਖ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਿਤਾਬ ਪੰਥਕ ਨਜ਼ਰ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਹਫ਼ਤੇ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੌਮ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਦੇਣ ‘ਸਾਖੀ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਜੀ ਕੀ’ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਥੇ ਇਹ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਨੂੰ ਲਿਖਣ ਲਈ ਦਰੁਸਤੀਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਭ ਉਠਾਉਣਗੇ। ਅਸੀਂ ‘ਸਾਖੀ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਜੀ ਕੀ’ ਛਾਪਕੇ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ :- ਪੰਨਵਾਦ ਸਾਹਿਤ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ)

8. ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਜੁੜ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਅਭਿਆਸ :

ਗੁਰਦੁਆਰੇ

(ੳ) ਗੁਰਬਾਣੀ ਦਾ ਅਸਰ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠਿਆਂ ਵਧੇਰੇ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਿੱਖ ਲਈ ਉਚਿਤ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਦੇ ਜੋੜ ਮੇਲ ਦੇ ਅਸਥਾਨਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਸਾਧ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠ ਕੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ ਲਾਭ ਉਠਾਵੇ।

(ਅ) ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਿਤਾ-ਪ੍ਰੀਤ ਹੋਵੇ। ਬਿਨਾਂ ਖਾਸ ਕਾਰਨ ਦੇ (ਜਦਕਿ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ) ਰਾਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਨਾ ਰਹੇ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਹਿਰਾਸ ਦੇ ਪਾਠ ਮਗਰੋਂ ਸੁੱਖ ਆਸਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਜਦ ਤੱਕ ਗ੍ਰੰਥੀ ਜਾਂ ਸੇਵਾਦਾਰ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹਿ ਸਕੇ, ਜਾਂ ਪਾਠੀਆਂ ਦਰਸ਼ਨੀਕਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਰਹੇ, ਜਾਂ ਬੇਅਦਬੀ ਦਾ ਖਤਰਾ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਤਦ ਤੱਕ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਰਹੇ, ਉਪਰੰਤ ਸੁਖ ਆਸਨ ਕਰ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

(ੲ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਆ, ਪੜ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਸੰਤੋਖਿਆ ਜਾਵੇ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਕਾਨ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰਾ ਹੋਵੇ। ਉਪਰ ਚਾਂਦਨੀ ਹੋਵੇ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਸਾਫ਼ ਸੁਥਰੇ ਬਸਤਰ ਵਿਛਾ ਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਦੇਹ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਲਈ ਗਦੇਲੇ ਆਦਿ ਸਮਿਆਨ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਉਪਰ ਲਈ ਗੁਮਾਲ ਹੋਵੇ। ਜਦ ਪਾਠ ਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਤੇ ਗੁਮਾਲ ਪਿਆ ਰਹੇ। ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵੇਲੇ ਚੌਰ ਭੀ ਚਾਹੀਏ।

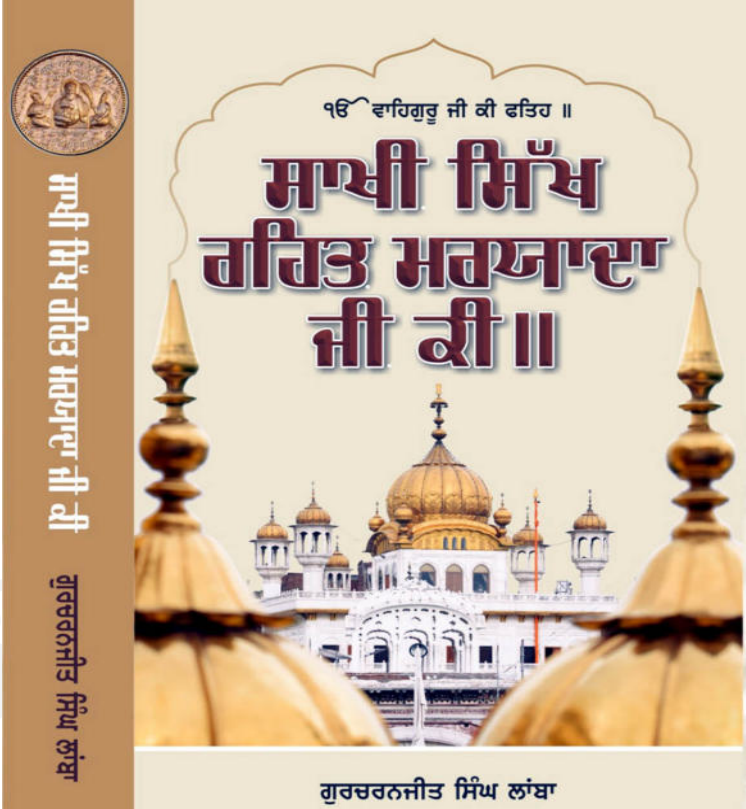
(ੳ) ਉਪਰ ਦੱਸੇ ਸਮਿਆਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਧੂਮ ਜਾਂ ਦੀਵੇ ਮਚਾ ਕੇ ਆਰਤੀ ਕਰਨੀ, ਭੋਗ ਲਾਉਣਾ, ਜੋਤਾਂ ਜਗਾਉਣੀਆਂ, ਟੱਲ

ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਝਰੋਖੇ ਵਿਚੋਂ

ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਯਾਦਾ ਦਾ ਖਰੜੇ ਤੋਂ ਪੰਥ ਪ੍ਰਵਾਨਤ ਹੋਣ ਦਾ ਸਫ਼ਰ

ਪਹਿਲਾ ਪੜਾਅ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦੀ ਕਾਇਮੀ

ਖੜਕਾਉਣੇ ਆਦਿ ਕਰਮ ਗੁਰਮਤ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ। ਹਾਂ, ਸਥਾਨ ਨੂੰ ਸੁਗੰਧਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਫੁਲ, ਧੂਮ ਆਦਿ ਸੁਗੰਧੀਆਂ ਵਰਤਣੀਆਂ ਵਿਵਰਜਤ ਨਹੀਂ। ਕਮਰੇ ਅੰਦਰ ਰੋਸ਼ਨੀ ਲਈ ਤੇਲ, ਘੀ ਜਾਂ ਮੋਮਬਤੀ, ਬਿਜਲੀ, ਲੈਂਪ ਆਦਿ ਜਗਾ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।
 (ਹ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਵਾਕਰ ਤੇ ਕੁਲ ਕਿਸੇ ਪੁਸਤਕ ਨੂੰ ਅਸਥਾਪਨ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਕੋਈ ਮੂਰਤੀ ਪੂਜਾ ਜਾਂ ਹੋਰ ਗੁਰਮਤ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਰੀਤੀ ਜਾਂ ਸੰਸਕਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਅਨਮਤ ਦਾ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਹਾਂ, ਕਿਸੇ ਮੌਕੇ ਜਾਂ ਇਕੱਤ੍ਰਤਾ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਵਰਤਣਾ ਅਯੋਗ ਨਹੀਂ।
 (ਕ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੰਥੂੜੇ ਦੇ ਪਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਮੁਠੀਆਂ ਭਰਨੀਆਂ, ਕੰਧਾਂ ਜਾਂ ਥੜਿਆਂ 'ਤੇ ਨੱਕ ਰਗੜਨਾ ਜਾਂ ਮੁਠੀਆਂ ਭਰਨੀਆਂ, ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਹੇਠ ਪਾਣੀ ਰੱਖਣਾ, ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿਚ ਮੂਰਤੀਆਂ (ਬੁੱਤ) ਬਣਾਉਣੀਆਂ ਜਾਂ ਰੱਖਣੀਆਂ-ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਕਰਮ ਮਨਮਤ ਹਨ।
 (ਖ) ਇਕ ਤੋਂ ਦੂਜੀ ਥਾਂ ਅਸਥਾਨਾ ਸਾਹਿਬ ਲੈ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ। ਜਿਸ ਨੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਅਸਵਾਰਾ ਸਾਹਿਬ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਨੰਗੇ ਪੈਰੀਂ ਚੱਲੇ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਮੌਕੇ ਜੋੜਾ ਪਾਣ ਦੀ ਅਤੀ ਲੋੜ

ਪੇ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਭਰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ। ਅਰਦਾਸਾ ਸੋਧ ਕੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।
 (ਗ) ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ

ਵਿਚੋਂ ਇਕ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਵਾਕ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।
 (ਘ) ਜਦ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਆਵੇ, ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਨਾ, ਹਰ ਇਕ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਉਠ ਖੜੋਣਾ ਚਾਹੀਏ।
 (ਙ) ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਲੱਗਿਆਂ, ਜੋੜੇ ਬਾਹਰ ਲਾਗ ਕੇ ਸੁਥਰਾ ਹੋ ਕੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਏ। ਜੇ ਪੈਰ ਮੈਲੇ ਜਾਂ ਗੰਦੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਜਲ ਨਾਲ ਧੋ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਏ।
 ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਥਵਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸੱਜੇ ਪਾਸੇ ਰੱਖ ਕੇ ਪ੍ਰਕਰਮਾਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਏ।
 (ਚ) ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅੰਦਰ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਮਜ਼ਬੂਬ ਜਾਤ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ, ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਪਾਸ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਤੋਂ ਵਿਵਰਜਤ (ਤਮਾਕੂ ਆਦਿ) ਆਦਿ ਚੀਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ।
 (ਛ) ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਅੰਦਰ ਜਾ ਕੇ ਸਿੱਖ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਪਹਿਲਾ ਕਰਮ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਨਿਵਾਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਣਾ ਹੈ। ਉਪਰੰਤ ਗੁਰੂ ਰੂਪ ਸੰਗਤ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਸਹਿਜੇ ਨਾਲ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕਾ ਖਾਲਸਾ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਜੀ ਕੀ ਫਤਹ ਬੁਲਾਈ ਜਾਵੇ।
 (ਜ) ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬੈਠਣ ਲਈ ਭੀ ਸਿੱਖ ਅਸਿੱਖ, ਛੂਤ ਛਾਤ, ਜਾਤ ਪਾਤ, ਉਚ ਨੀਚ ਦਾ ਭਰਮ ਜਾਂ ਵਿਤਕਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ।
 (ਝ) ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਗਦੇਲਾ, ਆਸਣ, ਕੁਰਸੀ, ਚੌਕੀ, ਮੰਜਾ ਆਦਿ ਲਾ ਕੇ ਬੈਠਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਤਕਰੇ ਨਾਲ ਬੈਠਣਾ ਮਨਮਤ ਹੈ।
 (ਞ) ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਜਾਂ ਸਤਿਗੁਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਮੇਂ ਕਿਸੇ ਸਿੱਖ ਨੂੰ ਨੰਗੇ ਸਿਰ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਸਿੱਖ ਇਸਤ੍ਰੀਆਂ ਲਈ ਪਰਦਾ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਘੁੰਡ ਕੱਢਣਾ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

(ਚਲਦਾ)

12ਵੀਂ ਯੂ.ਕੇ. ਗਤਕਾ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ 12 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਇਲਫੋਰਡ ਵਿਖੇ

ਲੰਡਨ : ਗੱਤਕਾ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਯੂ.ਕੇ. ਵੱਲੋਂ ਵਿਸ਼ਵ ਗੱਤਕਾ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲੰਡਨ ਈਸਟ ਤੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲੰਡਨ ਈਸਟ ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਐਤਵਾਰ, 12 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਓਰਚਡ ਪਲੇਇੰਗ ਫੀਲਡਜ਼, ਗੁਡਮੇਅਜ਼ ਲੇਨ, ਇਲਫੋਰਡ, ਲੰਡਨ ਵਿਖੇ 12ਵੀਂ ਯੂ.ਕੇ. ਗੱਤਕਾ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਕਰਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਯੂ.ਕੇ. ਭਰ ਤੋਂ ਗੱਤਕਾ ਟੀਮਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿਚ ਹਿੱਸਾ ਲੈਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਯੂ.ਕੇ. ਗੱਤਕਾ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਸ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਤਨਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢੇਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਰਾਸਤੀ ਕਲਾ ਦੇ ਇਹ ਸਾਲਾਨਾ ਮੁਕਾਬਲੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅੰਦਰ ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਜੀਉਣ, ਸਿੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਜੰਗਜੂ ਕਲਾ

ਨੂੰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕਰਨ ਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਦਾ ਇੱਕ ਯਤਨ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 12 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਕਰਵਾਈ ਜਾਂਦੀ ਇਸ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਵਿਚ ਯੂ.ਕੇ. ਭਰ ਦੇ ਗੱਤਕਾ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਹਰ ਉਮਰ ਦੇ ਬੱਚੇ, ਬੱਚਿਆਂ, ਨੌਜਵਾਨ, ਪੁਰਸ਼ ਅਤੇ ਬੀਬੀਆਂ ਵੱਧ ਚੜ੍ਹ ਕੇ ਹਿੱਸਾ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਗੱਤਕਾ ਸੈਟੀ ਅਤੇ ਫੱਗੀ-ਸੈਟੀ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰ ਵਰਗਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਗੱਤਕੇਬਾਜ਼ ਜੰਗਜੂ ਤਕਨੀਕਾਂ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਲਈ ਸਥਾਨਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕਮੇਟੀ, ਸਪੋਰਟਸ ਕਲੱਬ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਹਿਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿੰਘ ਸਭਾ ਲੰਡਨ ਈਸਟ ਵੱਲੋਂ ਕਬੱਡੀ, ਦੌੜਾਂ, ਰੱਸਾਕਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 250 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ 'ਤੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਚਾਰਲਸ ਵੱਲੋਂ ਵਧਾਈ ਕਿਹਾ, ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣਗੇ

ਲੈਸਟਰ (ਇੰਗਲੈਂਡ) : ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਐਲਾਨ ਨੂੰ 250 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਮੌਕੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਚਾਰਲਸ ਨੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਭੇਜ ਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹਾਰਦਿਕ ਵਧਾਈ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਚਾਰਲਸ ਨੇ ਇਸ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਸੱਚਮੁੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੜਾਅ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਮੌਕਾ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਆਪਣੇ ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 250 ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਲੰਮਾ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਵੱਡੇ ਬਦਲਾਅ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਕੇ ਦੋਸਤੀ, ਭਰੋਸੇ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਰਿਅਾਦਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਚਾਰਲਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਕਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਲੰਘੇ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਨੇੜਲੇ ਅਤੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਰਹੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਇਹ ਸਾਂਝ ਰੱਖਿਆ, ਸੁਰੱਖਿਆ, ਵਪਾਰ, ਨਿਵੇਸ਼, ਵਿਗਿਆਨ, ਖੋਜ, ਸਿੱਖਿਆ, ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਕਲਾਵਾਂ ਤੱਕ ਫੈਲੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਣਿਆ ਨਾਤਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਸਾਰ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਲਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਫੈਸਲੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਅਤੇ ਕੌਮੀ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੇ। ਵਰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਸਾਲ 1776 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਬਰਤਾਨੀਆ ਦੀ ਹਕੂਮਤ ਤੋਂ ਅਲੱਗ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹਸਤੀ ਕਾਇਮ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਹਰ ਸਾਲ 4 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਵਜੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ 250 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਮੌਕੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਈ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

BASRA

Heating & Air Conditioning

ਗਰਮੀਆਂ ਵਿੱਚ ਠੰਡ ਤੇ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿੱਘ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਮ ਹੈ
ਬਸਰਾ ਹੀਟਿੰਗ ਅਤੇ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਿੰਗ

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦੇ ਮਹਿਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਉੱਪਰ ਨਵਾਂ ਹੀਟਿੰਗ ਜਾਂ ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨਿੰਗ ਜਾਂ ਦੋਵੇਂ ਤਾਂ ਬਸ ਇਕੋ ਨਾਮ ਯਾਦ ਰੱਖੋ

ਤੁਸੀਂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਲ ਕਰੋ ਇੱਕ ਕਾਲ ਹੀ ਬਚਾ ਸਕਦੀ ਹੈ

ਤੁਹਾਡੇ ਢੇਰ ਸਾਰੇ ਪੈਸੇ

Reasonable price first
 class work ਅਤੇ

**100%
 ਗਾਰੰਟੀ**

Basra Heating & Air Conditioning has trained technicians and the right equipment to solve the problem fast and at a reasonable price.

AC REPAIR

Common Air Conditioner Problems Requiring Repair

Low or Leaking Refrigerant

Broken Belt

Compressor Failure

Coil Issues

Thermostat Concerns

- Repair leaks
- Clean dirty coils or drain lines
- Replace filters
- Refresh refrigerant
- Seal ductwork
- Replace faulty belts, coils, or compressors
- •Secure electrical connections
- Provide general maintenance
- And more

From Basra Heating & Air Conditioning

"Basra Heating and Air Conditioning have been providing, installing and servicing home and commercial heat systems, air conditioners & ducting and repair for both residential and commercial customers in the Bay Area since 2012. Our team of trained service professionals has extensive experience installing and servicing home and commercial heat systems, air conditioners, & ducting. Regardless of the project, Basra Heating and Air Conditioning have quickly and professionally served the needs of Bay Area & Central Valley. We pride ourselves in offering a unique combination of skilled service technicians and great customer service. Our team is ready to help you with your heating, air conditioning needs."

ਹੋਰ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕਾਲ ਕਰੋ

ਸ. ਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਸਰਾ (209) 834-6188

Address: 231 Portico Ln, Tracy, CA 95377

ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ

ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਸੱਚਖੰਡਵਾਸੀ, ਬ੍ਰਹਮਗਿਆਨੀ ਮਹਾਂਪੁਰਖ ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਰਾਮਪੁਰ ਖੇੜੇ ਵਾਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸੁਰਤ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਜਿੱਥੇ ਆਪ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਜੀ ਵਿੱਚ ਅਭੇਦਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ; ਉਥੇ ਗੁਰਮਤਿ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਦੁਰੇਡੇ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆਂ ਨੂੰ ਖੰਡੇ ਬਾਟੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕਾ ਕੇ 'ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ' ਦੇ ਲੜ ਲਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ। ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ 'ਰਾਮਪੁਰ ਖੇੜੇ ਵਾਲਿਆਂ' ਨੇ 'ਸੇ ਕਿਨੇਹਿਆ?' ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸੱਚਖੰਡਵਾਸੀ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਬਾਬੂਬੀ ਚਿਤਰਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਪੁਸਤਕ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਕਬੂਲੀਅਤ ਹਾਸਲ ਕਰ ਚੁੱਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਛਾਪ ਕੇ ਸੰਗਤਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਕਲਮ ਰਾਹੀਂ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਨੇਕਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਾਹਕਾਰ ਰਚਨਾ 'ਸੇ ਕਿਨੇਹਿਆ?' ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਅਖਬਾਰ ਰਾਹੀਂ ਲੜੀਵਾਰ ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਯਤਨ ਤੋਂ ਸਾਡੇ ਪਾਠਕ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਗੇ। - ਧੰਨਵਾਦ ਸਾਹਿਤ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਅੱਸੂ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਗਮ ਸਮਾਗਮ ਅਰੰਭ ਕਰਨਾ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ)
ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗਣ ਲੱਗਾ, ਸੰਗਤਾਂ ਦੂਰ ਨੇੜੇ ਤੋਂ ਚੱਲ ਕੇ ਬਾਬਾ ਜੀ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਈਆਂ। ਕੁੱਝ ਇੱਕ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਸਦਕਾ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ 22 ਸਤੰਬਰ 1951 ਮੁਤਾਬਿਕ ੧੨ ਅਸੂ ੨੦੦੯ ਬਿ: ਨੂੰ ਅਰੰਭ ਹੋਇਆ। ਜਿਸ ਦਾ ਭੋਗ 24 ਸਤੰਬਰ 1951 ਮੁਤਾਬਿਕ ੧੪ ਅਸੂ ੨੦੦੯ ਬਿ: ਐਤਵਾਰ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਪਿਆ। ਭੋਗ ਤੋਂ ਉਪ੍ਰੰਤ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਪ੍ਰੀਤਵਾਨ ਗੁਰੂ ਕੇ ਕੀਰਤਨੀਏ ਤੇ ਕਥਾ ਵਾਚਕ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਮੇਂ ਉਚੇਚਾ ਸੱਦਿਆ ਸੀ; ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਗੁਰੂ-ਜਸ ਸਰਵਣ ਕਰਾਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰਸਿੱਖੀ ਮਾਰਗ ਤੋਂ ਜਾਣੂੰ ਕਰਵਾਇਆ। ਆਪ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਗੁਰਮਤਿ ਆਸ਼ੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਦਾ ਇਸ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਜਨ ਦੱਸਿਆ ਕਿ :
ਭਈ ਪਰਾਪਤਿ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ॥
ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ॥
ਅਵਰਿ ਕਾਜ ਤੇਰੇ ਕਿਤੇ ਨ ਕਾਮ॥
ਮਿਲੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮ॥੧॥
(ਆਸਾ ਮ: ੫, ਅੰਗ ੩੭੮)
ਇਸ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕੇਵਲ ਗੁਰੂ-ਸ਼ਰਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਕੇ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਗੁਰੂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸ਼ਰਨ ਨਹੀਂ ਪਿਆ ਉਸ ਦਾ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਅਕਾਰਥ ਹੈ
ਜਿਨਿ ਗੁਰੂ ਨ ਦੇਖਿਅਉ ਨਹੁ ਕੀਅਉ
ਤੇ ਅਕਯਥ ਸੰਸਾਰ ਮਹਿ॥ ੪॥
(ਸਵਈਏ ਮ: ੪ ਕੇ, ਅੰਗ ੧੩੯੯)
ਗੁਰਮਤਿ-ਪ੍ਰਚਾਰ ਦਾ ਸਦਕਾ ਕਾਫੀ ਸੰਗਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ ਗਈ। ਸਮਾਗਮ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਛਕਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਏ ਪ੍ਰਾਣੀਆਂ ਨੂੰ ਖੰਡੇ-ਬਾਟੇ ਦਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਪਾਨ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 'ਗੁਰਸਿਖ ਮੀਤ ਚਲਹੁ ਗੁਰ ਚਾਲੀ' ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਅੱਸੂ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਚੁਣਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਹੀਨੇ ਕੁੱਝ ਵੇਹਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਾ ਬਹੁਤੀ ਗਰਮੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਸਰਦੀ। ਐਤਵਾਰ ਦਾ ਦਿਨ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਨੀਯਤ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਅੱਸੂ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ 'ਅੱਸੂ ਦਾ ਸਮਾਗਮ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਸ ਅਸਥਾਨ ਤੇ ਸਮਾਗਮ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਜੋ ਡਰ-ਭੈ ਅਜੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਉਹ ਵੀ ਦੂਰ ਹੋ ਗਿਆ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋ ਗਿਆ।

ਦੁਲਭ ਦੇਹ ਸਵਾਰਿ॥
ਜਾਹਿ ਨ ਦਰਗਹ ਹਾਰਿ॥
ਇਸ ਸਮਾਗਮ 'ਤੇ ਹੀ ਬਾਬਾ ਜੀ ਨੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਾਡੇ ਇਹ ਸਮਾਗਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਦ ਹੀ ਲਾਭ ਹੈ ਜੇ ਆਪਾਂ ਇਹਨਾਂ ਸਮਿਆਂ ਤੋਂ ਪੂਰਨ ਲਾਹਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੀਏ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਗੁਰੂ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ ਸਮਾਗਮ ਤੇ ਇਕੱਠ ਵੀ ਹੋ ਗਏ, ਭੋਟਾ ਰੱਖ ਕੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕਿਆ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਦ ਲੈ ਕੇ ਲੰਗਰ ਛਕਿਆ ਤੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਲੇ ਗਏ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਹੁਤਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਆਪਾਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰ ਘਰਾਂ ਦੇ ਕੰਮ-ਕਾਰ ਛੱਡ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ, ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਭਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਪੱਲੇ ਬੰਨ੍ਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਈਏ ਫਿਰ ਉਸ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰੀਏ ਤਦ ਹੀ ਪੂਰਨ ਲਾਹਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਸਮਾਗਮ ਕਰਨੇ ਵੀ

ਤਦ ਹੀ ਸਫਲ ਹਨ।
ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਜੀ ਨੇ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਕੇ ਸਭ ਜੂਨਾਂ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰ ਜੂਨੀ 'ਮਨੁੱਖਾ ਜੂਨ' ਬਖਸ਼ਿਸ਼

ਦੁਲੰਭ ਉਪਾਇਆ॥
(ਵਾਰ ੮, ਪਉੜੀ ੬)
ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੂਨਿ ਵਿਚਿ ਉਤਮ ਜੂਨਿ ਸੁ ਮਾਣਸ ਦੇਹੀ॥ (ਵਾਰ ੧੫, ਪਉੜੀ ੩)
ਗੁਰੂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਜੀ ਦੀ ਭਗਤੀ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਹੀ ਇਹ ਮਨੁੱਖਾ ਜੂਨ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਦੇਹੀ ਨਾਲ ਭਗਤੀ ਰੂਪੀ ਕਰਮ ਕਰਨਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖਾ ਦੇਹੀ ਮਿਲੀ ਸਫਲ ਸਮਝੋ। ਇਸ ਮਨੁੱਖ-ਦੇਹ ਨੂੰ ਤਾਂ ਦੇਵਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਦੇਹੀ ਨਾਲ ਹਰੀ ਦੀ ਸੇਵਾ (ਭਜਨ) ਕਰਨੀ ਕਰੋ ਤਾਂ ਤੇ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਭੁੱਲੋ ਨਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਦਾ ਇਹੋ ਹੀ ਅਸਲੀ ਲਾਹਾ ਹੈ :
ਗੁਰ ਸੇਵਾ ਤੇ ਭਗਤਿ ਕਮਾਈ॥
ਤਬ ਇਹ ਮਾਨਸ ਦੇਹੀ ਪਾਈ॥
ਇਸ ਦੇਹੀ ਕਉ ਸਿਮਰਹਿ ਦੇਵ॥
ਸੋ ਦੇਹੀ ਭਜੁ ਹਰਿ ਕੀ ਸੇਵ॥੧॥
ਭਜਹੁ ਗੁਬਿੰਦ ਭੂਲਿ ਮਤ ਜਾਹੁ॥
ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਕਾ ਏਹੀ ਲਾਹੁ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
(ਭੈਰਉ ਕਬੀਰ ਜੀ, ਅੰਗ ੧੧੫੯)

ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋ ਜੀਵ! ਇਹ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਜੂਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭ੍ਰਮਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਜੀ ਨੇ ਤੈਨੂੰ ਦੇਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ, ਤੂੰ ਇਸ ਸਰੀਰ ਨਾਲ ਨਾਮ-ਸਿਮਰਨ ਸਤਿਸੰਗ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣੇ ਅਸਲੇ ਭਾਵ ਮੂਲ ਨਾਲ ਜੁੜ ਜਾਵੇਂ:
ਕਈ ਜਨਮ ਭਏ ਕੀਟ ਪਤੰਗਾ॥
ਕਈ ਜਨਮ ਗਜ ਮੀਨ ਕੁਰੰਗਾ॥
ਕਈ ਜਨਮ ਪੰਖੀ ਸਰਪ ਹੋਇਓ॥
ਕਈ ਜਨਮ ਹੋਵਰ ਬ੍ਰਿਖ ਜੋਇਓ॥੧॥
ਮਿਲੁ ਜਗਦੀਸ ਮਿਲਨ ਕੀ ਬਰੀਆ॥
ਚਿਰੰਕਾਲ ਇਹ ਦੇਹ ਸੰਜਰੀਆ॥੧॥ ਰਹਾਉ॥
(ਗਉੜੀ ਗੁਆਰੇਹੀ ਮ: ੫, ਅੰਗ ੧੭੬)
ਜੇ ਇਸ ਮਿਲੇ ਅਵਸਰ ਨੂੰ ਸਫਲ ਨਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਮੁੜ-ਮੁੜ ਕੇ ਇਹ ਮਨੁੱਖਾ ਜਨਮ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੱਥ ਨਹੀਂ ਆਉਣਾ। ਬਾਬਾ ਕਬੀਰ ਜੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹੋ ਮਨੁੱਖ! ਇਹ ਮਾਣਸ ਜਨਮ ਬੜਾ ਹੀ ਦੁਰਲੱਭ ਹੈ, ਬਾਰ-ਬਾਰ ਨਹੀਂ ਮਿਲਣਾ, ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਾਲੀ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਫਲ ਪੱਕ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਡਿੱਗ ਪਏ, ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਯਤਨ ਕਰੋ ਦੁਬਾਰਾ ਉਸ ਡਾਲੀ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ।
ਕਬੀਰ ਮਾਨਸ ਜਨਮ ਦੁਲੰਭੁ ਹੈ ਹੋਇ ਨ ਬਾਰੇ ਬਾਰ॥
ਜਿਉ ਬਨ ਫਲ ਪਾਕੇ ਭੁਇ ਗਿਰਹਿ ਬਹੁਰਿ ਨ ਲਾਗਹਿ ਡਾਰ॥੩੦॥
(ਸਲੋਕ ਕਬੀਰ ਜੀ, ਅੰਗ ੧੩੬੬)
ਅਤੇ ਪੰਜਵੇਂ ਸਤਿਗੁਰੂ ਜੀ ਵੀ ਸੁਚੇਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ :
੧੩ਰਵਰ ਵਿਛੁੰਨੇ ਨਹ ਪਾਤ ਜੁੜਤੇ ਜਮ ਮਹਿ ਗਉਣੁ ਇਕੋਲੀ॥
ਬਿਨਵੰਤ ਨਾਨਕ ਬਿਨੁ ਨਾਮ ਹਰਿ ਕੇ ਸਦਾ ਫਿਰਤ ਦੁਹੇਲੀ॥੧॥
(ਬਿਹਾਗੜਾ ਮ: ੫, ਅੰਗ ੫੪੬)
(ਚਲਦਾ)

ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ ॥

ਸੇ ਕਿਨੇਹਿਆ?

ਜੀਵਨ-ਗਾਥਾ
ਸ੍ਰੀਮਾਨ ਸੰਤ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੀ
(ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਪੁਰ ਖੇੜਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੇ)

ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਮੁਕਾਬਕ
ਸੰਤ ਸੇਵਾ ਸਿੰਘ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਰਾਮਪੁਰ ਖੇੜਾ ਸਾਹਿਬ
ਡਾ : ਗੁਰਦੁਆਰਾ, ਜ਼ਿਲਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਪੰਜਾਬ (ਫੋਨ-144207)
ਫੋਨ ਨੰ : +91-1886-260334, 98767-60334
Website : www.RamPurKhara.com | Email : RamPurKhara@yahoo.ca

ਕੀਤੀ ਹੈ :
ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੋਨਿ ਸਬਾਈ॥
ਮਾਣਸ ਕਉ ਪ੍ਰਭਿ ਦੀਈ ਵਡਿਆਈ॥
(ਮਾਰੂ ਮ: ੫, ਅੰਗ ੧੦੭੫)
ਅਤੇ
ਅਵਰ ਜੋਨਿ ਤੇਰੀ ਪਨਿਹਾਰੀ॥ ਇਸੁ ਧਰਤੀ ਮਹਿ ਤੇਰੀ ਸਿਕਦਾਰੀ॥
(ਆਸਾ ਮ: ੫, ਅੰਗ ੩੭੪)
ਅਤੇ ਭਾਈ ਗੁਰਦਾਸ ਜੀ ਦਾ ਫੁਰਮਾਨ ਹੈ :
ਲਖ ਚਉਰਾਸੀਹ ਜੋਨਿ ਵਿਚਿ ਮਾਣਸ ਜਨਮੁ

ਨਿੱਤਨੇ ਵਿੱਚ ਸਾਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਜੋ ਮਨੁੱਖਾ ਜੂਨ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਕਿਸ ਵਾਸਤੇ ਮਿਲੀ ਹੈ? ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਫਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀ ਸਾਧਨ ਅਪਨਾਉਣਾ ਹੈ:
ਭਈ ਪਰਾਪਤਿ ਮਾਨੁਖ ਦੇਹੁਰੀਆ॥
ਗੋਬਿੰਦ ਮਿਲਣ ਕੀ ਇਹ ਤੇਰੀ ਬਰੀਆ॥
ਅਵਰਿ ਕਾਜ ਤੇਰੇ ਕਿਤੇ ਨ ਕਾਮ॥
ਮਿਲੁ ਸਾਧਸੰਗਤਿ ਭਜੁ ਕੇਵਲ ਨਾਮ॥੧॥
(ਆਸਾ ਮ: ੫, ਅੰਗ ੩੭੮)
ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰਦੇਵ ਜੀ ਇਸ ਜੀਵ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨ

ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਫਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿਕਲਿਆ ਗੈਰਸਟਰ ਗੱਡੀ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਬਰਾਮਦ ਹੋਏ ਸਨ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ

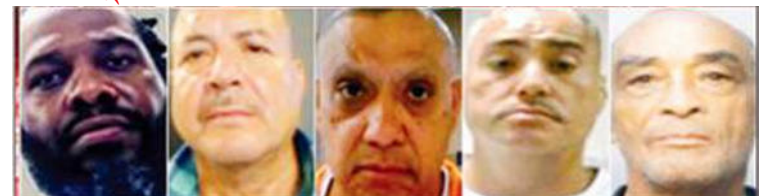
ਐਡਮਿਟਨ : ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਐਡਮਿਟਨ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾ ਰਹੀ ਇੱਕ ਕਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ। ਤਲਾਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਕਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਡਰਾਈਵਰ ਸਫਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਦੋ ਸਾਥੀਆਂ, ਸੰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦਿਵਯਾਂਸ਼ੂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਤਿੰਨੋਂ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮਾਨਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀਆਂ, ਜੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ 'ਤੇ ਰਿਹਾਅ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਫਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣਾ ਟਿਕਾਣਾ ਬਦਲ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਹਿਰ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਦੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਉਹ

ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦਾ ਇੱਕ ਗੈਰਸਟਰ ਸੀ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸਫਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਫੋਰ ਬ੍ਰਦਰਜ਼ ਗੈਂਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਵੀ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਧਮਕੀਆਂ ਦੇ ਕੇ ਪੈਸੇ ਵਸੂਲਦਾ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਭਰ ਵਿਚ ਆਈਸ ਦੀ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ - ਕਤਲ, ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧਾਂ ਤੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਚਰਚਾ 'ਤੇ ਚਿੰਤਾ

ਨਿਊਯਾਰਕ : ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ ਜਿੱਥੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ 'ਚ 250ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੇ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਆਈਸ ਨੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਆਪੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਂਦਿਆਂ ਕਤਲ, ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ, ਅਗਵਾ, ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਈ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਅਮਰੀਕੀ ਡੀ.ਐਚ.ਐਸ. ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਧਿਕਾਰਕ ਪ੍ਰੈੱਸ ਰਿਲੀਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਡੀ.ਐਚ.ਐਸ. ਦੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸਹਾਇਕ ਸਕੱਤਰ ਲੌਰਨ ਬਿਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਆਈਸ' ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਛੁੱਟੀਆਂ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਲਗਾਤਾਰ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਂਦਿਆਂ ਅਮਰੀਕੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਕਤਲ, ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਅਪਰਾਧ, ਬਲਾਤਕਾਰ, ਅਗਵਾ, ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ, ਹਥਿਆਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਹਿੰਸਕ ਹਮਲਿਆਂ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਸਨ। ਅਧਿਕਾਰਕ ਸੂਚੀ ਅਨੁਸਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਪਨਾਮਾ, ਮੈਕਸੀਕੋ, ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ, ਕੋਲੰਬੀਆ,

ਕਿਊਬਾ, ਐਲ ਸਲਵਾਡੋਰ ਅਤੇ ਡੋਮੀਨਿਕਨ ਰਿਪਬਲਿਕ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨੂੰ ਕਤਲ, ਨਾਬਾਲਗਾਂ ਨਾਲ ਜਿਨਸੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਅਸ਼ਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਰੱਖਣ, ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ, ਡਕੈਤੀ, ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਵਰਗੇ ਗੰਭੀਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੱਤਾਂ ਖਿਲਾਫ ਚੱਲ ਰਹੀ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਡੀ.ਐਚ.ਐਸ. ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਫੰਡਾਂ ਨਾਲ ਆਈ, ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਵੇਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਸੈਂਚੁਰੀ ਸਿਟੀ ਨੀਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਬਹਿਸ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ

ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਂ ਕਾਉਂਟੀਆਂ ਆਈਸ ਨਾਲ ਸਹਿਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਉਥੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ, ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੀਤੀ ਅਤੇ ਆਈਸ ਦੀ ਵਧ ਰਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਾਲ ਹੀ ਕਈ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਜਨਤਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਮਰਥਨ ਵੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਕੇਂਦਰੀ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ 150ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜਾ 2027 ਵਿੱਚ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਅਹਿਦ

ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਯਾਦਗਾਰੀ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਵੱਖ ਵੱਖ ਬੁਲਾਰੇ

ਸਰੀ : ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਵਿਰਸੇ ਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਦਿਆਂ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਰੀ-ਡੈਲਟਾ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਅਕੈਡਮੀ ਸਰੀ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਉਪਰਾਲੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਿਵਸ ਬੜੀ ਸ਼ਰਧਾ, ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸੰਗਤ ਨੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਅਤੇ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ, ਭਾਰਤੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਲਈ ਪਾਏ ਗਏ ਅਮੁੱਲੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੇ ਭੋਗ ਨਾਲ ਹੋਈ। ਉਪਰੰਤ ਰਸਭਿੰਨਾ ਕੀਰਤਨ, ਗੁਰਮਤਿ ਕਥਾ, ਵਾਡੀ ਜਥੇ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਾਰ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਭਾਈ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ, ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ, ਡਾ. ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਭੁਰਜੀ, ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਆਏ ਭਾਈ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਰਨੇਕੇ ਅਤੇ ਭਾਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਗਿੱਲ ਨੇ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਖਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ ਸੁਸਾਇਟੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਹੋਂਡਰਸ ਭੇਜਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਅਸਫਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸੰਚਾਰ ਅਤੇ ਪਹਿਲੇ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਨਵਾਂ ਅਧਿਆਇ ਲਿਖਿਆ। ਬੁਲਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਹਾਨ ਹਮਾਇਤੀ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ

ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਕਈ ਗੈਰ-ਸਿੱਖ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਬਣੇ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਖ਼ਬਾਰ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਸੰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਭਾਈ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਹੱਕਾਂ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹੀ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਗਲੋਬਲ ਸਟੱਡੀਜ਼ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਦੇ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਇੱਕ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ ਆਗੂ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਿੱਖ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਸੁਪਨਾ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰ ਨਿਰਮਾਣ

ਪ੍ਰਤੀ ਸੋਚ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਸੀ। ਗਿਆਨੀ ਦਿੱਤ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਤ ਸਭਾ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਲੀਵਾਲ ਨੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਸਾਲ 2027 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ 150ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਜੈਕਾਰੇ ਦੀ ਗੂੰਜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਉੱਚ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵਾਂਗ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਲਈ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਭਾਈ ਲਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਰਨੇਕੇ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸੰਤ ਅਤਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਸਤੂਆਣਾ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ, ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਸਾਰ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਨਿਸ਼ਾਨ ਚਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆ ਦੇ ਚਾਨਣ

ਰਾਹੀਂ ਹਨੇਰਾ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਦੇਣ ਨੂੰ ਚੇਤੇ ਕਰਦਿਆਂ 150ਵੀਂ ਜਨਮ ਦਿਹਾੜੇ ਤੇ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਸਮਾਗਮ ਉਲੀਕੇ ਜਾਣਗੇ। ਡਾ. ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਭੁਰਜੀ ਨੇ ਸਮੂਹ ਬੁਲਾਰਿਆਂ, ਸੰਗਤ, ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਰੀ-ਡੈਲਟਾ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮਾਗਮ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਧਨ ਹਨ। ਸਮਾਗਮ ਦੇ ਆਯੋਜਕਾਂ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਸੰਤ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਉਪਰਾਲੇ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਅਤੇ ਸਾਲ 2027 ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 150ਵੇਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਨਾਉਣ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਗੇ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵੱਲੋਂ ਈਰਾਨ ਦੇ 80 ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਏਅਰਸਟ੍ਰਾਈਕ

ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਦਰਮਿਆਨ ਤਣਾਅ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਵੱਧ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨਾ ਵੱਲੋਂ ਈਰਾਨ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਡੇ ਹਮਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਈਰਾਨ ਨੇ ਵੀ ਗੁਆਂਢੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪੂਰੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। ਖਾੜੀ ਦੇਸ਼ ਬਹਿਰੀਨ ਵਿੱਚ ਚੇਤਾਵਨੀ ਵਾਲੇ ਸਾਇਰਨ ਵਜਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਇਲਾਵਾ ਬਹਿਰੀਨ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਇਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਡਵਾਇਜ਼ਰੀ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸਰਕਾਰੀ ਚੈਨਲਾਂ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਜ਼ਰੀਏ ਅਪਡੇਟ ਰਹਿਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਟਰੱਥ ਸੋਸ਼ਲ 'ਤੇ ਇਕ ਵੀਡੀਓ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀ। ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 8 ਸਕਿੰਟ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਗਾਤਾਰ 5 ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਧਮਾਕੇ ਦਿਖਾਏ ਗਏ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਈਰਾਨ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਈਰਾਨ ਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿਸ ਇਲਾਕੇ ਦਾ ਹੈ। ਸਰੋਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨਾ ਨੇ ਮੰਗਲਵਾਰ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਸਵੇਰ ਤੱਕ ਈਰਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਫੌਜੀ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਚਲਾਇਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ ਇਸਲਾਮਿਕ ਰਿਵੋਲਿਊਸ਼ਨਰੀ ਗਾਰਡ ਕੋਰ (IRGC) ਦੇ 80 ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੌਜੀ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਡਿਐਨਾਮਿਕ ਏਅਰਸਟ੍ਰਾਈਕ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਹਮਲੇ

ਉਸ ਸਮੇਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਦੋਂ ਈਰਾਨ ਵਿੱਚ ਅਯਾਤੁੱਲਾ ਅਲੀ ਖਮੇਨੀ ਦੀਆਂ ਅੰਤਿਮ ਰਸਮਾਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੈਨਾ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਏਅਰ ਡਿਫੈਂਸ ਸਿਸਟਮ, ਕਮਾਂਡ ਸੈਂਟਰ, ਡਰੋਨ ਲਾਂਚ ਸਾਈਟਾਂ ਅਤੇ 60 ਤੋਂ ਵੱਧ ਤੇਜ਼ ਰਫਤਾਰ ਕਿਸ਼ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾ ਕੇ ਤਬਾਹ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਈਰਾਨ ਦਾ ਪਲਟਵਾਰ ਅਤੇ ਕੁਵੈਤ 'ਤੇ ਹਮਲਾ: ਅਮਰੀਕੀ ਹਮਲੇ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਈਰਾਨ ਨੇ ਕੁਵੈਤ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਡਰੋਨ ਅਤੇ ਮਿਜ਼ਾਈਲ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਕੁਵੈਤ ਦੀ ਫੌਜ ਨੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਏਅਰ ਡਿਫੈਂਸ ਸਿਸਟਮ ਦੁਸ਼ਮਣ ਵੱਲੋਂ ਦਾਗੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮਿਜ਼ਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਜੁਟਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫੌਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਨੂੰ ਧਮਾਕਿਆਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਤੋਂ ਨਾ ਘਬਰਾਉਣ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੂੰ ਹਾਈ ਅਲਰਟ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਫਵਾਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਤੇ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਚੈਨਲਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਚਨਾਵਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਜਲਦੀ ਕਾਬੂ ਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਇਹ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਖੇਤਰੀ ਜੰਗ ਦਾ ਰੂਪ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟਾਂ ਦੇ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ 2027 ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼

ਵਿਨੀਪੈਗ : ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਰੀਬ 2,700 ਵਰਕ ਪਰਮਿਟਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ 31 ਦਸੰਬਰ 2027 ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਦਮ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਨੌਮੀਨੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਐੱਮਪੀਐੱਨਪੀ) ਤਹਿਤ ਲੰਬਿਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਲਈ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣਾ ਹੈ। ਵਿਨੀਪੈਗ ਸਾਊਥ ਤੋਂ ਲਿਬਰਲ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਟੈਰੀ ਡ੍ਰਾਗਿਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫ਼ੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਾਹਤ ਭਰਿਆ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸ ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਦੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਮੰਤਰੀ ਮਲਾਇਆ ਮਾਰਸੇਲੀਨੋ ਨੇ 2024 ਵਿੱਚ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਲਈ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੰਘੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਧਾਈ ਸੀ, ਜੋ ਇਸ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਹੈ। ਹੁਣ ਇਸ ਨੂੰ 2027 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੂਬਾਈ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਾ ਬੈਕਲਾਗ ਦੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਚੈਂਬਰਜ਼ ਆਫ਼ ਕਾਮਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਚੱਕ ਡੇਵਿਡਸਨ ਨੇ ਇਸ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਮਿਲੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਈ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬੇਕਾਰ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਦੇਸ਼ ਛੱਡਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਕਾਰਨ ਚਿੰਤਤ ਸਨ। ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਬਿਜ਼ਨਸ ਕੌਂਸਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬ੍ਰਾਮ ਸਟਰੇਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਖੁਰਾਕ ਪ੍ਰੋਸੈਸਿੰਗ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਲਈ ਅਹਿਮ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੇਕਰ ਵਰਕ ਪਰਮਿਟਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਨਾ ਵਧਾਈ ਜਾਂਦੀ ਤਾਂ ਕਈ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਛੱਡਣਾ ਪੈਂਦਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ।

ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟਾਂ ਨੇ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਨੌਮੀਨੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਥੇ ਹੀ ਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਸੀਮਤ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਕਾਰਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਸਥਾਰ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭਾਰਤ, ਚੀਨ ਅਤੇ ਨਾਈਜੀਰੀਆ ਵਰਗੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟਾਂ ਲਈ ਢੁਕਵਾਂ ਹੈ, ਜੋ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਨੁਪਾਤ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 2025 ਵਿੱਚ ਮੈਨੀਟੋਬਾ ਲਈ ਪ੍ਰੋਵਿੰਸ਼ੀਅਲ ਨੌਮੀਨੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਅਧੀਨ ਨਾਮਜ਼ਦਗੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 9,500 ਤੋਂ ਘਟਾ ਕੇ 4,750 ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਦਕਿ 2026 ਲਈ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 6,239 ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੂਬਾਈ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕੋਟਾ ਹੋਰ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।

CALL US: 209-637-0210 | 612-578-8078
925-495-0207

Lathrop & Main Street Manteca
URGENT CARE & CLINIC

CITIZENSHIP ELIGIBILITY AND GREEN CARD APPLICATION

**VISIT US
NOW!**

**DR. RAJESH
MAHESHWARI,
MD**

San Ramon
URGENT CARE & CLINIC

Lathrop
URGENT CARE

Main Street
URGENT CARE

9140 Alcosta Boulevard Ste D
San Ramon, CA 94583

(925) 361-5959

15810 Harlan Road #A
Lathrop, CA 95330

(209) 983-9000

1040 North Main Street
Manteca, CA 95336

(209) 825-5155

<https://www.sanramonurgentcare.com/>

Email us at info@sanramonucc.com

ਸਰਦਾਰ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਣਿਆ ਪਹਿਚਾਣਿਆ ਨਾਮ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਲੈਕੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਜਿਥੇ ਘਰਾਂ ਦੀ ਗਰੀਬੀ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ, ਉਥੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਸਿੱਖੀ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਲਈ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ। ਕਈ ਵਾਰ ਹਸਤਾਂ 'ਚ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅੜਚਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਆਈਆਂ ਪਰ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਿਮਾਣੇ ਸਿੱਖ ਵਾਂਗ ਹੱਸਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ। ਭਾਵੇਂ ਬਚਪਨ 'ਚ ਅੰਤ ਗਰੀਬੀ ਕਾਰਨ ਸੜਵੀਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਛੱਡਕੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ 'ਚ ਮਜ਼ਦੂਰੀ ਕਰਨੀ ਪਈ ਪਰ ਹੌਸਲਾ ਨਾ ਛੱਡਿਆ। ਕਾਰਖਾਨੇ 'ਚ ਕੰਮ ਕਰਕੇ ਮੁੜ ਸਕੂਲ 'ਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕੰਮਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪੜ੍ਹ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਤੋਂ ਹੋਰ ਜਾਣੂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਹੁੰਦੇ ਗਏ। ਪਿਤਾ ਸ਼੍ਰੀ ਕਿਸ਼ਨ ਚੰਦ ਅਤੇ ਮਾਤਾ ਨਾਮ ਕੌਰ ਜੀ ਦੀ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਅਤਿ ਲਗਾਉ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨੇ ਸਰਦਾਰ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਉਪਰ ਗਹਿਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਛੱਡਿਆ। ਡੀ.ਏ.ਵੀ. ਕਾਲਜ ਜਲੰਧਰ ਪੀ-ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ 1970 ਵਿੱਚ Indian Posts And Telegraph Department ਜਲੰਧਰ ਉਨਾ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀ ਮਿਲ ਗਈ ਅਤੇ 40 ਸਾਲ ਨੌਕਰੀ ਕਰਨ ਬਾਅਦ ਸ. ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਜੀ 2010 'ਚ ਰਿਟਾਇਰ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਲਈ ਪੁਰਾ ਸਮਾਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸਰਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਾਈ 1974 ਵਿੱਚ ਹੋਈ। ਹੁਣ ਤਿੰਨ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਬਾਪ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਉਪਰ ਡੂੰਘਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਪ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 1. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਨਾਦੀ ਪੁੱਤਰ ਬਾਬਾ ਬੰਦਾ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰ - ਪੰਨੇ 200, 2. 'ਮਨ ਕੀ ਕਟੀਐ ਮੇਲ' ਪੰਨੇ 80, 3. ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ ਸਿੱਖ ਕਿਉਂ ਨਾ ਬਣ ਸਕੇ (ਦੋਸ਼ੀ ਕੌਣ) ਪੰਨੇ 558, 4. ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨ ਤੇ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ - ਪੰਨੇ 392, 5. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੰਜਵੀਂ ਪੁਸਤਕ 'ਪੰਥ ਪ੍ਰਕਾਸ਼' ਭਾਈ ਰਤਨ ਸਿੰਘ ਭੰਗੂ ਕਵਿਤਾ ਤੋਂ ਵਾਰਤਕ ਵਿਚ ਹੱਥ ਲਿਖਤ ਪਈ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਪੁਸਤਕ ਜੋ ਲੜੀ ਨੰ. 3 ਅਤੇ 4 'ਤੇ ਹੈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਅਨੁਵਾਦ ਇਕੱਠੇ ਹੀ ਤਿਆਰ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਸਿੱਖ ਕਰਕੇ ਕੀ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਨਹੀਂ ਬਣਨ ਦਿੱਤਾ। ਖੁਣ ਸਿੱਖ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਮੱਥੇ ਤੋਂ ਕਲੇਕ ਧੋਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਬੂਤਾਂ ਸਾਹਿਤ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਗਾਂਧੀ ਨਹਿਰੂ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹੋਰ ਹਿੰਦੂ ਲੀਡਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਹੁੰਦੇ ਕਿ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਸਿੱਖ ਬਣਨ ਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧ ਜਾਵੇ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਬਹੁਤ ਚਤੁਰਾਈ ਨਾਲ ਖੇਡਿਆ। ਕਿਉਂਕਿ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਮੈਂ ਹਿੰਦੂ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਪਰ ਹਿੰਦੂ ਮਰਾਗਾ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਡਾਕਟਰ ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬੁੱਧ ਧਰਮ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਸਰਦਾਰ ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਖਿਲਾਫ ਸਾਜਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਸਿਰਜੀ ਮਿੱਥ ਤੜਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਪੰਨਿਆਂ 'ਚ ਆਪਣਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਸੀਂ 'ਸਾਡੇ ਲੋਕ' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜਿਥੇ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਸਕਾਲਰ ਸ. ਮੱਲ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲ ਤੋਂ ਪੰਨਵਾਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਉਥੇ ਸਾਨੂੰ ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਪਾਠਕ ਪੜ੍ਹਕੇ ਜ਼ਰੂਰ ਲਾਭ ਲੈਣਗੇ-ਪੰਨਵਾਦ ਸਾਹਿਤ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਤੇ ਡਾ. ਭੀਮ ਰਾਓ ਅੰਬੇਡਕਰ

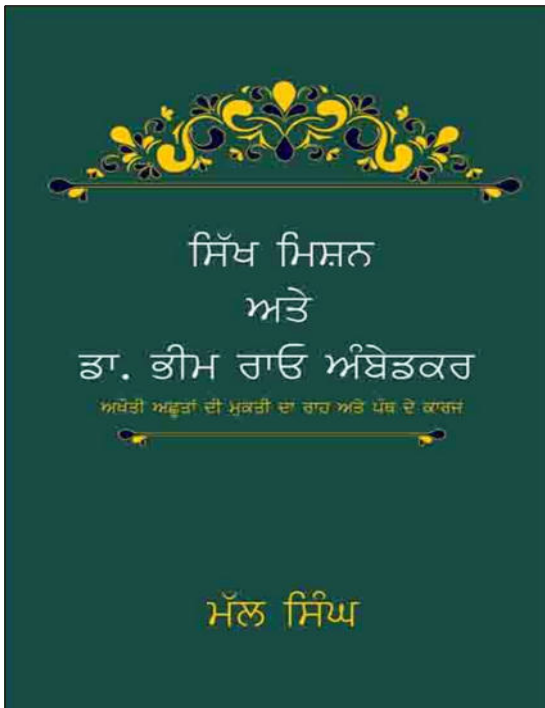
(ਪਿਛਲੇ ਅੰਕ ਦੀ ਬਾਕੀ)

ਸਾਡੇ ਸਾਝੇ ਲੰਗਰ ਦੇ ਦ੍ਰਿੜ ਦਾ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਿਆ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੇ ਟਰੈਕਟਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸੋਨੇ ਤੇ ਸੁਹਾਗੇ ਦਾ ਅਸਰ ਕੀਤਾ। ਸਾਨੂੰ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੀ ਸਟੇਜ ਤੇ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਲੋਕ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ। ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਜੋ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦਾ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਸੀ ਨਾਲ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਇਆ। ਏਥੋਂ ਵਿਹਲੇ ਹੋ ਕੇ ਅਸਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਹੋਰ ਇਲਾਕਿਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਵਣਜਾਰਾ ਵਸੋਂ ਵਧੇਰੇ ਸੀ ਦਾ ਭੀ ਚੱਕਰ ਕੱਢਿਆ। ਵਣਜਾਰਿਆਂ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵ ਖ਼ਾਸ ਕਰ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਪਰ ਵੱਡੀ ਸ਼ਰਧਾ ਸੀ। ਇੱਥੋਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਨੂੰ ਉਹ ਧਰਮ ਦਾ ਇਕ ਵੱਡਾ ਪੁੰਨ ਕਰਮ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਸਾਲ ਭਰ ਦੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚੋਂ ਯਥਾ ਸ਼ਕਤਿ ਭੇਟਾ ਸੱਚ ਖੰਡ ਅੰਦਰ ਅਰਦਾਸ ਕਰਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਅਸਾਂ ਨਾਂਦੇੜ ਜਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਐਸੀ ਸ਼ਰਧਾ ਦਾ ਦ੍ਰਿੜ ਅੱਖੀਂ ਦੇਖਿਆ। ਧਰਮ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਫੇਰੀ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਵਾਸਤੇ ਉਪਰੰਤ ਮਹੀਨੇ ਕੁ ਦੇ ਸਰਵੇ ਬਾਦ ਨਾਗਪੁਰ ਤੇ ਆਗਰੇ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਆ ਗਏ। ਆਗਰੇ ਸਾਡੀ ਰਾਧਾ ਸੁਆਮੀ ਸੰਪਰਦਾਇ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਵੀ

ਹੋਇਆ। ਵਾਪਸੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸਰਵੇ ਦੀ ਮੁਫ਼ਸਲ ਰਿਪੋਰਟ ਮੈਂ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ। ਉਸ ਦਾ ਉਤਾਰਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ। ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰ ਟਰੱਸਟ ਦਾ ਰਜਿਸਟਰਡ ਹੋਣਾ ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੀ 25 ਫਰਵਰੀ 1936 ਦੀ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਇਕ 'ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਚਾਰ ਟਰੱਸਟ ਕਾਇਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਰੰਭ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੇਰਾਂ ਮੈਂਬਰ ਸਨ:

1. ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ
2. ਪ੍ਰਧਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ
3. ਪ੍ਰਧਾਨ ਚੀਫ਼ ਖ਼ਾਲਸਾ ਦੀਵਾਨ
4. ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ
5. ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ
6. ਗਿਆਨੀ ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ
7. ਸ੍ਰ. ਬਹਾਦਰ ਮਹਿਤਾਬ ਸਿੰਘ

8. ਸ੍ਰ. ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਬਰਿਸਟਰ ਗਿਆ।

ਸਰਬ-ਹਿੰਦ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕਿ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 1936 ਨੂੰ 'ਸਰਬ-ਹਿੰਦ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨ' ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਸਥਾਪਤ ਕਰਕੇ ਕੁਝ ਫੰਡ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਅੱਗੋਂ ਤੋਂ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਅਛੂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਦਾਇਰੇ ਅੰਦਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਮਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਾਸਟਰ ਤਾਰਾ ਸਿੰਘ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਾ. ਸੁਜਾਨ ਸਿੰਘ ਸਹਰਾਲੀ ਅਤੇ ਸਕੱਤਰ ਸ. ਕੇਹਰ ਸਿੰਘ ਹੈਂਡਮਾਸਟਰ ਖ਼ਾਲਸਾ ਹਾਈ ਸਕੂਲ ਲਾਹੌਰ ਥਾਪੇ ਗਏ। 'ਸਰਬ-ਹਿੰਦ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨ' ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨੇ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ 'ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਟਰੱਸਟੀਜ਼' ਨੂੰ ਗ਼ੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਡਾਵੇਂ ਗੁਰਮਤਿ ਪ੍ਰਚਾਰ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਪ੍ਰਗਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵਧੇਰੇ ਢੁਕਵੀਂ ਗੱਲ ਲਗਦੀ ਸੀ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਮਾਇਕ ਦਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ ਇਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਨਕਾਣਾ ਸਾਹਿਬ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ

ਬਹੁਤ ਘਟ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਪਾਸ ਮੁਸਤਕਿਲ ਆਮਦਨੀ ਦਾ ਕੋਈ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਰੀਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਚੱਲਣਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਦੀ ਗਰਾਂਟ ਤੇ ਹੀ ਨਿਰਭਰ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੰਡਜ਼ ਦੀ ਆਪਣੀ ਦਸ਼ਾ ਭੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੰਤੋਖ ਜਨਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਇਕੋ ਜ਼ਰੀਆ ਲੋਕਲ ਕਮੇਟੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਦਾ ਦਸਵੇਂ ਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਦਾ ਕਰਨਵਿਚ ਘੱਲ ਕਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਤੇ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈੱਸ ਬਾਰੇ ਇਹੋ ਵਜ੍ਹਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ 'ਸਰਬ-ਹਿੰਦ ਸਿੱਖ ਮਿਸ਼ਨ' ਲੰਬਾ ਕਾਲ ਜਿਉਂਦਾ ਨਾ ਰਹਿ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਰੰਭੇ ਹੋਏ ਲਗਪਗ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣੇ ਪਏ, ਜਿਸ ਦੀ ਇਕ ਵੱਡੀ ਮਿਸਾਲ 'ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਬੰਬਈ ਅਤੇ ਡਾ. ਅੰਬੇਡਕਰ ਵੱਲੋਂ ਚਾਲੂ ਕਰਾਇਆ ਪ੍ਰਿੰਟਿੰਗ ਪ੍ਰੈੱਸ ਸਨ' ਜੋ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਚਿਤਾਉਂਦੇ ਰਹਿਣਗੇ। ਇਸ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਹਾਲਾਤ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਲੇਖ 'ਖ਼ਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਬੰਬਈ-ਕਿਉਂ ਤੇ ਕਿਵੇਂ?' ਜੋ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਟਰੈਕਟ ਲੜੀ ਦੇ ਨੰਬਰ 124 ਤੇ 1976 ਵਿਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅੰਦਰ ਲਿਖ ਚੁਕਾ ਹੋਇਆ ਹਾਂ। (ਚਲਦਾ)

ਹੋ ਗਿਆ ਬਲੈਕਆਊਟ ! ਈਧਨ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਕਿਊਬਾ 'ਚ ਹਾਲਾਤ ਹੋਏ ਬਦਤਰ

ਹਵਾਨਾ (ਕਿਊਬਾ) : ਈਧਨ ਦੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਆ ਰਹੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਖਸਤਾਹਾਲ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਬਿਜਲੀ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਾਰਨ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਕਿਊਬਾ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਠੱਪ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਲਗਭਗ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਇਸ ਟਾਪੂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ

ਹਨੇਰਾ ਪਸਰ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਬਿਜਲੀ ਕੰਪਨੀ 'ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਯੂਨੀਅਨ' ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਬਿਜਲੀ ਗੁਲ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਕਿਊਬਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਾਲ ਜਨਵਰੀ ਤੋਂ ਹੀ ਈਧਨ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਸੰਕਟ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਮਿਗੁਏਲ ਡਿਆਜ਼-ਕਾਨੇਲ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਊਬਾ ਦੀ ਈਧਨ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ

ਪਾ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 'ਸਮਾਜਿਕ ਅਸ਼ਾਂਤੀ' ਭੜਕਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕਿਊਬਾ ਨੂੰ ਤੋਲ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਟੈਕਸ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਵਿੱਤੀ ਸੰਕਟ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਬਿਜਲੀ ਸੰਕਟ ਕਾਰਨ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਾਲਾਤ ਬਦਤਰ ਹੋ ਗਏ ਹਨ। ਈਧਨ ਦੀ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਰਜਰੀਆਂ ਰੱਦ ਕਰਨੀਆਂ ਪਈਆਂ ਹਨ। ਜਨਤਕ ਆਵਾਜਾਈ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਗਭਗ ਠੱਪ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਖਾਣਾ ਪਕਾਉਣ ਲਈ ਗੈਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਰਾਜਧਾਨੀ ਹਵਾਨਾ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਕੋਲਾ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਖਾਣਾ

ਬਣਾ ਸਕਣ। ਕਿਊਬਾ ਆਪਣੀ ਕੁੱਲ ਲੋੜ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ 40 ਫੀਸਦੀ ਈਧਨ ਹੀ ਖੁਦ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਰਚ ਵਿੱਚ ਰੂਸ ਤੋਂ ਆਇਆ 7,30,000 ਬੈਰਲ ਤੋਲ ਦਾ ਭੰਡਾਰ ਵੀ ਅਪ੍ਰੈਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਖਤਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਰਜਾ ਮੰਤਰੀ ਵਿਸੇਂਟੇ ਦੇ ਲਾ ਓ ਲੇਵੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਥਿਤੀ ਬਹੁਤ ਗੰਭੀਰ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣ ਲਈ ਫੋਟੋ ਬਿਜਲੀ ਸਿਸਟਮ (ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਿਸਟਮ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗੁੰਮਨਾਮ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮਾਨਤਾ

- 9,909 ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ
- ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 25% ਸਿੱਖ, 25% ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 40% ਮੁਸਲਮਾਨ
- ਅਣਵੰਡੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲਗਭਗ 14 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ 3,20,000 ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸਨ

ਲੰਦਨ : ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਦੌਰਾਨ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਵੱਲੋਂ ਲੜਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਕੁਰਬਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਣਗੌਲੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜੀਆਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਖ਼ਬਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ 80 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਕਰਦਿਆਂ, ਰਾਸ਼ਟਰਮੰਡਲ ਜੰਗੀ ਕਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨ (CWGC) ਨੇ ਹੁਣ 9,909 ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਦੇ ਫੌਜੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਯੂ.ਕੇ. ਦੇ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਵਲੰਟੀਅਰਾਂ ਨੇ ਲਾਹੌਰ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਹੋਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਜਿਸਟਰਾਂ ਦੀ ਸਾਲਾਂ ਬੱਧੀ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੱਭਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਖੋਜ ਸਦਕਾ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦੀ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਸਨਮਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਲੈਸਟਰ ਦੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੰਦਾਂ ਦੇ ਡਾਕਟਰ ਸੱਨੀ ਪਲਾਹੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੜਦਾਦਾ ਕੇਸਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਭਾਲ ਵਿੱਚ ਕਈ ਸਾਲ ਬਿਤਾਏ। ਉਹ ਜੰਗ 'ਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕਦੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤੇ। ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਾਮ ਅਧਿਕਾਰਤ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸੰਨੀ ਨੇ ਭਾਵੁਕ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਂ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹਾਂ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਥਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਹੁਣ ਕਾਮਨਵੈਲਥ ਜੰਗੀ ਕਬਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਂਟਰੀ ਹਨ। ਇੰਜ

ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਸਫਲ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ।" ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗ੍ਰੀਨਵਿਚ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਦੀ ਪੀ.ਐਚ.ਡੀ. ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਜੈਸਮੀਨ ਬਸਰਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਖੋਜ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਸੀ, ਨੇ ਕੰਮ ਦੌਰਾਨ ਅਚਾਨਕ ਆਪਣੇ ਹੀ ਦੋ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ ਲੱਭ ਲਏ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਜ਼ਬਾਤ ਸਾਂਝੇ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਉਹ ਸਬੰਧ ਬਹੁਤ ਭਾਵੁਕ ਸੀ। ਇੱਕ ਦੂਜੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਪੰਜਾਬੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ, ਪੰਜਾਬ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਛੋੜਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੁੜੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ

ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਸ ਸਭ ਕੁਝ ਨਾਲ ਇੱਕ ਪੱਕੀ ਕੜੀ ਹੈ।" ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੰਸਾਰ ਜੰਗ ਵਿੱਚ ਅਣਵੰਡੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲਗਭਗ 14 ਲੱਖ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾਈ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 3,20,000 ਇਕੱਲੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਸਨ। ਕਮਿਸ਼ਨ ਮੁਤਾਬਕ, ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 25% ਸਿੱਖ, 25% ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਲਗਭਗ 40% ਮੁਸਲਮਾਨ ਸਨ। ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧ ਦੇ ਯੂਰਪ-ਕੇਂਦਰਤ ਇਤਿਹਾਸ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਅਤੇ ਆਲਮੀ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਵੱਲ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਕਦਮ ਹੈ।

ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਧੁੱਗਾ M.D., C.M.D. ਸਟਰ ਹਸਪਤਾਲ (ਫੋਅਰ ਫੀਲਡ-ਵਲੋਰੋ) ਵਿਚ ਮੈਡੀਕਲ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਨ। ਅਮੈਰੀਕਨ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਵਲੋਂ ਡਬਲ ਬੋਰਡ ਸਰਟੀਫਾਈਡ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ 2006 ਵਿਚ 'ਸੀਨੀਅਰ ਹੈਲਥ ਗੀਰੋ' ਦਾ ਪੁਰਸਕਾਰ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਡਾ. ਧੁੱਗਾ ਨੇ ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਪਟਿਆਲਾ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਮੁਢਲੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪੂਰੀ ਕੀਤੀ। ਡਾ. ਧੁੱਗਾ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਫੋਅਰਫੀਲਡ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿਚ ਬਤੌਰ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਪਲੈਨਿੰਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਅ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਉਹ ਪੰਜਾਬੀ ਅਮੈਰੀਕਨ ਕਲਚਰਲ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਫਾਊਂਡਰ ਮੈਂਬਰ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ। ਡਾ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਧੁੱਗਾ ਵਲੋਂ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਲਿਖੀ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਹੈਲਥ ਗਾਈਡ' ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰੋਕਥਾਮ, ਬਚਾਅ, ਘਰੇਲੂ ਇਲਾਜ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਵਿਖਾਈਏ ਬਾਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਦੱਸਦੀ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕਿਤਾਬਾਂ ਮੈਡੀਕਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਲਈ ਹੀ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਹਿਸ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹੀ ਸਿਹਤ ਸਬੰਧੀ 'ਹੈਲਥ ਗਾਈਡ' ਵਰਗੀ ਕਿਤਾਬ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰਤ ਸੀ ਜੋ ਆਮ ਵਿਅਕਤੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕੇ, ਸਮਝ ਸਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰੋਜ਼ਮਰਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਵਰਤ ਸਕੇ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ 'ਹੈਲਥ ਗਾਈਡ' ਸਭ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਸੀਂ 'ਸਾਥੇ ਲੋਕ' 'ਚ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਮੰਗ 'ਤੇ ਦੁਆਰਾ ਲੜੀਵਾਰ ਛਪ ਕੇ ਮਾਣ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਡਾ. ਧੁੱਗਾ ਨਾਲ gpdhugga@gmail.com 'ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹੈਲਥ ਗਾਈਡ

ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਦੇ ਨੁਕਤੇ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ)
ਸ਼ੁੱਧ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਭੋਜਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੱਤ ਘੱਟ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ :

1. ਪ੍ਰੋਟੀਨ : ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਸਰੀਰਕ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਰੱਖ ਰਖਾਓ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਦਾ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਸ੍ਰੋਤ ਪਨੀਰ, ਦੁੱਧ, ਮਟਰ, ਬੀਨਜ਼, ਲੈਂਟਿਲ, ਡਰਾਈ ਫ਼ਰੂਟ, ਨੱਟਸ, ਸੋਇਆਬੀਨ, ਟੋਫੂ, ਵੈਜੀ-ਬਰਗਰ ਹਨ।
2. ਵਿਟਾਮਿਨ-ਬੀ-12 : ਵਿਟਾਮਿਨ-ਬੀ-12 ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਪੱਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ। ਇਹ ਵਿਟਾਮਿਨ, ਖੂਨ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦਿਮਾਗ ਦੀਆਂ ਨਸਾਂ ਦੇ ਠੀਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ-ਬੀ-12 ਦਾ ਸ੍ਰੋਤ ਸੋਇਆਬੀਨ, ਸੋਇਆ ਦੁੱਧ ਅਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਦੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ ਹਨ।
3. ਵਿਟਾਮਿਨ-ਡੀ : ਵਿਟਾਮਿਨ-ਡੀ ਹੱਡੀਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ-ਡੀ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲਈ ਸੂਰਜ ਦੀ ਧੁੱਪ ਦਾ ਸੁਚਾਰੂ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਦੁੱਧ ਇਸ ਵਿਟਾਮਿਨ ਦਾ ਵਧੀਆ ਸ੍ਰੋਤ ਹੈ।
4. ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ : ਹੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਦੰਦਾਂ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਕੈਲਸ਼ੀਅਮ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਹਨ : ਸੰਤਰੇ ਦਾ ਜੂਸ, ਸੋਇਆ ਦੁੱਧ, ਹਰੀਆਂ ਪੱਤੇਦਾਰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਦੁੱਧ।
5. ਆਇਰਨ (ਲੋਹਾ) : ਖੂਨ ਦੇ ਸੈੱਲਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਇਰਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਆਇਰਨ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਹਨ : ਨਾਸ਼ਤੇ ਦੇ ਸੀਰੀਅਲ, ਪਾਲਕ, ਦਾਲਾਂ, ਪੂਰੇ ਆਟੇ ਨਾਲ ਬਣੀ ਬ੍ਰੈੱਡ, ਅਤੇ ਡਰਾਈ ਫ਼ਰੂਟ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ੈਂਗੀ।
6. ਫੈਟੀ ਐਸਿਡ : ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਖਾਣੇ ਵਿੱਚ ਓਮੇਗਾ-3

ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਹਤ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਅਸਲੀ ਸਰਮਾਇਆ ਹੈ

ਹੈਲਥ ਗਾਈਡ

ਆਮ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ ਖ਼ਾਸ ਜਾਣਕਾਰੀ

125 ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਬਾਰੇ

- ਜਾਣਕਾਰੀ
- ਰੋਕਥਾਮ/ਬਚਾਅ
- ਘਰੇਲੂ ਇਲਾਜ
- ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਕਦੋਂ ਦਿਖਾਈਏ

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਧੁੱਗਾ, ਐਮ.ਡੀ., ਸੀ.ਐਮ.ਡੀ.
ਫ਼ਿਪਲੋਮਟ ਅਮੈਰੀਕਨ ਬੋਰਡ ਆਫ ਮੈਡੀਕਲ ਸਪੈਸ਼ੀਅਲਟੀਜ਼

ਫੈਟੀ ਐਸਿਡ ਦੇ ਸ੍ਰੋਤ ਹਨ : ਅਲਸੀ, ਸੋਇਆ, ਅਖਰੋਟ ਅਤੇ ਪੱਤੇਦਾਰ ਸਬਜ਼ੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਾਲਕ, ਪੱਤਗੋਭੀ ਅਤੇ ਸਲਾਦ ਪੱਤਾ।

ਵਿਟਾਮਿਨ
ਸਿਹਤਮੰਦ ਜੀਵਨ ਲਈ ਵਿਟਾਮਿਨ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਿਤ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਕਿਸਮਾਂ :

1. ਵਿਟਾਮਿਨ ਏ, ਬੀ, ਸੀ, ਡੀ, ਈ ਅਤੇ ਕੇ : ਵਿਟਾਮਿਨ-ਏ ਅੱਖਾਂ ਦੀ ਨਿਗ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਦੇ ਵਧਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ-ਬੀ ਨਸਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਅਤੇ ਖੂਨ ਦੇ ਬਣਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ-ਸੀ ਮਸੂੜਿਆਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਜ਼ਖਮਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ-ਡੀ ਹੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ-ਈ ਚੰਗੀ ਚਮੜੀ ਲਈ ਅਤੇ ਇਮਿਊਨਿਟੀ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਵਿਟਾਮਿਨ-ਕੇ ਖੂਨ ਦੇ ਵਗਣ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।
2. ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਚਰਬੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਵਿਟਾਮਿਨ : ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਵਿਟਾਮਿਨ ਜਿਵੇਂ ਵਿਟਾਮਿਨ ਬੀ ਅਤੇ ਸੀ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਚਰਬੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਵਿਟਾਮਿਨ ਜਿਵੇਂ ਵਿਟਾਮਿਨ ਈ ਅਤੇ ਡੀ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਸਾਨੂੰ ਵਿਟਾਮਿਨਾਂ ਦੀ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ?

1. ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਮਾਸਪੇਸ਼ੀਆਂ ਅਤੇ ਹੱਡੀਆਂ ਦੇ ਵਧਣ ਲਈ।
2. ਭੋਜਨ ਦੀ ਪਾਚਣ ਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਠੀਕ ਰੱਖਣ ਲਈ।
3. ਨਸਾਂ ਦੇ ਠੀਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ।

4. ਸਰੀਰ ਦੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਠੀਕ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਲਈ।
5. ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿਟਾਮਿਨ ਲੈਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ :

1. ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਾਕਾਹਾਰੀ ਹੋ।
2. ਗਰਭ-ਅਵਸਥਾ ਦੌਰਾਨ।
3. ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦੁੱਧ ਪਿਲਾ ਰਹੇ ਹੋ।
4. ਕਈ ਹੋਰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ।
5. ਕਿਸੀ ਲੰਮੀ ਬਿਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਟਾਮਿਨ ਲੈਣ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ :
ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਟਾਮਿਨ ਲੈਣ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਟਾਮਿਨ ਏ ਅਤੇ ਡੀ, ਜੋ ਕਿ ਚਰਬੀ ਵਿੱਚ ਘੁਲਣਸ਼ੀਲ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵਿਟਾਮਿਨ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਰ ਦਰਦ, ਜੀਅ ਕੱਚਾ ਜਾਂ ਉਲਟੀਆਂ ਆਉਣ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਓ।
ਇਨਫ਼ੈਕਸ਼ਨ ਬੈਕਟੀਰੀਅਲ/ਵਾਇਰਲ ਬੁਖਾਰ
ਸਰੀਰ ਦੇ ਆਮ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਧੇ ਹੋਏ ਤਾਪਮਾਨ ਨੂੰ ਬੁਖਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਬੁਖਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬਿਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਲੱਛਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਨਫ਼ੈਕਸ਼ਨ।

(ਚਲਦਾ)
ਇਹ ਕਾਲਮ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਮਾਰੀ ਉੱਚਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਨੂੰ ਦਿਖਾਓ।

HEALING HERBS & MASSAGE
ਨਿਯੁਕਤ ਹੀਰਬਲਿੰਗ • ਘਰੇਲੀ ਇਲਾਜ

ANY TYPE OF LADIES & GENTS PROBLEM

Healing Herbs & Healing Massage

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਸਰੀਰਕ ਦੁੱਖਾਂ ਦਰਦਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋ ?

ਜੜੀ-ਬੂਟੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਲਿਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੁਦਰਤੀ ਇਲਾਜ !

ਸਰੀਰ ਦੀ ਕਾਇਆ ਕਲਪ ਕਰੋ !
ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਦਰਦ ਤੋਂ ਮੁਕਤੀ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅੱਜ ਹੀ ਪਹੁੰਚੋ।

ਅਸੀਂ ਲੈ ਕੇ ਆਏ ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਸਿਹਤ ਲਈ ਕੁਦਰਤੀ ਖਜ਼ਾਨਾ।
ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਦੇਸੀ ਜੜੀ-ਬੂਟੀਆਂ, ਦੇਸੀ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਮਾਲਿਸ਼ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਉਪਲਬਧ ਹੈ।

ਸਾਡਾ ਸਮਾਂ:
ਸੋਮਵਾਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ: ਸ਼ਾਮ 4 ਵਜੇ ਤੋਂ ਰਾਤ 8 ਵਜੇ ਤੱਕ
ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਤੇ ਐਤਵਾਰ: ਸਵੇਰੇ 11 ਵਜੇ ਤੋਂ ਸ਼ਾਮ 6 ਵਜੇ ਤੱਕ

Cure with Homeopathy or Ayurved Best Natural Way of treatment with no side effects.

ਇਥੇ ਸ਼ੂਗਰ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਇਲਾਜ ਦੇਸੀ ਦਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ

ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਸੰਪਰਕ ਕਰੋ

510-200-1110

ਪਤਾ: 3038 Castro Valley Blvd, Castro Valley, CA 94546

ਕੈਨੇਡਾ ਡੇਅ ਦਾ ਰੰਗਾਰੰਗ ਜਸ਼ਨ; ਨਵੇਂ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦਾ ਹੋਇਆ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ

ਵਿਨੀਪੈਗ : ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ 159ਵਾਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਵਿਨੀਪੈਗ ਅਤੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ, ਬਹੁ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ 'ਦਿ ਫੋਰਕਸ' ਵਿਖੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਤੇ ਸੰਗੀਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ, ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਸਮਾਰੋਹ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਰਾਹੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਇਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਦੋ ਦਰਜਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੀ ਸਹੁੰ ਚੁੱਕੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਸਮਾਗਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਹੱਤਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ।

ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 'ਫਸਟ ਨੇਸ਼ਨਜ਼', 'ਮੈਟੀਸ' ਅਤੇ 'ਇਨੂਇਟ' ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵੱਲੋਂ ਰਵਾਇਤੀ ਸਵਾਗਤੀ ਰਸਮ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਆਯੋਜਕਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਦਿ ਫੋਰਕਸ' ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਹਰ ਵੱਡੇ ਸਮਾਗਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਆਦਿਵਾਸੀ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਿਨ ਭਰ ਇੱਥੇ ਮੇਲੇ ਵਰਗਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ। ਲਾਈਵ ਸੰਗੀਤ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨਾਚ,

ਕਹਾਣੀ ਕਥਨ (ਸਟੋਰੀ ਟੈਲਿੰਗ), ਸਥਾਨਕ ਹਸਤਕਲਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨੀਆਂ, ਫੂਡ ਟਰੱਕਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਮਨੋਰੰਜਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਖੂਬ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੀਤਾ। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ

ਪੇਸ਼ਕਾਰੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਬਹੁ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪਛਾਣ ਨੂੰ ਮੰਚ 'ਤੇ ਜੀਵੰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਵਿਨੀਪੈਗ ਦੇ ਮੇਅਰ ਸਕਾਟ ਗਿਲਿੰਗਹਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਕੈਨੇਡਾ ਡੇਅ'

ਸਿਰਫ਼ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਵਿਭਿੰਨਤਾ, ਆਪਸੀ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਨੂੰ ਸਲਾਮ ਕਰਨ ਦਾ ਦਿਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਨੀਪੈਗ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਾਕਤ ਇਸ ਦੀ ਬਹੁ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਆਬਾਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ

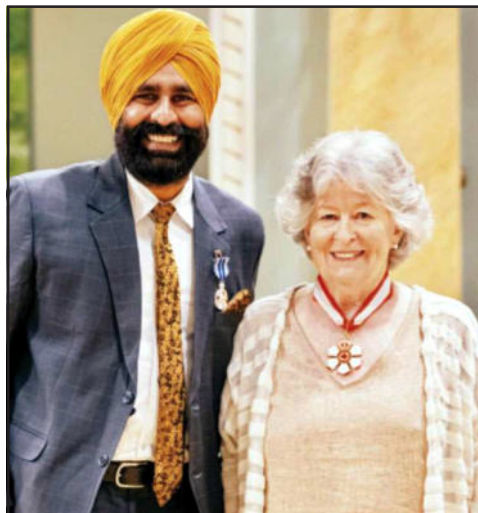
ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਵਾਰ ਦੇ ਸਮਾਗਮਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਨੀਪੈਗ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆਈ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵੀ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਕਈਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਜੀਵਨ, ਬਰਾਬਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਭਵਿੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ 'ਕੈਨੇਡਾ ਡੇਅ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਕੌਮੀ ਦਿਹਾੜਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨ ਦਾ ਵੀ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ, ਰਵਾਇਤੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਮਿਲਾਪ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣੇ ਰਹੇ।

ਉਧਰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮਾਰਕ ਕਾਰਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ 'ਕੈਨੇਡਾ ਡੇਅ' ਸੰਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਸਲ ਤਾਕਤ ਇਸ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਿਭਿੰਨਤਾ, ਆਪਸੀ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਏਕਤਾ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਰਾਜਧਾਨੀ ਓਟਾਵਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮੀਂਹ, ਗਰਜ਼-ਚਮਕ ਅਤੇ ਹੜ੍ਹ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ ਕਾਰਨ ਸ਼ਾਮ ਦੇ ਮੁੱਖ 'ਕੈਨੇਡਾ ਡੇਅ' ਸਮਾਗਮ ਰੱਦ ਕਰਨੇ ਪਏ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਵਿਨੀਪੈਗ ਵਿੱਚ ਮੌਸਮ ਅਨੁਕੂਲ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ 159ਵੇਂ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਇਆ।

ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ 'ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਸਰਵਿਸ ਮੈਡਲ'

ਐਬਟਸਫੋਰਡ : ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਲੂਸੀ ਅਰਬਰ ਨੇ ਉੱਘੇ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭੰਗੜਾ ਕਲਾਕਾਰ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ ਦਾ ਗਵਰਨਰ ਜਨਰਲ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ ਸਰਵਿਸ ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ

ਨੂੰ ਇਹ ਵਕਾਰੀ ਸਨਮਾਨ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਬਦਲੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ ਇੱਕ ਸਿੱਖ-ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਲੇਖਕ, ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਕਲਾਕਾਰ ਹਨ, ਜੋ ਯੂਕੋਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭੰਗੜੇ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹਨ। ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਪੰਧੇਰ ਦਾ ਜਨਮ ਜ਼ਿਲਾ ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪਿੰਡ ਸਿਆੜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਿਸਾਨ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਉਹ 2006 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਆ ਗਏ ਅਤੇ 2011 ਵਿੱਚ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਬਣੇ। ਕੈਨੇਡਾ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਹਰ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਮਿਲੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਕਈ ਸੂਬਿਆਂ ਅਤੇ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਜੀਵਨ ਬਿਤਾਇਆ, ਪਰ ਆਖ਼ਰਕਾਰ ਯੂਕੋਨ ਦੇ ਇੱਕ ਜੰਗਲੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਲੱਕੜ ਦੇ ਕੈਂਪ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਸਥਾਈ ਘਰ ਬਣਾਇਆ। ਗੁਰਦੀਪ ਪੰਧੇਰ ਕੈਨੇਡਾ ਭਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮੂਹਾਂ ਨੂੰ

ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਪੁਲ ਬਣਾਉਣ, ਆਪਸੀ ਸਵੀਕਾਰਤਾ, ਸਮਾਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਸਲੀ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ-ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ

ਸਮਝ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭੰਗੜੇ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਹੋਰ ਕਈ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਨਾਚ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਯੂਕੋਨ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਭੰਗੜਾ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਿਊਬਕ ਦੇ ਫਰਾਂਸੀਸੀ-ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਵੀ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਹ ਆਈ ਟੀ ਵੀ ਦੇ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ, ਜਿਸ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਲੇਰੀਨ ਕੈਲੀ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ। ਉਹ ਸੀ ਟੀਵੀ ਦੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਈ ਟਾਕ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਕਲਾ ਦੇ ਜੋਹਰ ਵਿਖਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਗੁਰਦੀਪ ਪੰਧੇਰ ਨੂੰ ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਵਿਡ 19 ਮਹਾਂਮਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਯੂਕੋਨ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਇੱਕ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਸਿਰੇ ਤੱਕ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦ, ਹੌਸਲਾ ਅਤੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੋਚ ਫੈਲਾਉਣ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕੋਵਿਡ-19 ਟੀਕਾਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਯੂਕੋਨ ਦੀ ਇੱਕ ਜੰਮੀ ਹੋਈ ਝੀਲ ਉੱਤੇ ਭੰਗੜਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਈ, ਜੋ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਈ। ਉਹ ਨਾਚ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਾਧਨ ਵੀ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਾਲੇ, ਆਦਿਵਾਸੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਸਲੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮੀਡੀਆ ਅਦਾਰੇ ਸੀਬੀਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਗੁਰਦੀਪ ਪੰਧੇਰ ਨੂੰ ਯੂਕੋਨ ਦਾ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਸ਼ਹੂਰ ਵਿਅਕਤੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।"

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ 'ਪ੍ਰਿੰਸ' ਦਾ ਖਿਤਾਬ

ਕੁੰਵਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਣਾ ਚੁੱਕਾ 70 ਵਰਲਡ ਰਿਕਾਰਡ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਾਣ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਦਿਆਂ ਫਿਟਨੈੱਸ ਆਈਕਨ ਕੁੰਵਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਵਲੋਂ ਇੱਕ ਵੱਕਾਰੀ ਸ਼ਾਹੀ ਖਿਤਾਬ ਨਾਲ ਨਵਾਂਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਅਦਭੁਤ ਫਿਟਨੈੱਸ, ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਦੇਸੀ ਕਸਰਤ ਲਈ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਮਸ਼ਹੂਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਬੀਰ ਨੂੰ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਉਸਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਗਲੋਬਲ ਰਾਜਦੂਤ ਵਜੋਂ ਨਿਭਾਈ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਗਲੀਆਂ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸ਼ਾਹੀ ਦਰਬਾਰ ਤੱਕ ਦਾ ਉਸਦਾ ਇਹ ਸਫ਼ਰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਸਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜਿੱਤ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਜੜ੍ਹਾਂ ਅਤੇ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਤਾਕਤ ਨੂੰ ਵੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੈ। 20 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਕੁੰਵਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਕਸ-ਪੈਕ ਐਥਲੈਟਿਕ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ। ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਇਹ

ਨੌਜਵਾਨ, ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮਿੱਟ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਲੋਪ ਪੁਸ਼-ਅੱਪਸ (ਉਂਗਲਾਂ ਦੇ ਪੋਟਿਆਂ 'ਤੇ) ਕਰਨ ਦਾ ਗਿੰਨੀਜ਼ ਵਰਲਡ ਰਿਕਾਰਡ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਫਿਟਨੈੱਸ ਗੁਰੂ, ਪ੍ਰੇਰਣਾਦਾਇਕ ਬੁਲਾਰਾ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਇਨਫਲੂਐਂਸਰ ਵੀ ਹੈ। ਜੁਲਾਈ, 2022 ਵਿੱਚ ਗਿੰਨੀਜ਼ ਰਿਕਾਰਡਜ਼ ਤੋਂ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸਨੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਗਿੰਨੀਜ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣਾ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇਸ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲਾ ਕਦਮ ਸੀ, ਜੋ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਰੀਰਕ ਫਿਟਨੈੱਸ ਅਤੇ ਬਾਡੀ ਬਿਲਡਿੰਗ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹਿੰਗੇ ਜਿਮ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਟੀਨ ਸਪਲੀਮੈਂਟਸ ਲੈਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਸਨੇ 17 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਫਿਟਨੈੱਸ ਯਾਤਰਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਵੱਖਰਾ ਰਾਹ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਕੁੰਵਰ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਉਮਰਵਾਲਾ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪਸ਼ੂਆਂ ਵਾਲੇ ਸ਼ੌਡ ਵਿੱਚ ਕਸਰਤ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਦੇਸੀ ਘਿਓ, ਮੱਖਣ ਅਤੇ ਦੁੱਧ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਬੀਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ,

"ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਫਿਟਨੈੱਸ ਰੁਟੀਨ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੰਟਾਂ, ਰੋਤ ਦੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ, ਸੀਮਿੰਟ ਵਾਲੀਆਂ ਪਲਾਸਟਿਕ ਦੀਆਂ ਬੋਰੀਆਂ ਆਦਿ ਨੂੰ ਉਪਕਰਨਾਂ ਵਜੋਂ ਵਰਤਿਆ।" ਪਰ ਉਸਦੇ ਸੁਪਨੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਨਾਮ ਜਿੱਤਣ ਅਤੇ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਮ੍ਰਿਤਬੀਰ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ ਲਗਪਗ 2.3 ਲੱਖ ਫਾਲੋਅਰਜ਼ ਵਾਲੇ ਇਸ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ 5 ਰੁਪਏ ਵਿੱਚ ਡਾਈਟ ਅਤੇ ਫਿਟਨੈੱਸ ਟਿਪਸ ਦੇਣ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਪਹਿਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਕੁੰਵਰ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦਾ ਅਸਲ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ਼ ਰਿਕਾਰਡ ਬਣਾਉਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਹੈ। ਉਹ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਲਾਹੜਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਜੀਵਨ ਯਾਤਰਾ ਅੱਜ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿੜ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵੱਡੇ ਸਾਧਨ ਦੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਸਮਾਗਮ

ਜਥੇਦਾਰ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਸਿਰੋਪੇ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਵੱਲੋਂ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਅਤੇ ਜਲਾਵਤਨ ਆਗੂ ਭਾਈ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੂਜੀ ਬਰਸੀ ਮੌਕੇ ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਸਮਾਗਮ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਥਾਨਕ ਰਣਜੀਤ ਐਵਨਿਊ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਛੇਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਵਿਖੇ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਭਾਈ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਮਿਤ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੰਥਕ ਘਾਲਣਾ, ਦ੍ਰਿੜਤਾ, ਸੋਚ, ਸਬਰ ਅਤੇ ਕੌਮ ਪ੍ਰਸਤੀ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਭਾਈ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਭਰਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਰਜਾਈ ਤਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ। ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਈ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਤ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਸਤੰਬਰ 1981 ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਸਾਥੀਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਜਹਾਜ਼ ਅਗਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਰਿਹਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਸਨ, ਜਿੱਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ 3 ਜੁਲਾਈ 2024 ਨੂੰ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਆਗੂ ਕੰਵਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਤੰਬਰ 2020 ਵਿੱਚ, ਭਾਈ ਗਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵੱਲੋਂ ਜਲਾਵਤਨ ਸਿੱਖ ਯੋਧੇ ਦੀ ਉਪਾਧੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜੁਲਾਈ 2024 ਵਿੱਚ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਕੇਂਦਰੀ ਅਜਾਇਬ ਘਰ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋਏ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬੜਾਪਿੰਡ, ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਪੰਥਕ ਕੌਂਸਲ ਦੀ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਬੀਬੀ ਸਤਵੰਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰਿੰਸੀਪਲ ਇੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੋਗੋਆਣੀ, ਹਰਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਘੁਮਾਣ, ਯਸ਼ਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਜਗਮੋਹਨ ਸਿੰਘ, ਭਾਈ ਨਰਾਇਣ ਸਿੰਘ, ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਲੇਰ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ। ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਪੰਥਕ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਮੀਟਿੰਗ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਤਖ਼ਤਾਂ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ, ਸਤਿਕਾਰ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਮੰਗ ਤੇ ਚਰਚਾ ਹੋਈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਟੈਂਡ ਸੀ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅਤੇ ਛੇੜਛਾੜ ਬੰਦ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸਤਿਕਾਰ ਸੋਧ ਕਾਨੂੰਨ ਵਾਪਸ ਲਿਆ ਜਾਵੇ।

ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ, ਪੱਕੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਨਜ਼ੂਰ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਮਜੀਠੀਆ ਥਾਣੇ ਦੇ ਚਰਚਿਤ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਅੱਜ ਸੀਨੀਅਰ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੰਤਰੀ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਗਾਊਂ ਜ਼ਮਾਨਤੀ ਅਰਜੀ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸਥਾਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਈ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਤੇ 15 ਜੂਨ ਨੂੰ ਮਜੀਠੀਆ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਅੰਤਿਮ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਮੋਨਿਕਾ ਸ਼ਰਮਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ (ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ) ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਉਪਰੰਤ ਇਸ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਰਾਖਵਾਂ ਰੱਖ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਤੇ ਵਕੀਲ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲਕਾ, ਵਕੀਲ ਅਮਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲੀ ਤੇ ਬਿਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਾਠ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਚ ਸ. ਮਜੀਠੀਆ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂ

ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ, ਜਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਹਮਜ਼ਾ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿਆਸੀ ਹਿੱਤਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ 31 ਮਈ ਨੂੰ ਮਜੀਠੀਆ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਲਾਦੇਹ, ਜੋਧ ਸਿੰਘ ਸਮਰਾ ਤੇ 50 ਹੋਰ ਅਣਪਛਾਤੇ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਰਕਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਦਰਜ ਚੋਣਾਂ ਉਪਰੰਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਜੋਧਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਪੁਲਿਸ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਅਕਾਲੀ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਬਰਨ ਥਾਣੇ 'ਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਕੇ ਜੋਧਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਛੁਡਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਇਸ 'ਚ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਡਿਊਟੀ 'ਚ ਵਿਘਨ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਝੂਠੇ ਤੇ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਸਨ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਜ਼ਮਾਨਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਿਰਜਣਾ ਦਿਵਸ; ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੌਮ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਸੱਦਾ

ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਵਹਿ ਰਹੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਛੇਵੇਂ ਦਰਿਆ ਨੂੰ ਮੋੜਨ ਲਈ ਸੰਗਤ ਬਣੀ ਤੇ ਬਣੇ ਦੀ ਧਾਰਨੀ ਬਣੇ: ਜਥੇਦਾਰ ਗੜਗੱਜ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦੇ ਸਰਵਉੱਚ ਅਸਥਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਪੂਰੀ ਸ਼ਰਧਾ, ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਿਹਾੜੇ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਨਾਂ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦਿਆਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਭਿਆਨਕ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਬਚਣ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਤੇ ਬਾਣੇ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੀ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਪੁੱਜੀ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜਥੇਦਾਰ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਬੇਹੱਦ ਚਿੰਤਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਛੇਵਾਂ ਦਰਿਆ ਵਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਜਵਾਨੀ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਮੁਰਾਦ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਖੁਦ ਅੱਗੇ ਹੋ ਕੇ ਯਤਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਹੀ ਆਪਣੀ ਗੌਰਵਮਈ ਰਵਾਇਤ ਨਾਲ ਇਸ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਦਰਿਆ ਦਾ ਵਹਿਣ ਮੋੜਨ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ ਇਸ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਜੜ੍ਹੋਂ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਹੱਥਮਾਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਣੀ ਗੁਰੂ ਦੇ ਲੜ ਲੱਗੇਗਾ, ਖੰਡੇ-ਬਾਣੇ ਦੀ ਪਾਹੁਲ ਛਕੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਤਨੇਮੀ

ਬਣ ਕੇ ਬਾਣੀ ਤੇ ਬਾਣੇ ਦਾ ਧਾਰਨੀ ਬਣੇਗਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਖੁਦ-ਖੁਦ ਹੀ ਹਰ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿਕਾਰਾਂ ਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਪਨਾ ਦਿਵਸ ਦੀ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਵਧਾਈ ਦਿੰਦਿਆਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਇਸ ਤਖ਼ਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੇ ਮੂਲ ਮੰਤਵ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਬਾਰੇ ਵੀ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਦੇ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਸਰਵਉੱਚ ਸਿਧਾਂਤ, ਮਰਿਆਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਨੂੰ ਹਰ ਹਾਲ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸੁਚੇਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਕੁਝ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਤਾਕਤਾਂ ਇਸ ਮਹਾਨ ਸੰਸਥਾ

ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਕੋਝੀਆਂ ਸਾਜਿਸ਼ਾਂ ਘੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਪਛਾਣਨ ਦੀ ਬੇਹੱਦ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਆਖਿਆ ਕਿ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਤੇ ਬਾਹਰੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋਣ ਅਤੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕੌਮ ਨੂੰ ਸ਼ਸਤਰਧਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨਾਲ ਜੁੜਨ ਦੀ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਕਿ ਖ਼ਾਲਸੇ ਦੇ ਇਹ ਸ਼ਸਤਰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਤੇ ਗ਼ਰੀਬਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਅਤੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਖ਼ਾਤਮੇ ਵਾਸਤੇ ਹਨ।

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਯਾਦ 'ਚ ਸਮਾਗਮ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਮੋਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਤਤਕਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 4 ਜੁਲਾਈ 1955 ਨੂੰ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਸਮਾਗਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਉਪਰੰਤ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਜ਼ੂਰੀ ਰਾਗੀ ਜਥੇ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਕੀਰਤਨ ਕੀਤਾ। ਅਰਦਾਸ ਭਾਈ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕੀਤੀ। ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਰਾਜਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਮਗਰੋਂ ਘਟਨਾ ਸਬੰਧੀ ਇਤਿਹਾਸ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਸਥਾਨ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦੇ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਹਰੀ ਹਮਲਾਵਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਮਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ, ਪਰ 1955 ਵਿੱਚ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ

ਹੀ ਹਮਲਾ ਹੋਇਆ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਮਨਸ਼ਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਕੇ ਪ੍ਰਪਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਮੋਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਵੀ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਨੂੰ ਦਬਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 4 ਜੁਲਾਈ 1955 ਨੂੰ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਕੌਮ ਭੁਲਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਮੋਰਚਾ ਲਾਇਆ ਤਾਂ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਤਾਕਤ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰ ਕੇ ਅਕਾਲੀ ਯੋਧਿਆਂ ਨੂੰ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਡੱਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਸੇ ਤਹਿਤ ਹੀ

ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁਲੀਸ ਫੌਰਸ ਭੇਜ ਕੇ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਆਜ਼ਾਦ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵਿਤਕਰੇ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਹਕੂਮਤਾਂ ਦੀ ਇਹ ਵੀ ਚਾਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਾੜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨਸੂਬੇ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਪਰ ਦੁਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਵੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਰਹੇ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਜਾਏ ਗਏ ਧਾਰਮਿਕ ਦੀਵਾਨ ਸਮੇਂ ਢਾਡੀ ਜਥਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਸੰਗਤ ਨਾਲ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀ ਸਾਂਝ ਪਾਈ।

ਕੌਮੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਲਈ ਰੇਲਵੇ ਟਰੈਕ 'ਤੇ ਧਰਨਾ

ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਜਥੇਦਾਰ ਕਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਪੰਜੋਲੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੌਮੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਮੋਰਚੇ ਵੱਲੋਂ ਰੇਲਾਂ ਰੋਕਣ ਦੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਵਿੱਚ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹਰ ਪੰਥਕ ਧਿਰ ਦੇ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਏ ਅਤੇ 2 ਘੰਟੇ ਰੇਲਵੇ ਲਾਇਨ ਦੀ ਟਰੈਕ ਉਪਰ ਸੰਗਤਾਂ ਬੈਠੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਬਾਰਸ਼ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਧਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰਿਹਾ। ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨਾਲ ਦੋ ਨੰਬਰ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰੀਆਂ ਵਰਗਾ ਸਲੂਕ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨਾਲ ਧੱਕਾ, ਬੇਇਨਸਾਫ਼ੀ ਅਤੇ ਜਬਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਪੰਜੋਲੀ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬੰਦੀ ਸਿੰਘ ਰਿਹਾਅ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਇਹ ਸੰਘਰਸ਼ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ, ਤਖ਼ਤ

ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਤਖ਼ਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਸਾਥੇ ਕੀ ਤਲਵੰਡੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਾਰਚ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਨੂੰ ਘੇਰਾ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਇਹ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਸਿੰਘਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਈ ਤੱਕ ਨਾ ਚੁੱਕੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਧਰਨੇ ਵਿੱਚ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਮੈਂਬਰ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਪ੍ਰੇਮ ਸਿੰਘ ਚੰਦੂਮਾਜਰਾ, ਜਥੇਦਾਰ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ

ਹਵਾਰਾ ਦੇ ਪਿਤਾ ਗਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ, ਮਿਸਲ ਸਤਲੁਜ ਦੇ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਠਿੰਡਾ, ਅਜੇਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਵਾਰਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਅਮਰਇੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲਿਥੜਾ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਇਮਾਨ ਸਿੰਘ ਮਾਨ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੁੱਟਾ, ਗਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੁੰਗੂ, ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ ਦੇ ਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਤਰਖਾਣ ਮਾਜਰਾ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

COMPLETE SOLAR & BATTERY STARTING AT \$23,000

For a standard 5kW Solar & 14kWh Battery system

Price is for installation on code-compliant homes.
Electrical panel or roof upgrades are extra.

Permits and
Utility Approvals
Included

Main Panel
Upgrade
Bundle from
\$3,000

CALL OR TEXT HARRY FOR A QUOTE | (925) 537-2732

ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਆਫ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ, ਡੇਵਿਸ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉਘੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ. ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਤਾਮਿਲ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਇੰਟਰਵਿਊ

ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜਾਤ-ਪਾਤ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਹਥਿਆਰ ਬਣੀ 'ਦਸਤਾਰ'

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ) ਤਾਮਿਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ, ਫਲਸਫੇ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਸਮਾਜਿਕ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਤੇ ਅਧਿਆਤਮਿਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਤਾਮਿਲ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਤ ਜਿਵੇਂ ਕਿ 'ਕੈਪਟੀਵੇਟਿੰਗ ਦ ਸਿੰਪਲ-ਹਾਰਟਡ' ਦਾ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਵਿਦਿਅਕ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ, ਜਨਤਕ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੁਆਰਾ, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਗਰਕ ਸਮਾਜਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। 'ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ' ਦੇ ਨਾਮ ਹੇਠ ਕੇਂਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਿੱਖ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਪਰਿਵਰਤਨ, ਸਵੈ-ਅਣਖ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਤਾਮਿਲ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਲਈ 'ਸੁਧਾਰਾ ਟੂ ਖਾਲਸਾ' ਵਰਗੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਮਾਜਿਕ ਮਹੱਤਵ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦੇ। ਸਗੋਂ, ਅਸੀਂ ਸਿੱਖ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਤਾਮਿਲ ਸਮਾਜ ਦੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਹਕੀਕਤਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ

ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀ ਜੜ੍ਹ ਫੜਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਸਾਡਾ ਉਦੇਸ਼ ਸਿੱਖੀ ਨੂੰ ਭੂਗੋਲਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਤੇ ਦੂਰ ਸਥਿਤ ਇੱਕ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੀ ਪਰੰਪਰਾ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਦਿਖਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਇੱਕ ਜੀਵੰਤ ਫਲਸਫਾ ਹੈ ਜੋ ਤਾਮਿਲ ਸਮਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਮੌਜੂਦ ਸਵੈ-ਅਣਖ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ, ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮੁਕਤੀ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਇਕਸੁਰਤਾ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ, ਸਿੱਖੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਪਰੰਪਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੂਰ ਦੀ ਧਰਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ; ਇਹ ਇੱਕ ਜੀਵੰਤ ਫਲਸਫਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਉੱਥੇ ਜੜ੍ਹ ਫੜ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਲੋਕ ਸਨਮਾਨ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ ਤਮੋਨਾ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਹਾਨ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ ਭਾਰਤੀ ਉਪਮਹਾਂਦੀਪ ਦੇ ਦੂਰ-ਦੁਰਾਡੇ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਬਾਣੀ ਦੇ ਸਰੋਤ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ, ਸਿੰਧ, ਗੁਜਰਾਤ, ਅਰਬ ਅਤੇ ਫਾਰਸ ਦੀਆਂ ਕਈ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ। 8. ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਹਕੀਕਤਾਂ, ਸੰਘਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਜਜ਼ਬੇ ਬਾਰੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ (ਡਾਇਸਪੋਰਾ) ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਸੰਦੇਸ਼

ਭੇਜਣਾ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ? ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਨਹੀਂ ਹਨ; ਉਹ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਭਿੰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਦਾ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵਾਂ ਅੰਗ ਬਣ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਉਹ ਥਾਂ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫਾ ਸਮਾਜਿਕ

ਨਿਆਂ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਣਖ ਦੀਆਂ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਚੱਲੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤਾਮਿਲ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਘੜਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਸਿਰਫ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਕੇਂਦਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਸਗੋਂ, ਉਹ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਹਕੀਕਤਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਿੱਖ ਗੁਰੂਆਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-

ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਿੱਖ ਭਰਾਵਾਂ ਅਤੇ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਜੋ ਸੰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਸਧਾਰਨ ਹੈ: ਕੋਈ ਵੀ ਮਹਾਨ ਫਲਸਫਾ ਚਾਰ ਕੰਧਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰਾਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ, ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿੱਖ ਫਲਸਫਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਭੂਗੋਲਿਕ ਹੱਦਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰਿਆਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਲਈ ਸੰਘਰਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ ਇਹਨਾਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਖੇਤਰੀ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਹੱਦਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੈ ਜਾਣ ਦੇ ਯਤਨਾਂ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਨਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖੇ। ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਜੋ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ, ਭਾਈਚਾਰਾ ਅਤੇ ਸਵੈ-ਅਣਖ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਾਡੀ ਸੇਧ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸਿੱਖ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਜੀਉਂਦੀ-ਜਾਗਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹਨ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਪੱਕਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੈ: ਸਿੱਖੀ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ;

ਐਡਵੋਕੇਟ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਤਾਮਿਲ
ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਆਫ ਇੰਡੀਆ
ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਬਹੁਜਨ ਦ੍ਰਵਿੜ ਪਾਰਟੀ

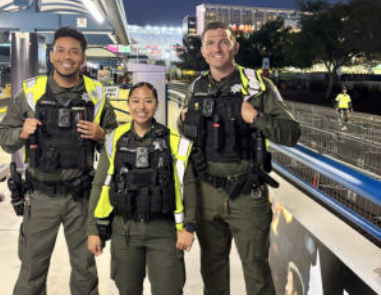
ਇਹ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਵਿਰਾਸਤ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਲੋਕ ਸਨਮਾਨ, ਬਰਾਬਰੀ, ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ ਲਈ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਅਤੇ ਸਾਰਥਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ, ਸਿੱਖੀ ਭੂਗੋਲ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਹ ਇੱਕ ਜੀਵੰਤ ਪਰੰਪਰਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਆਦਰਸ਼ ਉੱਥੇ ਜੜ੍ਹ ਫੜ ਸਕਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਮਨੁੱਖ ਸਵੈ-ਅਣਖ, ਹੌਸਲੇ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਾਲ ਜੀਉਣ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। (ਸਮਾਪਤ)

ਫੀਫਾ ਵਰਲਡ ਕੱਪ 2026: ਸੈਂਟਾ ਕਲਾਰਾ ਕਾਊਂਟੀ ਨੇ ਰਚਿਆ ਇਤਿਹਾਸ !

3 ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੱਕ ਚੱਲੇ 6 ਮਹਾਂ-ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦਾ ਸਫਲ ਆਯੋਜਨ; ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਜਨਤਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ

Photo Credit: Santa Clara County Sheriff's Office

ਸੈਂਟਾ ਕਲਾਰਾ/ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ : ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੀ ਸੈਂਟਾ ਕਲਾਰਾ ਕਾਊਂਟੀ (Santa Clara County) ਨੇ ਫੀਫਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ 2026 ਦੇ ਮੈਚਾਂ ਦੀ ਸਫਲ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰਕੇ ਖੇਡ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਕੀਰਤੀਮਾਨ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਰੋਮਾਂਚਕ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਕਾਊਂਟੀ ਨੇ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਤੋਂ ਆਏ ਲੱਖਾਂ ਫੁੱਟਬਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੇਅ ਏਰੀਆ (Bay Area) ਵਿੱਚ ਫੀਫਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ 6 ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੈਚਾਂ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਯੋਜਨ ਕਰਕੇ

ਦਿਖਾਇਆ। ਇਸ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਊਂਟੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸ਼ੈਰਿਫ ਦਫ਼ਤਰ ਨੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ, ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਅਤੇ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਡਿਊਟੀ 'ਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਰਹੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੀ ਮਿਲਣਸਾਹਚਤਾ ਨੂੰ ਸਲਾਮ: ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਜ਼ਨ ਸਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਸਦਕਾ ਹੀ ਨੇਪਰੇ ਚੜ੍ਹ ਸਕਿਆ ਹੈ:

ਦੋਸਤਾਨਾ ਮਾਹੌਲ: ਮੈਚਾਂ ਦੌਰਾਨ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਜੋਸ਼ੀਲੇ ਸਮਰਥਕਾਂ, ਸਥਾਨਕ ਗੁਆਂਢੀਆਂ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੇ ਪੂਰੇ ਬੇਅ ਏਰੀਆ ਵਿੱਚ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਦੋਸਤਾਨਾ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਜਨਕ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਸਾਂਝਾ ਜਜ਼ਨ: ਤਿੰਨ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੱਕ ਚੱਲੇ ਇਸ ਖੇਡ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਣਸੁਖਾਵੀਂ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ (United in Celebration) ਇਸ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਈਵੈਂਟ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ। ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਲਾਂ ਦੀ ਦਿਨ-ਰਾਤ ਦੀ ਮਿਹਨਤ

(Deep Appreciation) ਇਸ ਇਨੋ ਵੱਡੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਕਾਊਂਟੀ ਦੇ ਡਿਪਟੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹੱਥ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੇਮਿਸਾਲ ਟੀਮ ਵਰਕ: ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਸ਼ੈਰਿਫ ਡਿਪਟੀਆਂ, ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਤਾਇਨਾਤ ਰਹੇ ਸਾਰੇ ਲਾਅ ਐਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਪਾਰਟਨਰਾਂ (Law Enforcement Partners) ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ

ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵੱਡੇ ਈਵੈਂਟਸ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ (Planning), ਸੁਰੱਖਿਆ (Protecting) ਅਤੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਰਿਸਪਾਂਸ ਲਈ ਅਣਗਿਣਤ ਘੰਟੇ ਮੈਦਾਨ 'ਤੇ ਬਿਤਾਏ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਪੁਲਿਸ ਫੋਰਸ ਦਾ ਇਹੀ ਟੀਮ ਵਰਕ ਅਤੇ ਮੁਸਤੱਦੀ ਸਾਡੀ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਨੂੰ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫੀਫਾ ਵਰਲਡ ਕੱਪ 2026 ਦੇ ਸਫਲ ਆਯੋਜਨ ਨੇ ਸੈਂਟਾ ਕਲਾਰਾ ਕਾਊਂਟੀ ਦਾ ਨਾਮ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਚਮਕਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਸਾਲ 1947 ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਵੰਡ ਸਿਰਫ਼ ਸਰਹੱਦਾਂ 'ਤੇ ਖਿੱਚੀ ਗਈ ਇੱਕ ਲਕੀਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਉਜਾੜਾ ਅਤੇ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਸੀ। ਅਕਸਰ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵੰਡ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਆਸੀ ਨਾਅਰਿਆਂ ਅਤੇ ਫਿਰਕੂ ਜਜ਼ਬਾਤਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸੱਚਾਈ ਇਸ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਇਜ਼ੀਨੀਅਰਿੰਗ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਹੋਈ ਹੈ। ਡਾ. ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਦਾ ਇਹ ਖੋਜ-ਪੱਤਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਚਰਚਿਤ ਚਿੰਤਕ, ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਿਲਕੁਲ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। 1947 ਦੀ ਅਸਲ ਵੰਡ ਤੋਂ ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ, 1940 ਵਿੱਚ ਹੀ ਡਾ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'Thoughts on Pakistan' ਰਾਹੀਂ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ, ਫੌਜੀ ਭਰਤੀ ਦੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਦਾ ਜੋ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਸੀ-ਉਸਨੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਕਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦਾ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਖਾਕਾ (Blueprint) ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ। ਇਹ ਲੇਖ ਜਿੱਥੇ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਤਾਰਕਿਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੀ ਗਹਿਰਾਈ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਥੇ ਹੀ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਇਸ ਵੰਡ ਦੇ ਦੁਰਗਮੀ ਨਤੀਜਿਆਂ, ਜਿਵੇਂਕਿ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਹਿਸਕ ਤਬਾਦਲੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਸਿਆਸੀ ਭਵਿੱਖ 'ਤੇ ਪਏ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਕੌਫ਼ੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸੱਚ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਬੋਧਕੀ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੂਨਾ ਪੈਕਟ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 25 ਤੱਕ, ਇਹ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਵਾਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਅੱਜ ਵੀ ਖੱਪਣੀ ਏਜੰਡਾ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਅਹਿਮ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜੋ ਵੰਡ ਦੇ ਅਣਗੌਲੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਸੱਚ ਨਾਲ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ। - ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਵੰਡ

ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਤਬਾਦਲਾ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਅਤੇ ਵੱਖਰੇਵੇਂ ਦੀ ਦਲੀਲ

ਭੂਮਿਕਾ (Introduction)
ਸਾਲ 1940 ਵਿੱਚ, ਮੁਸਲਿਮ ਲੀਗ ਦੇ ਲਾਹੌਰ ਮਤੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਭਵਿੱਖ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਤਜਵੀਜ਼ ਦਾ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ ਉਹਨਾਂ ਦੀ "ਇਡੀਪੈਂਟ ਲੇਬਰ ਪਾਰਟੀ" ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹਲਕਿਆਂ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬਹਿਸਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸੂਝਵਾਨ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀ ਗਈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੋਧ ਕੇ ਇੱਕ ਪੂਰੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ 'ਥੋਟਸ ਆਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ' (Thoughts on Pakistan) ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 1941 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੋਈ। ਇਹ ਕਿਤਾਬ ਉਸ ਦੌਰ ਦੇ ਆਮ ਸਿਆਸੀ ਸਾਹਿਤ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦੀ ਆਗੂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਭਾਵੁਕ ਅਪੀਲਾਂ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਗਿਲੇ-ਫ਼ਿਕਰਿਆਂ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਨਾਅਰਿਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਸਨ, ਉਥੇ ਹੀ ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਮੱਸਿਆ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਿਸ ਲਈ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਵਕਾਲਤ ਕਰਨਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਤਜਵੀਜ਼ ਦੇ 'ਹਰ ਪਹਿਲੂ' ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਠਕ ਜਜ਼ਬਾਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਸਹੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈ ਸਕਣ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅੰਕੜੇ, ਵਿੱਤੀ ਭੇਡਾ, ਫੌਜ ਵਿੱਚ ਭਰਤੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ, ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਉਦਾਹਰਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਅਖੰਡ ਭਾਰਤ ਸਥਿਰ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਸਿਆਸੀ ਵੱਖਰੇਵੇਂ ਅਟੱਲ ਹੋ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਲਈ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸਿਰਫ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਟੁਕੜੇ ਦਾ ਗੜਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪਛਾਣ (Nationhood), ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਏਸ਼ੀਆ ਵਿੱਚ ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਤੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੇ ਭਵਿੱਖੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ। ਇਹ ਸਵਾਲ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕਿਤੇ ਵੀ ਅਹਿਮ ਨਹੀਂ ਸੀ—ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਅਜਿਹੇ ਵੱਡੇ ਸੂਬੇ ਸਨ ਜਿੱਥੋਂ ਦੀ ਮਿਸ਼ਰਤ ਆਬਾਦੀ ਨੇ ਆਖਰਕਾਰ ਵੰਡ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਤੈਅ ਕਰਨੀ ਸੀ।

ਬੰਗਾਲ ਨੂੰ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਅਖੰਡ (ਬਿਨਾਂ ਵੰਡੇ) ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਮੁਸਲਿਮ ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਈ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਆਰਜ਼ੀ ਸਿਆਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਲੋਮ ਸੌਮੀ ਸੰਰਚਨਾਤਮਕ ਅਧੀਨਗੀ (Structural subordination) ਦਾ ਸੀ। ਇਹੀ ਤਰਕ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਉਸ ਪੱਖ ਦਾ ਅਧਾਰ ਬਣਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਅਕਸਰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ 'ਬਚਾਓ ਦਲੀਲ' (Rescue argument) ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਮੌਜੂਦਾ ਸੂਬਾਈ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਸਮਝਦਾਰ ਹੈ ਜਾਂ ਲੱਖਾਂ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਈ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਲੀਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਸਪਸ਼ਟ ਸੀ: ਜੇਕਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਵੀ ਵੰਡ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ: ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਸੋਧ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ (Boundary Revision as Constitutional Necessity)
ਅੰਬੇਦਕਰ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਬਦਲਣ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਪੂਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕਸਾਰ ਘੁਲੀ-ਮਿਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਛਾਣਾਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰਿਤ (ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ) ਸਨ। ਇਸ ਭੂਗੋਲਿਕ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਆਸੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਹਰੀਕਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹੱਦੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਮੁਸਲਿਮ ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਨਾ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਥਮ ਵਾਰੋਂ ਇੱਕਸਾਰ (Homogeneous) ਸਿਆਸੀ ਇਕਾਈਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ-ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਏਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਅਖੰਡ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਆਬਾਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਚ ਵਰਗ (Elite) ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੂਬਾਈ ਵੰਡ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੁਸਲਿਮ ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਰੁਸੂਮਾਂ ਅਤੇ ਅਫ਼ਸਰਗ਼ਾਹੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਿਆਸੀ ਗਲਤੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੋਚ ਲੱਖਾਂ ਆਮ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਲੋਮ ਸੌਮੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਛੋਟੇ, ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੀ ਸੀ।

ਫੌਜ ਦਾ ਸਵਾਲ: ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਫੌਜ, ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲੋਂ ਖ਼ਿਤਰ ਹੈ (The Army Question)
ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਮੂਲ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਪਹਿਲੂ ਫੌਜ ਦੀ ਭਰਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਆਰਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁਸਲਿਮ ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਆਸਾਪਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਧ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ। ਕੀ ਇੱਕ ਭਵਿੱਖੀ ਹਿੰਦੂ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਫੌਜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਸਲਿਮ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਾਕ ਲਿਖਿਆ ਜੋ 'ਥੋਟਸ ਆਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇਟ (Quote) ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: "ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਫੌਜ, ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲੋਂ ਖ਼ਿਤਰ ਹੈ।" ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਫ਼ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਫੌਜ ਦੀ ਵੱਡਰਾਈ 'ਤੇ ਵੱਧ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਫੌਜ ਟਕਰਾਵ ਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਰਹੱਦ ਦੀ

ਉਸਦੀ ਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸਦੇ ਉਲਟ, ਇੱਕ ਵਡਾਦਾਰ ਫੌਜ ਮੁਸਲਿਮ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਵੀ ਰਾਖੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਵੰਡ ਇੱਕ ਰਣਨੀਤਕ ਲਾਭ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਲਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਫੌਜ ਤਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਮੁੱਖ ਵਡਾਦਾਰੀ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਪ੍ਰਤੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਤਰਕ (Fiscal Burdens and Economic Arguments for Partition)
ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਆਰਥਿਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਸਰਕਾਰੀ ਮਾਲੀਆ (Revenue) ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਮਾਲੀਏ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਪਾਉਂਦੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਮੁਸਲਿਮ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕਾਫ਼ੀ ਘੱਟ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਲਗਭਗ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਫੌਜ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗਦਾ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਭਰਤੀ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਮੁਸਲਿਮ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਅੰਬੇਦਕਰ ਇਸ

ਵਿੱਚ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਖੋਜ ਮੰਜੂਦ ਹੋਣਗੇ। ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਵਾਲ (Sikhs and the Punjab Question)
ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਫੌਜੀ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਗੁਰਬਾਹਿਰ ਬਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਸਿੱਖ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਸਵਾਲ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਦੱਸਿਆ। ਜੇਕਰ ਪੰਜਾਬ ਬਿਨਾਂ ਵੰਡੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਆਪਣੀ ਫੌਜੀ ਪਰੰਪਰਾ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਤਾਰਕ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੱਕ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਬਣ ਕੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਵੰਡ ਸਿਰਫ਼ ਹਿੰਦੂ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਿੱਖ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਸਰਹੱਦ ਦੀ ਸੋਧ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏਗੀ ਕਿ ਸਿੱਖ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਅਤੇ ਹਿੰਦੂ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਮੁਸਲਿਮ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਹਿਣ। ਸਿੱਟਾ (Conclusion)
ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੰਗ ਦੀ ਕਾਢ ਨਹੀਂ ਕੱਢੀ ਸੀ ਅਤੇ

ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਮੁਸਲਿਮ ਵੱਖਵਾਦ ਦੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਮਰਥਕ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ, ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ, ਫੌਜੀ ਭਰਤੀ, ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ, ਸੂਬਾਈ ਭੂਗੋਲ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਭਾਰਤ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਰ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ 'ਤੇ ਅੱਡੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੁਆਰਾ ਨਕਸ਼ਾ-ਨਵੀਨੀ (Cartography) ਦੀ ਵੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ। ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਤਕ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਨਕਸ਼ੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਵੰਡ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤਰਕ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਵੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਖੇਤਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਦਿਖਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਖਿੱਚੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਿਮ, ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰ ਮੰਜੂਦ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਬਾਦੀਆਂ ਪੂਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀਆਂ ਵੱਸਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਵੰਡ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਮੂੜਤ (Abstract) ਸਿਆਸੀ ਮੰਗ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਥੋਟਸ ਆਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਵੀ ਅੱਗੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੁਸਲਿਮ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-

ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਦੌਰਾਨ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਰਣਨੀਤਕ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਅਧਿਐਨ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਕਸ਼ੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜੋ ਸੰਭਾਵਿਤ ਵੰਡ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੁਆਰਾ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਜਨਸੰਖਿਆ ਤਰਕ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅੰਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਚਿੱਤਰਾਂ (Documentaries) ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 'ਵਾਇਸਰਾਏ ਹਾਊਸ' ਅਤੇ ਸੱਤਾ ਦੇ ਤਬਾਦਲੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰੋਕਲੇਮੇਸ਼ਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇਸ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਕੰਮ ਨੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡ ਦੇ ਅਮਲੀ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਵੰਡ ਨੂੰ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੌਮ ਜਨਸੰਖਿਆ ਦੀਆਂ ਹਰੀਕਤਾਂ ਨੂੰ ਸਿਆਸੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਵਹਾਰਕ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲੇ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਯਤਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ।

ਇੱਕ ਭੂ-ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਰਣਨੀਤਿਕ ਵਜੋਂ ਡਾ. ਬੀ. ਆਰ. ਅੰਬੇਦਕਰ: ਕੌਮ ਅੰਕੜਿਆਂ, ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਗਣਿਤ ਦੇ ਤਰਾਜ਼ੂ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ।

ਦੇਖਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜ ਵਜੋਂ ਲਿਆ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਆਬਾਦੀ ਪੂਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕਸਾਰ ਘੁਲੀ-ਮਿਲੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸਦੀ ਬਜਾਏ, ਮੁਸਲਮਾਨ, ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਛਾਣਾਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰਿਤ (ਵੱਧ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ) ਸਨ। ਇਸ ਭੂਗੋਲਿਕ ਕੇਂਦਰੀਕਰਨ ਨੇ ਪੱਛਮੀ ਤਬਦੀਲੀ ਨੂੰ ਸੰਭਵ ਬਣਾਇਆ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਆਸੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਹਰੀਕਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹੱਦੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਮੁਸਲਿਮ ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਨਾ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹਾ ਪ੍ਰਥਮ ਵਾਰੋਂ ਇੱਕਸਾਰ (Homogeneous) ਸਿਆਸੀ ਇਕਾਈਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ-ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਦੇ ਟਕਰਾਅ ਦੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਏਗਾ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਆਲੋਚਨਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਤਾਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਸਨ ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਅਖੰਡ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਲੱਖਾਂ ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਆਬਾਦੀ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁਸਲਿਮ ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚਲੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਇਸ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਗਏ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਹਿੰਦੂ ਉੱਚ ਵਰਗ (Elite) ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਸੂਬਾਈ ਵੰਡ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮੁਸਲਿਮ ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਸੂਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਨੌਕਰੀਆਂ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਰੁਸੂਮਾਂ ਅਤੇ ਅਫ਼ਸਰਗ਼ਾਹੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਸਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਿਆਸੀ ਗਲਤੀ ਮੰਨਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੋਚ ਲੱਖਾਂ ਆਮ ਹਿੰਦੂਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਲੋਮ ਸੌਮੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਾਲੋਂ ਇੱਕ ਛੋਟੇ, ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਦਿੰਦੀ ਸੀ।

ਫੌਜ ਦਾ ਸਵਾਲ: ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਫੌਜ, ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲੋਂ ਖ਼ਿਤਰ ਹੈ (The Army Question)
ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦਾ ਇੱਕ ਸਭ ਤੋਂ ਮੂਲ ਅਤੇ ਨਵਾਂ ਪਹਿਲੂ ਫੌਜ ਦੀ ਭਰਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਇੰਡੀਅਨ ਆਰਮੀ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੇ ਉੱਤਰ-ਪੱਛਮੀ ਖੇਤਰਾਂ, ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁਸਲਿਮ ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਆਸਾਪਾਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੱਧ ਭਰਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕੀਤਾ। ਕੀ ਇੱਕ ਭਵਿੱਖੀ ਹਿੰਦੂ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਵਾਲਾ ਰਾਜ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਫੌਜ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਭਰਤੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਮੁਸਲਿਮ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਵਾਕ ਲਿਖਿਆ ਜੋ 'ਥੋਟਸ ਆਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇਟ (Quote) ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: "ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਫੌਜ, ਇੱਕ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਸਰਹੱਦ ਨਾਲੋਂ ਖ਼ਿਤਰ ਹੈ।" ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਫ਼ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸਰਹੱਦਾਂ ਨਾਲੋਂ ਫੌਜ ਦੀ ਵੱਡਰਾਈ 'ਤੇ ਵੱਧ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਦੀ ਫੌਜ ਟਕਰਾਵ ਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸਰਹੱਦ ਦੀ

ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਮੁਸਲਿਮ ਵੱਖਵਾਦ ਦੇ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਸਮਰਥਕ ਸਨ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਵੱਖਰਾ ਅਤੇ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਵੱਖਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ, ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ, ਫੌਜੀ ਭਰਤੀ, ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ, ਸੂਬਾਈ ਭੂਗੋਲ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਿਸਾਲਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਸੰਯੁਕਤ ਭਾਰਤ ਸਿਆਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਿਰ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮੁਸਲਮਾਨ ਵੱਖਰੀ ਕੌਮ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ 'ਤੇ ਅੱਡੇ ਹੋਣ, ਤਾਂ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ ਅੰਬੇਦਕਰ ਦੁਆਰਾ ਨਕਸ਼ਾ-ਨਵੀਨੀ (Cartography) ਦੀ ਵੰਡ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵਰਤੋਂ। ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ਼ ਸਿੱਖਾਂ ਤਕ ਹੀ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ; ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਬਾਦੀ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਨਕਸ਼ੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਸਨ ਕਿ ਵੰਡ ਨੂੰ ਅਮਲੀ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਅੰਬੇਦਕਰ ਜਾਣਦੇ ਸਨ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤਰਕ ਕਾਫ਼ੀ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਵੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਇੱਕ ਖੇਤਰੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ ਜੋ ਇਹ ਦਿਖਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸਿਆਸੀ ਸਰਹੱਦਾਂ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕਿੱਥੇ ਖਿੱਚੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ ਦੇ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ, ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬੰਗਾਲ ਵਿੱਚ ਮੁਸਲਿਮ, ਹਿੰਦੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਆਬਾਦੀ ਦੇ ਵੱਖਰੇ ਖੇਤਰ ਮੰਜੂਦ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਬਾਦੀਆਂ ਪੂਰੇ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਵੰਡੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੀਆਂ ਵੱਸਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੂਬਾਈ ਵੰਡ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਭਵ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਬਹਿਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਮੂੜਤ (Abstract) ਸਿਆਸੀ ਮੰਗ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਦੇ ਇੱਕ ਠੋਸ ਅਭਿਆਸ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਨਕਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ 'ਥੋਟਸ ਆਨ ਪਾਕਿਸਤਾਨ' ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਅੰਬੇਦਕਰ ਨੇ ਵੀ ਅੱਗੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮੁਸਲਿਮ-ਬ੍ਰਹਿਗਣਤੀ ਅਤੇ ਗੈਰ-

ਵਿਰਸੇ ਦਾ ਵਣਜਾਰਾ ਅਤੇ ਰੂਹਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਲੜੀ 'ਲੋਕਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਭਿੱਜੀ ਰੂਹ' ਦਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਆਗਾਜ਼

'ਜਿਸ ਕੌਮ ਦੇ ਲੋਕ-ਗੀਤ ਮਰ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਕੌਮ ਦਾ ਭੂਤਕਾਲ ਗੁੰਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਗੁੰਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।' ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਮਸ਼ੀਨੀ ਅਤੇ ਦੌੜ-ਭੱਜ ਵਾਲੇ ਯੁੱਗ ਵਿੱਚ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੀ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਜੜ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅਸੀਂ ਬੈਠਦੇ ਮਾਣ ਅਤੇ ਫ਼ਖ਼ਰ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਸਾਹਿਤਕ ਲੜੀ 'ਲੋਕਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਭਿੱਜੀ ਰੂਹ' ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਪਾਕੀਜ਼ਾ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਧੜਕਣ ਅਤੇ ਸਾਡੇ ਵਜੂਦ ਦਾ ਜਿਉਂਦਾ-ਜਾਗਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਇਸ ਲੜੀ ਦੇ ਲੇਖਿਕਾ ਹਨ—ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਅਮਰੀਕਾ) ਤੋਂ ਉੱਘੀ ਸਾਹਿਤਕਾਰ, ਪ੍ਰਥਮ ਚਿੰਤਕ ਅਤੇ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦੀ ਸੇਵਕ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ। ਪੰਜਾਬ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਐਮ.ਐਮ. ਵਿੱਚੋਂ ਟਾਪਰ ਰਹੀ ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ ਦੀ ਕਲਮ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲੇ ਇਹ ਬਹੁਮੁੱਲੇ ਸ਼ਬਦ ਤੁਹਾਡੀ ਰੂਹ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ, ਸੁਹਾਗਾਂ, ਘੋੜੀਆਂ ਅਤੇ ਲੋਰੀਆਂ ਦੇ ਉਸ ਅਮਰ ਸਰੋਵਰ ਵਿੱਚ ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰਵਾਉਣਗੇ, ਜਿਸਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਦੇਸ਼ਾਂ-ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਵੱਸਦੇ ਹਰ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਦਿਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਲਿਖੀਆਂ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪੁਸਤਕਾਂ (ਜਿਵੇਂ: 'ਸਾਡੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਸਾਡੇ ਗੀਤ' ਅਤੇ 'ਵਿਰਸੇ ਦਾ ਵਣਜਾਰਾ') ਅੱਜ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਪੁਰਾ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਆਓ, ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜੀਏ ਅਤੇ ਇਸ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਯਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਹਮਸਫ਼ਰ ਬਣੋ। — ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਸੰਪਾਦਕੀ: ਵਿਰਸੇ ਦੀ ਆਵਾਜ਼

ਲੋਕਗੀਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭਿੱਜੀ ਰੂਹ: ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਅੰਬਰ ਦਾ ਸਦੀਵੀ ਚੰਦਰਮਾ-ਨੀਲਮ ਸੈਣੀ

‘ਲੋਕ-ਗੀਤਾਂ ਦੀ ਬਾਂਹ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੀਤਕਾਰ ਦਾ ਨਾਉਂ ਨਹੀਂ ਖੁਣਿਆ ਹੁੰਦਾ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਰੋਮ-ਰੋਮ ਉੱਤੇ ਜੋ ਲਫ਼ਜ਼ ਲਿਖਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ—ਲੋਕ, ਲੋਕ, ਲੋਕ...।’ — ਅੰਮ੍ਰਿਤਾ ਪ੍ਰੀਤਮ

(ਲੜੀ-7)
ਲੋਕਗੀਤ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ
ਅਫ਼ਸੋਸ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਮਸ਼ੀਨੀ ਯੁੱਗ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਨ ਰਸਮਾਂ ਅਲੱਧ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਸਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਲੋਕਗੀਤ ਵੀ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਸਭਿਅਕ ਗੀਤ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਗਿਰਾਵਟ ਦੀ ਨਾਜ਼ੁਕ ਤਾਣੀ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਉਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਉਲਝਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਅਰਥ ਵੀ ਬਦਲਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।
ਲੋਕਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਥੋੜ੍ਹੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਜਾਂਦੇ ਤੱਕ ਕੁਝ ਸੂਝਵਾਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਨੇ ਲੋਕਗੀਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ ਹਨ।
ਪਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਇਸ ਘਾਟ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਨ ਸਕੂਲਾਂ, ਕਾਲਜਾਂ ਅਤੇ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਚੋਣਵੇਂ ਵਿਸ਼ੇ ਵਜੋਂ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਉਪਲੱਬਧ ਹਨ। ਗਿੱਧੇ-ਭੰਗੜੇ ਦੀਆਂ ਅਕੈਡਮੀਆਂ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਪ੍ਰਤੀ ਮੋਹ ਦੀ ਜਿਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਵਲੋਂ ਲਗਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਮੇਲੇ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਪੰਜਾਬੀ ਰਸਮਾਂ ਨਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਸਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਗੀਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਵਰਣਨ ਹੋਰ ਵੀ ਅਹਿਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।
ਮੈਂ ਹਥਲੀ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਜਨਮ ਵੇਲੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਵਿਆਹ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਦੀ ਹਰ ਇਕ ਰਸਮ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੋਕਗੀਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹਾਂ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕੁਝ ਰਸਮਾਂ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਆ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਰਸਮਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਇੱਥੇ ਦੁੱਖ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈਆਂ ਰਸਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕ ਗੀਤ ਵੀ ਅਣਿਆਈ ਮੌਤ ਮਰ ਗਏ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹਿਲ ਹਰ ਕੰਮ

ਜਾਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਵੰਡਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਗੀਤਾਂ ਅਤੇ ਰਸਮਾਂ ਵਿਚ

ਜਾਤੀਵਾਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਮਾਂ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੁਣ ਕੰਮ ਜਾਤੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਉਸਾਰੂ ਅਤੇ ਪੱਖ-ਪਾਤ ਰਹਿਤ ਸੋਚ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
ਹਰ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਗ਼ਮੀ ਦੇ ਅਵਸਰ ਤੇ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਅਤੇ ਪਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਰਸਮਾਂ ਲਾਗੀਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਹੀ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਮਾਨਵ ਵਾਦੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲ ਕਦਮੀ ਕਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਲੋਕਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਹਰ ਜਾਤੀ ਦੇ ਜ਼ਿਕਰ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਿੱਤਾ ਹੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਿਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਜਾਤੀਵਾਦ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦੇਣਾ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਦਾ ਮੰਤਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਪੂਰੀ

ਬਾਵਜੂਦ ਜੇ ਕਰ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚੇ ਤਾਂ ਮੈਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਚਾਹਾਂਗੀ।
ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਜਨਮ ਅਤੇ ਵਿਆਹ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਰਸਮਾਂ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਮੇਰਾ ਆਪਣਾ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅੰਤਲੇ ਚਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੈਣਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਦਰਜ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਮੈਂ ਅਗਾਊਂ ਖ਼ਿਮਾ ਦੀ ਜਾਚਿਕ ਹਾਂ।
ਲੋਕਗੀਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣਦੇ ਇਹ ਅਹਿਸਾਸ ਬੜੀ ਸ਼ਿੱਦਤ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਰਚਣਹਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਔਰਤਾਂ ਹੀ ਹਨ। ਮਰਦ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਂ ਕੀ ਸਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਵੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦੀਆਂ ਦੱਬੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਖੁਸ਼ੀ, ਗ਼ਮੀ, ਚਾਅ, ਨਿਰੋਹੇ ਆਦਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੀਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਬੇ-ਝਿਜਕ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਹੀ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕਗੀਤਾਂ ਵਿਚ ਅਸਭਿਅਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਰਤਣ ਤੋਂ ਵੀ ਗੁਰੇਜ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਮੈਂ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿਚ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਲੋਕਗੀਤ ਜੋ ਸ਼ਰਮ-ਹਯਾ ਦੀ ਸੀਮਾ ਪਾਰ ਕਰ ਜਾਵੇ, ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਾਂਗੀ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਸੰਸਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਮਾਨਵਵਾਦੀ ਅਤੇ ਸਭਿਅਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਹਾਮੀ ਭਰਦੀ ਹਾਂ।
(ਚਲਦਾ)

ਸੜਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ

ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਹੀ ਦੇਖਿਆ ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਸੁੱਢੇ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਉਹ ਨਿਰੰਤਰ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ; ਨਾ ਗ਼ਰਮੀ ਦੇਖਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਸਰਦੀ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਹੀ ਦੁਕਾਨ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਉਹ ਘਰ ਅਤੇ ਦੁਕਾਨ ਦੋਵਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਰਾਬਰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਜਦੋਂ ਦੁਕਾਨ 'ਤੇ ਬੈਠਦੇ ਤਾਂ ਗਾਹਕਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਵਿਹਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਿਲਾਈ-ਕਢਾਈ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਕੁਝ ਬੁਣਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਘਰ ਦਾ ਵੀ ਖ਼ਿਆਲ ਰੱਖਦੇ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਘਰ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਦੁਕਾਨ ਵੱਲ ਖੁੱਲ੍ਹਦੀ ਖਿੜਕੀ ਵਿੱਚੋਂ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀਆਂ ਚਲਾਕੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਪਰਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਗਲਤੀਆਂ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਚੌਕਸ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਉਹ ਸਾਂਝੇ ਪੰਜਾਬ ਵੇਲੇ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਕੁ ਜਮਾਤਾਂ ਪਾਸ ਸਨ। ਦੇਸ਼ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਦੀ ਅਧੂਰੀ ਰੀਝ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਉਹ ਅਕਸਰ ਹੀ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ 'ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਧਾਰ' ਦਾ ਹਿਸਾਬ-ਕਿਤਾਬ ਬਖ਼ੂਬੀ ਲਿਖ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਸਿੱਧਾ ਜਿਹਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਸੀ 'ਜਿੰਨੇ ਰੁਪਈਆਂ ਦੀ ਮਣ (ਚਾਲੀ ਕਿਲੋ) ਕੋਈ ਚੀਜ਼, ਓਨੇ ਆਨਿਆਂ ਦੀ ਢਾਈ ਕਿਲੋ'। ਉਹ ਗਾਹਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਤੋਂ ਕਦੇ ਖਿੜਦੇ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਸਗੋਂ

ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਗੱਲਾਂ-ਬਾਤਾਂ ਲਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਡੀਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਸੁਖਾਲਾ ਕਰ ਦਿੰਦੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ (ਸੌਂਦੇ ਦੇ ਨਾਲ) ਖਾਣ ਲਈ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਭਾਵ 'ਰੁੰਗਾ' ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਖੁਸ਼ੀ ਮਿਲਦੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਿਹਾਰ ਪੱਖੋਂ ਠੀਕ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਧਾਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਨਾਂਹ ਕਰਨ ਦੀ ਜੁਰਅੱਤ ਵੀ ਉਹ ਰੱਖਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਤੋਂ ਲੈਂਦੇ ਸਨ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਨੀਵੀਂ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਰਾਤ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬੱਚੇ ਅਕਸਰ ਡਰ ਜਾਂਦੇ ਸਾਂ। ਸਾਡਾ ਇਹ ਡਰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਆਖਦੇ 'ਕੀਰਤਨ ਸੋਹਿਲਾ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰਨ

ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਲੋਟ

ਨਾਲ ਘਰ ਦੁਆਲੇ (ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ) ਕਿਲ੍ਹਾ ਉੱਸਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।' ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਖਾਰਬਿੰਦ ਤੋਂ ਪਾਠ ਸੁਣਦੇ-ਸੁਣਦੇ ਅਸੀਂ ਬੇਬੋਝ ਹੋ ਕੇ ਸੌਂ ਜਾਂਦੇ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਗਾਹਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਿਸੇ ਮਰਦ ਜਾਂ ਔਰਤ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ 'ਤੇ ਉੱਗਲ ਚੁੱਕਦਾ ਤਾਂ ਉਹ ਕਦੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਹਾਮੀ ਨਾ ਭਰਦੇ; ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾ ਦਿੰਦੇ ਜਾਂ ਕਹਿ ਦਿੰਦੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਖੋਟ ਨਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।
ਕਦੇ-ਕਦੇ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਦੀ ਲੜਾਈ ਡਿਊਰ

ਰੂਪ ਵੀ ਧਾਰ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਬਾਪੂ ਜੀ ਦੇ ਗੁੱਸੇਖੋਰ ਸੁਭਾਅ ਬਾਬਤ ਗਿਲਾ ਕਰਦੇ ਤਾਂ ਮਾਂ ਬੜੇ ਸਹਿਜ ਨਾਲ ਗੱਲ ਟਾਲ ਦਿੰਦੀ, "ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਕਸੂਰ ਨਹੀਂ, ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਅਤਿ ਦੀ ਗ਼ਰੀਬੀ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਅਜਿਹਾ ਸੁਭਾਅ ਹੋਣਾ ਸੁਭਾਵਿਕ ਹੀ ਸੀ।" ਦੂਜਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਭਾਪਾ ਜੀ ਨੇ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ ਤੋਂ ਪਟਵਾਰ ਦਾ ਕੋਰਸ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਇੱਕ ਪੇਪਰ ਰਹਿ ਜਾਣ ਤੇ ਦੁਬਾਰਾ ਦਾਖ਼ਲਾ ਫੀਸ ਨਾ ਭਰ ਸਕਣ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਕਾਰਨ ਉਹ ਪਟਵਾਰੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿ ਗਏ ਸਨ। ਤੰਗੀਆਂ-ਤੁਰਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਖਦੇ, "ਜੇਕਰ ਉਹ ਪਟਵਾਰੀ ਲੱਗੇ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਹੁਣ ਨੂੰ ਤਹਿਸੀਲਦਾਰ ਹੋਣਾ ਸੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਾਰੇ-ਨਿਆਰੇ ਹੋ ਜਾਣੇ ਸਨ।" ਪਰ ਮਾਂ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵੀ ਤਸੱਲੀ ਜ਼ਾਹਿਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਹਿੰਦੀ, "ਚੰਗਾ ਹੋਇਆ ਜੋ ਇਹ ਪਟਵਾਰੀ ਨਹੀਂ ਬਣੇ, ਇਹ ਤਾਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਬੰਦਾ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕੀ ਕਰਦੇ।" ਮਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਲਾਡ-ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਕਦੇ ਵਿਗੜਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਮੇਰੇ ਛੋਟੇ ਭਰਾ ਨੇ ਸਹਿਪਾਠੀ ਦੀ ਦੇਖਾ-ਦੇਖੀ ਜ਼ਿੱਦ ਕੀਤੀ, 'ਮੈਨੂੰ ਖੋਏ ਦੀਆਂ ਪਿੰਨੀਆਂ ਬਣਾ ਦਿਓ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਮੈਂ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਜਾਵਾਂਗਾ।' ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਸਕੂਲ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਅੱਧੀ ਛੁੱਟੀ

ਵੇਲੇ ਮੁੜ ਆਏ ਗੁਆਂਢੀ ਸਾਥੀ ਦੀ ਸੁਰ ਨਾਲ ਸੁਰ ਮਿਲਾਉਂਦਿਆਂ ਆਖਿਆ, "ਮੈਂ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੀ ਕੁੱਟ ਦੇ ਡਰੋਂ ਸਕੂਲ ਨਹੀਂ ਜਾਵਾਂਗਾ" ਤਾਂ ਦੋਵੇਂ ਵਾਰੀ ਮਾਂ ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਕਰੜਾ ਜਵਾਬ ਸੀ, "ਜੇ ਨਾ ਗਏ ਤਾਂ ਛਿੱਤਰਾਂ ਨਾਲ ਘੁੱਲ੍ਹੀਗੀ।" ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਾਡ ਨਾਲ ਵਿਗਾੜ ਦੀ ਜਿਹੜੀ ਜੜ੍ਹ ਛੁੱਟਣੀ ਸੀ, ਉਹ ਪਹਿਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਗਈ। ਮਾਂ ਦਾ ਬਿੱਲੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਬਹੁਤ ਮੋਹ ਸੀ। ਦੋ-ਤਿੰਨ ਬਿੱਲੀਆਂ ਪੂਛਾਂ ਹਿਲਾਉਂਦੀਆਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਲੱਤਾਂ ਨਾਲ ਖਹਿੰਦੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਦੇ ਵੀ ਘਰ ਦੀਆਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਵਾਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮੂੰਹ ਨਹੀਂ ਸੀ ਮਾਰਿਆ। ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਮੈਂ ਮਾਂ ਨੂੰ ਰੋਂਦੇ ਦੇਖਦਾ ਤਾਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੀ ਹੰਝੂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਵਗਣ ਲੱਗਦੇ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਾ ਰੁਕਦੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਮਾਂ

ਸਹਿਜ ਨਾ ਹੋ ਜਾਂਦੀ। ਫਿਰ 3 ਨਵੰਬਰ 2004 ਦੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਕਰੀਬ ਇੱਕ ਵਜੇ ਮਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮੈਂ ਮਾਂ ਦੇ ਮੌਜੇ ਦੁਆਲੇ ਉਸ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗ ਘੁੰਮ ਰਿਹਾ ਸਾਂ, ਜਿਹੜਾ ਮੇਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਵਿੱਛੜ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਮੈਂ ਮਾਂ ਦੀ ਚਿੱਕ 'ਤੇ ਸਿਰ ਧਰ ਕੇ ਸਾਹਾਂ ਦੇ ਚੱਲਣ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰਦਾ ਪਰ ਸਾਹ ਕਿੱਥੇ, ਮੇਰਾ ਰੋਣ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ। ਮਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝ ਦੀ ਤੰਦ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਟੁੱਟ ਕੇ ਵੀ ਉਮਰ ਭਰ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੁਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਮੈਨੂੰ ਮਾਂ ਦੇ ਤੁਰ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹੀ ਹੋਇਆ। ਮੇਰੀ ਮਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਅਸਲ ਵਿੱਚ 'ਧੁੱਪ ਵਿੱਚ ਸੜਦੇ ਪੱਤਿਆਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ' ਹੈ, ਜੋ ਬਹੁਤ ਲੰਮੀ ਹੈ। ਬੱਸ! ਮੈਂ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਕੁ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਫਰੋਲਣ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਮਾਣੀ ਜਿਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦਾ ਧਰਤੀ ਉਪਰ ਪਹਿਲਾ ਮਹਾਂ-ਗ੍ਰੰਥ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ

ਅੱਜ ਤੋਂ ਠੀਕ ਵਾਈ ਸਦੀਆਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਜਦੋਂ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ 'ਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਰਾਜਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਮਰਾਜਾਂ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਸੀ, ਉਦੋਂ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਤਜਰਬਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 250ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਵਿਸ਼ਵ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਰਲ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਿਤਾਬ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਜਮਹੂਰੀਅਤ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਹੈ। ਜਦੋਂ 1787 ਵਿੱਚ ਫਿਲਾਡੇਲਫੀਆ ਵਿਖੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮੋਢੀਆਂ (Founding Fathers) ਨੇ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਈ ਜਾਵੇ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵੀ ਹੋਵੇ ਪਰ ਕਦੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹ ਨਾ ਬਣ ਸਕੇ। ਇਸ ਦਾ ਹੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ (Checks and Balances) ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿੱਚ ਲੱਭਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਹਰੇਕ ਪਾਠਕ ਲਈ ਬਹੁਤ ਦਿਲਚਸਪ ਹੈ: ਸੰਸਦ (Legislative - ਆਰਟੀਕਲ I): ਜਨਤਾ ਦੀ ਆਵਾਜ਼, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ (ਕਾਂਗਰਸ)। ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ (Executive - ਆਰਟੀਕਲ II): ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ, ਜੋ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ (Judiciary): ਅਦਾਲਤਾਂ, ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ, ਇਸ ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਸਰਲ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਦਲਾਵਾਂ (ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ) ਨੂੰ ਵੀ ਫੁੱਟਨੋਟਸ ਰਾਹੀਂ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸਮਾਵੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਇਆ। ਆਓ, ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਫ਼ਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਸਮਝੀਏ। - ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਐਲਾਨਨਾਮਾ (The Declaration of Independence)

ਅਮਰੀਕੀ ਬਸਤੀਆਂ ਦੀ ਦੂਜੀ ਮਹਾਂਦੀਪੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ - 4 ਜੁਲਾਈ, 1776

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀਆਂ ਤੇਰਾਂ ਸੰਯੁਕਤ ਰਿਆਸਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਬਸੰਮਤੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕਮਤ ਇਤਿਹਾਸਕ ਐਲਾਨਨਾਮਾ

(ਲੜੀ ਜੋੜਨ ਲਈ ਪਿਛਲਾ ਅੰਕ ਦੇਖੋ) ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀ ਵਿਅਕਤੀ ਟੈਕਸ (Capitation), ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਿੱਧਾ ਟੈਕਸ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਇੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਗਣਨਾ ਜਾਂ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਦੇ 5

ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਨਿਰਯਾਤ (Export) ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਸਤੂਆਂ 'ਤੇ ਕੋਈ ਟੈਕਸ ਜਾਂ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

ਵਪਾਰ ਜਾਂ ਮਾਲੀਏ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯਮ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਰਾਜ ਦੇ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ (Ports) ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਦੇ ਬੰਦਰਗਾਹਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕੋਈ ਤਰਜੀਹ (Preference) ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ: ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਰਾਜ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲੇ, ਜਾਂ ਉੱਥੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ, ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣ, ਜਹਾਜ਼ ਨੂੰ ਕਲੀਅਰ ਕਰਵਾਉਣ, ਜਾਂ ਡਿਊਟੀ (ਮਹਿਸੂਲ) ਦੇਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਖਜ਼ਾਨੇ (Treasury) ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੈਸਾ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ (Appropriations) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਾ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸਾਰੇ ਜਨਤਕ ਪੈਸੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ (Receipts) ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ (Expenditures) ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਯਮਿਤ ਬਿਆਨ ਅਤੇ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਦੁਆਰਾ ਕੁਲੀਨਤਾ (Nobility) ਦੀ ਕੋਈ ਉਪਾਧੀ (ਜਿਵੇਂ ਰਾਜਾ, ਨਵਾਬ ਆਦਿ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ: ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਉਸਦੇ ਅਧੀਨ ਲਾਭ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਕੋਈ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ, ਰਾਜਕੁਮਾਰ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਰਾਜ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕੋਈ ਤੋਹਫ਼ਾ, ਭੱਤਾ (Emolument), ਅਹੁਦਾ, ਜਾਂ ਉਪਾਧੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਸੈਕਸ਼ਨ 10. ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ (State) ਕਿਸੇ ਸੰਧੀ (Treaty), ਗਠਜੋੜ (Alliance), ਜਾਂ ਮਹਾਸੰਘ (Confederation) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ; ਮਾਰਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਾਰ ਦੇ ਪੱਤਰ (Letters of Marque and Reprisal) ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ;

ਬੇਦਾਅਵਾ (Disclaimer) 'ਇਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੇਵਲ ਪਾਠਕਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਮ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਠ ਕੇਵਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਇਸ ਅਨੁਵਾਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤੀ, ਸਰਕਾਰੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਨੁਵਾਦ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਲਈ ਪੂਰੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਤਰੁੱਟੀ (Error) ਲਈ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਸੰਪਾਦਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਮਲੇ ਲਈ ਕਿਰਪਾ ਕਰਕੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਲੀ ਲਓ।

ਸਿੱਕੇ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏਗਾ; ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੇ ਬਿੱਲ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ; ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਜੋਂ ਸੋਨੇ ਅਤੇ

ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ (Revision) ਅਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ।

ਵਾਲੇ ਉਪ-ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (Vice President) ਦੇ ਨਾਲ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ:

ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਵੋਟਰ (Elector) ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ਵੋਟਰ ਆਪਣੇ-ਆਪਣੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣਗੇ, ਅਤੇ ਬੈਲਟ (ਗੁਪਤ ਵੋਟ) ਦੁਆਰਾ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਵੋਟ ਪਾਉਣਗੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਰਾਜ ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸੂਚੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੋਟਾਂ ਪਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਲਈ ਵੋਟਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਦਰਜ ਕਰਨਗੇ; ਜਿਸ ਸੂਚੀ 'ਤੇ ਉਹ ਦਸਤਖਤ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨਗੇ ਅਤੇ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕੇਂਦਰ (ਸੀਟ) ਵਿਖੇ, ਸੈਨੇਟ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਨਾਮ ਭੇਜਣਗੇ। ਸੈਨੇਟ ਦਾ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸੈਨੇਟ ਅਤੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਰਿਪ੍ਰੈਜੇਂਟੇਟਿਵਜ਼ ਦੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ...)

ਪੈਰ-ਟਿੱਪਣੀਆਂ (Footnotes)

1. ਚੌਥਵੀਂ ਸੋਧ (Fourteenth Amendment) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ।

2. ਸਤਾਰਵੀਂ ਸੋਧ (Seventeenth Amendment) ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ।

3. ਸਤਾਰਵੀਂ ਸੋਧ (Seventeenth Amendment) ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ।

4. ਵੀਹਵੀਂ ਸੋਧ (Twentieth Amendment) ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੁਆਰਾ ਬਦਲਿਆ ਗਿਆ।

5. ਸੋਲ੍ਹਵੀਂ ਸੋਧ (Sixteenth Amendment) ਦੇਖੋ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੋਟ: ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਏ ਬਦਲਾਅ (ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ)

(ਸਮਾਪਤ)

AI ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਕਾਲਪਨਿਕ ਤਸਵੀਰ, ਜੋ 1787 ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਲਿਖੇ ਜਾਣ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਚਾਂਦੀ ਦੇ ਸਿੱਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਚੀਜ਼ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗਾ; ਕੋਈ ਬਿੱਲ ਆਫ਼ ਅਟੈਂਡਰ, ਐਕਸ ਪੋਸਟ ਫੈਕਟੋ ਕਾਨੂੰਨ, ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਿਆਂ (Contracts) ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਮੋਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਕੁਲੀਨਤਾ ਦੀ ਕੋਈ ਉਪਾਧੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ।

ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਆਯਾਤ (Imports) ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ (Exports) 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਚੁੰਗੀ ਜਾਂ ਡਿਊਟੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਉਸ ਦੇ ਜੋ ਇਸਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਕਾਨੂੰਨਾਂ (Inspection Laws) ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬਿਲਕੁਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇ: ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਆਯਾਤ ਜਾਂ ਨਿਰਯਾਤ 'ਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਤਮਾਮ ਡਿਊਟੀਆਂ ਅਤੇ ਚੁੰਗੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਕਮਾਈ (Net Produce) ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਦੇ ਖਜ਼ਾਨੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਹੋਵੇਗੀ; ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ

ਕੋਈ ਵੀ ਰਾਜ, ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਮੱਥਾ 'ਤੇ ਕੋਈ ਟੈਕਸ (Duty of Tonnage) ਨਹੀਂ ਲਗਾਏਗਾ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਫੌਜਾਂ ਜਾਂ ਜੰਗੀ ਜਹਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਰੱਖੇਗਾ, ਕਿਸੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਨਾਲ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ (Compact) ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਾਂ ਯੁੱਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਸ 'ਤੇ ਹਮਲਾ ਨਾ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਗੰਭੀਰ ਖਤਰੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਗੁੰਜਾਇਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੇ।

ਆਰਟੀਕਲ (ਧਾਰਾ) II.

ਸੈਕਸ਼ਨ 1. ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸ਼ਕਤੀ (Executive Power) ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਆਫ਼ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ (President) ਕੋਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਹ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣਾ ਅਹੁਦਾ ਸੰਭਾਲੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸੇ ਮਿਆਦ ਲਈ ਚੁਣੇ ਜਾਣ

ਹਰੇਕ ਰਾਜ ਉੱਥੋਂ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਅਜਿਹੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਵੋਟਰਾਂ (Electors) ਦੀ ਇੱਕ ਸੰਖਿਆ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਰਾਜ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿੱਚ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ: ਪਰ ਕੋਈ ਵੀ ਸੈਨੇਟਰ ਜਾਂ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ, ਜਾਂ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਦੇ ਅਧੀਨ ਭਰੋਸੇ ਜਾਂ ਲਾਭ ਦਾ ਅਹੁਦਾ

ਇਹ ਪੈਰ-ਟਿੱਪਣੀਆਂ (Footnotes) ਅਮਰੀਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਸਰੂਪ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮੂਲ ਪਾਠ (Original Text) ਵਿੱਚ ਜੋ ਨਿਯਮ 1787 ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 'ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੋਧਾਂ' (Amendments) ਰਾਹੀਂ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਕੋਈ ਨੰਬਰ (ਜਿਵੇਂ 1,2,3,4) ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨਿਯਮ ਦੀ ਥਾਂ ਨਵੀਂ ਸੋਧ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੋ ਪਾਠਕ ਪੁਰਾਣੇ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਫਰਕ ਨੂੰ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝ ਸਕਣ।

ਪਾਠਕਾਂ ਲਈ ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗਾਈਡ (Quick Guide for Readers)

ਨੰਬਰ ਸੋਧ (Amendment) ਮੁੱਖ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਬਦਲਾਅ

1. 14ਵੀਂ ਸੋਧ

ਇਹ ਗੁਲਾਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ (ਰੰਗ ਜਾਂ ਨਸਲ ਦੇ ਭੇਦਭਾਵ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ) ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਗਣਨਾ (Counting) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ।

2,3 17ਵੀਂ ਸੋਧ

ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਸੈਨੇਟਰਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਸਿੱਧੀ ਜਨਤਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮ ਬਣਿਆ (ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਚੁਣਦੀਆਂ ਸਨ)।

4. 20ਵੀਂ ਸੋਧ

ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਬੈਠਕ ਦੀ ਤਰੀਕ ਦਸੰਬਰ ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ 3 ਜਨਵਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ।

5. 16ਵੀਂ ਸੋਧ

ਇਸ ਸੋਧ ਨੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਆਮਦ ਕਰ (Income Tax) ਲਗਾਉਣ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ।

ਅਮਰੀਕਾ : ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਕਾਰਨ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜੀਆਂ ਦੀ ਮੌਤ

ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹਿਤੇਸ਼ਭਾਈ ਸੁਥਾਰ, ਪਤਨੀ ਹਿਨਾਬੇਨ ਸੁਥਾਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 20 ਸਾਲਾ ਧੀ ਈਸ਼ਾਨੀ ਵਜੋਂ ਹੋਈ

ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਓਹੀਓ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਹੋਟਲ (ਇਕੋਨੋ ਲਾਜ) 'ਚ ਭਿਆਨਕ ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਨਾਲ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਮ੍ਰਿਤਕਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਹਿਤੇਸ਼ਭਾਈ ਸੁਥਾਰ, ਪਤਨੀ ਹਿਨਾਬੇਨ ਸੁਥਾਰ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 20 ਸਾਲਾ ਧੀ ਈਸ਼ਾਨੀ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਵਾਰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗੁਜਰਾਤ ਦੇ ਨਾਡੀਆਦ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਤੇ ਲਗਭਗ ਦੋ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵੂਸਟਰ ਵਿੱਚ ਵੱਸ ਗਿਆ ਸੀ। ਹਿਤੇਸ਼ਭਾਈ ਸੁਥਾਰਨ ਦੀ ਮੌਤ

ਲਾਜ ਮੌਟਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਸੀ ਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਉੱਥੇ ਹੀ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗ ਲਗਭਗ 1:30 ਵਜੇ ਲੱਗੀ। ਅੱਗ ਫੈਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਮਦਦ ਲਈ ਮੌਟਲ ਦੇ ਫਰੰਟ ਡੈਸਕ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਾਥਰੂਮ ਜਾਣ, ਪਾਣੀ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਅਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਅੱਗ ਅਤੇ ਧੂੰਏਂ ਕਾਰਨ ਦਮ ਘੁੱਟ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਤਕ ਫ਼ਾਇਰਫਾਈਟਰ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ

ਬਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਤਿੰਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ। ਸਥਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫ਼ਾਇਰ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਫਸੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਦੀਆਂ ਕਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅੱਗ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਪਾ ਲਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜ਼ਖਮੀ ਹੋਣ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਫ਼ਿਲਹਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਏਜੰਸੀਆਂ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰਤ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

11 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ 22 ਕਿਸਾਨ ਬਰੀ

ਸਮਾਣਾ : ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਪਿੰਡ ਹਰਿਆਉ ਦੇ ਆਬਾਦਕਾਰ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਸੰਘਰਸ਼ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ (ਡਕੋਂਦਾ) ਦੇ 22 ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਣਾ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਾਤੜਾਂ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ 11 ਸਾਲ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਿਬੜੇ 'ਤੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਬੁੱਟਰ ਤੇ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੁਤਾਲ ਨੇ

ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪਿਕਾਡਲੀ ਖੰਡ ਮਿਲ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਹੇਠ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਸੀ। ਕਰੀਬ ਡੇਢ ਮਹੀਨਾ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਮਗਰੋਂ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਮਾਨਤ ਮਿਲੀ ਸੀ। ਅੱਜ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਇਸ ਲੰਮੇ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੇਸ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਤਿੰਨ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।

ਕਿਸਾਨੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖੀ ਮਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਥੇਦਾਰ ਗੜਗੱਜ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮੁੱਦਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਸਾਨੀ ਤੇ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਸੱਦੇ ਗਏ ਪੰਥਕ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਲਈ ਪੁੱਜੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਜਥੇਦਾਰ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਸੰਯੁਕਤ ਕਿਸਾਨ ਮੋਰਚੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ, ਹਰਿਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਵਾਲ, ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਦੀਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰ ਰਹੇ। ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਪੱਖੀ ਕਈ ਅਹਿਮ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉੱਤੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ

ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਦੀਆਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਵੇਲੇ ਲੈਂਡ ਪੁਲਿੰਗ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਵੀ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਕਿ ਇਸ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਮੁੜ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ 'ਤੇ ਜਬਰੀ ਕਬਜ਼ੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੇ ਵੱਡੇ ਅੰਦੋਲਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਕਥਿਤ ਵੀਡੀਓ ਵਾਲੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਛੱਡ ਕੇ ਸਮਰਪਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਆਈਸਲੈਂਡ ਪਹਿਲੇ ਤੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਦੂਜੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਗਲੋਬਲ ਪੀਸ ਇੰਡੈਕਸ ਅਨੁਸਾਰ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ 163 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਫ਼ਾਰ ਇਕਨਾਮਿਕਸ ਐਂਡ ਪੀਸ ਦੁਆਰਾ ਇਕ ਤਾਜ਼ਾ ਅਧਿਐਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਜਾਂਚ-ਪੜਤਾਲ ਪੜਤਾਲ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ 23 ਸੂਚਕਾਂਕ ਵਿਚ ਕਰ ਕੇ ਦਰਜਾਬੰਦੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿਚ ਮੁੱਖ ਹਨ ਸਮਾਜਿਕ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਥਿਰਤਾ ਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਚੱਲ ਰਹੇ ਘਰੇਲੂ ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਟਕਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣਾ, ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ, ਘੱਟ ਅਪਰਾਧ ਦਰ, ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ,

ਇਕ ਦੇਸ਼ ਅਪਣੀ ਫ਼ੌਜ 'ਤੇ ਕਿੰਨਾ ਕੁ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਲੜਾਈਆਂ ਤੇ ਟਕਰਾਅ ਤੋਂ ਕਿੰਨੀ ਦੂਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਆਦਿ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਮਾਪਦਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਆਈਸਲੈਂਡ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੱਭ ਤੋਂ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਦੇਸ਼ ਵਜੋਂ ਅੱਵਲ ਦਰਜਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਲਗਭਗ ਕੋਈ ਫ਼ੌਜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧ ਦਰ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਨਿਊਜ਼ੀਲੈਂਡ ਨੂੰ ਅਪਣੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਘਾਟ ਲਈ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਏਸ਼ੀਆ-ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸੱਭ ਤੋਂ ਸ਼ਾਂਤੀਪੂਰਨ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਇਸ ਸੂਚੀ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 127ਵਾਂ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ 134ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਭਾਰਤ ਜਾਮ ਕਰਾਂਗੇ: ਰਾਜੇਵਾਲ

ਭਾਕਿਯੂ ਰਾਜੇਵਾਲ ਵੱਲੋਂ 13 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਮਾਰਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ

ਪਾਇਲ : ਭਾਰਤੀ ਕਿਸਾਨ ਯੂਨੀਅਨ ਰਾਜੇਵਾਲ ਦੀ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਮੀਟਿੰਗ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਕੋਟਾਂ ਵਿਖੇ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਕੌਮੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਵੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਹੋਈ। ਇਸ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਅਮਰੀਕਾ ਮੁਕਤ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਵਿਰੁੱਧ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ 13 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਮਾਰਚ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਗੰਭੀਰ ਮੁੱਦਾ : ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਭ ਦਾ ਮੱਤ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਸ਼ਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੈਂਸਰ ਵਰਗੀਆਂ ਬੀਮਾਰੀਆਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਚਿੰਤਾ ਨਹੀਂ, ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ ਨਾਲ ਗੈਰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਪਾਣੀ ਦੂਜੇ ਸੂਬਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਸ ਮੌਕੇ ਰਾਜੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੀ ਦੂਜੀ ਤਹਿ ਵਾਲਾ ਦੂਸ਼ਿਤ ਪਾਣੀ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਤੀਜੀ ਤਹਿ ਦਾ ਪਾਣੀ ਨਾ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਪੀਣਯੋਗ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਫਸਲਾਂ ਨੂੰ ਲਾਉਣ ਯੋਗ ਰਹੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਫਸੋਸ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚੁੱਪ ਹਨ।

ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ : ਰਾਜੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਬੱਲੇ ਲੱਗ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਹੁਤ ਜਲਦ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਇੱਕ ਵਪਾਰਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਮਾਲ ਵੇਚਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੀ ਮੰਡੀ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਏਕੜ ਦੇ ਫਾਰਮ ਹਨ,

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਸਰਕਾਰ ਮੋਟੀ ਸਬਸਿਡੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਭਾਰਤ ਵਿਚ 86 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਿਸਾਨਾਂ ਕੋਲ ਪੰਜ ਏਕੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਨ ਫਾਰਮੂਲੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਘੱਟ ਭਾਅ ਮਿੱਥ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦਾ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੁੱਟ ਲੈਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਕਾਰਨ ਸਾਡਾ ਕਿਸਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕਿਸਾਨਾਂ ਦਾ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਮਝੌਤਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦਾ ਕਿਸਾਨ ਬਰਬਾਦ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨਾਲ ਇਹ ਵਪਾਰ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਕਿਸਾਨ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਗਲੇ ਹੀ ਦਿਨ ਸਾਰੇ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਜਾਮ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ।

ਯੂਰੀਆ ਖਾਦ ਦਾ ਵੱਡਾ ਘਪਲਾ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ : ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਬੀ ਕੇ ਯੂ ਰਾਜੇਵਾਲ ਨੇ ਮਾਰਕਵੈੱਡ ਅਤੇ ਮਿਲਕਫੈੱਡ ਦੇ ਸਹਿਕਾਰੀ ਪਸ਼ੂ ਖੁਰਾਕ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ 'ਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਯੂਰੀਆ ਖਾਦ ਦੇ ਹੋ ਰਹੇ ਘਪਲੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨੰਗਾ ਕੀਤਾ, ਇੰਝ ਭੱਟੀਆਂ, ਘਣੀਏ ਦੇ ਬਾਂਗਰ (ਬਟਾਲਾ), ਗਿੱਦੜਬਾਗ ਤੇ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਪਲਾਂਟਾਂ 'ਚ ਹੁੰਦੀ ਘਪਲੇਬਾਜ਼ੀ ਵਿਰੁੱਧ ਪਰਚੇ ਦਰਜ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਰਾਜੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਸਹਿਕਾਰੀ ਫੀਡ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਤੋਂ

ਬਗੈਰ ਸ਼ਰਾਬ ਦੇ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਅਤੇ ਪਲਾਈਵੁੱਡ ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਘਪਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਾਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਯੂਰੀਆ ਖਾਦ ਦਾ ਇਹ ਘਪਲਾ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਰੋੜ ਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਪਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸੀ ਬੀ ਆਈ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਲਦੀ ਹੀ ਯੂਨੀਅਨ ਦਾ ਇੱਕ ਵਫਦ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਿਹ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਮਿਲਕੇ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਕੇਂਦਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰੇਗਾ। ਅੱਜ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ 'ਚ ਸੀਨੀ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮੀਆਂਪੁਰ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੌਕ ਸਿੰਘ ਖੱਖ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪਰਮਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਲਾਕੀ, ਸਕੱਤਰ ਘੁੰਮਣ ਸਿੰਘ ਰਾਜਗੜ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭੱਟੀਆਂ, ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਮਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬੈਦਵਾਨ, ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜਟਾਣਾ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਘਨੁੜਕੀ, ਮਨਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਪਿਆਲ, ਨਗਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਬਲਾ, ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਤਰਨਤਾਰਨ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਕੋਟ ਪਨੌਚ, ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਰਣਧੀਰ ਸਿੰਘ ਚੱਕਲ, ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਫੌਜੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਤੇ ਬਲਾਕਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਨਿਯਮਾਂ 'ਚ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹੈ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ! ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ 'ਤੇ ਵਧੇਰੀ ਸਖਤੀ

ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਧਾਰਤ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਲੇਬਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ (ਪੀ.ਈ.ਆਰ. ਐੱਮ.) ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਵਿਆਪਕ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਲਈ ਯੋਗ ਅਮਰੀਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭਾਲ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਬਣਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਦਮ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਧਾਰਤ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਰਣਨੀਤੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

20 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਸਿਸਟਮ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ ਬਦਲਾਅ : ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੀ. ਈ. ਆਰ. ਐੱਮ. ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਆਖਰੀ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਸਾਲ 2004 ਵਿਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਵਿਚ ਵੱਡੇ ਬਦਲਾਅ ਆਏ ਹਨ। ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਸਥਾ ਹੁਣ ਆਧੁਨਿਕ ਭਰਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਅਪਡੇਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ ਤਰਜੀਹ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਨਿਯਮਾਂ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਪੁਖਤਾ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗ ਅਮਰੀਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਛਾਂਟੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਅਮਰੀਕੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵੀ ਨਵੇਂ ਪ੍ਰਬੰਧ ਜੋੜੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਥਾਨਕ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਵਧੇਗੀ।

ਐੱਚ-1-ਬੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਪੀ.ਈ.ਆਰ.ਐੱਮ. 'ਤੇ ਫੋਕਸ : ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਐੱਚ-1-ਬੀ ਵੀਜ਼ਾ ਲਾਟਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਐੱਚ-1-ਬੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਤਨਖਾਹ ਵਧਾਉਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡਰਾਫਟ ਰੂਲਜ਼ ਵੀ ਜਾਰੀ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਪੀ.ਈ.ਆਰ.ਐੱਮ. ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿਚ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਧਾਰਤ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਭਰਤੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਐੱਚ-1-ਬੀ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀ ਕਥਿਤ ਦੁਰਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣਾ ਹੈ।

ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ 'ਚ ਵੀ ਹੋਣਗੇ ਕਈ ਬਦਲਾਅ ਕਿਰਤ ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਸਿਰਫ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਬਦਲਾਅ ਹੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਵਿਭਾਗ ਇੰਡੀਪੈਂਡੈਂਟ ਕੰਟਰੈਕਟਰ ਦੀ ਨਵੀਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ 'ਤੇ ਔਤਿਮ ਨਿਯਮ ਅਕਤੂਬਰ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗਰਮੀ ਵਿਚ

ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਨਵੇਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ, ਖਾਨਾਂ ਵਿਚ ਸਿਲਿਕਾ ਯੂੜ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਿਯਮਾਂ, 14 ਅਤੇ 15 ਸਾਲ ਦੇ ਨਾਬਾਲਗ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਅਤੇ ਟਿਪ ਪਾਉਣ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਰਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਸੋਧਾਂ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਹਨ। ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ 'ਤੇ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਸਰ: ਮਾਹਿਰਾਂ ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਇਹ ਬਦਲਾਅ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਧਾਰਤ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਪਾਂਸਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਭਰਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਯਤਨ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਭਾਰਤੀਆਂ ਸਮੇਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਆਧਾਰਤ ਗ੍ਰੀਨ ਕਾਰਡ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਰਡ ਉਤਰਵਾਏ

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਆਏ ਸਨ ਸ਼ਰਧਾਲੂ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਵਿਵਾਦਤ ਵੀਡੀਓ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਵੱਲੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਅਸਰ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿੱਚ

ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਾਰ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ 'ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਜ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਲਾਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਾਲੇ ਕਾਰਡ ਉਤਰਵਾਏ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਯੋਜਨਾ ਤਹਿਤ ਦਰਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਆਏ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਗਲ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਵਾਲੇ

ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਪਾਏ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰ ਅੰਦਰ ਜਾਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਾਰਡ ਉਤਾਰ ਕੇ ਜੇਬਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਲੈਣ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਖ਼ਤ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਹਨ। ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਮਗਰੋਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਨਾਖਤੀ ਕਾਰਡ ਉਤਾਰ ਲਏ। ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਵੀਡੀਓ ਵੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨੌਜਵਾਨ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਘਟਨਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਸਿੱਖ ਯਾਤਰੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਖ਼ੁਦ ਇੱਥੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਣ ਆਏ ਸਨ। ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਚਾਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੇਠਲੇ ਕਈ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਫਲੈਕਸ ਬੋਰਡ ਵੀ ਲਾਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਉੱਪਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮਨਾਮੇ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਪੁਲੀਸ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰਨ ਲਈ ਡੀ ਜੀ ਪੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਪਹਿਲ ਕਰਨ: ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ; ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਭੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਆਖਿਆ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਵਾਦਤ ਵੀਡੀਓ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਟਕਰਾਅ ਬਾਰੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਟਕਰਾਅ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਮਤਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਭੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨੀ ਕਮੇਟੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲਵੇ। ਸ਼ਹੀਦ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਫ਼ਿਲਮ 'ਸਤਲੁਜ' ਓ ਟੀ ਟੀ ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਨਿਖੇਧੀ ਮਤਾ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਸੈਂਸਰ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਹਲਕਾਵਾਰ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਜਲਦੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਵੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਰੀਕਾਂ ਦਾ ਐਲਾਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਲਦੀ ਹੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਮੈਨੀਫੈਸਟੋ ਕਮੇਟੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ

ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਵੱਡੇ ਆਗੂ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਸਮੁੰਦਰੀ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ ਬਰਸੀ 17 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਮਨਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਪੰਥਕ ਏਕਤਾ ਦੇ ਪੁਰਜ਼ੋਰ ਹਾਮੀ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਇੱਕ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਵੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਗੁਰਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲਾ, ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਛੋਟੇਪੁਰ, ਅਜੈਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੀਰਾਂਕੋਟ, ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਪੁਣੈਣ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਖੂਪੁਰ, ਬੀਬੀ ਹਰਜੀਤ ਕੌਰ ਤਲਵੰਡੀ, ਬੀਬੀ ਸਿਮਰਜੀਤ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਗਾਲ, ਰਾਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਹਿਣੀਵਾਲ, ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਪੀਆਣਾ, ਮਲਕੀਤ ਸਿੰਘ ਸਮਾਓ, ਬਾਬਾ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਪਰਮਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸਭਰਾਅ, ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ, ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹਦੀਵਾਲਾ ਸਮੇਤ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ ਤਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ ਤੇ ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕੋਹਲੀ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 30 ਫੀਸਦੀ ਘਟੀ

ਚਾਰ ਧਾਮ ਯਾਤਰਾ ਵੀ ਹੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ; ਮੌਨਸੂਨ ਕਾਰਨ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਰ ਕੇਦਾਰਨਾਥ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਪਿਆ

ਦੇਹਰਾਦੂਨ : ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਹੋਏ ਦੱਖਣ-ਪੱਛਮੀ ਮੌਨਸੂਨ ਦਾ ਅਸਰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਹੇਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਚਾਰ ਧਾਮ ਯਾਤਰਾ 'ਤੇ ਸਾਫ਼ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹੇਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਚਾਰ ਧਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ 30 ਫੀਸਦੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਕਮੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ ਮੌਨਸੂਨ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਰਗਰਮ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਹੀ ਬਾਰਿਸ਼ ਕਾਰਨ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਲਗਾਤਾਰ ਘਟ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਕੜਿਆਂ ਮੁਤਾਬਕ 1 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਹੇਮਕੁੰਟ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਚਾਰ ਧਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 27,232 ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਏ ਸਨ, ਪਰ 5 ਜੁਲਾਈ ਤੱਕ ਇਹ ਅੰਕੜਾ ਘਟ ਕੇ ਸਿਰਫ਼ 19,202 ਰਹਿ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ

ਜਿਵੇਂ-ਜਿਵੇਂ ਮੌਨਸੂਨ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਆਮਦ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਗਿਰਾਵਟ ਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਸਰ ਕੇਦਾਰਨਾਥ ਧਾਮ ਵਿੱਚ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਮੀਂਹ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 65 ਫੀਸਦੀ ਤੱਕ ਘਟ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਦਾਰਨਾਥ ਵਿੱਚ 1 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ 6,553

ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਨ, ਜਦੋਂ ਕਿ 5 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਸਿਰਫ਼ 2,297 ਰਹਿ ਗਈ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਕੇਦਾਰਨਾਥ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਪੈਦਲ ਅਤੇ ਬੇਹੱਦ ਮੁਸ਼ਕਲ ਰਸਤੇ ਵਾਲੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੌਨਸੂਨ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਗਾਂ ਡਿੱਗਣ (ਲੈਂਡਸਲਾਈਡ) ਅਤੇ ਖ਼ਰਾਬ ਮੌਸਮ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸੌਦ ਨਾਲ ਮੀਟਿੰਗ ਨੇ ਵਧਾਈ ਸਿਆਸੀ ਹਲਚਲ

ਖੰਨਾ : ਬੀਤੇ ਦਿਨ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਚਾਨਕ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਤਰੁਣਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੌਦ ਦੇ ਘਰ ਖੰਨਾ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚੇ। ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸੌਦ ਨਾਲ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਨੇ ਨਵੀਂ ਸਿਆਸੀ ਹਲਚਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਚਰਚਾ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਦੋਵਾਂ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸੌਦ ਨਾਲ ਇਹ ਅਚਾਨਚੇਤ ਮੀਟਿੰਗ ਕਿਉਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਦਕਿ ਕਥਿਤ ਵੀਡੀਓ ਵਿਵਾਦ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਿਆਸੀ ਮਾਹੌਲ ਗਰਮਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਦੋਵਾਂ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਮੰਤਰੀ ਸੌਦ ਨਾਲ ਕਿਹੜੀ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਮੰਨੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ

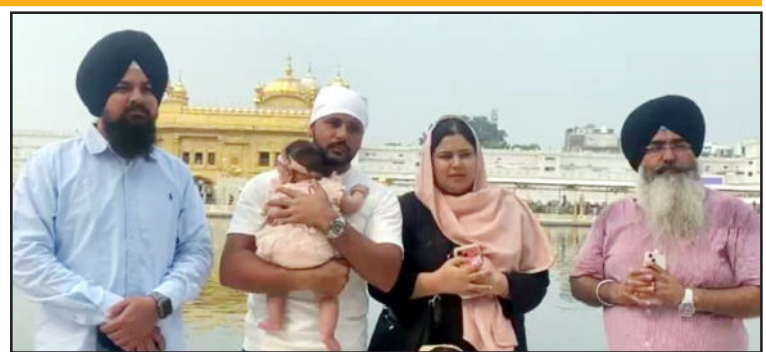

ਸਿੰਘ ਨੇ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਗੋਲੀਕਾਂਡ ਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰ ਰਹੀ ਐੱਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਸਾਹਮਣੇ ਆਪਣੇ ਬਿਆਨ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਸਨ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਪਰੇ ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਗੋਲੀਕਾਂਡ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਹਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ 'ਚ ਨਵੀਂ ਐੱਸ.ਆਈ.ਟੀ. ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਚਰਚਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਹੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ

ਦਲ (ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ) ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਮੰਤਰੀ ਸੌਦ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਠੋਸ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਲੇ ਤੱਕ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਪਰ ਇਸ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੌਕੇ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੇ ਗਿਆਨੀ ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਘਰ ਅਚਾਨਚੇਤ ਫੇਰੀ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਹਲਚਲ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਮੰਤਰੀ ਤਰੁਣਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਸੌਦ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੀ।

ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਏ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਕਪਤਾਨ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਕੀਤੀ ਅਰਦਾਸ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੇ ਕਪਤਾਨ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂਘਰ ਵਿਖੇ ਮੱਥਾ ਟੇਕ ਕੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਹਾਕੀ ਟੀਮ ਦੀ ਸਫਲਤਾ ਲਈ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੂਚਨਾ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਐੱਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਸਿਰੋਪਾਏ ਅਤੇ ਯਾਦਗਾਰੀ ਚਿੰਨ੍ਹ ਦੇ ਕੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪ੍ਰੋ-ਲੀਗ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਨੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹੁਣ ਪੂਰਾ ਧਿਆਨ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਰਲਡ ਕੱਪ 'ਤੇ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੇ ਦਰ 'ਤੇ ਇਸ ਅਰਦਾਸ ਨਾਲ ਪਹੁੰਚੇ ਹਨ ਕਿ ਪੂਰੀ ਟੀਮ 'ਤੇ ਮਿਹਰ ਭਰਿਆ ਹੱਥ ਬਣਿਆ ਰਹੇ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਇਸ ਵਾਰ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਜਿੱਤ ਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਮਾਣ ਵਧਾਏ। ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨਾਲ ਹੋਏ ਮੈਚ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਚ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਵੀ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪੂਰਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨ, ਇੰਗਲੈਂਡ ਅਤੇ ਵੇਲਜ਼ ਨਾਲ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਭਰੋਸਾ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਪ੍ਰੋ-ਲੀਗ ਅਤੇ ਯੂਰਪ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਜਿਵੇਂ ਟੀਮ

ਨੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਉਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਜ਼ਰੂਰ ਨਤਮਸਤਕ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦੀ ਕਿਰਪਾ ਨਾਲ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਖੁਸ਼ੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਈ ਹੈ। ਹਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਟੀਮ ਦਾ ਸ਼ਫਟਿੰਗ ਕਾਰੀ ਵਿਅਕਤ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਏਸ਼ੀਅਨ ਗੇਮਜ਼ ਅਤੇ ਫਿਰ ਏਸ਼ੀਅਨ ਚੈਂਪੀਅਨਸ਼ਿਪ ਟਰਾਫੀ ਵਰਗੇ ਵੱਡੇ

ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਖੇਡੇ ਜਾਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟੀਮ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿੱਚ ਟਰੇਨਿੰਗ ਕੈਂਪ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਲਾਭ ਉਠਾ ਕੇ ਵਰਲਡ ਕੱਪ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਨੌਜਵਾਨ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਿਆਂ ਭਾਰਤੀ ਕਪਤਾਨ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਟੈਲੈਂਟ ਦੀ ਕੋਈ ਕਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਖਿਡਾਰੀ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ, ਗੁਰੂ ਮਹਾਰਾਜ ਦਾ ਨਾਮ ਜਪਣ, ਮਾਪਿਆਂ, ਵੱਡਿਆਂ ਅਤੇ ਕੋਚਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਨੌਜਵਾਨ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਕੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਰੌਸ਼ਨ ਕਰਨਗੇ।

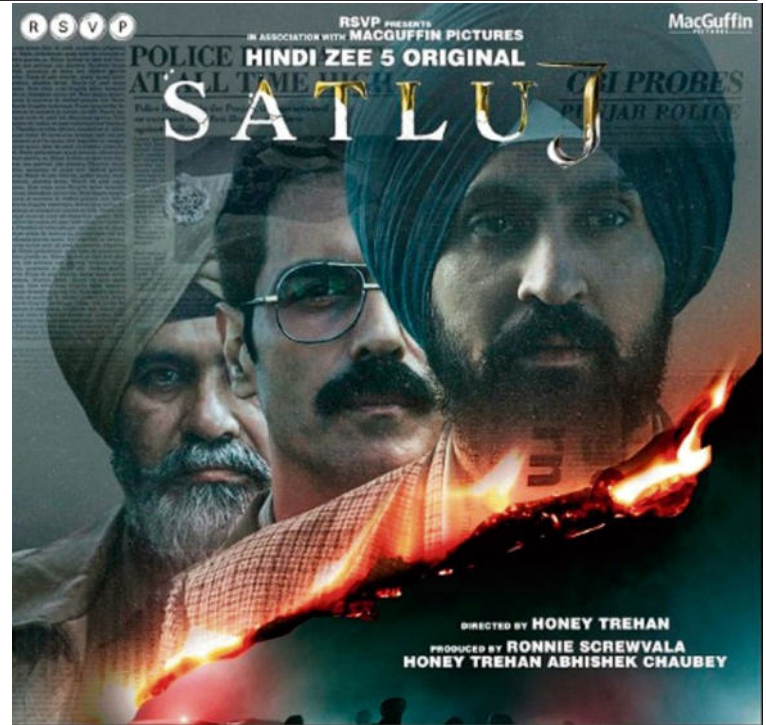
ਫਿਲਮ 'ਸਤਲੁਜ' ਨੂੰ ਓ.ਟੀ.ਟੀ. ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹਟਾਉਣਾ ਆਜ਼ਾਦ ਦੇਸ਼ 'ਚ ਗੁਲਾਮ ਹੋਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨੌਜਵਾਨਾਂ, ਬੱਚਿਆਂ, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਅਤੇ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਕੇ ਲਾਪਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਫਿਲਮ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ (ਹੱਕਾਂ) ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਵੱਲੋਂ ਤਸ਼ੱਦਦ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸੱਚੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਬਣੀ ਫ਼ਿਲਮ 'ਸਤਲੁਜ' ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਦੋ ਦਿਨ ਚੱਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੈਨ (ਪਾਬੰਦੀ) ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ, ਉਸ ਕਾਲੇ ਦੌਰ ਦਾ ਦੁੱਖ ਝੱਲਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦਾ ਗੁੱਸਾ ਭੜਕ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਵੱਡਾ ਅਸਰ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ 'ਤੇ ਵੀ ਸਾਫ਼ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਭਾਰੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਦੇਖੀ ਗਈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ

ਸੀ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਤਾਂ ਭਾਜਪਾ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸਿਆਸੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾ ਕੇ ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬ ਵਿਰੋਧੀ ਚਿਹਰਾ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਜਗ-ਜ਼ਾਹਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਪਾਬੰਦੀ ਸਿਰਫ਼ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਲਾਗੂ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਲੱਖਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਲੈਣਾ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਚੋਣਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਹੁਤ ਮਹਿੰਗਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦੀ ਸ਼ਰਤ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਗੁੱਸਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ

ਲਗਾ ਕੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਖ਼ੁਦ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਨਾਲ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧੱਕਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਜੋ ਆਰੋਪ ਦੁਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਲੱਗਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਹਨ। ਕੁਝ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਇਹ ਵੀ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਰੋਕ ਕੇ ਫ਼ਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾ (ਪ੍ਰੋਡਿਊਸਰ) ਦਾ ਖ਼ਰਚਾ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਹ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸਿਸਟਮ ਦੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿਖਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਫ਼ਿਲਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੌਜਵਾਨ ਹੁਣ ਇਸ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੂੰ ਹੋਏ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਖ਼ਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਉਲੀਕ ਰਹੇ ਹਨ।

ਓਟੀਟੀ ਤੋਂ ਹਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਚਰਚਾ 'ਚ 'Satluj': ਵੱਡੀ ਸਕ੍ਰੀਨ 'ਤੇ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇਖਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਲੋਕ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਸਟ੍ਰੀਮਿੰਗ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ZEE5 ਤੋਂ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ ਦੀ ਫ਼ਿਲਮ 'ਸਤਲੁਜ' ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਆਪਕ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀ ਇੱਕ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸਕ੍ਰੀਨ 'ਤੇ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਲਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਯੂਜ਼ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਸ ਕਲੱਪ ਵਿੱਚ ਮਰਦ, ਔਰਤਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਸਕ੍ਰੀਨ 'ਤੇ 'ਸਤਲੁਜ' ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਿੰਡ ਦੀ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ, ਪਰ ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਨੇ ਆਨਲਾਈਨ ਵਿਆਪਕ ਚਰਚਾ ਛੇੜ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਉਪਭੋਗਤਾ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨਾਲ ਇੱਕਜੁੱਟਤਾ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਦੱਸ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇਹ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ 'ਸਤਲੁਜ' ਦੇ ZEE5 'ਤੇ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਚੁੱਪਚਾਪ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਣ ਅਤੇ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ, ZEE5 ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਮੌਜੂਦਾ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ' ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ 'ਅਗਲੇ ਨੋਟਿਸ ਤੱਕ' ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਰਹੇਗੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਸਥਾਰ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ।

ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਲਾਈਵ ਸੈਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ ਨੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੋਂ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇ ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਹੀ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਦਫਤਰ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਐਤਵਾਰ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਹੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।'

ਅਦਾਕਾਰ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਮੁਹਿੰਮ ਦੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਟੀਮ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ

ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇਖੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਈ ਹੈ।'

ਦਿਲਜੀਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵੀ ਦੇਖੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਇੱਕ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸਕ੍ਰੀਨਿੰਗ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ZEE5 ਨੇ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤਰੀਕਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਫ਼ਿਲਮ ਦੇਖਣ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਉਚਿਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਹੈ। ਹਨੀ ਤ੍ਰਿਹਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ 'ਸਤਲੁਜ' ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 1984 ਅਤੇ 1994 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਅਣਪਛਾਤੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਥਿਤ ਗੈਰ-

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਸਕਾਰ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਖਾਲੜਾ ਨੂੰ 1995 ਵਿੱਚ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਕਦੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਪਰਤੇ। 2005 ਵਿੱਚ, ਚਾਰ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਕਤਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਮਰ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ 'ਪੰਜਾਬ '95' ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਇਹ ਫ਼ਿਲਮ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਲਟਕੀ ਰਹੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਫ਼ਿਲਮ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸੈਂਟਰਲ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਫ਼ਿਲਮ ਸਰਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਸੁਝਾਏ ਗਏ 127 ਕੱਟਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਿਰਲੇਖ ਬਦਲ ਕੇ 'ਸਤਲੁਜ' ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਪਰ ਇਸਦੀ ਰਿਲੀਜ਼ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਫਿਲਮ 'ਸਤਲੁਜ' 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਸਤਲੁਜ' 'ਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੇ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਦਿੱਲੀ ਸਿੱਖ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ

ਕਾਲੇ ਦੌਰ ਦੇ ਇੱਕ ਪੱਖ ਦੀ ਸੱਚਾਈ ਜੋ ਕਿ ਭਾਈ ਖਾਲੜਾ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭਾਈ ਖਾਲੜਾ ਨੇ ਲਾਵਾਗਿਸ ਦੱਸ ਕੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਸਾਫ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਜੋ ਤੱਥ ਇਕੱਠੇ ਕਰ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੇ, ਉਸ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੱਥ ਤੇ ਸੱਚਾਈ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਲਕਾ ਤੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਜਗਦੀਪ

ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੋਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਫਿਲਮ ਜਿਸਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਮ 'ਪੰਜਾਬ '95' ਸੀ ਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਨਾਮ ਬਦਲ ਕੇ 'ਸਤਲੁਜ' ਰੱਖ ਕੇ ਓ. ਟੀ. ਟੀ. ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਸੰਗਤ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਸੀ ਕਿ ਸੱਚਾਈ ਵਾਲੀ ਫਿਲਮ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿਲੀਜ਼ ਦੇ ਸਿਰਫ ਦੋ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਹੀ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਵੇਖ ਕੇ ਹਰ ਇਨਸਾਫ ਪਸੰਦ ਮਨੁੱਖ ਹੈਰਾਨ ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫਿਲਮ ਮਨੋਰੰਜਨ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਬਣਾਈ ਫਿਲਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਸਦਾ 1990ਵਿਆਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਪਰੇ

ਜਦੋਂ ਜ਼ਹਿਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਫਿਲਮ ਓ. ਟੀ. ਟੀ. ਪਲੇਟਫਾਰਮ 'ਤੇ ਰਿਲੀਜ਼ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਵੱਡੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਦੁਨੀਆ ਵੇਖ ਰਹੀ ਸੀ ਤੇ ਫਿਲਮ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਵੀ ਰੱਜ ਕੇ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਫਿਲਮ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਸਗੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਲਈ ਵੀ ਵੱਡੇ ਝਟਕੇ ਵਜੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਅਪੀਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਫਿਲਮ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਵਾਪਰੇ ਦੁਖਾਂਤ ਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸੱਚੇ ਪਹਿਲੂਆਂ ਤੋਂ ਸਾਡੀ ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜੀ ਭਲੀ ਭਾਂਤੀ ਜਾਣੂ ਹੋ ਸਕੇ।

'ਸਤਲੁਜ' ਫਿਲਮ ਹਟਾਉਣ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਚਿਹਰਾ ਨੰਗਾ ਹੋਇਆ : ਬਾਪੂ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ

ਮੋਗਾ : ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜੀ-5 ਓ.ਟੀ.ਟੀ. ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੋਂ ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਦੀ ਜੀਵਨੀ 'ਤੇ ਬਣੀ ਫ਼ਿਲਮ 'ਸਤਲੁਜ' ਨੂੰ ਹਟਾ ਕੇ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਆਪਣਾ ਸਿੱਖ ਵਿਰੋਧੀ ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿਰੋਧੀ ਚਿਹਰਾ ਨੰਗਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਅੱਜ ਇੱਥੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ, ਹਲਕਾ ਇੰਚਾਰਜਾਂ, ਬੁਲਾਰਿਆਂ, 13 ਮੈਂਬਰੀ ਕਮੇਟੀ ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੌਰਾਨ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਬਾਪੂ ਤਰਸੇਮ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਕਿਸ ਗੱਲ ਦਾ ਡਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਰਾਖੇ ਦੀ

ਸ਼ਹਾਦਤ 'ਤੇ ਬਣੀ ਫ਼ਿਲਮ ਹਟਾਉਣੀ ਪਈ। ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਧਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਹੜ੍ਹ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਡਿਊਟੀ ਲਾਉਂਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਮੇਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਹੜ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੋਕਥਾਮ ਲਈ

ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਵਿਚ ਨਾਕਾਮ ਹੋਈ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਇਯਾਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਸਤਲੁਜ' ਫ਼ਿਲਮ ਨੂੰ ਓ.ਟੀ.ਟੀ. ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿਚ 7 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਖਾਲੜਾ ਤੋਂ

ਤਰਨਤਾਰਨ ਡੀ.ਸੀ. ਦਫਤਰ ਤੱਕ ਰੋਸ ਮਾਰਚ ਕੱਢਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮੰਗ ਪੱਤਰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵਨਚਿੜੀ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦੌਲਤਪੁਰਾ, ਹਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਤੁੜ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੌਹਲ, ਕਾਬਲ ਸਿੰਘ, ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਬਰਾੜ, ਜਸਕਰਨ ਸਿੰਘ ਕਾਹਨ ਸਿੰਘ ਵਾਲਾ, ਯੂਥ ਪ੍ਰਧਾਨ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਾਦੀਆਂ, ਦਫਤਰ ਸਕੱਤਰ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਮੀਆਂਵਿੰਡ, ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਰਈਆ ਤੇ ਮੈਂਬਰ ਤਾਲਮੇਲ ਕਮੇਟੀ ਰਛਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸੋਸਣ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਲੰਮੀ ਲੜਾਈ, 135 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫਰਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਅਤੇ ਲਾਵਾਰਿਸ ਲਾਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਮਕਾਰ ਕਰਨ ਵਿਰੁੱਧ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਲੜਾਈ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਰੀਬ 135 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਜਾ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਹੇਠਲੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਹਨ।

ਖਾਲੜਾ ਦਾ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੱਦੋ-ਜਹਿਦ 'ਸਤਲੁਜ' (ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜਾਬ 95) ਨਾਮਕ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਨਵੀਂ ਪਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੜ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਸ ਪਾਬੰਦੀ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਅਦਾਕਾਰ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਫਿਲਮ ਵਿੱਚ ਖਾਲੜਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ, ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੋਸਟ ਨਾਲ ਇਸ ਲਹਿਰ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ: 'ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਾਲੜਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੇ ਇਨੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਨਸਾਫ਼ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕਦਾ' ਉਨ੍ਹਾਂ ਫਿਲਮ 'ਤੇ ਲੱਗੀ ਨਵੀਂ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ। **ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ: ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਆਂ :** ਖਾਲੜਾ ਦੀ ਲੜਾਈ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ 1980 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਅਖੀਰ ਅਤੇ 1990 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਤਿਵਾਦ ਦੇ ਕਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਫਰਜ਼ੀ ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਵਿੱਚ 25,000 'ਨਿਰਦੋਸ਼' ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੇਅੰਤ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਤਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਤੰਬਰ 1995 ਵਿੱਚ ਖਾਲੜਾ ਨੂੰ ਵੀ ਅਗਵਾ ਕਰਕੇ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲੀ।

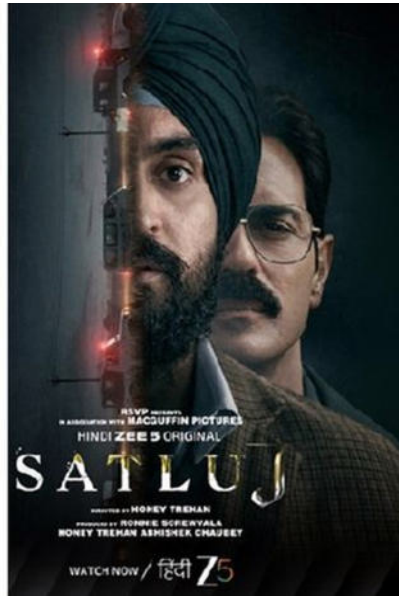
ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਫਰਜ਼ੀ-ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਵਕੀਲਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਰੀਬ 135 ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। 2005 ਵਿੱਚ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਇੱਕ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਅਦਾਲਤ ਨੇ

ਖਾਲੜਾ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਤਲ ਲਈ ਛੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਸੀ। ਡੀ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਏ.ਐੱਸ.ਆਈ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਉਮਰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਐੱਸ.ਐੱਚ.ਓ.ਐੱਚ./ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਂਡ ਕਾਂਸਟੇਬਲ ਪ੍ਰੀਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਅਤੇ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਰਚਣ ਲਈ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਸਾਲ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਫਰਜ਼ੀ-ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਹ ਅਜੇ ਵੀ ਲੰਬਿਤ ਸਨ।

ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਕੇਸ ਲੜਨ ਵਾਲੇ ਵਕੀਲ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੇਰਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਦਹਾਕਿਆਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁਸੀਬਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਖਾਲੜਾ ਦੇ ਲਾਪਤਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਐੱਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. ਪ੍ਰਧਾਨ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਟੌਹੜਾ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਤਾਰ ਭੇਜ ਕੇ ਜਾਂਚ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਏਨੇਸੀ ਨੇ 2,087 ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 2001 ਵਿੱਚ 70 ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਸੁਣਵਾਈ ਲਗਭਗ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਲਟਕੀ ਰਹੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸੈੱਲ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਅਫਸਰਾਂ ਦਾ ਬਚਾਅ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਰਚੇ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਸਕਣ,

ਇਹ ਹੋਣਾ ਹੀ ਸੀ, ਹੈਰਾਨ ਨਹੀਂ ਹਾਂ : ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਅਦਾਕਾਰ ਤੇ ਗਾਇਕ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਫਿਲਮ "ਸਤਲੁਜ" 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲੱਗਣੀ ਤੈਅ ਸੀ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੀ ਉਮੀਦ ਵੀ ਸੀ, ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਦੋਂ ਦਫ਼ਤਰ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ। ਇਹ ਫਿਲਮ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕੱਟ ਤੋਂ ਜੀ5 'ਤੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਰਿਲੀਜ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਦੋ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਹਟਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਦੋਸਾਂਝ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ ਲਾਈਵ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਥੇ ਅੱਜ ਐਤਵਾਰ ਹੈ, ਪਰ ਭਾਰਤ 'ਚ ਸੋਮਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਮੇਰੇ ਘਰ ਐਤਵਾਰ ਦੀ ਸ਼ਾਮ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਅਹਿਸਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੁਝ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਮੇਰੇ ਦਿਮਾਗ 'ਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੀ। ਇਹ (ਪਾਬੰਦੀ) ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮੈਂ ਸੋਚਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਦਫ਼ਤਰ ਖੁੱਲ੍ਹਣਗੇ ਤਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਈ

ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੀੜਤ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਕੀਮਤੀ ਸਮਾਨ ਵੇਚ ਦਿੱਤਾ। **ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਪੜਾਅ ਅਤੇ ਸੀਮਤ ਇਨਸਾਫ਼ :** ਵੇਰਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 2020 ਵਿੱਚ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਲਹਿਰ ਚੱਲੀ। 70 ਐਫ.ਆਈ.ਆਰ. ਵਿੱਚੋਂ ਛੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਜੇ ਵੀ ਬਾਕੀ ਹੈ। 64 ਫੈਸਲੇ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿੱਚ ਹੀ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, 'ਮੈਂ ਕਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨਸਾਫ਼ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਅਜੇ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਾਂ, ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ

ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀ - ਸੀ.ਬੀ.ਆਈ. - ਨੇ ਡੂੰਘੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦਿਵਾਇਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹ ਕੇਸ ਵੀ ਲਏ ਜਿੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆ ਰਹੇ ਸਨ।

ਵੇਰਕਾ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾਵਾਂ ਹੋਰ ਸਖ਼ਤ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਸਨ, 'ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚੇ ਗੁਆ ਦਿੱਤੇ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ 32 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੜਾਈ ਲੜੀ।'

ਸਜ਼ਾਯਾਫ਼ਤਾ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੇਠਲੇ ਰੈਂਕ ਦੇ ਸਨ। ਸੀਨੀਅਰ ਅਫਸਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੀ.ਆਈ.ਜੀ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ, ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਸਰਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸੁਰਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਮਿਲੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਅਤਿਵਾਦ ਅਤੇ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਸਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ, 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਤਿਵਾਦੀਆਂ ਦੀਆਂ ਗੱਲੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ। ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਡਿੱਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੁੱਖ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਨੇ ਉਹੀ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਕਦੇ ਵੀ ਸੁਤੰਤਰ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਜਾਂ ਸੁਤੰਤਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਰਤਣ ਦਾ ਰੋਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਵਿੱਤੀ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।'

US ਵੀਜ਼ਾ ਦੀ ਕੀ ਟੈਨਸ਼ਨ ! ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਟਰੰਪ ਦੀ ਧੀ Follow ਕਰਦੀ ਐ ! : ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬੀ ਸੁਪਰਸਟਾਰ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਖਾਸ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਅੰਦਾਜ਼ ਨਾਲ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਸਭ ਦਾ ਦਿਲ ਜਿੱਤ ਲਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਾਰ, ਇਸ ਗਾਇਕ-ਅਦਾਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ (US) ਦੇ ਵੀਜ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਬਾਰੇ ਮਜ਼ਾਕ ਕਰਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੂੰ ਹੱਸਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕੀ ਵੀਜ਼ਾ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਦਿੱਕਤਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਦਿਲਜੀਤ ਨੇ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਜ਼ੇਦਾਰ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਗਿਆ।

'ਟਰੰਪ ਦੀ ਧੀ ਮੈਨੂੰ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ ਫਾਲੋ ਕਰਦੀ ਹੈ!' ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਮਜ਼ਾਕ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਦੇ ਵੀਜ਼ੇ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਆਈ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮਦਦ ਲਈ ਇੱਕ ਅਣਪਛਾਤਾ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਦੀ ਬੇਟੀ ਇਵਾਂਕਾ ਟਰੰਪ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਇਸ਼ਾਰਾ ਸੀ। ਇਹ ਦੋਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੁਰਖੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਇਵਾਂਕਾ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਇਰਲ ਫੋਟੋਸ਼ਾਪ ਕੀਤੀ (ਐਡਿਟ ਕੀਤੀ) ਤਸਵੀਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਤਸਵੀਰ ਵਿੱਚ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦਿਲਜੀਤ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੌਰੇ ਦੌਰਾਨ ਟਰੰਪ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਿਲਜੀਤ ਨੇ ਉਦੋਂ ਇਸ ਐਡਿਟ ਕੀਤੀ ਫੋਟੋ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਵਾਂਕਾ ਨੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਹੀ

ਹਲਕੇ-ਫੁਲਕੇ ਅੰਦਾਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੇ ਦਿਲਜੀਤ ਦੀ ਕਾਮੋਡੀ ਟਾਈਮਿੰਗ ਦੀ ਜੰਮ ਕੇ ਤਾਰੀਫ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੇ ਇਸ ਜਵਾਬ ਨੂੰ 'ਪੀਕ ਦੋਸਾਂਝਵਾਲਾ ਹਿਊਮਰ' (ਦਿਲਜੀਤ ਦਾ ਸਰਵੋਤਮ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਅੰਦਾਜ਼) ਦੱਸਿਆ। ਉਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਕਲਿੱਪ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਖੂਬ ਸ਼ੇਅਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੋਕ ਗਾਇਕ ਦੀ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰੀ ਪਲ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕਲਾ ਦੀ ਤਾਰੀਫ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਨਿਮਰ ਸੁਭਾਅ ਅਤੇ ਹਾਜ਼ਰ-ਜਵਾਬੀ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਦਿਲਜੀਤ, ਅਕਸਰ ਆਪਣੀ ਗਾਇਕੀ ਅਤੇ ਫਿਲਮਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਆਪਣੇ ਬੇਬਾਕ ਇੰਟਰਵਿਊਜ਼ ਅਤੇ ਮਜ਼ਾਕੀਆ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪੋਸਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਹ ਤਾਜ਼ਾ ਮਜ਼ਾਕ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਹੇ ਸਟੇਜ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਬਾਹਰ, ਦਿਲਜੀਤ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਕਿਵੇਂ ਲਿਆਉਣੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਫਿਲਮ 'ਸਤਲੁਜ' ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਾਰਕੁਨ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਬਣੀ ਫਿਲਮ 'ਸਤਲੁਜ' ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਿਲਜੀਤ ਦੋਸਾਂਝ ਵੱਲੋਂ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੇ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਦਲ ਖਾਲਸਾ ਦੇ ਕੰਵਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਿਆਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ 1980-90 ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੁਲਿਸ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਮਿਟ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ। ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ ਨੇ ਆਖਿਆ ਕਿ ਪਿਛਲੇ 72 ਘੰਟਿਆਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਫਿਲਮ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ 1989 ਵਿੱਚ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਬੀ ਆਰ ਮਾਡਰਨ ਸਕੂਲ ਵਿੱਚ ਸੀ ਆਈ ਏ ਸਟਾਫ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ

ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਪੁੱਤਰ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਛੱਤ ਨਾਲ ਨੰਗਾ ਟੰਗਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮਾਂ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤੇ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਸੀਨ ਆਪਣੀ ਕੋਠੜੀ ਦੀ ਖਿੜਕੀ ਵਿੱਚੋਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਜੋ ਅੱਜ ਤੱਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝੰਜੜਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਵਾਰਾ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਪ੍ਰ. ਬਲਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਮਹਾਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ, ਡਾ. ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਾਬਾ ਅਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨਵਾਂ ਪਿੰਡ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਕਸ਼ਮੀਰ ਫਾਈਲ ਅਤੇ ਕੇਰਲਾ ਫਾਈਲ ਵਰਗੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ ਪਰ ਸਿੱਖਾਂ 'ਤੇ ਹੋਏ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਉਣ ਦੇਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਨੂੰ ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਘਰੋਂ ਚੁੱਕ ਕੇ

ਤਖ਼ੱਦ ਕਰਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਬੇਗੁਨਾਹ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਇਨਸਾਫ਼ ਤਾਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਨੂੰ ਮਿਲ ਨਹੀਂ ਸਕਿਆ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਹੋਏ ਜ਼ੁਲਮ ਨੂੰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਉਣ ਤੋਂ ਡਰਦੀ ਹੈ ਸਿੱਖ ਯੂਥ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਬਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਗੋਪਾਲਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਮੀਤ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਛੇ ਜੂਨ, ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਗਗਨਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੁਲਤਾਨਵਿੰਡ, ਜਥੇਬੰਦਕ ਸਕੱਤਰ ਭਾਈ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਅਤੇ ਦਿਹਾਤੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਭਾਈ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨਿਜ਼ਾਮਪੁਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਹੀਦ ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ ਦੇ ਜੀਵਨ 'ਤੇ ਅਪਾਰਿਤ ਬਣਾਈ ਫਿਲਮ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਤ/ਕਾਂਗਰਸ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਜ਼ੁਲਮਾਂ ਨੂੰ ਬਾਖ਼ੂਬੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਪੰਥਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋਣ ਦੀ ਅਪੀਲ

ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਦਲ ਪੰਥਾਂ, ਸੰਪ੍ਰਦਾਵਾਂ, ਟਕਸਾਲਾਂ, ਨਿਰਮਲੇ, ਉਦਾਸੀ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ, ਕਿਸਾਨ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੋਣ ਦੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਦੁਹਰਾਈ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵਿਰੁੱਧ 'ਗੁਰੂ ਦੋਖੀ, ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ' ਜਾਰੀ ਹੋਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦੇ ਟਾਕਰੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਵਲੋਂ ਅੱਜ ਇਥੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਸਮੂਹ ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਪੰਥਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁੱਖ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ, ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਟੇਕ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ, ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਹਜ਼ੂਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਗਿਆਨੀ ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪੰਥ ਅਕਾਲੀ ਬੁੱਢਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਕਾਲੀ 96ਵੇਂ ਕਰੋੜੀ, ਮਿਸਲ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਤਰਨਾ ਦਲ ਹਰੀਆਂ ਵੇਲਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ, ਤਰਨਾ ਦਲ ਬਾਬਾ ਬਕਾਲਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਜੋਗਾ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਤਰਨਾ ਦਲ, ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਵਲੋਂ ਬੁਲਾਰੇ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ ਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਸਮੇਤ ਪੰਥਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਨਿਰਮਲੇ, ਉਦਾਸੀ ਸੰਤਾਂ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਕਰੀਬ ਚਾਰ ਘੰਟੇ ਚੱਲੀ ਪੰਥਕ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿਚ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਗੁਰਮਤਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਜੈਕਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗੂੰਜ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ। ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗੁਰਮਤੇ ਵਿਚ ਸਮੁੱਚੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ, ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਹਰਕਤ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਹੈ ਤੇ ਆਪਣੀ ਭੁੱਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਆਗੂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਪੰਥਕ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਗੁਰਮਤੇ ਵਿਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਹਰ ਹਲਕੇ ਦੇ ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਗੁਰਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਕਮੇਟੀਆਂ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਸਿੱਖੀ ਦੀਆਂ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਚੇਤਨਾ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਗੁਰਮਤੇ ਵਿਚ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ

ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਹੇਠ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪੰਥਕ ਇਕੱਠ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਗੱਲ ਰਹੀ ਕਿ ਅੱਜ ਦਾ ਜੋ ਇਕੱਠ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਬੀਤੇ ਦਿਨੀਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਦੋਖੀ ਤੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹ ਲਈ ਸੋਢਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਤੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧਾਮੀ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਏਜੰਡਾ ਵੀ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਪਰ ਕੁਝ ਇਕ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਇਸ ਏਜੰਡੇ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਟਾਲਾ ਵੱਟਦਿਆਂ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਬੇਅਦਬੀ ਸੋਧ ਐਕਟ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੰਥਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਰੱਖੇ। ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਵਲੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਇਸ ਤਖਤ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਹੋਏ, ਜਿਸ ਦਾ ਖ਼ਾਲਸੇ ਨੇ ਹਮੇਸ਼ਾ ਡੱਟ ਕੇ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਤਾੜਨਾ ਕੀਤੀ ਕਿ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੀ ਮਰਯਾਦਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼, ਜੋ ਮੋਹਾਲੀ ਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਦਫ਼ਤਰਾਂ ਵਿਚ ਬਾਹਰੋਂ ਲਿਆਂਦੇ ਲੋਕ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 10 ਦਿਨਾਂ ਅੰਦਰ ਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਲਈ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦਿਵਸ ਮੌਕੇ 24 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਤਲਵੰਡੀ ਸਾਬੋ ਤੱਕ ਖ਼ਾਲਸਾ ਵਹੀਰ ਚਲਾਈ ਜਾਵੇਗੀ। ਤਖਤ ਸ੍ਰੀ ਦਮਦਮਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਟੇਕ ਸਿੰਘ ਧਨੌਲਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪਹੁਦਰੇਪਣ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਏਜੰਡਿਆਂ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਹੋ ਕੇ ਇਕਜੁੱਟਤਾ ਨਾਲ ਟਾਕਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਕੱਠ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜਥੇਦਾਰ ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੌਮੀ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਸ ਨੂੰ ਗੁਰਮਤੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਨਿਹੰਗ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਸਰਵਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਫ਼ੈਸਲੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਬਾਬਾ ਨਿਹਾਲ ਸਿੰਘ ਹਰੀਆਂ ਵੇਲਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਹੁਕਮ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਆਏ ਉਸ ਖਿੱਤੇ ਮੱਥੇ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਤਤਪਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘ ਜਥੇਬੰਦੀ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਲੋਂ ਜੋ ਵੀ ਹੁਕਮ ਲਗਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜੇਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ

ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਸਾਰਥਿਕ ਸਿੱਟੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ। ਦਿੱਲੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਸਰਨਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਝੂਠਾ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਰ ਸਾਰੇ ਯਤਨ ਫ਼ਲੂ ਸਿੱਧ ਹੋਏ ਹਨ। ਦਮਦਮੀ ਟਕਸਾਲ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਹਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ ਵਲੋਂ ਟਕਸਾਲ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਭਾਈ ਸੁਖਦੇਵ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਟਕਸਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹਰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰੇਗੀ। ਐਡਵੋਕੇਟ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਨੇਹਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਉਹ ਸਿੱਖ ਧਰਮ 'ਚ ਦਖ਼ਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰੇ। ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਡੁਮੇਲੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਰੁੱਧ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਦਾ ਕਦੇ ਭਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਡਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ। ਨਿਰਮਲ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦੇ ਬਾਬਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਪ੍ਰਤੀ ਅਪਣਾਈਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਸਾਨ ਆਗੂ ਹਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਲੱਖਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲ ਉੱਗਲ ਕਰੇਗਾ ਉਸ ਦਾ ਟਾਕਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਬਾਬਾ ਹਾਕਮ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਨਿਰਮਲੇ ਸੰਪਰਦਾਇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹਰ ਹੁਕਮ ਇਲਾਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡੇ ਵਾਲੇ, ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਬੱਲੋਵਾਲ, ਕਥਾਵਾਚਕ ਭਾਈ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਡਰੋਲੀ ਭਾਈ ਨੇ ਵੀ ਸੰਬੋਧਨ ਕੀਤਾ।

ਧਾਮੀ ਵਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗੁਰਮਤੇ

‘ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੱਦੇ ਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਦੀਵਾਨ ਹਾਲ ਵਿਖੇ ਜੁੜਿਆ ਅੱਜ ਦਾ ਪੰਥਕ ਇਕੱਠ ਪੂਰੀ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹਤਾ ਨਾਲ ਆਖਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ, ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਸੰਪੰਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਪੰਥਕ ਹਸਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਵਲੋਂ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਹਰਕਤ ਵਿਰੁੱਧ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਲੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ‘ਗੁਰੂ ਦੋਖੀ ਅਤੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ’ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪੰਥਕ ਇਕੱਠ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਗੁਰਮਤਿਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹਰ ਸਿੱਖ ਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਕੌਮੀ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਪੰਥਕ ਇਕੱਠ ਸਮੁੱਚੇ ਖ਼ਾਲਸਾ ਪੰਥ, ਸਿੱਖ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ, ਸੰਪਰਦਾਵਾਂ, ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀਆਂ ਅਤੇ

ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਵਿਚ ਵੱਸਦੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ ਹਰਕਤ ਕਰਕੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਵੰਗਾਰਿਆ ਹੈ। ਸਮਾਗਮ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਗ੍ਰੰਥੀ ਗਿਆਨੀ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਰਾਜਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਕੁਲਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮੰਨਣ, ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਲਵਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪੱਖੋਕੇ, ਅੰਤ੍ਰਿੰਗ ਮੈਂਬਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੜ੍ਹੀ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੁਗਲਵਾਲ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਝੱਬਰ, ਮੰਗਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖਾਪੜਖੇੜੀ, ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਾਇਮਪੁਰ, ਦਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰ, ਮੈਂਬਰ ਭਾਈ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ, ਭਾਈ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗਰੇਵਾਲ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਿੰਟੋਵੰਡ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲਕਾ, ਬਾਵਾ ਸਿੰਘ ਗੁਮਾਨਪੁਰਾ, ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਕਰਮੂਵਾਲਾ, ਅਜਮੇਰ ਸਿੰਘ ਖੇੜਾ, ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਲਵਾਨ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਬੁਹ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਰਿਆ, ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਖ਼ਾਲਸਾ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਜੱਸਲ, ਕੇਵਲ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ, ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਭਾਟੀਆ, ਭਾਈ ਅਜੈਬ ਸਿੰਘ ਅਭਿਆਸੀ, ਸੁਖਵਰਜ ਸਿੰਘ ਪੰਨੂ, ਭਾਈ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭੂਰਾ ਕੋਹਨਾ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਤਿਲੋਕੇਵਾਲਾ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੰਡਾਲਾ, ਜਸਮੇਰ ਸਿੰਘ ਲਾਛੜੂ, ਪਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਲੱਖਵਾਲ, ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਲਾਈਪੁਰ, ਰਘਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਹਾਰਨ ਮਾਜਰਾ, ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜਲਾਲਉਸਮਾ, ਨਤਵੇਜ ਸਿੰਘ ਕਾਉਣੀ, ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਮਲਸੀਆ, ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਪਾਲੀ, ਬੀਬੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਬੀਬੀ ਪਰਮਜੀਤ ਕੌਰ ਲਾਂਡਰਾਂ, ਬੀਬੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਸਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਤਲਵੰਡੀ ਭਾਈ, ਗੁਰਿੰਦਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਗੋਰਾ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਵਣਵਾਲਾ, ਬੀਬੀ ਦਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕਾਲਰਾ, ਰਾਮ ਸਿੰਘ ਮੁੰਬਈ, ਜਥੇਦਾਰ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਲੰਗਾਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਸਕੱਤਰ ਬਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲਵਾਂ, ਗੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਥਰੇਵਾਲ, ਵਧੀਕ ਸਕੱਤਰ ਤੇਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪੱਡਾ, ਜਸਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਜੱਸੀ, ਬਿਜੈ ਸਿੰਘ, ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਧੰਗੋੜਾ, ਸ੍ਰੀ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੈਨੇਜਰ ਮੇਜਰ ਸਿੰਘ, ਵਧੀਕ ਮੈਨੇਜਰ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੂਬੀ ਅਤੇ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮਥਰੇਵਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਮਨਬੀਰ ਸਿੰਘ ਸਿਆਲੀ, ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਬੀਰ ਸਿੰਘ ਢੋਟ, ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਵਡਾਲੀ, ਕੰਵਲਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਕੀ, ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾੜਾ, ਪਰਮਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਭਲਵਾਨ, ਬਾਬਾ ਘਾਲਾ ਸਿੰਘ ਨਾਨਕਸਰ ਕਲੋਰਾਂ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਤਰਨ ਤਾਰਨ, ਬਾਬਾ ਬਚਨ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਕਾਰਸੇਵਾ ਭੁਰੀ ਵਾਲੇ, ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਦਲ ਬਾਬਾ ਬਿਧੀ ਚੰਦ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੁਰਸਿੰਘ ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਨਾਹਰ

ਸਿੰਘ ਸਾਧ ਜੀ, ਬਾਬਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਕਿਲ੍ਹਾ ਅਨੰਦਗਾ ?ਹੜ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਰਸੇਵਾ ਖਡੂਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਬਾ ਪ੍ਰੀਤਮ ਸਿੰਘ ਡੁੰਮੇਲੀ ਵਾਲੇ, ਸੁਆਮੀ ਜੀ ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਆਦਮਪੁਰ, ਬਾਬਾ ਗਿਆਨ ਸਿੰਘ ਮਨਿਹਾਲੇ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਪਰਮੇਸ਼ਰ ਸਿੰਘ ਜੰਡਿਆਲੇ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਰਾੜਾ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਮੁੱਖ ਸਿੰਘ ਆਲੋਵਾਲ, ਬਾਬਾ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵੱਲੂ, ਬਾਬਾ ਕੁਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਚਮਕੌਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਬਾ ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮਾਲਵਾ ਤਰਨਾ ਦਲ, ਬਾਬਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਖਾਪੜਖੇੜੀ, ਬਾਬਾ ਪ੍ਰਗਟ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠਾ ਰੋਡ, ਬਾਬਾ ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਮਲੋਟ, ਬਾਬਾ ਹਰਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਬਾ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਮੁਸਤਾਬਾਦ, ਬਾਬਾ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਖਾਪੜਖੇੜੀ, ਬਾਬਾ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਬਾਲੇਵਾਲ, ਬਾਬਾ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ ਬਾਲੇਵਾਲ, ਬਾਬਾ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ ਧਰਮਕੋਟ, ਬਾਬਾ ਗੁਜਪਾਲ ਸਿੰਘ ਮੁਕਤਸਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਬਾ ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਬਾਬਾ ਖੜਕ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਪੱਟੀ, ਬਾਬਾ ਮਾਨ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਰਵੇਲ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਦਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਤੇ ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸ੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਬਾ ਤਰਲੋਕ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲੇ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਨਰੈਣ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਅਮਨਦੀਪ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਪਰਮਾਨੰਦ ਉਦਾਸੀ, ਡਾ. ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੁੜ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਬਾ ਬਲਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਸਰਵਨ ਸਿੰਘ ਜੱਸੜ, ਬੀਬੀ ਜਸਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਮਾਹਿਲਪੁਰ, ਬਾਬਾ ਜਸਵੀਰ ਸਿੰਘ ਭੁੱਚੇ ਮੰਡੀ, ਬਾਬਾ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਟਾਹਲਾ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲਿਆਂ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਕਸ਼ਮੀਰ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦਿੱਲੀ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹਰਖੋਵਾਲ, ਬਾਬਾ ਚਰਨ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਕੇ ਬਾਗ, ਬਾਬਾ ਸੁੱਖਾ ਸਿੰਘ ਖਿਆਲੇ ਵਾਲੇ, ਗਿਆਨੀ ਅਮੀਰ ਸਿੰਘ ਜਵੱਦੀ ਵਲੋਂ ਬਾਬਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਅਮਰਾਓ ਸਿੰਘ ਸੰਪ੍ਰਦਾਇ ਮਸਤੂਆਣਾ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਬਾ ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ ਨਿਰਮਲੇ, ਬਾਬਾ ਨਾਥ ਸਿੰਘ ਹਮੀਦੀ, ਬਾਬਾ ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਸੇਵਾ ਠੱਠਾ, ਬਾਬਾ ਅਨੂਪ ਸਿੰਘ, ਸ਼ਮਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਚੀਮਾ, ਬਾਬਾ ਤੇਜਾ ਸਿੰਘ ਖੁੱਡੇ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਦਿਲਬਾਗ ਸਿੰਘ, ਬਾਬਾ ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਬੀੜ ਸਾਹਿਬ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਖੁਜਾਲੇ ਵਾਲੇ, ਬਾਬਾ ਸੱਜਣ ਸਿੰਘ ਗੁਰੂ ਕੀ ਬੋਰ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ ਡਰੋਲੀ ਭਾਈ, ਬਾਬਾ ਅਮਰੀਕ ਸਿੰਘ ਕਾਰ ਸੇਵਾ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਾੜਾ, ਬਾਬਾ ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਪੰਡਵਾਂ, ਭਾਈ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਠੱਕਰਵਾਲ, ਬਾਬਾ ਕਰਮਜੀਤ ਸਿੰਘ ਗੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਬਾਬਾ ਸੁਰਜਨ ਸਿੰਘ, ਗਿਆਨੀ ਨਤਵੇਜ ਸਿੰਘ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਸਿੱਖ ਆਸਥਾ ਉੱਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪਹਿਰਾ

ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਸਾਹਿਬ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਤੱਕ, ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਅਤੇ ਬੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਭਗਤੀ ਵਿੱਚ ਲੀਨ ਮਹਾਨ ਭਗਤਾਂ ਅਤੇ ਰੱਬ ਦੀ ਰਜ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ 36 ਮਹਾਂਪੁਰਖਾਂ ਦੀ ਸਰਬ-ਸਾਂਝੀ ਬਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਵਿੱਚ ਅੰਕਿਤ ਕੀਤਾ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਜਗਤ ਨੂੰ 'ਇਕੁ ਪਿਤਾ' ਏਕਸ ਕੇ ਰਮ ਬਰਿਕ' ਅਤੇ 'ਅਵਲਿ ਅਲਹ ਨੂਰੁ ਉਪਾਇਆ ਕੁਦਰਤਿ ਕੇ ਸਭ ਬੰਦੇ' ਵਰਗੇ ਇਲਾਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜ ਕੇ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਭਲੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਅਧਿਆਤਮਕ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ। ਪਰ ਬੜੇ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਸੈਂਕੜੇ ਸਾਲ ਸਿਰ ਵਾਰ ਕੇ ਇਸ ਇਲਾਹੀ ਉਪਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ, ਉਸੇ ਧਰਤੀ ਉੱਪਰ ਸਾਲ 2014 ਤੋਂ ਇੱਕ ਭ੍ਰੰਘੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਤਹਿਤ ਸੈਂਕੜੇ ਵਾਰ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਪਰਪਾਵਰ ਕਰਦੇ ਵਾਲੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਭਾਈਵਾਲ ਪੰਥਕ ਸਰਕਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇੱਕ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਨਾ ਫੜ ਸਕੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿਵਾ ਸਕੀ। ਕਿਸੇ ਵੱਡੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਹ ਸਿਲਸਿਲਾ ਅੱਜ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਈਆਂ ਅਤੇ ਗਈਆਂ, ਪਰ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਦੀ ਹਿੰਮਤ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿਖੀ। ਸਿੱਖਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿਰਮੌਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਭੇਰੇ ਵੀ ਇਸ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮੁੱਦੇ ਉੱਪਰ ਤਕਰੀਬਨ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਬੈਠੇ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਰੋਸ ਵਜੋਂ ਭਾਵੁਕ ਅਤੇ ਮਾਸੂਮ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਤੱਕ ਗੁਆਉਣੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੇ ਮੋਰਚੇ ਲਗਾ ਕੇ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ। ਆਖਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ (ਬਾਦਲ), (SGPC) ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਰੋਧ ਵਿੱਚ ਆ ਗਈਆਂ। ਇਸ ਸਿਆਸਤ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਤਣਾਅਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕੌਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹਾਸ਼ੀਠੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਅਸਲ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ਕਰਤਾ ਅਕਿਰਤਘਣ ਲੋਕ ਅਜੇ ਵੀ ਪਰਦੇ ਪਿੱਛੇ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਸਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਸਾਹਿਬ (ਜਥੇਦਾਰ) ਵੱਲੋਂ ਸਿੱਖ ਰਵਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਨੇ ਬਹੁਤ ਨੇਜ਼ਿਓ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ 'ਸਾਡੇ ਲੋਕ' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਅਤੇ ਸੰਗਤਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਿੱਤ 'ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2026' ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਉਲਥਾ (ਤਰਜਮਾ) ਛਾਪ ਰਹੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਅਸਲ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਕਾਪੀ ਵੀ ਨੱਥੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਜੋ ਸੰਗਤ ਖੁਦ ਸਹੀ ਨਿਰਣਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜੇਕਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਤਕਨੀਕੀ ਜਾਂ ਭਾਸ਼ਾਈ ਗ਼ਲਤੀ ਰਹਿ ਗਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਪਾਠਕ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਦੇ ਮੂਲ ਪਾਠ ਨੂੰ ਹੀ ਸਹੀ ਮੰਨਣ। ਆਸ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਜਲਦੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਸੁੱਖ ਦਾ ਸਾਹ ਲੈਣਗੇ।

ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2026: ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ : ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਭੂਗੋਲਿਕ ਖਿੱਤਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਰੂਹਾਨੀਅਤ, ਅਕੀਦੇ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਪਵਿੱਤਰ ਵਿਹੜਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਿੰਦੂ ਸਾਹਿਬ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਵਿੱਤਰ ਗ੍ਰੰਥ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ 'ਜਾਗਤੀ ਜੋਤ' ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟ ਗੁਰੂ ਕੀ ਦੇਹ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸੂਬੇ ਦੀ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਲੀਹੋਂ ਲਾਹੁਣ ਲਈ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਅਨਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਦੀਆਂ ਮੰਦਭਾਗੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੇ ਹਰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਹਿਰਦੇ ਨੂੰ ਵਲੂੰਧਰਿਆ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਨਾਜ਼ੁਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 'ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2026' ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਇਤਿਹਾਸਕ, ਦੁਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ, (SGPC) ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਤਬਦੀਲੀ ਚੁੱਕਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਕਰ ਦੇਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਿਆਸਤ ਕਰਕੇ ਵਾਇਦਾ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕੀ ਯੇ ਪਬਲਿਕ ਹੈ ਸਭ ਜਾਨਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਬਿੱਲ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਕਰੋੜਾਂ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗੇ ਜ਼ਖਮਾਂ 'ਤੇ ਮਲੂਮ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਭੇਅ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ 'ਬੀੜ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਥਾਂ ਸਤਿਕਾਰਤ ਸ਼ਬਦ 'ਸਰੂਪ' ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ, ਐਸ.ਜੀ.ਪੀ.ਸੀ. (SGPC) ਰਾਹੀਂ ਹਰ ਪਵਿੱਤਰ ਸਰੂਪ ਦੀ ਡਿਜੀਟਲ ਟਰੈਕਿੰਗ (ਕੇਂਦਰੀ ਰਜਿਸਟਰ) ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤਕਾਰਾਂ (Custodians) ਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਤੈਅ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਵਰਗੇ ਘਿਨਾਉਣੇ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਜ਼ਮਾਨਤੀ (non-bailable) ਬਣਾ ਕੇ, ਜਾਂਚ ਦਾ ਜ਼ਿੰਮਾ ਡੀ.ਐਸ.ਪੀ./ਏ.ਸੀ.ਪੀ. (DSP/ACP) ਪੱਧਰ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਲਈ ਉਮਰ ਕੈਦ ਤੱਕ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਇਹ ਸਾਡਾ ਕਰਦਾਰ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਸ਼ਬਦ ਗੁਰੂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਆਸਥਾ ਨਾਲ ਖਿਲਵਾੜ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੇਰ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਸਮਾਜ ਵਜੋਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਆਪਣਾ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਹਰ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਆਓ, ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੀਏ ਕਿ ਇਹ ਨਵਾਂ ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਫਿਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨਾ ਕਾਰਗਰ ਸਿੱਧ ਹੋਵੇਗਾ। - ਸਤਨਮ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ

ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ - ਬਿੱਲ ਨੰਬਰ 5-PLA-2026 ਜਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਬਿੱਲ, 2026 ਇੱਕ ਬਿੱਲ ਜਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ ਐਕਟ, 2008 ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ।

(ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)
(aa) 'ਪ੍ਰਬੰਧਕ/ਹਿਰਾਸਤਕਾਰ' (custodian) ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ, ਸੰਸਥਾ ਜਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਕਮੇਟੀ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਸਰੂਪ ਰਸਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ/ ਜਾਂ ਜੋ ਜਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ (ਸਰੂਪਾਂ) ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ;
(ii) ਕਲਾਜ਼ (b) ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 'ਅਤੇ' (and) ਸ਼ਬਦ ਹਟਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਲਾਜ਼ਾਂ ਜੋੜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਭਾਵ:-
(ba) 'ਰਿਕਾਰਡ' (records) ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਜਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ (ਸਰੂਪਾਂ) ਦੀ ਛਾਪਾਈ, ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ, ਸਟੋਰੇਜ, ਵੰਡ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੱਥੀ (ਦਸਤਾਵੇਜ਼) ਜਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ;
(bb) 'ਜਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ (ਸਰੂਪਾਂ) ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ' ਤੋਂ ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਭਾਵ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਇੱਛਾਪੂਰਵਕ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਾਰਾ, ਜੋ ਜਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ (ਸਰੂਪਾਂ) ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਿਸੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਸਰੀਰਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾ ਕੇ, ਵਿਗਾੜ ਕੇ, ਸਾੜ ਕੇ, ਪਾੜ ਕੇ ਜਾਂ ਚੋਰੀ ਕਰਕੇ ਅਪਵਿੱਤਰ ਕਰਨ ਦੇ ਇਰਾਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਬੋਲੇ ਜਾਂ ਲਿਖੇ ਗਏ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਦ੍ਰਿਸ਼

ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾਵਾਂ (visible representations) ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਜੋ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਠੇਸ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੋਵੇ; ਅਤੇ'
5. ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ 21 (2008) ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 31 ਅਤੇ 32 ਜੋੜਨਾ: ਮੂਲ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 3 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਜੋੜੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ, ਭਾਵ:-
'31. ਜਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਰਜਿਸਟਰ:
(1) ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀ ਰਜਿਸਟਰ ਰੱਖੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਛਾਪਾਈ, ਸਟੋਰੇਜ, ਵੰਡ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੇਰਵੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਗੇ। ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਵੇਗੀ,-
(a) ਜਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਹਰੇਕ ਸਰੂਪ ਦਾ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ (Unique identification number);
(b) ਛਾਪਾਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ;
(c) ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨ;
(d) ਸਟੋਰੇਜ (ਰੱਖਣ) ਦਾ ਸਥਾਨ; ਅਤੇ
(e) ਪ੍ਰਬੰਧਕ/ਹਿਰਾਸਤਕਾਰ (custodian) ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪਤਾ। (ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤਾ)

PUNJAB VIDHAN SABHA - BILL NO. 5-PLA-2026 THE JAAGAT JOT SRI GURU GRANTH SAHIB SATKAR (AMENDMENT) BILL, 2026

A BILL further to amend the Jaagat Jot Sri Guru Granth Sahib Satkar Act, 2008.
(ਪਿਛਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਦੀ ਬਾਕੀ)
"and to deter the unscrupulous elements from any act of sacrilege of the Saroop(s) of Jaagat Jot Sri Guru Granth Sahib."
4. In the principal Act, in section 2,-
Amendment in section 2 of Punjab Act 21 of 2008.
(i) after clause (a), the following clause shall be inserted, namely:-
"(aa) "custodian" means any individual, institution, or Gurdwara Committee to whom a Saroop of Jaagat Jot Sri Guru Granth Sahib has been formally supplied and/or who is responsible for the protection of the Saroop(s) of Jaagat Jot Sri Guru Granth Sahib and observance of prescribed Sikh Rehat Maryada;"
(ii) in clause (b), at the end, the word "and" shall be omitted and thereafter, the following clauses shall be inserted, namely:-
"(ba) "records" means all records maintained manually or electronically relating to the printing, publication, storage, distribution, and supply of the Saroop(s) of Jaagat Jot Sri Guru Granth Sahib;
(bb) "sacrilege of the Saroop(s) of Jaagat Jot Sri Guru Granth Sahib" for the purposes of this Act means any wilful and deliberate act, committed with the intent of desecration
by way of physical damaging, defacing, burning, tearing or theft of the Saroop(s) of Jaagat Jot Sri Guru Granth Sahib or part thereof, or by words, either spoken or written, or by signs or by visible representations or through electronic means or otherwise, which is of such a nature as to hurt the religious feelings of persons professing the Sikh faith; and".
5. In the principal Act, after section 3, the following sections shall be inserted, namely:-
Insertion of sections 3A and 3B in Punjab Act 21 of 2008.
"3A. (1) The Shiromani Gurdwara Parbandhak Committee shall maintain a Central Register containing details with regard to the record of printing, storage, distribution, and supply of the Saroops of Jaagat Jot Sri Guru Granth Sahib. The register shall contain-
Central Register of Saroops of Jaagat Jot Sri Guru Granth Sahib.
(a) Unique identification number of each Saroop of Jaagat Jot Sri Guru Granth Sahib;
(b) date of printing and publication;
(c) date and place of supply;
(d) place of storage; and
(e) name and address of custodian.
(ਬਾਕੀ ਅਗਲੇ ਹਫ਼ਤਾ)

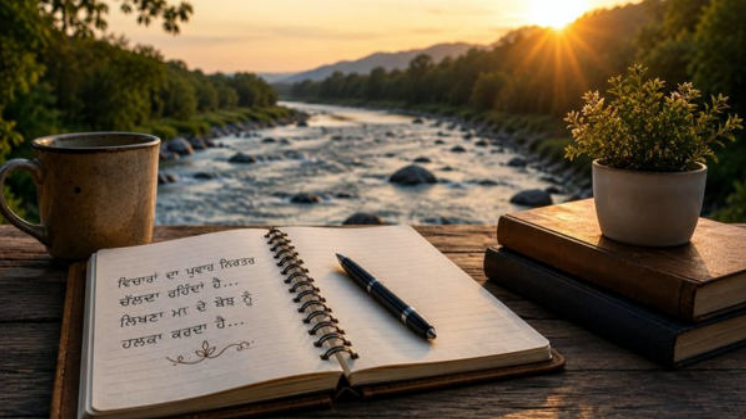
ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਹਿੰਦੇ ਵਿਚਾਰ

ਸਾਡੇ ਮਨ ਅਕਸਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨਾਲ ਭਰੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪਰਵਾਹ ਨਿਰੰਤਰ ਚੱਲਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਹੀ ਇਸ ਕਦਰ ਉਲਝ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਖ਼ਿਆਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪਰ ਵਿਚਾਰ ਤਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸਨ। ਦਰਅਸਲ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਤਾਣੀ ਉਲਝਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਡਾ ਮਨ ਗੁੰਝਲਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੈ। ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਸੋਧ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਨਵਾਂਪਣ ਲੈ ਕੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਪੁਰਾਣੇ ਖ਼ਿਆਲ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਤੇ ਨਵੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਲੈਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਨਵੀਆਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਉਦੋਂ ਗੰਧਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਰੁਕ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਪਦਾਰਥ ਦੀ ਮਿਲਾਵਟ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਰੋਕ ਲੱਗ ਜਾਣ ਕਾਰਨ। ਪਾਣੀ ਦਾ ਨਿਰੰਤਰ ਵਹਿਣਾ ਪਾਣੀ ਦੀ ਨਿਰਮਲਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਮਨ ਵੀ ਉਸ ਨਦੀ ਸਮਾਨ ਹੀ ਹੈ। ਜੇ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਚਾਰ ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਤੋਂ ਇੱਕ

ਅਜਮੀਤ ਭੁੱਲਰ

ਲਈ ਕੁਝ ਸਿਰਜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹੀ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਬੰਨ੍ਹ ਮਾਰ ਕੇ ਆਪ ਰੋਕਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਪਣ-ਉਰਜਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਭਾਵ ਉਸ ਨੂੰ ਉਸਾਰੂ ਦਿਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਏਨਾ ਸਮਾਂ ਜਾਂ ਸਾਹਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮਨ ਨੂੰ ਸਾਧਣ ਲਈ ਕਠਿਨ ਤਪੱਸਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਪਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਨਤਾ ਭਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ

ਸਾਰੇ ਸਾਧਨ ਹਨ- ਮੈਡੀਟੇਸ਼ਨ ਕਰਨਾ, ਸੰਗੀਤ ਸੁਣਨਾ, ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਤੇ ਲੇਖਨ ਕਲਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੇਖਨ ਕਲਾ ਇੱਕ ਵਿਲੱਖਣ ਰੂਪ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਵਿਚਾਰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਨਾਲ ਚੱਲਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਲਿਖਣ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਹਰ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਠਹਿਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਠਹਿਰਾਅ ਸਾਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਡੂੰਘਾਈ ਨਾਲ ਦੇਖਣ ਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਲਿਖਣ ਨਾਲ ਸਿਰਫ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਹੀ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ ਸਗੋਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਾਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਸੰਜਮਤਾ ਫੜਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਲਿਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਵਾਕ ਬਣਤਰ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਸਾਰਥਕ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਸੁੱਝਦੇ, ਪਰ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਸਾਡਾ ਲਿਖਣ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਸਾਡੀ ਲਿਖਣ ਸ਼ੈਲੀ ਸੁਧਰਨ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੁਧਾਰ ਸਾਡੇ ਮਨ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਸੁਲਝਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਲਿਖਣ ਰਾਹੀਂ ਪੁਰਾਣੇ ਇਕੱਤਰ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰ ਬਾਹਰ ਜਾਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਲਈ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਬਣਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ

ਅਦਾਨ-ਪ੍ਰਦਾਨ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਾਈ ਦੇਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਖ਼ਿਆਲਾਂ ਨੂੰ ਪਨਪਣ ਜਾਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਤੇ ਸੋਹਣਾ ਮਾਹੌਲ ਮਿਲਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸਾਡੀਆਂ ਲਿਖਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਆਉਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਲਿਖਣਾ ਮਨ ਦੇ ਬੋਝ ਨੂੰ ਹਲਕਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਉਚੇਚੀ ਥਾਂ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਹੀ ਜਰਨਲਿੰਗ ਨੂੰ ਏਨਾ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਜੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੇ ਉਭਾਰ ਨਾਲ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਮਿਲੀ ਹੈ ਤਾਂ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹੋਵੋਗੇ ਕਿ ਲੋਕ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ 'ਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੇਰਾ ਨਿੱਜੀ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਦੇ ਵੀ

ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਜਾਂ ਭਾਰੀਪਣ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਨਾ ਕੁਝ ਲਿਖਣ ਬੈਠ ਜਾਣਾ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਮਾਨਸਿਕ ਬੋਝ ਫਟਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਹੌਲਾ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਠੀਕ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਾਲੇ ਬੱਦਲ ਮੀਂਹ ਵਰ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਫ਼ੈਦ ਨਜ਼ਰ ਆਉਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ। ਬੱਦਲ ਫਟਣ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤੇ ਚਾਨਣ ਪਸਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਮਨ ਦੀਆਂ ਗੁੰਝਲਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਸੁਲਝਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਲੁਕਿਆ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਵਿਚਾਰ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਉਤਰਨ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਮਨ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਬੋਝ ਹਲਕਾ ਹੋਣ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਹੌਲੇਪਣ ਵਿੱਚੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟਤਾ ਜਨਮ ਲੈਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿਲੀਕਾਨ ਵੈਲੀ 'ਚ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਸੱਚ ਉਜਾਗਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਾਪ ਦੀਆਂ ਸਲਤਨਤਾਂ ਗਰਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ : ਬਾਬਾ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਭਾਰਤੀ ਹਕੂਮਰਾਨਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖੇਡਿਆ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ : ਸ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ

ਸਿਲੀਕਾਨ ਵੈਲੀ/ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਸਥਿਤ ਸਿਲੀਕਾਨ ਵੈਲੀ ਵਿਖੇ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦੇ ਮਾਲਕ, ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਹਰਿਗੋਬਿੰਦ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਰਧਾ, ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਪਾਵਨ ਦਿਹਾੜੇ ਮੌਕੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬਾਨ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਅਖੰਡ ਪਾਠ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭੋਗ ਪਾਏ ਗਏ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੀਰਤਨ ਦਰਬਾਰ ਸਜਾਏ ਗਏ। ਸਮੁੱਚਾ ਮਾਹੌਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਇਲਾਹੀ ਧੁਨਾਂ, ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਿਮਰਨ ਦੀ ਰੌਣਕ ਨਾਲ ਰੰਗਿਆ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ। ਰਾਗੀ ਜਥਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕੀਰਤਨ

ਰਾਗੀ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜੀਵਨ ਫਲਸਫੇ ਅਤੇ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦੇ ਮਹਾਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਬਾਬਾ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਸੱਚ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੇ ਫਲਸਫੇ 'ਤੇ ਪਾਇਆ ਚਾਨਣਾ : ਸੱਚ ਦੇ ਪੈਗੰਬਰ ਤੋਂ ਅੱਜ ਵੀ ਕੰਬਦੀਆਂ ਨੇ ਹਕੂਮਤਾਂ : ਸੰਗਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਭਾਈ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਬਹੁਤ ਹੀ ਭਾਵੁਕ ਅਤੇ ਤਿੱਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ: 'ਸਰੀਰਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ, ਇਹ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦਿਨ ਮੁੱਕ ਜਾਂਦੇ ਨੇ...' 'ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਉਹ ਸੱਚ ਕਿੰਨਾ ਤਾਕਤਵਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਸੱਚ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਅੱਜ ਤੱਕ ਡਰਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਹੀਦ ਸ. ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ

ਨੇ ਜਦੋਂ ਉਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਹ ਇੰਨਾ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਸੱਚ ਸੀ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਉਸ ਤੋਂ ਭੈਅ (ਡਰ) ਖਾਧਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਵੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਕਾਲੇ ਹਨੇਰੇ ਹੇਠਾਂ ਦੱਬ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਨਾ ਕਰੇ। ਉਸ ਸੱਚ ਦੇ ਪੈਗੰਬਰ (ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਖਾਲੜਾ) ਤੋਂ ਹਕੂਮਤਾਂ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਕਾਂਬਾ ਛਿੜ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੱਚ ਦੀ ਤਾਕਤ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਵੱਡੇ-ਵੱਡਿਆਂ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਚੁੰਧਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰੂਹ ਕੰਬਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਯਾਦ ਰੱਖਿਓ, ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਕੋਈ ਸੱਚ ਨੂੰ

ਦਬਾ ਕੇ ਜਾਂ ਛੁਪਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇ, ਜਦੋਂ ਇਹ ਬਾਹਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਪਾਪ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ-ਵੱਡੀਆਂ ਸਲਤਨਤਾਂ ਗਰਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। 90ਵਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਦਾ ਦਰਦ: ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚ 'ਚ ਖੇਡਿਆ ਗਿਆ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ : ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸੇਵਾਦਾਰ ਭਾਈ ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਾਲੇ ਦੌਰ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਨੂੰ ਫਰੋਲਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਕੋਈ ਬਹੁਤ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਲਗਭਗ 1990 ਦੇ ਦੌਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਪੰਜ-ਸੱਤ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ, ਅਹੁਦਿਆਂ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀਆਂ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਤਤਕਾਲੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਪੁੱਤ ਮਰਵਾਏ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦਾ ਬੇਰਹਿਮੀ

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿਲੀਕਾਨ ਵੈਲੀ 'ਚ ਛੇਵੇਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਪੁਰਬ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਮਨਾਇਆ
ਸੱਚ ਉਜਾਗਰ ਹੋਣ 'ਤੇ ਪਾਪ ਦੀਆਂ ਸਲਤਨਤਾਂ ਗਰਕ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ : ਬਾਬਾ ਬੰਤਾ ਸਿੰਘ ਜੀ
ਭਾਰਤੀ ਹੁਕਮਰਾਨਾ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖੇਡਿਆ ਸਿੱਖਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ : ਸ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ

ਨਾਲ ਸ਼ਿਕਾਰ ਖੇਡਿਆ। ਪਰ ਅੱਜ ਇਨ੍ਹੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਸੂਮਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੋਏ ਧੱਕੇ ਦੇ ਸੱਚ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉਜਾਗਰ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਤਾਕਤ ਹੁਣ ਦਬਾ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ। ਅੱਜ ਦੇ ਇਸ ਮਹਾਨ ਦਿਵਸ 'ਤੇ ਜਿਥੇ ਸਮੂਹ ਸੰਗਤਾਂ ਨੇ ਸ਼ਰਧਾ ਨਾਲ ਸੇਵਾ

ਕੀਤੀ, ਉਥੇ ਸਮੂਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸੇਵਾਦਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਸ. ਬਲਕਾਰ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਧਾਨ, ਸ. ਗੁਰਦਿਆਲ ਸਿੰਘ, ਸ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ. ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਜੁਗਰਾਜ ਸਿੰਘ, ਸ. ਸਰਬਣ ਸਿੰਘ, ਸ. ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਸ. ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ, ਸ. ਜਗਰੂਪ ਸਿੰਘ,

ਸ. ਜੇਜੇ ਸਿੰਘ, ਸ. ਬਾਠ ਸਾਬ, ਸ. ਪ੍ਰਭਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ. ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ. ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ. ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ. ਪਰਵੀਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਫੌਜੀ ਸਿੰਘ, ਸ. ਸੰਧੂ ਸਾਬ, ਬੀਬੀ ਹਰਮਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਬੀਬੀ ਜਸਵੀਰ ਕੌਰ, ਬੀਬੀ ਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਬੀਬੀ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ, ਬੀਬੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ,

ਬੀਬੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ, ਬੀਬੀ ਸਰਬਜੀਤ ਕੌਰ, ਬੀਬੀ ਕੋਮਲਜੀਤ ਕੌਰ, ਬੀਬੀ ਗੁਰਜੀਤ ਕੌਰ, ਭਾਈ ਸਾਬ-ਕੀਰਤਨੀਏ, ਭਾਈ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਜੀਵਨਜੋਤ ਸਿੰਘ, ਸ. ਗੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ, ਸ. ਹਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਸ. ਜੋਤਸਰੂਪ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਸ. ਨਿਰਮਲ ਸਿੰਘ ਆਦਿ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਦੀ ਫ਼ੇਰੀ ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਤੋਂ ਆਏ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਮੁਲਾਕਾਤ, ਮੰਤਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਵੱਲੋਂ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ !

ਲਾਹੌਰ (ਪਾਕਿਸਤਾਨ): ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸ਼ਹਿਰ ਲਾਹੌਰ ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਮੁਕੱਦਸ ਅਸਥਾਨ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਖ਼ਾਸ ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤਕ ਫੇਰੀ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਪਹੁੰਚੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰੂ ਘਰ ਵਿਖੇ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋ ਕੇ ਆਤਮਿਕ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ (Sikh pilgrims) ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਤਜਰਬੇ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ

ਦੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੂਬਾਈ ਮੰਤਰੀ ਸਰਦਾਰ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਵੱਲੋਂ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਉਚੇਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਹਿਮਾਨਨਵਾਜ਼ੀ (Hosting) ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿੱਘਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਵਿਸ਼ਵ ਭਰ ਦੀਆਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਮਿਲਿਆ ਅਦਭੁਤ ਅਨੁਭਵ: ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣੀ: ਫੇਰੀ 'ਤੇ ਆਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਕੰਪਲੈਕਸ ਵਿਖੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਆਏ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਮਾਨਵਤਾ, ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਅਤੇ

ਅਧਿਆਤਮਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਅਦਭੁਤ ਸੰਗਮ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਮੰਤਰੀ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ: ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਨੇ ਇਸ ਬਿਹਤਰੀਨ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਅਤੇ ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਘੱਟਗਿਣਤੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਮੰਤਰੀ ਮਿਸਟਰ ਰਮੇਸ਼ ਸਿੰਘ ਅਰੋੜਾ ਦਾ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਸ਼ੁਕਰਾਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਵਿਰਾਸਤ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ: ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਦੀ ਮਹਾਨ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦੀ ਯਾਦ (Deep Context)

ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਦਾ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਡੇਰਾ ਸਾਹਿਬ ਸਭ ਤੋਂ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ: ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਦੇ ਸਰਤਾਜ: ਇਹ ਉਹ ਪਵਿੱਤਰ ਅਸਥਾਨ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਸ਼ਹੀਦ, ਪੰਚਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਨੂੰ ਮੁਗਲ ਹਕੂਮਤ ਵੱਲੋਂ ਅੰਨ੍ਹੇਵਾਹ ਤਖ਼ਤਦਾਰ ਵਾਹ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ 'ਤੇਰਾ ਕੀਆ ਮੀਠਾ ਲਾਗੈ' ਦਾ ਮਹਾਨ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇੱਥੇ ਹੀ ਰਾਵੀ ਨਦੀ ਦੇ ਕਿਨਾਰੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਦਾ ਜਾਮ ਪੀਤਾ ਸੀ। ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਮਿਲੇਗੀ

ਮਜ਼ਬੂਤੀ: ਇਸ ਫੇਰੀ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੇਹੱਦ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਦੇ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਛੱਤ ਹੇਠ ਭਗਤੀ ਦੇ ਰੰਗ ਵਿੱਚ ਰੰਗੇ ਦੇਖਣਾ ਇੱਕ ਬੇਮਿਸਾਲ ਅਤੇ ਕਦੇ ਨਾ ਭੁੱਲਣ ਵਾਲਾ ਅਨੁਭਵ ਹੈ। ਲਹਿੰਦੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਘੱਟਗਿਣਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਸਥਾਨਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ ਲਈ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਰਹੇ ਕਦਮਾਂ ਦੀ ਵੀ ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨਾਲ 425 ਕਰੋੜ ਦੀ ਠੱਗੀ ਖੁਦ ਨੂੰ 'ਸੀ.ਆਈ.ਏ. ਏਜੰਟ' ਦੱਸ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨੇ ਲੁੱਟਿਆ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ: ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਕਈ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਭਾਰਤੀ ਮੂਲ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਗੌਰਵ ਸ਼ੀਵਾਸਤਵ 'ਤੇ ਹੁਣ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਵਿਚ ਇਕ ਵੱਡਾ ਫਰਜ਼ੀਵਾਜ਼ਾ ਕਰਨ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲੱਗੇ ਹਨ। ਇਕ ਰੀਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, ਗੌਰਵ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ (ਸੀ.ਆਈ.ਏ.) ਦਾ ਏਜੰਟ ਦੱਸ ਕੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਬੋਵੋ ਸੁਬੀਆਂਤੋ (ਜੋ ਉਸ ਸਮੇਂ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਸਨ) ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਜਿੱਤਿਆ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਸੈਂਟਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ 425 ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਫਰਜ਼ੀ ਕਰਜ਼ਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਗੌਰਵ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਨੂੰ 36 ਐਫ.15 ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼, ਬਲੈਕ ਹਾਕ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਅਤੇ ਮਿਲਟਰੀ ਕਮਾਂਡ ਸਿਸਟਮ ਦਿਵਾਉਣ ਦਾ ਝਾਂਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਇਹ ਸੌਦੇ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਉਹ ਸੱਭ ਫਰਜ਼ੀ (ਸ਼ੌਲ) ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਬੋਵੋ ਉਸ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 'ਮਿਸਟਰ ਜੀ.' ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦੇ ਸਨ। ਗੌਰਵ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ

ਲਈ ਖੁਦ ਨੂੰ ਜੋ ਬਾਈਡਨ ਅਤੇ ਕਮਲਾ ਹੈਰਿਸ ਦਾ ਕਰੀਬੀ ਦੱਸਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸਰਜਰੀਆਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾਂ ਨੂੰ 'ਗੁਪਤ ਮਿਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲੱਗੀਆਂ ਸੱਟਾਂ' ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਰਿਕੋ ਸਿਰਾਈਤ ਨੇ ਸਥਿਤੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰੱਖਿਆ ਸੈਂਟਰਾਂ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਸੀ, ਉਹ ਆਖਰੀ ਸਮਝੌਤੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਆਰਥਕ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ।" ਫਿਲਹਾਲ ਗੌਰਵ ਵਿਰੁੱਧ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿਚ ਵੀ ਕਈ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਹਨ। ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਥਿਤ ਧੋਖਾਧੜੀ 2020 ਤੋਂ 2022 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ।

ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਦੀ ਗੋਲੀ ਵੱਜਣ ਨਾਲ ਮੌਤ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ/ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ/ਸਾਡੇ ਲੋਕ): ਹਿਊਸਟਨ ਵਿੱਚ ਫੈਡਰਲ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ ਏਜੰਟਾਂ ਵੱਲੋਂ ਚਲਾਈ ਗਈ ਨਾਲ ਇੱਕ ਮੈਕਸੀਕਨ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਮਰੀਕੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਸਟਮਜ਼ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ (ਆਈ ਸੀ ਏ) ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਜਾਰੀ ਇਕ ਬਿਆਨ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਏਜੰਸੀ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਸਥਾਨਕ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੇਰੇ 7 ਵਜੇ ਤੋਂ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਪਹਿਲਾਂ ਟੈਕਸਾਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਪੂਰਬੀ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ 'ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਇਨਫੋਰਸਮੈਂਟ

ਕਾਰਵਾਈ' ਵਿੱਚ ਲੋਹੇਂਜੋ ਸਲਗਾਡੋ ਅਰਾਓਜ਼ੇ ਨਾਮੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਨੂੰ ਆਈ ਸੀ ਏ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਗੋਲੀ ਮਾਰ ਦਿੱਤੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਬੁਲਾਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਲਗਾਡੋ ਅਰਾਓਜ਼ੇ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਲਿਜਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਆਈ ਸੀ ਏ ਏਜੰਟਾਂ ਨੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗੈਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਮਲਾਵਰ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਘਟਨਾ ਸਬੰਧੀ ਹੋਰ ਵੇਰਵੇ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਹਨ

ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਵੱਲੋਂ 1600 ਨੌਕਰੀਆਂ ਤੁਰੰਤ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ (ਹੁਸਨ ਲੜੋਆ ਬੰਗਾ/ਸਾਡੇ ਲੋਕ): ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡਬਲਯੂ ਏ-ਐਕਸਬਾਕਸ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਪੁਨਰਗਠਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੈ। ਸੀ ਏ ਓ ਆਸ਼ਾ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਇੱਕ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ, ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਅਤੇ ਗੇਮਿੰਗ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਐਕਸਬਾਕਸ ਇਤਿਹਾਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੌਰੇ ਹੋਏ, ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ

ਲਗਭਗ 1,600 ਅਹੁਦਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਖਤਮ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 2027 ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ

ਅੰਤ ਤੱਕ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਦੇ 3200 ਹੋਰ ਅਹੁਦੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਚਾਰ ਐਕਸਬਾਕਸ ਸਟੂਡੀਓ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਚਲੇ ਜਾਣਗੇ। ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ ਮਾਈਕ੍ਰੋਸਾਫਟ ਦੇ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ 4,800 ਨੌਕਰੀਆਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਸ਼ਰਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਜਾਣਦੀ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਦੁਖਦਾਈ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਇਹ ਪੁਨਰਗਠਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਹੈ ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ DMV ਦਾ ਵੱਡਾ ਐਕਸ਼ਨ

11 ਹਜ਼ਾਰ ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ 30 ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਦੁਬਾਰਾ ਲਿਖਤੀ ਟੈਸਟ ਦੇਣ ਦਾ ਨੋਟਿਸ, ਲਾਇਸੈਂਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਰੱਦ

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਮੋਟਰ ਵਾਹਨ ਵਿਭਾਗ (DMV) ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਕਰੀਬ 11,000 ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਨੂੰ ਹੰਗਾਮੀ ਨੋਟਿਸ ਭੇਜ ਕੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਲਿਖਤੀ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਗਿਆਨ ਪ੍ਰੀਖਿਆ (Written Driving Test) ਮੁੜ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਟੈਸਟ ਪਾਸ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕੀ ਹੈ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ? DMV ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਨੋਟਿਸ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜੁਲਾਈ 2025 ਤੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2026 ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਡਰਾਈਵਰਾਂ ਦਾ ਪੱਖ: ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ ਦੇ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਡਰਾਈਵਰ ਨੇ ਮੀਡੀਆ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ, 'ਮੈਨੂੰ ਪੂਰਾ ਯਕੀਨ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਕੋਈ ਨਕਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ' ਉਸ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਈ

ਗੜਬੜੀ ਦਾ ਸ਼ੱਕ: ਵਿਭਾਗ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰੀਖਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਗੜਬੜੀਆਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਟੈਸਟਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ: DMV ਨੇ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਹਰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਨਕਲ ਜਾਂ ਕੋਈ ਧੋਖਾਧੜੀ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਪਾਰਦਰਸ਼ਤਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਸਮਾਂ (Appointment) ਬੁੱਕ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। 2. ਅਸਲ ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਲਿਆਓ: ਟੈਸਟ ਵਾਲੇ ਦਿਨ DMV ਵੱਲੋਂ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਅਸਲੀ ਪੱਤਰ/ਨੋਟਿਸ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। 3. ਸਖ਼ਤ ਡੈੱਡਲਾਈਨ: 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਟੈਸਟ ਨਾ ਦੇਣ ਜਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ 'ਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਤੁਰੰਤ ਰੱਦ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਅਤੇ ਏਜੰਟਾਂ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ! DMV ਨੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਏਜੰਟ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ 'ਠੀਕ ਕਰਵਾਉਣ' ਜਾਂ ਬਿਨਾਂ ਟੈਸਟ ਪਾਸ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਝਾਂਸੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਆਉਣ। ਸਿਰਫ਼ DMV ਦੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰਤ ਹਦਾਇਤਾਂ 'ਤੇ ਹੀ ਭਰੋਸਾ ਕਰੋ। ਅਗਲੀ ਸਲਾਹ: ਜੁਲਾਈ 2025 ਤੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2026 ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਵਿੱਚ ਲਾਇਸੈਂਸ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਡਾਕ (Mail) 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਨੋਟਿਸ ਜਾਂ ਜਾਣਕਾਰੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਨੇ ਸੋਧ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੱਤਰ ਭੇਜਿਆ

ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ; ਪਹਿਲਾਂ ਭੇਜੇ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਹੀਂ ਭਰਿਆ ਸੀ ਹੁੰਗਾਰਾ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : 'ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2026' ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੱਤਰ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੱਸਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇਸ ਸਬੰਧੀ 15 ਦਿਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਇਚਾਰਜ ਬਗੀਚਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਗਏ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ 'ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2026' ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 29 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇਕੱਤਰਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਸਬੰਧੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਦੇਸ਼, ਇਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਲਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਈ-ਮੇਲਾਂ ਉੱਤੇ ਅੱਜ ਭੇਜ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੱਤਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਰਜਿਸਟਰਡ ਡਾਕ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਭੇਜੇ ਜਾਣਗੇ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤਰਫ਼ੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ 'ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2026' ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਤੋਂ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਮੱਦਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰੇ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਮੱਦਾਂ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪ ਨੂੰ ਵਿਲੱਖਣ ਪਛਾਣ ਨੰਬਰ ਲਗਾਉਣ ਸਬੰਧੀ ਸਰਕਾਰ ਸੁਝਾਅ ਭੇਜ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰੰਤੂ ਫ਼ੈਸਲਾ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਾਵਨ ਸਰੂਪਾਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਰਜਿਸਟਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ

ਅਤੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਰਿਕਾਰਡ ਜਨਤਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿੱਖ-ਵਿਰੋਧੀ ਡੇਰੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਦਾ ਕੋਈ ਪੈਰੋਕਾਰ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਬੰਦਾ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਬੰਧਤ ਡੇਰੇ ਜਾਂ ਸਮੂਹ ਦੇ ਮੁਖੀ ਨੂੰ ਵੀ ਸੰਗਤ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪਰਚੇ ਵਿੱਚ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਆਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਭਾਵੇਂ ਸਰਕਾਰ ਸਖ਼ਤ ਤੋਂ ਸਖ਼ਤ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਵੇ, ਉਸ ਨਾਲ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰੰਤੂ ਇਸ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਅਤੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 29 ਜੂਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਉੱਤੇ ਹਾਜ਼ਰ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਧੇਰੇ ਸੋਧ ਕਰਨ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਲਈ ਪੰਜ ਸਿੰਘ ਸਾਹਿਬਾਨ ਨੇ ਵਾਰੀ-ਵਾਰੀ ਜੈਕਾਰੇ ਲਗਾਏ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਸਮੂਹ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਬਾਹਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਆਦੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬਿਮਾਰ ਮਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਪੈਰੋਲ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਤੋਂ ਰਾਹਤ

ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਛੋਟ, ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਅੰਦਰ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ : ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬੇਅੱਤ ਸਿੰਘ ਹੱਤਿਆ ਕਾਂਡ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਵੱਲੋਂ ਆਪਣੀ ਬਿਮਾਰ ਮਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਪੈਰੋਲ ਦੀ ਮੰਗ ਸਬੰਧੀ ਦਾਇਰ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਅੱਜ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਰੋਲ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹਵਾਰਾ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਹਿਤ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇਣ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਗਤਾਰ ਸਿੰਘ ਹਵਾਰਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਕਿ ਉਹ ਪੈਰੋਲ ਲਈ ਨਵੀਂ ਅਰਜ਼ੀ ਸਬੰਧਤ

ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਕੋਲ ਦਾਖਲ ਕਰਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਲ੍ਹ ਸੁਪਰਡੈਂਟ ਇਸ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਗ੍ਰਿ ਸਕੱਤਰ ਰਾਹੀਂ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਗ੍ਰਿ ਸਕੱਤਰ ਕੋਲ ਭੇਜਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਅਰਜ਼ੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ ਕੋਲ ਭੇਜੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਜੋ ਸ੍ਰੀ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੁਲਿਸ ਕਪਤਾਨ (ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ.) ਤੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਮੰਗਣਗੇ। ਐਸ.ਐਸ.ਪੀ. ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਲਣ ਉਪਰੰਤ ਮਾਮਲਾ ਮੁੜ ਸੈਸ਼ਨ ਜੱਜ, ਫ਼ਿਰ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਗ੍ਰਿ ਸਕੱਤਰ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਲੀ ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪੈਰੋਲ ਸਬੰਧੀ ਅੰਤਿਮ ਫ਼ੈਸਲਾ ਦਿੱਲੀ ਜੇਲ੍ਹ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਖੇਡ ਵਿੱਚ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ, ਉਹ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ। ਕੱਲ੍ਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਅੱਜ ਬੈਲਜੀਅਮ ਨੇ ਫੁੱਟਬਾਲ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੌਮਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਹਿਮਤ ਅਤੇ ਵਿੜ੍ਹ ਸੰਕਲਪ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਹੀ ਕਦੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ 100 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਹਕੂਮਤ ਕੀਤੀ ਤੇ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਅੱਜ ਵੀ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦਾ ਸਰਵਉੱਚ ਸਨਮਾਨ 'ਬਿਤਾਂਗ ਆਦਿਪੁਰਨਾ'; ਦੇਸ਼ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਕੀਤਾ ਸਮਰਪਿਤ

ਜਕਾਰਤਾ : ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਨਰਿੰਦਰ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਿਭਾਈ ਗਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਲਈ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਸਨਮਾਨ 'ਬਿਤਾਂਗ ਆਦਿਪੁਰਨਾ' ਮੈਡਲ ਨਾਲ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਪ੍ਰਾਬੋਵੋ ਸੁਬਿਯਾਂਤੋ ਨੇ ਜਕਾਰਤਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਮਾਗਮ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਮੋਦੀ ਨੂੰ ਇਹ ਮੈਡਲ ਭੇਟ ਕੀਤਾ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦਫ਼ਤਰ (PMO) ਨੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਕਰਦਿਆਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੀਐਮ ਮੋਦੀ ਨੇ ਇਸ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆਈ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧੰਨਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਕਰੋੜਾਂ ਭਾਰਤੀਆਂ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਭਾਰਤ ਤੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੇ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਰਣਧੀਰ ਜੈਸਵਾਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੁਰਸਕਾਰ ਭਾਰਤ-ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੋਸਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ

ਸ਼ਰਧਾਂਜਲੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਉਸ ਅਗਵਾਈ ਦੀ ਮਾਨਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਇਆ ਹੈ। ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰੀ ਐਸ ਜੈਸ਼ੋਕਰ ਨੇ ਵੀ ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀਆਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਮਾਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਪੀਐਮ ਮੋਦੀ ਦੀਆਂ ਭਾਰਤ-ਆਸੀਆਨ (ASEAN) ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ

ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਦੱਸ ਦਈਏ ਕਿ ਇਹ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਗਣਰਾਜ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਨਮਾਨ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸਾਲ 1959 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਸਨਮਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਾਸ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੰਡੋਨੇਸ਼ੀਆ ਦੀ ਏਕਤਾ, ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਈ ਬੇਮਿਸਾਲ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨਿਭਾਈਆਂ ਹੋਣ।

ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਸੁੱਖ ਸਾਗਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬਾਬਾ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਅੰਬੇਸਡਰ ਡਾ. ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮਿਲਣੀ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਤੇ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸੰਦੇਸ਼

ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਬੁੱਧ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਸੱਦਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ 'ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਜ਼ੋਰ

ਟਾਂਡਾ ਉੜਮੁੜ, (ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਟਾਂਡਾ) : ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਸੁੱਖ ਸਾਗਰ ਸਾਹਿਬ ਸ਼ਹੀਦਾਂ, ਨੇੜੇ ਅੱਡਾ ਚੌਲਾਂਗ, ਪਤਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਮਿਸ਼ਲ ਸ਼ਹੀਦਾਂ ਤਰਨਾ ਦਲ ਦੇ ਮੁਖੀ ਬਾਬਾ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਅਤੇ ਵਰਲਡ ਬੁੱਧਿਸਟ ਫੈਡਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ (ਐਂਬੈਸਡਰ) ਡਾ. ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਲਣੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਮੁਲਾਕਾਤ ਆਪਸੀ ਸਦਭਾਵਨਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਰਹੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਦਸਮ ਪਾਤਸ਼ਾਹ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਮਹਾਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ, ਧਾਰਮਿਕ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਅਤੇ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਸੰਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਭਗਵਾਨ ਬੁੱਧ ਦੀਆਂ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਦਇਆ, ਕਰੁਣਾ, ਅਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਭਲਾਈ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਬਹੁਤ ਪ੍ਰਸੰਗਿਕ ਦੱਸਦਿਆਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸੀ ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਦੋਵੇਂ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਸਮਾਜਿਕ ਏਕਤਾ, ਨੌਜਵਾਨ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਈਆਂ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਹੋਰ

ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਵਰਗੇ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦਾ ਮੂਲ ਸੰਦੇਸ਼ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਮਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਡਾ. ਪਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਅਤੇ ਭਗਵਾਨ ਬੁੱਧ ਦੀਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਸਦਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਤਿਕਾਰ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਹਾਨ ਸ਼ਖਸੀਅਤਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਅਪਣਾਉਣਾ ਸਮੇਂ ਦੀ ਮੁੱਖ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਅਮਨ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋ ਸਕੇ। ਬਾਬਾ ਲਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹੀ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ, ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸੱਚ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਮੁਲਾਕਾਤਾਂ ਆਪਸੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਏਕਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਵੀ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਨਿਰੰਗ ਸਿੰਘ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਆਗੂਆਂ, ਸਮਾਜਿਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਵੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ, ਭਾਈਚਾਰੇ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ।

ਗਲੋਬਲ ਸਿਆਸਤ 'ਚ ਵੱਡੀ ਹਲਚਲ

ਨਾਟੋ ਸੰਮੇਲਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅੰਕਾਰਾ ਪਹੁੰਚੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ; ਤੁਰਕੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਰਦੋਗਾਨ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ!

ਅੰਕਾਰਾ, ਤੁਰਕੀ: ਵਿਸ਼ਵ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਕੂਟਨੀਤੀ (Diplomacy) ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਅੱਜ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਜੇ. ਟਰੰਪ ਇੱਕ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਦੌਰੇ 'ਤੇ ਤੁਰਕੀ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਅੰਕਾਰਾ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਆਉਂਦੇ ਹਫਤੇ ਹੋਣ ਜਾ ਰਹੇ ਵੱਕਾਰੀ ਨਾਟੋ (NATO) ਸੰਮੇਲਨ ਤੋਂ ਠੀਕ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਈ ਇਸ ਫੇਰੀ ਦੌਰਾਨ ਤੁਰਕੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਰਸੇਪ ਤੇਯੇਪ ਅਰਦੋਗਾਨ ਨੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅਤੇ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਰਸਮੀ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਚ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਵਧਦੇ ਦਬਦਬੇ ਅਤੇ 'ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਵਾਪਸੀ' ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਬੰਦ ਕਮਰਾ ਬੈਠਕ: ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਦੀ ਉਮੀਦ (Deep Analysis): ਨਾਟੋ ਸੰਮੇਲਨ ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੋਵਾਂ ਸ਼ਕਤੀਸ਼ਾਲੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਇਸ ਦੁਵੱਲੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਦੌਰਾਨ ਕਈ ਗੰਭੀਰ ਗਲੋਬਲ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਮੇਥਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ:

ਨਾਟੋ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ: ਮੌਜੂਦਾ ਗਲੋਬਲ ਸੰਕਟਾਂ ਅਤੇ ਸਰਹੱਦੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਨਾਟੋ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਰਣਨੀਤੀ ਅਤੇ ਫੰਡਿੰਗ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਾਂਝੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਾਉਣਾ।
ਮਿਡਲ ਈਸਟ ਸੁਰੱਖਿਆ: ਮੱਧ ਪੂਰਬ (Middle East) ਵਿੱਚ ਅਮਨ-ਸ਼ਾਂਤੀ ਬਹਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਾਂਝੇ ਅਪਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ

ਤੁਰਕੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ 'ਤੇ ਚਰਚਾ।
ਵਪਾਰਕ ਸਾਂਝ: ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਤੁਰਕੀ ਵਿਚਕਾਰ ਦੁਵੱਲੇ ਵਪਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਰੱਖਿਆ ਸੌਦਿਆਂ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਗਤੀ ਦੇਣਾ।
'ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵ ਮੰਚ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਵਾਪਸੀ'
ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੀ ਇਸ ਫੇਰੀ ਨੂੰ ਵਾਈਟ

ਹਾਊਸ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕੂਟਨੀਤਕ ਜਿੱਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਇਹ ਕਦਮ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਸੁਨੇਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਗਲੋਬਲ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸਹਿਯੋਗੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ

ਸਿੱਧੇ ਸੰਵਾਦ ਰਾਹੀਂ ਗਲੋਬਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਟ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਅੰਕਾਰਾ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਾਟੋ ਸੰਮੇਲਨ 'ਤੇ ਟਿਕ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲੇ ਲਏ ਜਾਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ।

ਚੰਨੀ ਦੇ ਗਿਲੇ-ਸ਼ਿਕਵਿਆਂ 'ਤੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਬੋਲੇ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ: ਪੰਜਾਬ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਮਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰਾਜਾ ਵੜਿੰਗ ਨੇ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਦੀ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਆਪਣਾ ਪੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਗੂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਿਲਾ-ਸ਼ਿਕਵਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਜਾਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਏਕਤਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ

ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਰਜ਼ੀਹ ਹੈ ਅਤੇ 2027 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਚੰਨੀ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਸੁਖਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਰੰਧਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਂ ਹਰ ਆਗੂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਬਿਠਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਨਾਰਾਜ਼ਗੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਬੈਠ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਰਾਹੀਂ ਹੀ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹਰ ਆਗੂ ਇਕੱਠੇ

ਹੋ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਦਾ ਹਰ ਫੈਸਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਹਾਈਕਮਾਂਡ ਜੋ ਵੀ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗੀ, ਮੈਂ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਨਦੇਹੀ ਨਾਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਾਂਗਾ। ਸਾਡਾ ਮਕਸਦ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਲੜਾਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੱਤਾ 'ਚ ਲਿਆਉਣਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਮਿਲ ਬੈਠ ਕੇ 2027 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਲਈ ਰਣਨੀਤੀ ਤਿਆਰ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸੰਗਠਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਾਰਟੀ ਦੀਆਂ ਨੀਤੀਆਂ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਹਰ ਛੋਟਾ-ਵੱਡਾ ਆਗੂ ਇਕ ਮੰਚ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਰੇ ਆਗੂ ਮੋਢੇ ਨਾਲ ਮੋਢਾ ਜੋੜ ਕੇ ਲੋਕਾਂ 'ਚ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਹੱਕ 'ਚ ਵੋਟ ਪਾਉਣ ਦੀ ਅਪੀਲ ਕਰਨਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕ ਮੌਜੂਦਾ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਹਨ ਅਤੇ ਬਦਲਾਅ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਂਗਰਸ ਇਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਇਕਜੁੱਟ ਟੀਮ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਉੱਤਰੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸੀਨੀਅਰ ਤੇ ਨੌਜਵਾਨ ਆਗੂਆਂ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਅਣਡਿੱਠਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਸੰਗਠਨ ਦੀ ਏਕਤਾ ਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਰਣਨੀਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ 2027 ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ ਪੂਰਨ ਬਹੁਮਤ ਨਾਲ ਸਰਕਾਰ ਬਣਾਵੇਗੀ।

ਜਲੰਧਰ 'ਚ ਵੱਡਾ ਐਨਕਾਊਂਟਰ! ਲੱਕੀ ਪਟਿਆਲ ਗੈਂਗ ਦੇ ਸ਼ੂਟਰ ਤੇ ਪੁਲਸ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ

ਜਲੰਧਰ: ਜਲੰਧਰ ਵਿਖੇ ਐਨਕਾਊਂਟਰ ਹੋਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ ਮਿਲੀ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਸ਼ਾਹਪੁਰ 'ਚ ਪੁਲਸ ਅਤੇ ਇਕ ਸ਼ੂਟਰ ਵਿਚਕਾਰ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਮੁਕਾਬਲਾ ਹੋਇਆ। ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਤਾਬਕ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਸਟਾਫ਼ ਅਤੇ ਲੱਕੀ ਪਟਿਆਲ ਦੇ ਸ਼ੂਟਰ ਵਿਚਕਾਰ ਹੋਈ। ਪੁਲਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸਤਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੀ. ਆਈ. ਏ. ਟੀਮ ਨੇ ਇਕ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਸ਼ੂਟਰ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਨਾਕਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਭਜਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪਿੱਛਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਦੋਸ਼ੀ ਦੀ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ ਫਿਸਲ ਗਈ। ਸ਼ੂਟਰ ਨੇ ਫਿਰ ਪੁਲਸ 'ਤੇ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੁਲਸ ਨੇ ਵੀ ਜਵਾਬੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਪੁਲਸ ਮੁਕਾਬਲੇ 'ਚ ਸ਼ੂਟਰ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਦੀ ਪਛਾਣ ਯੋਧ ਸਿੰਘ ਯੋਧਾ

ਉਰਫ਼ ਲੱਬੂ ਵਜੋਂ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਾਹਪੁਰ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਸੀ. ਪੀ. ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਦਾਨ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਗੇਟ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਤੋਂ ਘਟਨਾ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈਲਮੈਟ ਅਤੇ ਪਿਸਤੌਲ ਵੀ ਬਰਾਮਦ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਜਾਂਚ 'ਚ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਮੋਗਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਕਈ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਯੋਧਾ ਮੋਗਾ ਅਤੇ ਮੋਗਲੀ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਪੁਲਸ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਨੇ ਲੱਕੀ ਪਟਿਆਲ ਦੇ ਇਸ਼ਾਰੇ 'ਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਬਾਹਰ ਫਾਇਰਿੰਗ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਹੋਰ ਸਾਥੀਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਨੀ ਡਰੇਲ ਜ਼ਰੀਏ ਪੈਸੇ ਕਿੱਥੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕੱਢ

ਸੰਭਾਲਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਵੀ 2 ਤੋਂ 3 ਲੱਖਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਸ ਜਲਦੀ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗੀ। ਵਰਦਾਨ ਹਸਪਤਾਲ ਫਾਇਰਿੰਗ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਦੋਸ਼ੀ ਕੈਨੇਡਾ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਹਸਪਤਾਲ ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਵਿਵਾਦ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਵਿਚ ਉਕਤ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਹਸਪਤਾਲ 'ਤੇ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੈਸੇ ਦਿੱਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਦੋਸ਼ੀ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ ਕੋਡ (POCSO) ਦੀ ਧਾਰਾ 107 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਅਪਰਾਧੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ ਕਿ ਲੱਖਾਂ ਦੀ ਫਿਰੋਤੀ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਦੋਸ਼ੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਬਦਲੇ ਕਿੰਨੇ ਪੈਸੇ ਮਿਲੇ ਸਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ 250ਵੀਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਦੇ ਸ਼ੁਭ ਅਵਸਰ 'ਤੇ 'ਇੰਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ' ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਪੱਤਰ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਦੇਸ਼ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ ਇਹ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਸਦੀਵੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ—ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਨੁੱਖੀ ਬਰਾਬਰੀ, ਇਨਸਾਫ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ—ਦੇ ਆਪਸੀ ਗੂੜ੍ਹੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬੀਤੇ 120 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਅਤੇ ਰੇਲਵੇ ਵਰਗੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਣਖੋਂ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਇਹ ਪੱਤਰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ (Native Americans) ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦੀ ਵੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦਾ ਹੈ। 'ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ' ਦੀ ਮਹਾਨ ਸਿੱਖ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਉਤਪੱਤ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਪੂਰਾ ਸੰਦੇਸ਼ 'ਸਾਡੇ ਲੋਕ' ਦੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਮਾਣ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ, ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਾ ਸੁਮੇਲ: ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ 250ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ 'ਤੇ 'ਇੰਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ' ਵੱਲੋਂ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਚਿੱਠੀ

ਸੇਵਾ ਵਿਖੇ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਪੰਥ ਵੱਲੋਂ, ਅਸੀਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਤੇ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਸ਼ੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਭੇਜਦੇ ਹਾਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ ਅਮਰੀਕੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ 250ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। 120 ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਸ ਸਫ਼ਰ ਵਿੱਚ ਮਾਣ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2012 ਵਿੱਚ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਵਸੋਬੇ ਦੀ ਸ਼ਤਾਬਦੀ (100 ਸਾਲ) ਮਨਾਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ, ਕੁਰਬਾਨੀ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਚੀਨੀ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਕਈ ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਸਿੱਖ ਮੋਢੀਆਂ ਨੇ ਉਹ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਛਾਉਣ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇੱਕਜੁੱਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਅਹਿਮ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪੜਾਅ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਹ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 250 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਹਰ ਅਧਿਆਇ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਮੂਲ ਨਿਵਾਸੀਆਂ (ਇੰਡੀਜੀਨਸ ਅਤੇ ਨੇਟਿਵ ਅਮੈਰੀਕਨ) ਦੀ ਸਦੀਵੀ ਵਿਰਾਸਤ 'ਤੇ ਟਿਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ—ਜੋ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਧਰਤੀ ਦੇ ਅਸਲ ਰਾਖੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਭਿਅਤਾਵਾਂ, ਖੁੱਧੀ ਅਤੇ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਇੱਥੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ

ਸ. ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਠਾਕਰਲ MA., B.L (ਟੂਟੀਕੋਰਿਨ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ) | ਸ. ਪਰਮ ਸਿੰਘ BSc (ਹੈਦਰਾਬਾਦ, ਤੇਲੰਗਾਨਾ) | ਸ. ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ B.E. (ਬਿਲਾਸਪੁਰ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ) | ਸ. ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਭਮਰਾ LLB, MBA (ਪੁਣੇ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ) | ਸ. ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ BSc (ਰੋਹਿਣੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ)

ਬਦਕਿਸਮਤੀ ਨਾਲ ਗੁਲਾਮਾਂ ਵਜੋਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਬੰਦੂਕ ਮਜ਼ਦੂਰਾਂ ਵਜੋਂ ਇੱਥੇ ਆਏ ਸਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਅਬ੍ਰਾਹਮ ਲਿੰਕਨ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਸੀ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਮਰੀਕੀ ਆਪਣੇ ਪੁਰਖਿਆਂ ਦਾ ਸਬੰਧ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਮੋਢੀਆਂ (ਫਾਊਂਡਿੰਗ ਫਾਦਰਜ਼) ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜੋੜ ਸਕਦੇ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਅਦਿਆਂ ਅਤੇ ਆਦਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਵਾਰਿਸ ਬਣੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇਹ ਸ਼ਬਦ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹਨ, 'ਅਸੀਂ ਇਹਨਾਂ ਸੱਚਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸਵੈ-ਸਿੱਧ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ, ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਨੁੱਖ ਬਰਾਬਰ ਪੈਦਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ' ਤਾਂ ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਨੈਤਿਕ ਵਿਰਾਸਤ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਲਾਨਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ 'ਖੂਨ ਦਾ ਖੂਨ ਅਤੇ ਮਾਸ ਦਾ ਮਾਸ' ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਇਹੀ ਸਦੀਵੀ ਵਾਅਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ ਤੋਂ

ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਤੱਟਾਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਹੈ। ਪੰਜ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ, ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਇਲਾਹੀ ਬਾਣੀ ਨੇ ਸਿੱਖਾਂ ਨੂੰ ਬਹਾਦਰੀ, ਇਨਸਾਫ, ਨਿਮਰਤਾ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਦੇ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੱਲਣ ਦੀ ਰੋਸ਼ਨੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਪਵਿੱਤਰ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਅਣਗਿਣਤ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਜ਼ਮੀਰ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਰੱਬ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਮਜ਼ਲੂਮਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਹੋਂਦ ਕੇ ਸ਼ਹਾਦਤਾਂ ਨੂੰ ਗਲੇ ਲਗਾਇਆ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਦਾ ਗਵਾਹ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਵਿਸ਼ਵ ਯੁੱਧਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ 82,000 ਸਿੱਖ ਫੌਜੀਆਂ ਨੇ ਮਿੱਤਰ ਦੇਸ਼ਾਂ (Allies) ਲਈ ਆਪਣੀਆਂ ਜਾਨਾਂ ਵਾਰ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਇਹ ਕੁਰਬਾਨੀਆਂ ਕਿਸੇ ਜਿੱਤ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ, ਪੱਛਤੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਮਰੀਕੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਐਲਾਨਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਆਦਰਸ਼ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਫਲਸਫੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀ ਸਾਂਝ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਹੀ ਜਮਾਂਦਰੂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਕੁਲੀਨਸ਼ਾਹੀ, ਜਾਤ-ਪਾਤ, ਜਮਾਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਭੇਦਭਾਵ ਨੂੰ ਨਕਾਰਦੇ ਹਨ। ਦੋਵੇਂ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸਨਮਾਨ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਸਿਰਜਣਹਾਰ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਇਹ ਐਲਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਅਟੁੱਟ ਅਧਿਕਾਰ ਸਾਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਤਾ (ਸਿਰਜਣਹਾਰ) ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਆਪਣੀ ਸੱਚੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲੋਕਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਉਸਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ, ਇਨਸਾਫ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਅਜਿਹੇ ਪਵਿੱਤਰ ਫਰਜ਼ ਹਨ ਜੋ ਸਾਡੀਆਂ ਦੋਵਾਂ ਪ੍ਰੰਪਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ।

ਅਮਰੀਕੀ ਗਣਰਾਜ ਦੇ 250 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਸਿੱਖ, ਸਮੁੱਚੇ ਗਲੋਬਲ ਸਿੱਖ ਜਗਤ ਦੇ ਨਾਲ, ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤਹਿ ਦਿਲੋਂ ਮੁਬਾਰਕਬਾਦ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਦੀਵੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਗਣਰਾਜ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਰਦਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਸਮੁੱਚੀ ਮਨੁੱਖਤਾ ਲਈ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਇਨਸਾਫ, ਧਾਰਮਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦਾ ਚਾਨਣ-ਮੁਨਾਰਾ ਬਣਿਆ ਰਹੇ। ਪਰਮਾਤਮਾ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਲਈ ਅਮਰੀਕਾ ਨੂੰ ਖੁੱਧੀ, ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਦੀ ਬਖਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੇ। ਪੂਰੇ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸ਼ਲਾਘਾ ਸਹਿਤ, ਇੰਡੀਅਨ ਸਿੱਖ ਕੌਂਸਲ ਸਕੂਲ ਆਫ ਮੀਰੀ ਪੀਰੀ ਕੌਰਮਪੱਲਮ, ਟੂਟੀਕੋਰਿਨ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਸਰਬੱਤ ਦੇ ਭਲੇ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕੋਆਰਡੀਨੇਟਰ (National Conveners):

ਸਰਦਾਰ ਜੀਵਨ ਸਿੰਘ ਠਾਕਰਲ MA., B.L (ਟੂਟੀਕੋਰਿਨ, ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ)
 ਸਰਦਾਰ ਪਰਮ ਸਿੰਘ BSc (ਹੈਦਰਾਬਾਦ, ਤੇਲੰਗਾਨਾ)
 ਸਰਦਾਰ ਜਸਬੀਰ ਸਿੰਘ ਚਾਵਲਾ B.E. (ਬਿਲਾਸਪੁਰ, ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ)
 ਸਰਦਾਰ ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਭਮਰਾ LLB, MBA (ਪੁਣੇ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ)
 ਸਰਦਾਰ ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ BSc (ਰੋਹਿਣੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ)

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਐਕਸ਼ਨ ਮੋਡ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਮਤ, 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਹਾਰ-3' ਦਾ ਆਗਾਜ਼!

ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ (ਪੰਜਾਬ): ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਅਤੇ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੇ ਖਾਤਮੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਿਆਂ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਹਾਰ-3' (Operation Prhar-3) ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਮੰਗਲਵਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮੁਹਿੰਮ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਅਨਸਰਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ 'ਨਸ਼ਾ-ਮੁਕਤ' ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਅਪਰਾਧਿਕ ਗਿਰੋਹਾਂ ਦੀ ਕਮਰ ਤੋੜਨਾ ਹੈ। ਕੀ ਹੈ 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਹਾਰ-3' ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ? (The Strategy) ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਇਸ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਮੁੱਖ ਪਹਿਲੂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ: ਸਖ਼ਤ ਨਿਗਰਾਨੀ: ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਇਲਾਕਿਆਂ ਅਤੇ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨਾਕੇਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਨਕੇਲ: 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਹਾਰ-3' ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਰਹੱਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ: ਕਿਉਂਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬੀ.ਐੱਸ.ਐੱਫ. ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਵੀ ਤਾਲਮੇਲ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਚੇਤਾਵਨੀ: 'ਅਪਰਾਧ ਛੱਡੋ ਜਾਂ ਭੁਗਤਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋ' ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ-ਮੁਕਤ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ੱਕੀ ਗਤੀਵਿਧੀ ਜਾਂ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕਰਨ। ਪਛਾਣ ਗੁਪਤ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇਗੀ। 'ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਹਾਰ-3' ਤਹਿਤ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਈ ਸ਼ੱਕੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ ਦੇ ਵੀ ਦਾਅਵੇ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਇਸ ਐਕਸ਼ਨ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਦਿਆਂ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਂਤੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਿਆ ਰਹੇਗਾ। ਤਾਜ਼ਾ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਡੀ ਬਰਾਮਦਗੀ (Arrests & Seizures) ਨਸ਼ੀਲੇ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਬਰਾਮਦਗੀ: ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵੱਡੇ ਸਰਚ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਨਸ਼ੀਲੀਆਂ ਗੋਲੀਆਂ/ਕੈਪਸੂਲ, ਹੈਰੋਇਨ ਅਤੇ ਨਸ਼ੀਲਾ ਪਾਊਡਰ ਬਰਾਮਦ ਕਰਕੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਸਲਾਖਾਂ ਪਿੱਛੇ ਧੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ: ਇਸ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ੱਕੀ ਅਨਸਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਸਲਾ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ਧਾਰ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ,

ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਈ ਵਾਰਦਾਤਾਂ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੈਰਸਟਰਾਂ ਅਤੇ ਭਰੋੜਿਆਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ: ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਫਰਾਰ ਚੱਲ ਰਹੇ ਕਈ ਪੀ.ਓ. (Proclaimed Offenders) ਅਤੇ ਮਾੜੇ ਅਨਸਰਾਂ ਨੂੰ ਰੋੜ ਕਰਕੇ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਿੰਡ-ਪਿੰਡ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ 'ਕਾਰਡਨ ਐਂਡ ਸਰਚ' (CASO) ਮੁਹਿੰਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੀਮਾਂ (ਸਮੇਤ ਮਹਿਲਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ) ਵੱਲੋਂ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ ਲਈ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਮਨੇ ਜਾਂਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਰੇ ਪਾਸਿਓਂ ਘੇਰ ਕੇ 'ਕਾਰਡਨ ਐਂਡ ਸਰਚ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ' ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ

ਸ਼ੱਕੀ ਘਰਾਂ ਦੀ ਤਲਾਸ਼ੀ ਲਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਡਰੱਗ ਮਨੀ (ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਕਮਾਈ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਮਾਨ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਪੀ. ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ ਦਾ ਸਖ਼ਤ ਸੰਦੇਸ਼ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੁਲਿਸ ਮੁਖੀ (SSP) ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗਾ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਚੋਨ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੋੜ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਵੀ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਨਾਹ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਆਸੀ ਜਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਖਸ਼ਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਆਮ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ 'ਨਸ਼ਾ-ਮੁਕਤ ਪੰਜਾਬ' ਦੇ ਇਸ ਅਭਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਸਾਥ ਦੇਣ।

ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 250 : ਮਾਊਂਟ ਰਸ਼ਮੋਰ 'ਤੇ ਦਿਖੀ ਅਮਰੀਕੀ ਗੌਰਵ ਦੀ ਅਦਭੁਤ ਝਲਕ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਟਰੰਪ ਦਾ ਵੱਡਾ ਬਿਆਨ - 'ਅਮਰੀਕਾ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੌਮ ਨਹੀਂ!'

ਮਾਊਂਟ ਰਸ਼ਮੋਰ, ਸਾਊਥ ਡਕੋਟਾ : ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ (USA) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 250 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਰਾਸ਼ਟਰੀ

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੀ 250ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ (Semiquincentennial) ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਊਂਟ ਰਸ਼ਮੋਰ ਦੀਆਂ ਪਹਾੜੀਆਂ—ਜਿੱਥੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਚਾਰ ਮਹਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀਆਂ

ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਡਿਜੀਟਲ ਅਤੇ ਲਾਈਵ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਰਾਹੀਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ।

ਰਾਸ਼ਟਰਵਾਦ ਦਾ ਸੁਨੇਹਾ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਬੋਧਨ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕੀ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ, ਆਜ਼ਾਦੀ (Freedom) ਅਤੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕਾਂ (Founding Fathers) ਦੀ ਸੋਚ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਇਤਿਹਾਸ ਬਹਾਦਰੀ, ਨਵੀਨਤਾ ਅਤੇ ਅਟੁੱਟ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ।

ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਸ਼ਨ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਸਾਲ 2026 ਦੇ ਇਸ ਚੌਥੇ ਜੁਲਾਈ (4th of July) ਦੇ ਵੀਕੈਂਡ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਇਹ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਸ਼ਨ ਹੁਣ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੋਨੋ-ਕੋਨੋ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਮਾਊਂਟ ਰਸ਼ਮੋਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਭਾਸ਼ਣ ਨੂੰ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਲੱਖਾਂ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਮਾਹਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 250 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ

ਸਮਾਰਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ 'ਮਾਊਂਟ ਰਸ਼ਮੋਰ' ਵਿਖੇ ਅਮਰੀਕੀ ਗੌਰਵ, ਤਾਕਤ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮਹਾਨ ਅਵਸਰ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਾਲਡ ਜੇ. ਟਰੰਪ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਾਸਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਦਮਦਮ, ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬਿਆਨ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨੇ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼-ਭਗਤੀ ਦਾ ਨਵਾਂ ਜੋਸ਼ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਮਹਾਨ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਵਿਲੱਖਣਤਾ ਨੂੰ ਰੇਖਾਕਿਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ: ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬੋਲ: 'ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਪਛਾਣ (Identity) ਹੀ ਉਸ ਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀ ਹੋਣੀ (Destiny) ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਹੋਣੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਬਾਕੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰੀ ਅਤੇ ਬੇਮਿਸਾਲ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਲੋਕ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਰਗਾ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹੋਰ (NO OTHER) ਨਹੀਂ ਹੈ।' ਮਾਊਂਟ ਰਸ਼ਮੋਰ 'ਤੇ 250 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਅਮਰੀਕੀ ਸ਼ਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ (Deep Context)

(ਜਾਰਜ ਵਾਸ਼ਿੰਗਟਨ, ਥਾਮਸ ਜੈਫਰਸਨ, ਥੀਓਡੋਰ ਰੂਜ਼ਵੈਲਟ ਅਤੇ ਅਬਰਾਹਮ ਲਿੰਕਨ) ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਚਿਹਰੇ ਉਕਰੇ ਹੋਏ ਹਨ—ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਅਲੌਕਿਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਆਤਿਸ਼ਬਾਜ਼ੀ ਨਾਲ

ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ। ਸਮਾਰਕ ਦੇ ਮੁੱਖ ਆਕਰਸ਼ਣ: ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 250 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਫਰ, ਵਿਗਿਆਨਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ, ਫੌਜੀ ਤਾਕਤ ਅਤੇ

'ਤੇ ਮਨਾਉਣਾ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਇਹ ਸਾਫ਼ ਸੰਦੇਸ਼ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਅੱਜ ਵੀ ਆਪਣੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪਛਾਣ 'ਤੇ ਅਟੁੱਟ ਮਾਣ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਭਵਿੱਖ ਵੱਲ ਇੱਕ ਸੁਪਰਪਾਵਰ ਵਜੋਂ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੀ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਚ ਗਰਜਿਆ ਭਾਰਤੀ ਗੌਰਵ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ 250ਵੇਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ 'ਨੇਵਲ ਰਿਵਿਊ' ਤੋਂ ਬਾਅਦ INS ਸੁਦਰਸ਼ਨੀ ਦਾ ਨਿਊਯਾਰਕ : ਨਿਊਜਰਸੀ ਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਪ੍ਰਵੇਸ਼!

ਨਿਊਯਾਰਕ : ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ (Indian Navy) ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਤਿੰਨ ਮਸਤੂਲਾਂ ਵਾਲਾ ਸਿਖਲਾਈ ਸਮੁੰਦਰੀ ਜਹਾਜ਼ INS ਸੁਦਰਸ਼ਨੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ 250ਵੇਂ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦਿਵਸ ਦੇ ਮਹਾਨ ਜਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਊਯਾਰਕ ਅਤੇ ਨਿਊਜਰਸੀ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਬੰਦਰਗਾਹ (Port of New York and New Jersey) ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 4 ਜੁਲਾਈ (ਸ਼ਨੀਵਾਰ) ਨੂੰ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਜਹਾਜ਼ ਨੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਵੱਕਾਰੀ 'ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਨੇਵਲ ਰਿਵਿਊ 250' (International Naval Review 250) ਅਤੇ 'ਸੇਲ ਫੋਰਥ 250' (Sail4th 250) ਮੈਗਾ ਈਵੈਂਟਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਕੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੰਚ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਤਿਰੰਗੇ ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ।

America 250: ਗਲੋਬਲ ਜਲ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦਾ ਮਹਾਂ-ਕੁੰਭ (Deep Fleet Context) ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ 250 ਸਾਲ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਅਵਸਰ 'ਤੇ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਸਮੁੰਦਰੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਜਲ ਸੈਨਾਵਾਂ ਦੇ ਜੰਗੀ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਜਹਾਜ਼ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਭਾਰਤ ਦੀ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ: ਇਸ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਜਲ ਸੈਨਾ ਵੱਲੋਂ INS ਸੁਦਰਸ਼ਨੀ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ (ਭਾਰਤ-ਅਮਰੀਕਾ) ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦੇ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।

ਸਮੁੰਦਰੀ ਪਰੇਡ ਦਾ ਆਕਰਸ਼ਣ: ਆਪਣੀ ਰਵਾਇਤੀ ਅਤੇ ਖੂਬਸੂਰਤ ਬਣਤਰ ਲਈ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ INS ਸੁਦਰਸ਼ਨੀ ਨੇ ਜਦੋਂ ਨਿਊਯਾਰਕ ਦੇ ਹਡਸਨ ਦਰਿਆ (Hudson River) ਅਤੇ ਸਟੈਚੂ ਆਫ ਲਿਬਰਟੀ ਦੇ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦਿਆਂ 'ਸੇਲ ਪਰੇਡ' ਵਿੱਚ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ, ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਮੌਜੂਦ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੇ ਤਾਲੀਆਂ ਵਜਾ ਕੇ ਭਾਰਤੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ।

ਨਿਊਯਾਰਕ ਅਤੇ ਨਿਊਜਰਸੀ ਪੋਰਟ 'ਤੇ ਅਗਲੇ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਬੰਦਰਗਾਹ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਮਰੀਕੀ ਨੇਵੀ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਜਲ ਸੈਨਾ ਦੇ ਕਰੂ (Crew) ਮੈਂਬਰਾਂ ਦਾ ਰਸਮੀ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ। ਅਗਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਦੌਰਾਨ INS ਸੁਦਰਸ਼ਨੀ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਜਲ ਸੈਨਾ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਕਈ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਰਣਨੀਤਕ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਪਸੀ ਸਾਂਝ ਹੋਰ ਗੂੜ੍ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਮੀਡੀਆ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਜਹਾਜ਼ ਦੀ ਇਸ ਫੇਰੀ ਨੂੰ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਾਲ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕੂਟਨੀਤਕ ਕਦਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਦਿੱਲੀ-ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇਅ 'ਤੇ ਲੱਗਿਆ ਮੀਲਾਂ ਲੰਬਾ ਜਾਮ

ਡਰੋਨ ਤਸਵੀਰਾਂ 'ਚ ਦਿਖਿਆ ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ, ਰੋਂਗਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ ਵਾਹਨ !

ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ, (ANI): ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਖੇਤਰ (NCR) ਨੂੰ ਜੋੜਨ ਵਾਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵਿਅਸਤ ਮਾਰਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ 'ਦਿੱਲੀ-ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇਅ' (Delhi-Gurugram Expressway) 'ਤੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਟਰੈਫਿਕ ਜਾਮ (Traffic Snarl) ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਏ ਐੱਨ ਆਈ. (ANI) ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਡਰੋਨ ਤਸਵੀਰਾਂ (Drone Visuals) ਵਿੱਚ ਸਾਫ਼ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇਅ 'ਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲੰਬੀਆਂ ਕਤਾਰਾਂ ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਵਾਹਨ ਬੇਹੱਦ ਹੌਲੀ ਰਫਤਾਰ (ਰੋਂਗਦੇ ਹੋਏ) ਅੱਗੇ ਵਧ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੀਕ ਅਵਰਸ 'ਚ ਫਸੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਲੋਕ (The Traffic Gridlock)

ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਹੋਏ ਇਸ ਜਾਮ ਕਾਰਨ ਦਫਤਰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ (Office Goers) ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸਫਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਨੂੰ ਘੰਟਿਆਂ ਬੱਧੀ

ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹੇ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ।

ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਗੱਡੀਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ: ਹਫਤੇ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰਲੇ ਦਿਨ ਪੀਕ ਅਵਰਸ (Peak Hours) ਦੌਰਾਨ ਅਚਾਨਕ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਣ ਅਤੇ ਮਾਨਸੂਨ ਦੇ ਮੌਸਮ ਕਾਰਨ ਕੁਝ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਣ ਕਾਰਨ ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ।

ਡਰੋਨ ਕੈਮਰੇ 'ਚ ਕੈਦ ਹੋਇਆ ਨਜ਼ਾਰਾ: ਅਸਮਾਨ ਤੋਂ ਲਏ ਗਏ ਡਰੋਨ ਸ਼ਾਟਸ ਵਿੱਚ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸਵੇਅ 'ਤੇ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀਆਂ ਲਾਲ ਅਤੇ ਚਿੱਟੀਆਂ ਲਾਈਟਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਅੰਤਰੀਨ ਸਿਲਸਿਲਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਐੱਨ ਐੱਸ ਐੱਚ ਆਰ. ਦੇ ਟਰੈਫਿਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨੂੰ ਬਿਆਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਟਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਮੁਸ਼ਕਲ

ਜਾਮ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਟਰੈਫਿਕ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਅਤੇ ਵਾਹਨਾਂ ਦੀ ਆਵਾਜਾਈ ਨੂੰ ਸੁਚਾਰੂ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯਤਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੇ। ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਵਾਹਨ ਚਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਧੀਰਜ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬਦਲਵੇਂ

ਰੂਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇਸ ਜਾਮ ਦੀਆਂ ਡਰੋਨ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਦਿੱਲੀ-ਐੱਨ ਐੱਸ ਐੱਚ ਆਰ. ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼-ਰੋਜ਼ ਲੱਗਣ ਵਾਲੇ ਜਾਮ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੀ ਭੜਕਾ ਕੱਢ ਰਹੇ ਹਨ।

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ 'ਚ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕਾਲ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਵਿਰਾਸਤ

ਕਦੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲਾ 1930 ਦਾ ਹਾਈਡ੍ਰੋਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਹੁਣ ਬਣਿਆ ਖੂਬਸੂਰਤ 'ਸੈਰ-ਗਾਹ'

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੰਜਾਬ), (ANI): ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਗਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਆਧੁਨਿਕਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸੁਮੇਲ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕਾਲ (ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਵੇਲੇ) ਦੇ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਰ ਹੁਣ ਬੰਦ ਪਏ ਹਾਈਡ੍ਰੋਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ (Defunct British-era Hydropower Plant) ਦੇ ਗੇਟਾਂ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦੇ ਇੱਕ ਰਾਹਗੀਰ ਦਾ ਦਿਲਚਸਪ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ। ਸਾਲ 1930 ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਿਤ

ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇਹ ਪਲਾਂਟ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਦਾ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਹਿੱਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਪਲਾਂਟ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਉਹ ਪਾਵਰ ਹਾਊਸ ਹੈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਬਿਜਲੀ ਨਾਲ ਕਦੇ ਸੂਹ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਾਲੇ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ (Golden Temple) ਅਤੇ ਸਮੁੱਚੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਰੋਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ।

ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਆਈਆਂ ਸਨ ਮਸ਼ੀਨਾਂ (The Heritage Context) ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਾਈਡ੍ਰੋਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਸੀ: ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਤਕਨਾਲੋਜੀ: ਸਾਲ 1930 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਇਸ ਪਲਾਂਟ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਟਰਬਾਈਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਸਾਰੀ ਭਾਰੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਅਤੇ

ਇੰਗਲੈਂਡ ਤੋਂ ਸਮੁੱਚੀ ਰਸਤੇ ਰਾਹੀਂ ਭਾਰਤ ਮੰਗਵਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤਹਿਤ ਨਵਾਂ ਰੂਪ: ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਬੰਦ ਅਤੇ ਅਣਗੌਲਿਆ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹੁਣ 'ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ' (Smart City Project) ਤਹਿਤ ਇਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਥਾਨ ਦੀ ਕਾਇਮ-ਕਲਪ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਪੁਰਾਣੇ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹੁਣ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਲਈ ਇੱਕ ਖੂਬਸੂਰਤ ਸੈਰ-

ਗਾਹ ਅਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਕੇਂਦਰ (Recreational Space) ਵਜੋਂ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਥਾਨ ਹੁਣ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਹਰਿਆਵਲ ਅਤੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਦਾ ਉੱਤਮ ਸਾਧਨ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਇਹ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਕਰੀਬ 100 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੇ ਵਿਰਾਸਤੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਇਤਿਹਾਸ ਨਾਲ ਵੀ ਜੋੜ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਮੰਨ ਜਾਣਗੇ ਅਮਰੀਕਾ-ਈਰਾਨ ! ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਅਗਲਾ ਦੌਰ 11 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ

ਰਿਆਦ : ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਵਿਚਾਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਨ ਦੀ ਆਸ ਬੱਝ ਗਈ ਹੈ। ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਤੀਜੇ ਦੌਰ ਦੀ ਵਾਰਤਾ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਈਰਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਗੱਲਬਾਤ ਦਾ ਅਗਲਾ ਦੌਰ 11 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਦੀ ਮੁਜ਼ਬਾਨੀ ਵਿਚ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਲ-ਅਰਬੀਆ ਨਿਊਜ਼ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿਚ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਾਰਤਾ ਦੇ ਆਗਾਮੀ ਦੌਰ ਵਿਚ ਈਰਾਨ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਪਾਬੰਦੀਆਂ, ਈਰਾਨ ਦੀਆਂ ਜ਼ਬਤ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਈਰਾਨੀ ਪ੍ਰਮਾਣੂ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਵੇਗੀ। ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਈਰਾਨੀ ਵਫ਼ਦਾ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਈਰਾਨ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਸੁਪਰੀਮ ਲੀਡਰ ਅਜ਼ਾਹੁੱਲਾ ਅਲੀ ਖਮੇਨੀ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅੰਤਿਮ ਸੰਸਕਾਰ ਤੋਂ

ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਈਰਾਨ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਨੇ 18 ਜੂਨ ਨੂੰ ਲੇਬਨਾਨ ਵਿੱਚ ਜੰਗਬੰਦੀ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਮੋਰਚਿਆਂ 'ਤੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸਮਝੌਤਾ ਪੱਤਰ 'ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਸਨ। 21 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਅਤੇ ਕਤਰ ਦੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਵਿੱਚ ਈਰਾਨੀ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕੀ ਵਫ਼ਦਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 22 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚਕਾਰ

ਤਕਨੀਕੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ। ਕਤਰ ਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਬੁਲਾਰੇ ਮਾਜਿਦ ਅਲ-ਅੰਸਾਰੀ ਨੇ ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਤਰ ਅਤੇ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਵਿਚੋਲਗੀ ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕਾ-ਈਰਾਨ ਵਿਚਕਾਰ ਅਸਿੱਧੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਧਿਰਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਮਾਨਸੂਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫੁਹਾਰ

ਨਾਗਪੁਰ 'ਚ ਮੀਂਹ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦਾ ਸ਼ਨਦਾਰ ਆਗਾਜ਼; ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੀਆਂ ਛਤਰੀਆਂ ਲੈ ਕੇ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਨਿਕਲੇ ਬੱਚੇ!

ਨਾਗਪੁਰ (ANI): ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਈ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸੂਨ ਦੀ ਦਸਤਕ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੌਸਮ ਬੇਹੱਦ ਖੂਬਸੂਰਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਬੁੱਧਵਾਰ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਨਾਗਪੁਰ (Nagpur) ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਮਾਨਸੂਨ ਦੀ ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ (Monsoon Showers) ਹੋਈ, ਜਿਸ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ, ਬਲਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਵੀ ਰੌਣਕ ਲਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਖੂਬਸੂਰਤ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ, ਜਦੋਂ ਛੋਟੇ-ਛੋਟੇ ਬੱਚੇ ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀਆਂ

ਮਾਨਸੂਨ ਦਾ ਜਸ਼ਨ (Rainy Day Context) ਨਾਗਪੁਰ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਇਸ ਤਾਜ਼ਾ ਬਾਰਸ਼ ਨੇ ਪੂਰੇ

ਹੈ: ਮੀਂਹ ਵਿੱਚ ਮਸਤੀ: ਬੱਚੇ ਛਤਰੀਆਂ ਤਾਣ ਕੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਛਿੱਟੇ ਉਡਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਮਾਨਸੂਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਫੁਹਾਰ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆਏ।

ਰੰਗ-ਬਿਰੰਗੀਆਂ ਛਤਰੀਆਂ (Umbrellas) ਫੜ ਕੇ ਮੀਂਹ ਦੀਆਂ ਬੂੰਦਾਂ ਦਾ ਅਨੰਦ ਲੈਣ ਲਈ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਆਏ। ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰੰਗ: ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਾਸੂਮੀਅਤ ਅਤੇ

ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਮਿਲੀ ਰਾਹਤ: ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਪੈ ਰਹੀ ਹੁੰਮਸ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਈ ਇਸ ਬਾਰਸ਼ ਨੇ ਨਾਗਪੁਰ ਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਰਾਹਤ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਜਸ਼ਨ ਬੱਚਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਮਾਨਸੂਨ ਦੇ ਇਸ ਪਹਿਲੇ ਮੀਂਹ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਖੇਡਣ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਤੇ ਤਸਵੀਰਾਂ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਪਸੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਬਚਪਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭਾਰਤੀ ਦਹਿਸ਼ਤਗਰਦ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਖਿਲਾਫ ਵੱਡਾ ਧਮਾਕਾ

FBI ਅਤੇ RCMP ਦਾ ਵੱਡਾ ਐਕਸ਼ਨ; ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗੈਂਗ ਦਾ ਗਲੋਬਲ ਨੈੱਟਵਰਕ ਤਬਾਹ, 37 ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕੰਜਾ!

ਸੁਪਾਰੀ ਕਿਲਿੰਗ, ਕਰੋੜਾਂ ਦੀ ਡਰੱਗ ਤਸਕਰੀ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼

FBI ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਅਤੇ 'ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਹਾਰਡ ਬਾਲ' ਦੇ ਵੱਡੇ ਖੁਲਾਸੇ

Photo Credit: FBI

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ FBI ਅਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਦੀ RCMP ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਿੱਫੀਕੇਟ 'ਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਹਮਲਾ ਕਰਦਿਆਂ 'ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਹਾਰਡ ਬਾਲ' (Operation Hard Ball) ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਦੂਜਾ ਨਾਂ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਭਾਰਤੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਮੂਹ ਦੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦਾ ਲੱਕ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੇ ਮੁੱਖ ਬਿੰਦੂ:

ਗਲੋਬਲ ਐਕਸ਼ਨ: ਇਸ ਮਲਟੀ-ਈਅਰ ਫੈਡਰਲ ਜਾਂਚ ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੁੱਲ 37 ਅਪਰਾਧੀਆਂ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ ਆਇਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਭਗੋੜਿਆਂ ਦੀ ਭਾਲ: ਇਸ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੇ 7 ਭਗੋੜੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ, 2 ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ 1 ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਲੁਕੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੜਨ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਨਸ਼ਾ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰ ਜ਼ਬਤ: ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ 1,000 ਕਿਲੋ (1 ਟਨ) ਕੋਕੀਨ ਅਤੇ ਦਰਜਨਾਂ ਹਾਈ-ਟੈਕ ਹਥਿਆਰ ਜ਼ਬਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਗੈਂਗ ਦੀ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਡਰੱਗ ਤਸਕਰੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦਾ ਬਿਆਨ: RCMP ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਮਾਈਕਲ ਡੂਹੇਮ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਅਸੀਂ ਅਪਰਾਧੀਆਂ

ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੜ੍ਹ ਵਿੱਚ ਘੇਰ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਨਾਬੂਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।' ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ 'ਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ ਕਤਲ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼: ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਮੁੱਖ ਮੁਲਜ਼ਮ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸਨਸਨੀਖੇਜ਼ ਖੁਲਾਸਾ ਭਾਰਤ ਦੀ ਹਾਈ-ਸਿਕਿਊਰਿਟੀ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਗੈਂਗਸਟਰ ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਬਾਰੇ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਜੇਲ੍ਹ 'ਚੋਂ ਅਪਰੇਸ਼ਨ: ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ, ਲਾਰੈਂਸ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਨੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਜੇਲ੍ਹ ਦੀ ਕੋਠੜੀ ਵਿੱਚ ਬੈਠ ਕੇ ਸਮੱਗਲ ਕੀਤੇ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕੈਨੇਡਾਈ ਸਿੱਖ ਆਗੂ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ: ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਨੇ ਨਿੱਝਰ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਘਰ ਦਾ ਪਤਾ ਆਪਣੇ ਖਾਸ ਨਿਸ਼ਾਨੇਬਾਜ਼ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਭਗੋੜੇ ਸਤਿੰਦਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਉਰਫ ਗੋਲਡੀ ਬਰਾੜ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਇਸ ਕਤਲ ਨੂੰ ਅੱਜਮ ਦਿਵਾਇਆ।

ਕੂਟਨੀਤਕ ਮਹਾਂ-ਯੁੱਧ: 'ਰੋ' (RAW) ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਸਾਲ 2023 ਵਿੱਚ ਸਰੀ (Surrey) ਦੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੋਏ ਭਾਈ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਤਲ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਤਲਖੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ ਜੋ ਅੱਜ ਤੱਕ ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਟਰੂਡੋ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਅਤੇ ਖੁਫੀਆ ਰਿਪੋਰਟਾਂ:

ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਜਸਟਿਨ ਟਰੂਡੋ ਦੇ 'ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਦੋਸ਼' ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਜੂਨ ਦੀਆਂ ਤਾਜ਼ਾ ਜਾਸੂਸੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਤਲ ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੁਆਰਾ ਚਲਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ, ਸਰਹੱਦ ਪਾਰਲੀ ਦਮਨ ਮੁਹਿੰਮ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ।

ਦੂਤਾਵਾਸ ਦਾ ਲਿੰਕ: ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਹੈ ਕਿ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਥਿਤ ਭਾਰਤੀ ਕੌਂਸਲੇਟ (ਦੂਤਾਵਾਸ) ਦਾ ਇੱਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦੀ ਖੁਫੀਆ ਏਜੰਸੀ RAW (ਰੋ) ਦਾ ਏਜੰਟ ਸੀ, ਨੇ ਨਿੱਝਰ ਦੀ ਰੋਕੀ ਅਤੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ: ਮਈ 2025 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਭਾਰਤੀ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਵੇਲੇ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕਤਲ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਓਟਾਵਾ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਰਾਜਦੂਤ ਦਿਨੇਸ਼ ਪਟਨਾਇਕ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ ਅਤੇ ਗੀਪੀ ਗਰੇਵਾਲ 'ਤੇ

ਹਮਲਿਆਂ ਦੀ ਕਬੂਲੀਅਤ ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਗੈਂਗ ਦਾ ਨੈੱਟਵਰਕ ਸਿਰਫ਼ ਸਿਆਸੀ ਆਗੂਆਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਬਲਕਿ ਫਿਲਮੀ ਹਸਤੀਆਂ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਸਨ। ਦੋਸ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ, ਬਿਸ਼ਨੋਈ ਨੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਭਾਰਤੀ ਅਭਿਨੇਤਾ ਅਤੇ ਗਾਇਕ (ਸਲਮਾਨ ਖਾਨ/ਗੀਪੀ ਗਰੇਵਾਲ) ਦੇ ਘਰ 'ਤੇ ਹੋਈ ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਖੁਦ ਲਈ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਫੇਸਬੁੱਕ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰੇਆਮ ਧਮਕੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ:

'ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕਦਾ।' 'ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਬਣੇ ਬੰਧਕ' - ਸਥਾਨਕ ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਾਸ ਦਾ ਡਰ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੇ ਇਸ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿੱਫੀਕੇਟ ਨੇ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਕਾਰਕੁਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਨ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ: ਨਿੱਝਰ ਦੇ ਕਰੀਬੀ ਸਾਥੀ ਮੋਨਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡੀਅਨ ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ 4 ਵਾਰ ਤੁਰੰਤ ਕਤਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀਆਂ ਚੇਤਾਵਨੀਆਂ

(Duty to Warn) ਮਿਲ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹੁਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਵੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ 'ਤੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਕਿ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਕਾਰ ਵਪਾਰਕ ਹਿੱਤਾਂ ਲਈ ਭਾਰਤ ਵਰਗੇ 'ਸਟੇਟ-ਐਕਟਰਸ' ਖਿਲਾਫ਼ ਸਖ਼ਤ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਰਹੀ ਹੈ।

ਘੋਰਾਬੰਦੀ ਹੇਠ ਸ਼ਹਿਰ: ਸਰੀ (Surrey) ਦੀ ਮੇਅਰ ਬਰੈਂਡਾ ਲੌਕ ਨੇ ਚਿੰਤਾ ਜਤਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਦੀ ਘੋਰਾਬੰਦੀ ਹੇਠ ਹੋਵੇ। ਸਥਾਨਕ ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ, ਸਾਲ 2026 ਵਿੱਚ ਜਬਰਨ ਵਸੂਲੀ (ਫਿਰੋਤੀ) ਦੀਆਂ 131 ਰਿਪੋਰਟਾਂ, 20 ਗੋਲੀਬਾਰੀ ਅਤੇ ਅਗਜ਼ਨੀ ਦੇ 2 ਮਾਮਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਨਿਆਂ ਮੰਤਰੀ ਸੀਨ ਫਰੇਜ਼ਰ ਨੇ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ ਹੈ ਕਿ 'ਅਪਰੇਸ਼ਨ ਹਾਰਡ ਬਾਲ' ਤਹਿਤ ਹੋਈਆਂ ਇਹ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਕੈਨੇਡਾ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹਿੰਸਾ ਅਤੇ ਫਿਰੋਤੀ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਨੱਥ ਪਾਉਣ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਜ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈੱਲ ਦਾ ਵੱਡਾ ਐਕਸ਼ਨ

ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਭੱਟੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੇ 2 ਮਾਡਿਊਲ ਤਬਾਹ; ਦਿੱਲੀ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ 6 ਮੁਲਜ਼ਮ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ : ਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵਿੱਚ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਤਸਕਰੀ (Terror & Arms Trafficking) ਵਿਰੁੱਧ ਵਿੱਢੀ ਮੁਹਿੰਮ ਤਹਿਤ ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈੱਲ (Special Cell) ਨੂੰ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਸਫਲਤਾ ਹਾਸਲ ਹੋਈ ਹੈ। ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈੱਲ ਨੇ ਇੱਕ ਸਾਂਝੇ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੌਰਾਨ ਕਥਿਤ 'ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਭੱਟੀ ਨੈੱਟਵਰਕ' ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਦੋ ਵੱਡੇ ਮਾਡਿਊਲਾਂ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਛਾਪੇਮਾਰੀ ਕਰਕੇ 6 ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਇਸ ਵੱਡੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈੱਲ ਦੇ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਆਫ਼ ਪੁਲਿਸ (Additional CP) ਪ੍ਰਮੋਦ ਸਿੰਘ ਕੁਸ਼ਵਾਹਾ ਨੇ ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਅਹਿਮ ਕੜੀਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ।

ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਚੱਲਿਆ ਸਾਂਝਾ ਆਪ੍ਰੇਸ਼ਨ (The Joint Crackdown) ਪੁਲਿਸ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅੰਦਰੂਨੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਲਈ ਕਈ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ:

ਸਾਂਝੀ ਕਾਰਵਾਈ: ਸਪੈਸ਼ਲ ਸੈੱਲ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਏਜੰਸੀਆਂ ਨਾਲ ਤਾਲਮੇਲ ਕਰਕੇ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਕਈ ਟਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੇਲੇ ਰੋਡ ਕੀਤੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਇਸ ਗਿਰੋਹ ਦੇ 6 ਸਰਗਰਮ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਦਬੋਚਿਆ ਗਿਆ।

ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਚੋਣ: ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਅਦਾਲਤੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਸੂਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਇਹ ਮਾਡਿਊਲ ਦੇਸ਼ ਵਿਰੋਧੀ ਅਨਸਰਾਂ ਅਤੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਨੂੰ ਆਧੁਨਿਕ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹਥਿਆਰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅੱਤਵਾਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਲਈ ਫੰਡਿੰਗ ਤੇ ਲੌਜਿਸਟਿਕਸ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕੀ ਹੈ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਭੱਟੀ ਨੈੱਟਵਰਕ? (The Network Context)

ਸੁਰੱਖਿਆ ਮਾਹਰਾਂ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ ਸ਼ਹਿਜ਼ਾਦ ਭੱਟੀ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੇ ਤਾਰ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਅਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਸਿੱਫੀਕੇਟਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸ਼ੱਕ ਜਤਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਪੁਲਿਸ ਵੱਲੋਂ ਫਿਲਹਾਲ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਲਜ਼ਮਾਂ ਕੋਲੋਂ ਸਬਤੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਇਸ ਨੈੱਟਵਰਕ ਦੇ ਤਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਿਹੜੇ ਗੈਂਗਸਟਰਾਂ ਜਾਂ ਸਲੀਪਰ ਸੈੱਲਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਖੋਪ ਕਿੱਥੋਂ ਮੰਗਵਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਈ ਹੋਰ ਵੱਡੇ ਖੁਲਾਸੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀਆਂ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ।

ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਮੌਤ, ਸਦਮੇ 'ਚ ਪਰਿਵਾਰ

ਬਰੈਂਪਟਨ : ਕੈਨੇਡਾ ਤੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੁੱਖਦਾਇਕ ਖ਼ਬਰ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਬਰੈਂਪਟਨ ਵਿੱਚ ਵਾਪਰੇ ਸੜਕ ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਹਾਦਸੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਨ ਗਵਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨੌਜਵਾਨ ਦੀ ਸ਼ਨਾਖ਼ਤ ਯਸ਼ ਚੌਹਾਨ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਪੀਲ ਰੀਜਨਲ ਪੁਲਿਸ ਦਾ ਮੇਜਰ ਕੋਲੀਜ਼ਨ ਥਿਊਰੋ ਹਾਦਸੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਯਸ਼ ਚੌਹਾਨ ਦੇ ਦੋਸਤ ਜਸਮੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਮਕਵਿਨ ਡਰਾਈਵ ਅਤੇ ਕੰਟਰੋਲ ਡਰਾਈਵ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਦੋ ਗੱਡੀਆਂ ਦੀ ਟੱਕਰ ਹੋ ਗਈ। ਕੰਮ ਤੋਂ ਪਰਤ ਰਿਹਾ ਯਸ਼ ਇਸ ਟੱਕਰ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਹੀ ਦਮ ਤੋੜ ਦਿੱਤਾ। ਯਸ਼ ਚੌਹਾਨ ਦੀ ਦੇਹ ਇੰਡੀਆ ਭੇਜਣ ਲਈ ਗੋਫੰਡਮੀ ਪੇਜ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਯਸ਼ ਮਿਹਨਤੀ, ਦਿਆਲੂ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹੀ ਨੌਜਵਾਨ

ਸੀ। ਯਸ਼ ਇੱਕ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਜੋਂ ਕੈਨੇਡਾ ਆਇਆ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਵੱਡੇ ਸੁਪਨੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਭਵਿੱਖ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਰੱਖਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਾਂਗ ਉਸਨੇ ਅਣਖੱਕ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ। ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਉਹ 2 ਨੌਕਰੀਆਂ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਦੁਖਦਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਘਰ ਵਾਪਸ ਆਉਂਦੇ ਸਮੇਂ, ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ, ਜਿਸਨੇ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਉਸਦੇ ਅਚਾਨਕ ਚਲੇ ਜਾਣ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰ, ਦੋਸਤਾਂ ਅਤੇ ਅਜ਼ੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਦੁੱਖ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵੱਡੀ ਸੱਟ ਦੌਰਾਨ ਉਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਤੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਿਹਾ ਹੈ।

FIFA 2026: 'ਰਾਊਂਡ ਆਫ਼ 16' 'ਚ ਮਹਾਂ-ਸੰਗਰਾਮ!

ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਕੋਲੰਬੀਆਈ ਸਟਾਰ ਲੁਈਸ ਡਿਆਜ਼ ਅਤੇ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੇ ਡੇਨਿਸ ਜ਼ਕਾਰਿਆ ਵਿਚਾਲੇ ਕੜੀ ਟੱਕਰ

ਵੈਨਕੂਵਰ (ਕੈਨੇਡਾ), (Reuters/ANI) : ਫੀਫਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ 2026 ਹੁਣ ਆਪਣੇ ਸਭ ਤੋਂ ਰੋਮਾਂਚਕ ਅਤੇ ਨਾਕ-ਆਊਟ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਮੰਗਲਵਾਰ, 7 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਵੈਨਕੂਵਰ ਸਥਿਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ 'ਬੀ.ਸੀ. ਪਲੇਸ' (BC Place Stadium) ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿਖੇ ਖੇਡੇ ਗਏ 'ਰਾਊਂਡ ਆਫ਼ 16' ਦੇ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਹਾਈ-ਵੋਲਟੇਜ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਆਰ-ਪਾਰ ਦੀ ਜੰਗ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਮੈਚ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਲਚਸਪ ਅਤੇ ਫਸਵਾਂ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ, ਜਦੋਂ ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਦੇ ਸਟਾਰ ਮਿਡਫੀਲਡਰ ਡੇਨਿਸ ਜ਼ਕਾਰਿਆ (Denis Zakaria) ਗੋਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਡਿਫੈਂਸ ਨੂੰ ਚੀਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਉੱਭਰਦੇ ਖਿਡਾਰੀ ਗੁਸਟਾਵੋ ਪੁਏਰਟਾ (Gustavo Puerta) ਅਤੇ ਲਿਵਰਪੁਲ ਦੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਸਟਾਰ ਫਾਰਵਰਡ ਲੁਈਸ ਡਿਆਜ਼ (Luis Diaz) ਨੂੰ ਜ਼ਕਾਰਿਆ ਨੂੰ ਚਾਹੇ ਪਾਸਿਓਂ ਘੇਰ ਲਿਆ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇਸ ਕੜੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਅਤੇ ਮੈਦਾਨੀ ਜੰਗ ਦੀ ਇਸ

Photo Credit: Reuters

ਬਿਤਰੀਨ ਤਸਵੀਰ ਨੂੰ ਗਾਇਬ (Reuters) ਦੇ ਕੈਮਰਾਮੈਨ ਅਗਸਤਿਨ ਮਾਰਕਾਰਿਆਨ ਨੇ ਬੇਹੱਦ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਕੈਦ ਕੀਤਾ।

ਕੌਣ ਮਾਰੇਗਾ ਬਾਜ਼ੀ: ਨਾਕ-ਆਊਟ ਦਾ ਭਾਰੀ ਦਬਾਅ (Match Context) ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੀ ਗਲਤੀ ਟੀਮ ਨੂੰ

ਟੂਰਨਾਮੈਂਟ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਦੋਵਾਂ ਟੀਮਾਂ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਬੇਹੱਦ ਸੰਭਲ ਕੇ ਖੇਡਣ ਦੀ ਰਹੀ: ਸਵਿਸ ਟੀਮ ਦਾ ਮਿਡਫੀਲਡ ਕੰਟਰੋਲ: ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਨੇ

ਡੇਨਿਸ ਜ਼ਕਾਰਿਆ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮਿਡਫੀਲਡ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੇ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਹਮਲਾਵਰ ਰਣਨੀਤੀ: ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦਿੱਗਜ ਕੋਲੰਬੀਆ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਤੇਜ਼-ਤਰਾਰ ਖੇਡ (Counter-Attacking Football) ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ। ਲੁਈਸ ਡਿਆਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਿਤਰੀਨ ਡ੍ਰਿਬਲਿੰਗ ਅਤੇ ਫੜਤਾਰ ਨਾਲ ਸਵਿਸ ਡਿਫੈਂਡਰਾਂ ਦੀ ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ।

ਵੈਨਕੂਵਰ ਦੇ ਇਸ ਖਰਾਬ ਭਰੇ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਫੁੱਟਬਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਅਤੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨੇ ਮਾਰੋਲ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਰੋਮਾਂਚਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਮੈਚ ਨੂੰ ਜਿੱਤਣ ਵਾਲੀ ਟੀਮ ਸਿੱਧਾ ਕੁਆਰਟਰ ਫਾਈਨਲ (Quarter-Finals) ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਜਗ੍ਹਾ ਪੱਕੀ ਕਰੇਗੀ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗਲੋਬਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਇਸ ਵੇਲੇ ਇਸੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ 'ਤੇ ਟਿਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ ਦੇ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਗਰਜਿਆ ਅਮਰੀਕਾ!

ਪੈਰਾਗੁਏ ਖਿਲਾਫ਼ ਮਲਿਕ ਟਿਲਮੈਨ ਨੇ ਦਿਖਾਇਆ ਦਮਦਮ ਖੇਡ, ਖਰਾਬ ਭਰੇ ਸਟੇਡੀਅਮ 'ਚ ਭੜਕੇ ਦਿੱਗਜ

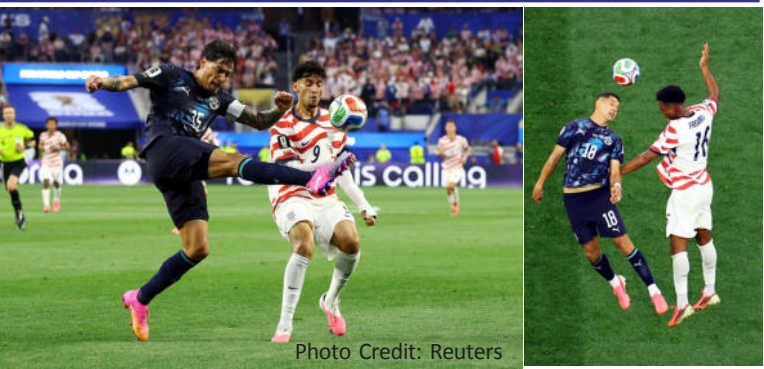

ਇੰਗਲੈਂਡ (ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ) (ANI/Reuters): ਫੀਫਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ 2026 ਦੇ ਗਰੁੱਪ-ਡੀ (Group-D) ਦੇ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਵੱਕਾਰੀ ਅਤੇ ਹਾਈ-ਵੋਲਟੇਜ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਮੈਕਸ਼ਾਨ ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਸਟੇਟਸ (U.S.) ਅਤੇ ਪੈਰਾਗੁਏ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਵਿਚਾਲੇ ਕੜੀ ਟੱਕਰ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ। ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ, 12 ਜੂਨ ਨੂੰ ਇੰਗਲੈਂਡ ਸਥਿਤ ਪ੍ਰਸਿੱਧ 'ਲੌਸ ਏਂਜਲਸ ਸਟੇਡੀਅਮ' (SoFi Stadium) ਵਿਖੇ ਖੇਡੇ ਗਏ ਇਸ ਮੈਚ ਦੌਰਾਨ ਘਰੇਲੂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਭਾਰੀ ਸਮਰਥਨ ਵਿਚਕਾਰ ਮੈਦਾਨ 'ਤੇ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਰੋਮਾਂਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ।

ਮੈਚ ਦੌਰਾਨ ਸਭ ਤੋਂ ਦਿਲਚਸਪ ਪਲ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਜਦੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਸਟਾਰ ਮਿਡਫੀਲਡਰ ਮਲਿਕ ਟਿਲਮੈਨ (Malik Tillman) ਨੇ ਪੈਰਾਗੁਏ ਦੇ ਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਤੀਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਦਿਆਂ ਹਮਲਾ ਬੋਲਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੈਰਾਗੁਏ ਦੇ ਤਕੜੇ ਡਿਫੈਂਡਰ ਗੁਸਟਾਵੋ ਵੇਲਾਸਕੋਜ਼ (Gustavo Velazquez) ਅਤੇ ਫਾਰਵਰਡ ਰਾਮੋਨ ਸੋਸਾ (Ramon Sosa) ਨੇ ਟਿਲਮੈਨ ਨੂੰ ਘੇਰਨ ਅਤੇ ਗੋਲ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਝੋਕ ਦਿੱਤੀ। ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇਸ ਕੜੀ ਜੱਦੋਜਹਿਦ ਨੂੰ

ਗਾਇਬ (Reuters) ਦੀ ਫੋਟੋਗ੍ਰਾਫਰ ਲਿਸੀ ਨੀਸਨਰ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੈਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬੇਹੱਦ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਨਾਲ ਕੈਦ ਕੀਤਾ। ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ 2026: ਹੋਮ ਗਰਾਊਂਡ 'ਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦਾ ਇਮਤਿਹਾਨ (Match Context) ਸਾਲ 2026 ਦਾ ਫੀਫਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਉੱਤਰੀ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਖੇਡਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਮਰੀਕੀ ਟੀਮ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰੇਲੂ ਮੈਦਾਨ 'ਚ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਣ ਦਾ ਵੱਡਾ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਸੁਨਹਿਰੀ ਮੌਕਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ: ਯੂ.ਐੱਸ.ਏ. ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਮੈਚ ਦੇ

ਪਹਿਲੇ ਹਫ਼ਤੇ ਹੀ ਗੋਲ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ (Ball Possession) ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ। ਮਲਿਕ ਟਿਲਮੈਨ ਨੇ ਮਿਡਫੀਲਡ ਦੀ ਕਮਾਨ ਸੰਭਾਲਦਿਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਅਟੈਕ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਪਾਸ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ ਪੈਰਾਗੁਏ ਦੇ ਗੋਲਪੋਸਟ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਈ ਰੱਖਿਆ। ਪੈਰਾਗੁਏ ਦਾ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਾ: ਦੱਖਣੀ ਅਮਰੀਕੀ ਦੇਸ਼ ਪੈਰਾਗੁਏ ਨੇ ਆਪਣੇ ਰਵਾਇਤੀ ਸਖ਼ਤ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਖੇਡ (Physical Gameplay) ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕੀਤਾ। ਵੇਲਾਸਕੋਜ਼ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਡਿਫੈਂਸ ਨੇ

ਅਮਰੀਕੀ ਸਟ੍ਰਾਈਕਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਖੇਡਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਜਦਕਿ ਰਾਮੋਨ ਸੋਸਾ ਨੇ ਜਵਾਬੀ ਹਮਲਿਆਂ (Counter-Attacks) ਰਾਹੀਂ ਅਮਰੀਕੀ ਗੋਲਕੀਪਰ ਦੀ ਕਈ ਵਾਰ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲਈ। ਲੌਸ ਏਂਜਲਸ ਦੇ ਇਸ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਟੇਡੀਅਮ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਫੁੱਟਬਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੇ ਤਾਲੀਆਂ ਅਤੇ ਨਾਅਰਿਆਂ ਨਾਲ ਆਪਣੀ-ਆਪਣੀ ਟੀਮ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਵਧਾਇਆ। ਗਰੁੱਪ-ਡੀ ਦੀ ਇਸ ਜੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨਾਕ-ਆਊਟ ਪੜਾਅ (Knockout Stage) ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਸਾਫ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮ ਸਾਬਤ ਹੋਣਗੇ।

ਕ੍ਰਿਕਟ ਜਗਤ ਦੇ 'ਥਾਲਾ' ਦਾ ਜਨਮਦਿਨ

ਰਾਂਚੀ 'ਚ MS ਧੋਨੀ ਦੇ ਘਰ ਬਾਹਰ ਲੱਗਿਆ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦਾ ਮੇਲਾ; ਕੋਕ ਕੱਟ ਕੇ ਅਤੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾ ਕੇ ਮਨਾਇਆ ਜਸ਼ਨ!

ਰਾਂਚੀ, (ANI): ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਕਪਤਾਨ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹਾਨ ਭਿਨਿਸ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਮਾਰ ਮਹਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਧੋਨੀ (MS Dhoni) ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਮੌਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੱਦੀ ਸ਼ਹਿਰ ਰਾਂਚੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਹੜ੍ਹ ਉਮੜ ਪਿਆ। 'ਕੈਪਟਨ ਕੂਲ' ਦੇ ਜਨਮ ਦਿਨ ਨੂੰ ਯਾਦਗਾਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੋਲੋ-ਕੋਲੋ ਤੋਂ ਆਏ ਕ੍ਰਿਕਟ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਰਾਂਚੀ ਸਥਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ (Dhoni's Residence) ਦੇ ਬਾਹਰ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਮੀਡੀਆ ਚੈਨਲਾਂ 'ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਵਿੱਚ ਦੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਵਿੱਚ ਧੋਨੀ ਦੇ ਜਨਮਦਿਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ ਸੀ। ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੇ ਧੋਨੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਮੁੱਖ ਗੇਟ ਦੇ ਬਾਹਰ ਹੀ ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਕੋਕ ਕੱਟ, ਮਿਠਾਈਆਂ ਵੰਡੀਆਂ ਅਤੇ 'ਮਾਗੀ ਭਾਈ ਜ਼ਿੰਦਾਬਾਦ' ਅਤੇ 'ਹੋਪੀ ਬਰਥਡੇ ਧੋਨੀ' ਦੇ ਜ਼ੋਲੀਲੇ ਨਾਅਰੇ ਲਗਾ ਕੇ ਆਪਣੇ ਮਨਪਸੰਦ ਖਿਡਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪਿਆਰ ਦਾ ਇਜ਼ਹਾਰ ਕੀਤਾ। ਕੈਪਟਨ ਕੂਲ ਦਾ ਕੋਜ਼: ਰਾਂਚੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗਲੋਬਲ ਸਟੇਜ ਤੱਕ (The

Dhoni Phenomenon) ਭਾਵੇਂ ਐਮ.ਐਸ. ਧੋਨੀ ਨੇ ਕੈਮਾਂਤਰੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਤੋਂ ਸੰਨਿਆਸ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਕ੍ਰਿਕਟ ਪ੍ਰੇਮੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਦੀਵਾਨਗੀ ਅੱਜ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਹੈ: ਹਰ ਸਾਲ ਬਣਦਾ ਹੈ ਮੇਲਾ: ਹਰ ਸਾਲ 7 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਰਾਂਚੀ ਵਿੱਚ ਧੋਨੀ ਦੇ ਵਾਰਮ ਗਰਾਊਂਡ ਅਤੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ

ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਚਹੇਤੇ ਸਟਾਰ ਦੀ ਇੱਕ ਝਲਕ ਪਾਉਣ ਲਈ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਤੈਅ ਕਰਕੇ ਇੱਥੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਵਧਾਈਆਂ ਦਾ ਹੜ੍ਹ: ਰਾਂਚੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੇ ਜਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡਿਜੀਟਲ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਵੀ ਧੋਨੀ ਦੇ ਜਨਮਦਿਨ ਦੀਆਂ ਧੁਮਾਂ ਰਹੀਆਂ। ਟਵਿੱਟਰ (X) ਅਤੇ ਇਸਟਾਗ੍ਰਾਮ 'ਤੇ ਸਾਬਕਾ ਖਿਡਾਰੀਆਂ, ਮੌਜੂਦਾ ਕ੍ਰਿਕਟਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰੋਡਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਰਿਕਾਰਡ ਸਾਂਝੇ ਕਰਕੇ ਵਧਾਈਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਏ.ਐੱਨ.ਐਫੀ. (ANI) ਮੁਤਾਬਕ ਧੋਨੀ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਬਾਹਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਵੀ ਪੁਖਤਾ ਇਤਜਾਮ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਤਾਂ ਜੋ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੀ ਭੀੜ ਕਾਰਨ ਟੈਰੋਰਿਸਟ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਕੋਈ ਸਮੱਸਿਆ ਖੜ੍ਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਜਸ਼ਨ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਕ੍ਰਿਕਟ ਵਿੱਚ ਧੋਨੀ ਦਾ ਰੁਤਬਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਖਿਡਾਰੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਜਜ਼ਬਾਤ ਵਜੋਂ ਦੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲੰਡਨ 'ਚ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਦਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ

ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਪਿਊਸ਼ ਗੋਇਲ ਨੇ ਜਰਮੀ ਲਾਂਚ ਕਰਕੇ ਵਧਾਇਆ ਕੁੜੀਆਂ ਦਾ ਹੌਸਲਾ!

ਲੰਡਨ (ਯੂਨਾਈਟਿਡ ਕਿੰਗਡਮ), (ANI): ਮਹਿਲਾ ਟੀ-20 ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ (Women's T20 World Cup) ਦੀਆਂ ਤਿਆਰੀਆਂ ਦੇ ਸਿਲਸਿਲੇ ਵਿੱਚ ਲੰਡਨ ਪਹੁੰਚੀ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਦੇ ਸਵਾਗਤ ਲਈ ਸ਼ੁੱਕਰਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ 'ਵੈਲਕਮ ਰਿਸੀਪਸ਼ਨ' (Welcome Reception) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਹਾਈ-ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਪਿਊਸ਼ ਗੋਇਲ (Piyush Goyal) ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਪਿਊਸ਼ ਗੋਇਲ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਦੀ ਅਧਿਕਾਰਤ ਜਰਸੀ (Jersey) ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਖੂਬਸੂਰਤ ਫੋਟੋ ਖਿਚਵਾਈ ਅਤੇ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਕਰਕੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਲਈ ਦੇਸ਼ ਵੱਲੋਂ ਸੁਭਕਾਮਨਾਵਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ। ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੂਟਨੀਤਕ ਅਤੇ ਖੇਡ ਹੌਸਲਾ-ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ (The London Reception)

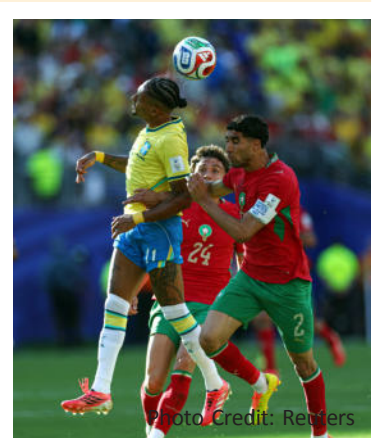
ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਭਾਰਤੀ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਉੱਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ: ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਧੀਆਂ ਦਾ ਮਾਣ: ਇਸ ਮੌਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅੱਜ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਕ੍ਰਿਕਟ ਟੀਮ ਗਲੋਬਲ ਸਟੇਜ 'ਤੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਨਾਮ ਰੋਸ਼ਨ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨ ਨੂੰ

ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਹੈ। ਟੀ-20 ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੀ ਵੱਡੀ ਭੁਣੇਤੀ: ਮਹਿਲਾ ਟੀ-20 ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੇ ਮਹਾਂ-ਮੁਕਾਬਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਮਿਲੇ ਇਸ ਭਾਰੀ ਸਵਾਗਤ ਨੇ ਟੀਮ ਦੇ ਅੰਦਰ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਜੋਸ਼ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਟੀਮ ਦੀਆਂ ਸੀਨੀਅਰ ਖਿਡਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਕੋਚਿੰਗ ਸਟਾਫ਼ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਰਾਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲ ਰਹੇ ਇਸ ਨਿਰੰਤਰ ਸਮਰਥਨ ਲਈ ਧੰਨਵਾਦ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ। ਏ.ਐੱਨ.ਐਫੀ. (ANI) ਵੱਲੋਂ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਮਹਿਲਾ ਟੀਮ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਬੇਹੱਦ ਖੂਬਸੂਰਤ ਮਾਰੋਲ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਤੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਭਾਰਤੀ ਖੇਡ ਪ੍ਰੇਮੀ ਇਸ ਪੋਸਟ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਪਸੰਦ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਟੀਮ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਜਿੱਤ ਕੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਦੁਆਵਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ।

ਨਿਊਯਾਰਕ-ਨਿਊਜਰਸੀ ਸਟੇਡੀਅਮ 'ਚ ਮਹਾਂ-ਮੁਕਾਬਲਾ!

ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਸਟਾਰ ਰਫੀਨਹਾ ਅਤੇ ਮੋਰੋਕੋ ਦੇ ਹਾਕੀਮੀ ਵਿਚਾਲੇ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਟੱਕਰ

ਈਸਟ ਰਦਰਫੋਰਡ (ਨਿਊਜਰਸੀ, USA), (ANI): ਫੀਫਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ 2026 ਦੇ ਗਰੁੱਪ-ਸੀ (Group-C) ਦੇ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਰੋਮਾਂਚਕ ਅਤੇ ਫਸਵਾਂ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਫੁੱਟਬਾਲ ਜਗਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਦਿੱਗਜ ਟੀਮਾਂ—ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਅਤੇ ਮੋਰੋਕੋ—ਆਹਮੋ-ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਈਆਂ। ਨਿਊਯਾਰਕ ਨਿਊਜਰਸੀ ਸਟੇਡੀਅਮ (ਮੈਟਲਾਈਵ ਸਟੇਡੀਅਮ) ਵਿਖੇ ਖੇਡੇ ਗਏ ਇਸ ਹਾਈ-ਵੋਲਟੇਜ ਮੈਚ ਦੌਰਾਨ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਫੁੱਟਬਾਲ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਮੈਦਾਨ 'ਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਮੁਵ 'ਤੇ ਟਿਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਮੈਚ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਵੇਲੇ ਸਭ ਤੋਂ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜਦੋਂ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਸਟਾਰ ਫਾਰਵਰਡ ਖਿਡਾਰੀ ਰਫੀਨਹਾ (Raphinha—ਜਰਸੀ ਨੰਬਰ 11) ਅਤੇ ਮੋਰੋਕੋ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਡਿਫੈਂਡਰ ਅਸ਼ਰਫ ਹਾਕੀਮੀ (Achraf Hakimi— ਜਰਸੀ ਨੰਬਰ 2) ਵਿਚਕਾਰ ਗੋਲ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ (Ball Possession) ਲਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਟੱਕਰ ਹੋਈ। ਰਫੀਨਹਾ ਨੇ ਮੋਰੋਕੋ ਦੇ ਡਿਫੈਂਸ ਨੂੰ ਚੀਰਦੇ ਹੋਏ ਗੋਲ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ, ਜਦਕਿ ਹਾਕੀਮੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਚੁਸਤੀ ਦਾ ਮੁਜ਼ਾਹਰਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲੀਅਨ ਸਟਾਰ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਝੋਕ ਦਿੱਤੀ। ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ 2026: ਗਰੁੱਪ-ਸੀ ਦੀ ਦਿਲਚਸਪ ਜੰਗ (Match Context) ਸਾਲ 2026 ਦਾ ਇਹ ਫੀਫਾ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਕਈ ਮਾਇਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਊਯਾਰਕ-ਨਿਊਜਰਸੀ ਦਾ ਇਹ ਮੈਦਾਨ ਇਸ ਮਹਾਂ-ਕੁੱਝ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਮੈਚਾਂ ਦੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ: ਪੰਜ ਵਾਰ ਦੀ ਚੈਂਪੀਅਨ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਨੇ ਮੈਚ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਹਮਲਾਵਰ ਰੁਖ਼ ਆਪਣਾਇਆ। ਰਫੀਨਹਾ ਨੇ ਵਿੰਗ ਤੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਦੌੜਾਂ ਲਗਾਈਆਂ

ਅਤੇ ਮੋਰੋਕੋ ਦੇ ਗੋਲਪੋਸਟ 'ਤੇ ਦਬਾਅ ਬਣਾਇਆ। ਮੋਰੋਕੋ ਦਾ ਪਲਟਵਾਰ: ਪਿਛਲੇ ਵਿਸ਼ਵ ਕੱਪ ਵਿੱਚ ਸੈਮੀਫਾਈਨਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕੇ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਣ ਵਾਲੀ ਮੋਰੋਕੋ ਦੀ ਟੀਮ ਨੇ ਇਸ ਮੈਚ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਅਸ਼ਰਫ ਹਾਕੀਮੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿੱਚ ਮੋਰੋਕੋ ਦੇ ਡਿਫੈਂਸ ਨੇ ਬ੍ਰਾਜ਼ੀਲ ਦੇ ਸਟਾਰ ਸਟ੍ਰਾਈਕਰਾਂ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਖੇਡਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਅਤੇ ਕੈਮਰਾਮੈਨ ਵਿਨਸੈਂਟ ਕਾਰਚੀਏਟਾ (Vincent Carchietta) ਨੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਵਿਚਾਲੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇਸ ਕੜੀ ਟੱਕਰ ਦੇ ਬਿਤਰੀਨ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੈਮਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੈਦ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਮੈਚ ਦੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਹੁਣ ਗਰੁੱਪ-ਸੀ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਉਮੀਦਾਂ ਟਿਕੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।

Bright Minds Punjab 2026 : ਸੰਗਰੂਰ 'ਚ 12ਵੀਂ ਦੇ ਹੋਣਹਾਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ

ਹਰਜੋਤ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਵਧਾਇਆ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਹੌਸਲਾ !

ਸੰਗਰੂਰ, (ANI): ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਸੂਬੇ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਮੈਰੀਟੋਰੀਅਸ (ਹੋਣਹਾਰ) ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚਲਾਏ ਗਏ 'ਬਰਾਈਟ ਮਾਈਂਡਸ ਪੰਜਾਬ 2026' (Bright Minds Punjab 2026) ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਤਹਿਤ ਸੰਗਰੂਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ (Felicitation Ceremony) ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਮਾਰੋਹ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਉਪ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮਾਹਰ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਮੁੱਖ ਮਹਿਮਾਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ।

ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ 12ਵੀਂ ਜਮਾਤ ਵਿੱਚੋਂ ਮੈਰਿਟ ਸੂਚੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਅੰਕ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਨਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਬੈਂਸ ਅਤੇ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਇਨ੍ਹਾਂ ਹੋਣਹਾਰ ਬੱਚਿਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਆਪਕਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਯਾਦਗਾਰੀ ਗਰੁੱਪ

ਫੋਟੋ (Group Photo) ਵੀ ਖਿਚਵਾਈ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮਾਡਲ ਦੀ ਨਵੀਂ ਤਸਵੀਰ (The Education Reform Context) ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਬਦਲ ਰਹੀ ਨੁਹਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਸੁਧਾਰਾਂ

ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਕ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ: ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ਲਾਘਾ: ਦਿੱਲੀ ਵਿੱਚ 'ਸਿੱਖਿਆ ਕ੍ਰਾਂਤੀ' ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਨੀਸ਼ ਸਿਸੋਦੀਆ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਜਜ਼ਬੇ ਅਤੇ 'ਬਰਾਈਟ ਮਾਈਂਡਸ' ਵਰਗੇ

ਉਪਰਾਲਿਆਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮੈਰਿਟ ਵਿੱਚ ਆਉਣਾ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸਹੀ ਮੌਕੇ ਮਿਲਣ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਨਾਮ

ਚਮਕਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਅਹਿਦ: ਸਿੱਖਿਆ ਮੰਤਰੀ ਹਰਜੋਤ ਸਿੰਘ ਬੈਂਸ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਹੇਠ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮਿਆਰ ਨੂੰ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ ਦਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਹੋਣਹਾਰ ਬੱਚੇ ਉਸੇ ਮਿਹਨਤ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਨ। ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ : ਸੰਗਰੂਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਇਸ ਸਮਾਰੋਹ ਦੌਰਾਨ ਸਨਮਾਨਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਮਾਣ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਸਾਫ਼ ਦੇਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਮੀਡੀਆ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਲੋਕ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਇਸ ਬਦਲਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਤਾਰੀਫ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਮੁਤਾਬਕ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਬੇ ਦੇ ਹੋਰਨਾਂ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਸਨਮਾਨ ਸਮਾਰੋਹ ਕਰਵਾ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਮਨੋਬਲ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਲਾਲ ਡੈਮ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ 'ਚ ਭਿਆਨਕ ਅੱਗ ਦਾ ਤਾਂਡਵ

ਅਸਮਾਨ 'ਚ ਉੱਠੇ ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾਲ ਗੁਬਾਰ; ਕਈ ਏਕੜ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਨ ਖ਼ਤਰੇ 'ਚ !

ਰਿਆਸੀ (ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ) : ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਰਿਆਸੀ (Reasi) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 'ਸਲਾਲ ਡੈਮ' ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਜੰਗਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਭਿਆਨਕ ਅਤੇ ਬੇਕਾਬੂ ਅੱਗ (Massive Forest Fire) ਲੱਗਣ ਦਾ ਸਮਾਚਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਸ਼ਨੀਵਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗੀ ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਅੱਗ ਕਾਰਨ ਜੰਗਲ ਦੇ ਸੈਂਕੜੇ ਹਰੇ-ਭਰੇ ਰੁੱਖ

ਅਤੇ ਬਨਸਪਤੀ ਸੜ ਕੇ ਸੁਆਹ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਗ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿੱਚ ਆਏ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੁੱਖਾਂ ਦੇ ਤਣਿਆਂ (Tree Trunks) ਵਿੱਚੋਂ ਧੂੰਏਂ ਦੇ ਕਾਲੇ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਗੁਬਾਰ (Smoke Billows) ਨਿਰੰਤਰ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਦੇ ਕਈ ਕਿਲੋਮੀਟਰ ਇਲਾਕੇ ਵਿੱਚ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦਾ ਮਾਹੌਲ

ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਡੈਮ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਚਿੰਤਾ (The Threat Context) ਸਲਾਲ ਹਾਈਡ੍ਰੋਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਨੇੜੇ ਲੱਗੀ ਇਸ ਅੱਗ ਨੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਅਹਿਮ ਪਾਵਰ ਪਲਾਂਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ:

ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲ ਰਹੀਆਂ ਲਪੇਟਾਂ: ਖੁਸ਼ਕ ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਤੇਜ਼ ਹਵਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਅੱਗ ਜੰਗਲ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਹਿੱਸੇ ਵੱਲ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਜੰਗਲ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਦੁਰਲੱਭ ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਾਂ ਅਤੇ ਪੰਛੀਆਂ ਦੀ ਜਾਨ 'ਤੇ ਵੀ ਇਸ ਵੇਲੇ ਵੱਡਾ ਖ਼ਤਰਾ ਮੰਡਰਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਰਾਹਤ ਕਾਰਜ ਜਾਰੀ: ਅੱਗ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ

ਮਿਲਦੇ ਹੀ ਵਣ ਵਿਭਾਗ (Forest Department), ਫਾਇਰ ਬ੍ਰਿਗੇਡ ਅਤੇ ਸਥਾਨਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਤੁਰੰਤ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਾੜੀ ਅਤੇ ਢਲਾਣ ਵਾਲਾ ਇਲਾਕਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅੱਗ ਬੁਝਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਡੀਆਂ ਨੂੰ ਅੰਦਰ ਤੱਕ ਲਿਜਾਣ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾ ਦੀ ਮਿਸਾਲ

ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪਵਿੱਤਰ 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੋਵਰ' ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਲਈ ਸੰਗਤਾਂ ਚ ਭਾਰੀ ਉਤਸ਼ਾਹ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : ਗੁਰੂ ਕੀ ਨਗਰੀ ਸ੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦੀ ਮਹਾਨ ਪਰੰਪਰਾ ਦਾ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਖੂਬਸੂਰਤ ਅਤੇ ਰੂਹਾਨੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ। ਸੱਚਖੰਡ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ (Golden Temple) ਵਿਖੇ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪਹੁੰਚੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਸਿੱਖ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਦਾਰਾਂ (Sikh Volunteers) ਨੇ ਪਵਿੱਤਰ ਅਤੇ ਇਤਿਹਾਸਕ ਸਰੋਵਰ (Sacred Pond) ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਉਤਸ਼ਾਹ ਨਾਲ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੇਵਾ ਦੌਰਾਨ ਬੱਚਿਆਂ, ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਸਣੇ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਗੁਰੂ-ਘਰ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣੀ ਅਥਾਹ ਸ਼ਰਧਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਦਿਆਂ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਸਫ਼ਾਈ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ। 'ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਸਰੋਵਰ' ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਦਾ ਜਜ਼ਬਾ (The Spiritual Legacy) ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਅਤੇ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਵਾਲੀ ਸੇਵਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਂਤੀ ਦਿੰਦੀ ਸੇਵਾ: ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ ਨੇ ਲਾਈਨਾਂ ਬਣਾ ਕੇ, ਹੱਥਾਂ ਵਿੱਚ ਟੋਕਰੀਆਂ ਅਤੇ

ਬਾਲਟੀਆਂ ਫੜ ਕੇ ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਅਤੇ ਪੌੜੀਆਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਕੀਤੀ। ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਜਾਪ ਅਤੇ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਦੇ ਸਿਮਰਨ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਚੱਲ ਰਹੀ ਇਸ ਸੇਵਾ ਨੇ ਪੂਰੇ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਬੇਹੱਦ ਰੂਹਾਨੀ ਅਤੇ ਅਲੌਕਿਕ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ। ਸਰੋਵਰ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਸੰਭਾਲ: ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (SGPC) ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰ-ਸੇਵਾ ਵਾਲੇ ਮਹਾਂਪੁਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਦੇਖਰੇਖ ਹੇਠ, ਸਰੋਵਰ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਨਿਰਮਲ ਰੱਖਣ ਲਈ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਫ਼ਾਈ ਮੁਹਿੰਮਾਂ ਚਲਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਸੰਗਤ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਭੇਦਭਾਵ ਦੇ ਇੱਕਜੁੱਟ ਹੋ ਕੇ ਸੇਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਚੈਨਲਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇਸ ਪਵਿੱਤਰ ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇਖ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਸਿੱਖ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕ ਅਤੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂ ਗੁਰੂ ਚਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸੀਸ ਨਿਵਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਜ਼ਾਰਾ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਿੱਖ ਕੌਮ ਵਿੱਚ ਸੇਵਾ ਅਤੇ ਨਿਮਰਤਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਰਵਉੱਚ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਲਖਨਊ 'ਚ ਸਿਆਸੀ ਹਲਚਲ

ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਦਫ਼ਤਰ ਪਹੁੰਚਿਆ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰਾ; ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਦਾ ਕੀਤਾ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ!

ਲਖਨਊ : ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਖ਼ਾਸ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਿਆ ਜਦੋਂ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ (Akhilesh Yadav) ਦੀ ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ (Sikh Community) ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਆਗੂਆਂ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਿਰਕਤ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਮੌਕੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਸਪਾ ਮੁਖੀ ਦਾ ਬੇਹੱਦ ਗਰਮਜੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ

ਗਿਆ। ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਨੂੰ ਸਿਰਧਾਓ ਅਤੇ ਸਨਮਾਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਭੇਟ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਆਪਣਾ ਸਤਿਕਾਰ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ, ਜਿਸ ਦੀਆਂ ਤਸਵੀਰਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਸਿਆਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਸਮਾਜ ਅਤੇ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਵਧਦੇ ਕਦਮ (The Political Outreach) ਇਸ ਮੁਲਾਕਾਤ ਅਤੇ ਸਵਾਗਤ ਨੂੰ ਆਉਣ

ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਸਰਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ: ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ: ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਨੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ, ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵੱਡੇ ਯੋਗਦਾਨ ਦੀ ਭਰਪੂਰ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕੀਤੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਹਮੇਸ਼ਾ ਹਰ ਵਰਗ ਦੇ ਹਿੱਤਾਂ ਅਤੇ ਘੱਟ ਗਿਣਤੀਆਂ ਦੀ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਵਚਨਬੱਧ ਰਹੀ ਹੈ। ਸਿਆਸੀ ਗਲਿਆਰਿਆਂ 'ਚ ਚਰਚਾ: ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਕਈ ਅਹਿਮ ਸੀਟਾਂ (ਜਿਵੇਂ ਲਖਨਊ, ਕਾਨਪੁਰ, ਅਤੇ ਤਰਾਈ ਦੇ ਇਲਾਕਿਆਂ) 'ਤੇ ਚੰਗਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਵਿੱਚ ਸਪਾ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿਖੇ ਹੋਇਆ ਇਹ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਜਨਤਕ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਵੱਲ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਕਦਮ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪ੍ਰੈੱਸ ਕਾਨਫਰੰਸ 'ਚ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਅਹਿਮ ਮੁੱਦੇ

ਸਵਾਗਤ ਸਮਾਰੋਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਖਿਲੇਸ਼ ਯਾਦਵ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਆਸੀ ਹਾਲਾਤ, ਮਹਿੰਗਾਈ, ਅਤੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਘੇਰਿਆ। ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਆਗੂਆਂ ਨੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਜਤਾਇਆ ਕਿ ਸਮਾਜਵਾਦੀ ਪਾਰਟੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਮੰਗਾਂ ਅਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਮੰਚ 'ਤੇ ਚੁੱਕਦੀ ਰਹੇਗੀ। ਪਾਰਟੀ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦੌਰਾਨ ਸਪਾ ਦੇ ਕਈ ਹੋਰ ਸੀਨੀਅਰ ਆਗੂ ਅਤੇ ਵਰਕਰ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਸਨ।

ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ 'ਚ ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੜ੍ਹ ਵਰਗੇ ਹਾਲਾਤ

ਰਿਆਸੀ 'ਚ 'ਸਲਾਲ ਡੈਮ' ਦੇ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ ਕਈ ਗੇਟ; ਚਨਾਬ ਦਰਿਆ ਦਾ ਪਾਣੀ ਪੱਧਰ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਦੇ ਨੇੜੇ!

ਰਿਆਸੀ (ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ) : ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਹੋ ਰਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਬਾਰਸ਼ (Heavy Rainfall) ਕਾਰਨ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਨਦੀ-ਨਾਲੇ ਪੂਰੇ ਉਫ਼ਾਨ 'ਤੇ ਹਨ। ਵੀਰਵਾਰ ਨੂੰ ਰਿਆਸੀ (Reasi) ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਇਤਿਹਾਸਕ 'ਸਲਾਲ ਹਾਈਡ੍ਰੋਇਲੈਕਟ੍ਰਿਕ ਪਾਵਰ ਸਟੇਸ਼ਨ' (Salal Dam) ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵੱਧ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਵੱਲੋਂ ਡੈਮ ਦੇ ਕਈ ਫਲੱਡ ਗੇਟ (Spillway Gates) ਖੋਲ੍ਹ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਡੈਮ ਦੇ ਗੇਟ ਖੋਲ੍ਹਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਚਨਾਬ (ਚਨਾਬ) ਦਰਿਆ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੇ ਤੇਜ਼ ਵਹਾਅ ਅਤੇ ਗਰਜ ਦਾ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਡਰਾਉਣਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਹੇਠਲੇ ਇਲਾਕਿਆਂ ਲਈ ਹਾਈ ਅਲਰਟ ਜਾਰੀ (The Flood Context) ਪਹਾੜੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ ਲਗਾਤਾਰ ਬਾਰਸ਼ ਕਾਰਨ ਡੈਮ ਦੀ ਝੀਲ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਆਮਦ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਡੈਮ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਇਹ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ: ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਢੇ ਨਾ ਜਾਣ ਦੀ ਸਲਾਹ: ਡੈਮ ਦੇ ਗੇਟ ਖੋਲ੍ਹੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਰਿਆਸੀ ਵੱਲੋਂ ਚਨਾਬ ਦਰਿਆ ਦੇ ਆਲੇ-ਆਲੇ ਅਤੇ ਹੇਠਲੇ ਮੈਦਾਨੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ 'ਹਾਈ ਅਲਰਟ' ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲਿਸ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਮੁਸ਼ਤੈਦ: ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਰਿਆ

ਦੇ ਨੇੜੇ ਨਾ ਜਾਣ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਪਸ਼ੂਆਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਵਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਚਾਨਕ ਵਧਣ ਵਾਲੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ ਲਈ ਫਲੱਡ ਕੰਟਰੋਲ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀਆਂ ਟੀਮਾਂ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਲਾਲ ਡੈਮ ਚਨਾਬ ਦਰਿਆ 'ਤੇ ਬਣਿਆ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਾਈਡ੍ਰੋਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਹੈ, ਜੋ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਬਲਕਿ ਪੰਜਾਬ, ਹਰਿਆਣਾ ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਸਣੇ ਉੱਤਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਈ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਾਨਸੂਨ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਡੈਮ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਰਨਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਸਲਾਲ ਡੈਮ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਹੋਏ ਗੇਟਾਂ

ਅਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਰੋਕਥਾਮ ਦੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਇਹ ਵਿਸ਼ਾਲ ਰੂਪ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੌਤੂਹਲ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦੋਵੇਂ ਪੈਦਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਯੂਰਪ ਵਿਚ ਗਰਮੀ ਦਾ ਕਹਿਰ

ਵਿਕਾਸ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਇਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਜੀਵਨ ਹੀ ਦਾਅ 'ਤੇ ਲੱਗ ਜਾਵੇ।

ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼ ਕਰਕੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਵਿਕਾਸ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਵਿਨਾਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਇਸ ਤਰਜੀਹ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਮਨੁੱਖ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਸਬਰ ਪਰਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੂਨ 2026 ਵਿਚ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਪੈ ਰਹੀ ਗਰਮੀ ਦੀ ਘਟਨਾ ਰਾਹੀਂ ਕੁਦਰਤ ਸਾਨੂੰ ਦੱਸ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਬਸ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਯੂਰਪ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਝੁਲਸ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਗਰਮੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਨੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਲੋਕ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ, ਸੜਕਾਂ ਪਿਘਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਝੀਲਾਂ ਨਦੀਆਂ ਦਾ ਪਾਣੀ ਗਰਮ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਮੰਗ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਰਹੀ ਹੈ, ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਰੇਲਵੇ ਲਾਈਨਾਂ ਦੀਆਂ ਬਣਤਰਾਂ ਵਿਗੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਰੁੱਖ ਆਸਰਾ ਵੀ ਬਣ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀਆਂ ਆਪ-ਹੁਦਰੀਆਂ ਦਾ ਖਮਿਆਜ਼ਾ ਭੁਗਤਦੇ ਝੁਲਸ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ।

ਤਪਸ਼ ਦੇ ਸੰਕਟ ਦੀ ਸਿਰਜਣਾ: ਮੌਸਮ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਿਰਜਕ ਮਨੁੱਖ ਆਪ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਠੰਢੇ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਜਿੱਥੇ, ਏ.ਸੀ., ਪੱਖਿਆਂ ਦੀ ਕਦੇ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਈ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਮੁਲਕਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਦੇ ਕਹਿਰ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਿਊਣਾ ਮੁਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਂ, ਰੁੱਖਾਂ ਦੀ ਕਟਾਈ ਅਤੇ ਡੀਜ਼ਲ, ਪੈਟਰੋਲ ਅਤੇ ਕੋਲੇ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਵਰਤੋਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਅਸਰ ਵਿਖਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਮਾਹਿਰ, ਲੇਖਕ, ਮੌਸਮ ਅਤੇ ਭੂ-ਵਿਗਿਆਨੀ ਜਦੋਂ 'ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ' ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਸਨ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਲੋਕਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਲਿਖਣਾ, ਬੋਲਣਾ ਤੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣਾ ਇਕ ਫੈਸ਼ਨ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕਿਵੇਂ ਬਣਦੀ ਹੈ ਗਰਮ ਹਵਾ ਦੀ ਲਹਿਰ : ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਗਰਮੀ ਵਧਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉੱਪਰਲੀ ਹਵਾ ਦੇ ਦਬਾਅ ਕਰਕੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਪਰਤ ਦੇ ਨੇੜੇ ਵਾਲੀ ਗਰਮ ਹਵਾ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਉੱਠਦੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਖਾਸ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚ ਹੀਟ ਡੌਮ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹੀਟ ਡੌਮ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਗਰਮ ਹਵਾਵਾਂ ਦਾ ਅਜਿਹਾ ਗੁੰਬਦ ਜਾਂ ਢੱਕਣ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਗਰਮੀ ਦਾ ਨਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਹ ਹੀਟ ਵੇਵਜ਼ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਫਿਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿਚ ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਪੈਣ ਲਗਦੀ ਹੈ ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਮੇਤ ਸਭ ਜੀਵ ਜਾਤੀਆਂ ਲਈ ਜਾਨਲੇਵਾ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹੀਟ ਡੌਮ ਜਿੰਨਾ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬਣਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਗਰਮੀ ਦੀ ਭਿਆਨਕਤਾ ਉੱਨੀ ਹੀ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਹੀਟ ਵੇਵਜ਼ ਭਾਵ ਗਰਮੀ ਦੀ ਲਹਿਰ ਜਾਂ ਗਰਮੀ ਦੀਆਂ ਲਹਿਰਾਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੀਮਤ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੀਟ ਵੇਵਜ਼ ਦਾ ਬਣਨਾ ਓਨਾ ਘਾਤਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਪਰ ਜਦੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸਮਾਂ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਚਾਰ ਦਿਨ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਇਸ ਨਾਲ ਜਿਊਣਾ ਮੁਹਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਗਰਮੀ ਦੀ ਰੁੱਤ ਵਿਚ ਬਣੀ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋੜ ਹੀਟ ਵੇਵ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਾਤਾਵਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਸੋਚਣ 'ਤੇ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਗਰਮੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਤੇ ਹਾਲਾਤ : 2026 ਦੀਆਂ ਗਰਮੀਆਂ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਹੀ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸੰਦੇਸ਼ ਲੈ ਕੇ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ

ਹਰ ਦਿਨ ਕੁਦਰਤੀ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਤਬਾਹ ਕਰਕੇ ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਾਹ ਤੁਰੇ ਹੋਏ ਹਾਂ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਘਾਤਕ ਹੈ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪੁਰਤਗਾਲ, ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ, ਇਟਲੀ, ਸਪੇਨ, ਫਰਾਂਸ, ਇੰਗਲੈਂਡ, ਗਰੀਸ, ਜਰਮਨੀ, ਬੈਲਜੀਅਮ, ਹੰਗਰੀ, ਆਸਟਰੀਆ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਮੁਲਕਾਂ ਜਿੱਥੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਗਰਮੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਇੱਥੇ ਲੋਕ ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਦਾ ਕਹਿਰ ਝੱਲ ਰਹੇ ਹਨ ਤੇ ਜਾਨਾਂ ਗੁਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇੱਥੇ ਗਰਮੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖ ਕੇ ਘਰ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇੱਥੇ ਤਾਂ ਸਖਤ ਸਰਦੀ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਘਰਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਠੰਢੇ ਮੁਲਕਾਂ ਦੇ ਵਸਨੀਕ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਆਦਤ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਲੋਕ ਹਾਲੋਂ ਬੇਹਾਲ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕ ਰੁੱਖਾਂ, ਪਾਰਕਾਂ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਮਾਹੌਲ ਅਤੇ ਨਹਿਰਾਂ, ਨਦੀਆਂ ਅਤੇ ਝੀਲਾਂ ਦੇ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਆਸਰਾ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਕਸੀਜਨ ਘਟਣ ਅਤੇ ਡੀਹਾਈਡਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਏ ਲੋਕ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ 'ਚ ਹਸਪਤਾਲਾਂ ਵਿਚ ਵਿਚ ਦਾਖਲ

ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ 65 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਉਮਰ ਦੇ ਲੋਕ ਮਰ ਰਹੇ ਹਨ।

ਜੀਵ-ਜੰਤੂਆਂ 'ਤੇ ਬਨਸਪਤੀ 'ਤੇ ਅਸਰ: ਹਰ ਸਾਲ ਵਧ ਰਹੇ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਗੁਰਚਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂਰਪੁਰ

ਨੇ ਧਰਤੀ ਦੀ ਬਨਸਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਬੜੀ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਬੂਟਿਆਂ ਦੇ ਰੁੱਖ ਬਣਨ ਦੀ ਦਰ ਘੱਟ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ ਹੈ। ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗਾਂ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਤੇਜ਼ੀ ਆ ਗਈ ਹੈ। ਅੱਗਾਂ ਲੱਗਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਇਕਦਮ ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕੋਪ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਕਈ ਕਿਲੋਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਇਲਾਕੇ ਵਿਚੋਂ ਰੁੱਖਾਂ ਬਨਸਪਤੀਆਂ ਦਾ ਸਫਾਇਆ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਗਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਗਰਮੀ ਦੀ ਤਪਸ਼ ਹੋਰ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਪਸ਼ ਤੇ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਦੇ ਇਸ ਸੰਕਟ ਦਾ ਸਿਰਜਕ ਮਨੁੱਖ ਆਪ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਜੋ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦਾ ਪੁੱਤਰ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਜੀਵ ਆਖਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਹੁਣ ਦੂਜੇ ਜੀਵਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਵੀ ਖਤਰੇ ਵਿਚ ਪੈ ਗਈ ਹੈ। ਕਈ

ਜੀਵ ਜਾਤੀਆਂ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਲੁਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਕੰਢੇ 'ਤੇ ਹਨ। ਇਸ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਮੌਸਮੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਹਨ। ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਜਲ ਜੀਵ ਗਰਮ ਪਾਣੀ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਗਰਮੀ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿਚ ਮਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਗੱਡੀਆਂ-ਮੋਟਰਾਂ, ਏ.ਸੀਆਂ, ਫਰਿਜ਼ਾਂ, ਫੈਕਟਰੀਆਂ, ਕਾਰਖਾਨਿਆਂ ਤੋਂ ਹੁੰਦੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਜਿੱਥੇ ਸਾਡੀ ਹਵਾ ਜ਼ਹਿਰੀਲੀ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਾਸ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਧਰਤੀ ਦਾ ਤਾਪਮਾਨ ਵੀ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਧ ਰਹੇ ਤਾਪਮਾਨ ਨਾਲ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਗੜ ਪੈਦਾ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਜੋ ਮਨੁੱਖ ਸਮੇਤ ਦੂਜੀਆਂ ਜੀਵ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੀਆਂ ਬਨਸਪਤੀਆਂ ਲਈ ਘਾਤਕ ਹਨ।

ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਬਰੀਕ ਗੱਲ: ਇੱਥੇ ਜਿਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਅਣਗੌਲਿਆ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ ਉਹ ਸਮਝਣ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਆਲਮੀ ਤਪਸ਼ ਦਾ ਸੰਤਾਪ ਦੁਨੀਆ ਹੰਡਾਅ ਰਹੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਤੋਂ ਵਕਤੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਜੋ ਕੁਝ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨਾਲ ਮੌਸਮੀ ਵਿਗੜ ਹੋਰ ਵਧਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਇਸ ਸਮੇਂ ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਨਿਜਾਤ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ

ਯੂਰਪ 'ਚ ਗਰਮੀ ਨੇ ਕਰਵਾਈ 'ਬੱਸ'! ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਲੱਗ ਸਕਦੇ 11 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਦਾ ਝਟਕਾ

ਪੂਰੀ ਧਰਤੀ ਇਸ ਸਮੇਂ ਜਦੋਂ ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜੂਝ ਰਹੀ ਹੈ ਤਾਂ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਇਸ ਸਾਲ ਹੀਟਵੇਵ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜਿਊਣਾ ਮੁਹਾਲ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਯੂਰਪ ਦੇ 23 ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਰਿਕਾਰਡਤੋੜ ਗਰਮੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਯੂਰਪੀ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ 11 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦਾ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਸਾਲ 2030 ਤੱਕ ਇਹ ਨੁਕਸਾਨ ਵਧ ਕੇ 61 ਲੱਖ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਾਲ ਗਰਮੀਆਂ 'ਚ ਯੂਰਪ ਦੇ ਕਈ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਤਾਪਮਾਨ 40 ਡਿਗਰੀ ਦੇ ਪਾਰ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਦਕਿ ਸਪੇਨ 'ਚ ਪਾਰਾ 45 ਡਿਗਰੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਫਰਾਂਸ, ਜਰਮਨੀ, ਇਟਲੀ, ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡਤੋੜ ਗਰਮੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਭਿਆਨਕ ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਯੂਰਪ 'ਚ ਹੁਣ ਤੱਕ 20 ਹਜ਼ਾਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ

ਹੈ। ਯੂਰਪੀਅਨ ਵਾਤਾਵਰਣ ਏਜੰਸੀ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ ਕਿ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਤੱਕ ਯੂਰਪ ਦੀ ਕਰੀਬ 34 ਡੀਸੀ ਆਬਾਦੀ ਨੂੰ ਸੌਕੇ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੱਖਣੀ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੰਕਟ ਹੋਰ ਵੀ ਡੂੰਘਾ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਦਸ਼ਾ ਹੈ। ਗਰਮੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਏ.ਸੀ. ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਚ 330 ਡੀਸੀ ਅਤੇ ਫਰਾਂਸ 'ਚ 1000 ਡੀਸੀ ਤੱਕ ਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉਛਾਲ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਯੂਰਪ, ਜਿੱਥੇ ਸਾਲ ਦੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਸਮੇਂ ਮੌਸਮ ਠੰਡਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, 'ਚ ਸਿਰਫ 20 ਡੀਸੀ ਘਰਾਂ 'ਚ ਹੀ ਏ.ਸੀ. ਹਨ। ਉੱਥੇ ਦੇ ਘਰ ਵੀ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਗਰਮੀ ਦਾ ਸੰਕਟ ਉੱਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੰਭੀਰ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਇਸ ਕੁਦਰਤੀ ਮਾਰ ਦੇ ਪਿੱਛੇ 'ਓਮੇਗਾ ਬਲਾਕ' ਨਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਮੌਸਮੀ ਪੈਟਰਨ ਹੈ। ਇਸ 'ਚ ਇੱਕ ਹਾਈ-ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਸਿਸਟਮ

ਦੋ ਲੋ-ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਸਿਸਟਮਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਫਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਗਰਮ ਹਵਾ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਜਗ੍ਹਾ ਰੋਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਬੱਦਲ ਘੱਟ ਬਣਦੇ ਹਨ, ਬਾਰਿਸ਼ ਰੁਕ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਗਰਮੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ। ਗਲੋਬਲ ਵਾਰਮਿੰਗ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਪੈਟਰਨ ਹੁਣ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਾਤਕ ਅਤੇ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤ 'ਚ 45 ਡਿਗਰੀ ਤਾਪਮਾਨ ਸੁੱਕੀ ਗਰਮੀ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਪਸੀਨਾ ਜਲਦੀ ਸੁੱਕ ਕੇ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਠੰਢਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਯੂਰਪ ਵਿੱਚ 35 ਡਿਗਰੀ ਤਾਪਮਾਨ ਵੀ ਭਾਰੀ ਹੁੰਮਸ ਨਾਲ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਪਸੀਨਾ ਸੁੱਕ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਅਤੇ ਸਰੀਰ ਅੰਦਰੋਂ ਗਰਮ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ 'ਵੈੱਟ-ਬਲਬ' ਖ਼ਤਰਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਜਾਨਲੇਵਾ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਕਿਡਨੀ ਤੇ ਲਿਵਰ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੀ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਚ ਵੀ ਏ. ਸੀ. ਲਾਉਣ ਦੀ ਹੋੜ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਦੇ ਪੱਖੇ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੁੰਦੀ। ਏ. ਸੀ. ਅਤੇ ਫਰਿਜ਼ਾਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਨਾਲ ਮੌਸਮੀ ਤਪਸ਼ ਹੋਰ ਵਧਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਰੀਨ ਹਾਊਸ ਗੈਸਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵੱਧ ਗਰਮੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਵੱਧ ਊਰਜਾ ਦੀ ਲੋੜ। ਵੱਧ ਊਰਜਾ ਦੀ ਖਪਤ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਵੱਧ ਗਰਮੀ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਸਾਈਕਲ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਕੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ: ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਲਾਏ ਜਾਣ ਦੀ ਵੱਡੀ ਮੁਹਿੰਮ ਛੇੜੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਰੁੱਖਾਂ ਨੂੰ ਪਾਲਣ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦੇਖ-ਭਾਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵੱਡੇ ਉਪਗਲਿਆਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੰਗਲਾਂ ਨੂੰ ਕੱਟੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਸਖਤ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਤੱਕ ਇਹ ਗੱਲ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਾਹ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਤਬਾਹ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਤਰਜੀਹ ਜੋ 'ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਾਸ' ਦੀ ਦਰ 'ਤੇ ਟਿਕੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਇਸ ਤਰਜੀਹ ਨੂੰ 'ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਾਸ' ਤੋਂ ਬਦਲ ਕੇ 'ਜੀਵਨ ਲਈ' ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਕਾਨਾਂ, ਦੁਕਾਨਾਂ, ਸੜਕਾਂ ਦੀਆਂ ਬਣਤਰਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਬਣਾਈਆਂ ਜਾਣ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਲੇ ਰੁੱਖਾਂ, ਬੂਟਿਆਂ ਦੀ ਭਰਮਾਰ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਕਿ ਘੱਟ ਤੋਂ ਘੱਟ ਤਪਸ਼ ਪੈਦਾ ਹੋਵੇ। ਦੁਨੀਆ ਦੇ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਭਾਵ 95 ਡੀਸੀ ਲੋਕ ਮਾਸ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਮਾਸ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਦਿਨ ਲੱਖਾਂ ਪਸ਼ੂਆਂ, ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਬਲੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਨਵਰਾਂ ਦੀ ਖੁਰਾਕ ਲਈ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿਚ ਟਨਾਂ ਦੇ ਟਨ ਅਨਾਜ ਅਤੇ ਬਨਸਪਤੀਆਂ ਦਾ ਉਜਾੜਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀਆਂ ਖੁਰਾਕੀ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਜਾਨਵਰਾਂ, ਪਸ਼ੂਆਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੁਦਰਤ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰਤਾ ਵਧਾਈ ਜਾਵੇ।

ਵਾਤਾਵਰਨ ਵਿਚ ਵਧ ਰਹੀ ਤਪਸ਼ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਮਨੁੱਖਤਾ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਮਸਲਾ ਇਨਾ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਅਤੇ ਸਾਡੀ ਰਾਜਨੀਤਕ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਓਨੀਆਂ ਗੰਭੀਰ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਸੰਕਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਧਦੇ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਧਰਤੀ ਦੇ ਲੋਕ 'ਜੀਵਨ ਦੀ ਤਰਜੀਹ' ਛੱਡ ਕੇ ਉਸ ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਵਿਨਾਸ਼ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵੀ ਲੂ ਵਗਣ ਦਾ ਸਮਾਂ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਮੌਨਸੂਨ ਦਾ ਪੈਟਰਨ ਬਦਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਹਿਰਾਂ ਵਲੋਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਣਾ ਕਿ ਹੁਣ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਖ਼ਤ ਗਰਮੀ ਵਿਚ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਪਣੇ-ਆਪ ਨੂੰ ਆਦਤ ਪਾ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਨਿੰਦਣਯੋਗ ਵੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਫ਼ਸੋਸਨਾਕ ਵੀ ਹੈ। ਚਾਹੀਦਾ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ 'ਤੇ ਚੱਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਤਬਾਹੀ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਉਸ ਤਬਾਹਕੁੰਨ ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਮੁੜ ਕੇ ਅਸੀਂ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਸਾਜ਼ਗਾਰ ਹਾਲਾਤ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵੱਲ ਮੁੜੀਏ। ਇਹ ਯਤਨ ਅਖੌਤੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਮੁਨਾਫ਼ੇ ਦੀ ਅੰਨ੍ਹੀ ਦੌੜ ਛੱਡ ਕੇ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਇਕਮਿਕਤਾ ਬਣਾ ਕੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਜੰਗ ਵਿੱਚੀ ਹੋਈ। ਇਹ ਜੰਗ ਜੇਕਰ ਇਸੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਰਹੀ ਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੋਂ ਆਪਣੀਆਂ ਨਸਲਾਂ ਦਾ ਭਵਿੱਖ ਗਵਾ ਲਵੇਗਾ। ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹਰ ਧੱਖਾ ਇਕ ਨਾ ਇਕ ਦਿਨ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਹਿਸਾਬ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਿਹਤ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਅਸਲ ਸਿਹਤ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਸੰਬੰਧੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣਾ ਏਜੰਡਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰੇ

ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਚੱਲੇ ਲੰਬੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਆਰਥਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਖਾਹਿਸ਼ਾਂ ਤੇ ਉਮੀਦਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਅਵਸਰ ਮਿਲ ਸਕਣਗੇ। ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਇਸ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦਰਿਆਈ ਪਾਣੀਆਂ ਦਾ ਕੰਟਰੋਲ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਪੁਨਰਗਠਨ ਐਕਟ ਵਿਚ 78, 79 ਤੇ 80 ਆਦਿ ਧਾਰਾਵਾਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਲੈ ਲਿਆ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਉਪਰੋਕਤ ਮੰਗਾਂ ਮੰਨਵਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਆਵਾਜ਼ ਬੁਲੰਦ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਵੀ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਅਵਾਜ਼ ਉਠਾਉਂਦੇ ਰਹੇ ਹਨ। ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਦੇ ਇਲਾਕੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਮੰਗਾਂ ਲਈ ਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਫੋਰੂਮ 74 ਦਿਨਾਂ ਤੱਕ ਮਰਨ ਵਰਤ ਰੱਖ ਕੇ ਸ਼ਹੀਦ ਵੀ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਪਰ ਇਹ ਮੁੱਦੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਵੀ ਲਟਕਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਇਹ ਇਕ ਵੱਖਰੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਇਸ ਲੇਖ ਦਾ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 1 ਨਵੰਬਰ, 1966 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਮਾਣ, ਸਨਮਾਨ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ?

ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਜਦੋਂ ਪਿਛਕੜ ਵੱਲ ਝਾਤ ਮਾਰਦੇ ਹਾਂ ਤਾਂ ਮਰਹੂਮ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਲਛਮਣ ਸਿੰਘ ਗਿੱਲ ਦਾ ਨਾਂਅ ਹੀ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਭਾਸ਼ਾ ਐਲਾਨ ਕੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਵਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਯਤਨ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ, ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵਲੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਗਾਂ ਉਠਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕੇ। 2007 ਵਿਚ ਬਣੀ ਅਕਾਲੀ-ਭਾਜਪਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਸਿਹਰਾ ਜ਼ਰੂਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਸੰਬੰਧੀ ਇਕ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਰਕਾਰੀ ਤੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਲਾਜ਼ਮੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਸਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਲੋਂ ਰਾਜ ਭਾਸ਼ਾ ਐਕਟ ਵਿਚ ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ

ਕਰਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਯਤਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਪਰ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਵਾਇਦ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਸਿੱਖਿਆ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦਾ ਬਣਦਾ ਸਥਾਨ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਹੁਣ ਪੰਜਾਬੀ ਵਧੇਰੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ 10ਵੀਂ ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਗੈਰ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲ ਪੰਜਾਬੀ ਨਹੀਂ ਪੜ੍ਹਾਉਂਦੇ। ਅੱਠਵੀਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦਿਆਂ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸੀ.ਬੀ.ਐਸ.ਈ. ਵਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਲੇਬਸ ਅਤੇ ਇਮਤਿਹਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਸ਼ਾ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਚ ਆਰਮੀ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੁਸਾਇਟੀ ਵਲੋਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪੜ੍ਹਾਉਣ 'ਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਰੋਕਾਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁੱਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਆਰਮੀ

ਸਤਨਾਮ ਸਿੰਘ ਮਾਣਕ

ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿਚ ਛੇਵੀਂ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਪੜ੍ਹਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਆਰਮੀ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਤੋਂ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਦਬਾਅ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਧਰ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਵੀ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਸ਼ਾਸਨ ਚਲਾ ਰਹੀ ਭਾਰਤੀ ਜਨਤਾ ਪਾਰਟੀ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਯਤਨ ਹੈ ਕਿ ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਧਾਰਮਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਵਿਲੱਖਣਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰਕੇ ਇਕ ਧਰਮ, ਇਕ ਭਾਸ਼ਾ, ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਰੱਖਦਿਆਂ ਸਕੂਲੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਉਚੇਰੀ ਸਿੱਖਿਆ ਤੱਕ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਿਯਮਾਂ, ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿਲੇਬਸਾਂ ਵਿਚ ਅਨੇਕਾਂ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਏਜੰਡੇ 'ਤੇ ਆਉਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣ ਲਈ ਇਕ ਦੇਸ਼, ਇਕ ਚੋਣ ਨਾਂਅ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵੀ ਛੇਤੀ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੌਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲੋਕ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਕੌਮੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹੀ ਭਾਰੂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ। ਖੇਤਰੀ ਪਾਰਟੀਆਂ ਹਾਜ਼ੀਏ 'ਤੇ ਪੱਕੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਣਗੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿਚ ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਰਗੇ ਰਾਜਨੀਤਕ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਭਿੰਨਤਾਵਾਂ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸੂਬੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤਤਾ ਲਈ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਵਲੋਂ ਢੁੱਕਵੇਂ ਕਦਮ

ਉਠਾਏ ਜਾਣ। ਪਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਣਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਕਰਕੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਹੀ ਕਰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਕਲਾ ਪਰਿਸ਼ਦ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤ ਅਕੈਡਮੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਕੇਂਦਰੀ ਲੇਖਕ ਸਭਾਵਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦੀਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦੇ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮ ਸਰਕਾਰੀ ਅਦਾਰਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਲੋਂ ਸਲਾਨਾ ਲੇਖਕਾਂ ਦਾ ਮਾਣ ਸਨਮਾਨ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਐਵਾਰਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਨਵੇਂ ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦਾ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਸਾਹਿਤ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਵਿਚ ਛਪਵਾ ਕੇ ਸਸਤੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਪਾਠਕਾਂ ਨੂੰ ਮੁਹੱਈਆ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮਹੱਤਵ ਦੀਆਂ ਕਿਤਾਬਾਂ ਵੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਆਪਣੇ ਮਾਸਿਕ ਮੈਗਜ਼ੀਨ 'ਪੰਜਾਬੀ ਦੁਨੀਆਂ' ਅਤੇ 'ਜਨ ਸਾਹਿਤ' ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਇਹ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਨਾ ਕੇਵਲ ਮਿਆਰੀ ਸਾਹਿਤ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ, ਸਗੋਂ ਨਵੇਂ ਬਣਨ ਵਾਲੇ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਾਹਿਤ ਸਿਰਜਣਾ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੇ ਸਨ।

ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫ਼ਤਰ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ-ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਯਤਨਸ਼ੀਲ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਲਜਾਂ ਵਿਚ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਸਾਹਿਤਕ ਰੁਚੀਆਂ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹਿਤ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗਾ ਲਿਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਦੇਣ ਵਾਸਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵੀ ਕਰਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਕਈ ਦਹਾਕਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਰੁਕ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੀ ਸਰਪ੍ਰਸਤੀ ਕਰਨੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਿਨਾਰੇ ਪਹੁੰਚ ਗਿਆ ਹੈ।

ਜਦੋਂ 2022 ਵਿਚ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਵਲੋਂ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣੇ ਸਨ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਲੇਖਕ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀ ਇਸ ਪੱਖ ਤੋਂ ਖੁਸ਼ੀ ਮਨਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਕਿ ਇਕ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਾਕਾਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਬਣ ਕੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਯੋਗ ਸਥਾਨ ਦਿਵਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਦਿਲੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗਾ। ਪਰ ਪਿਛਲੇ ਸਾਢੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਅਜਿਹੇ ਨਾਮਾਤਰ ਹੀ ਯਤਨ ਹੋਏ ਹਨ। ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਲੇਖਕਾਂ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਪਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਦਿਨੀਂ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਫ਼ਰ ਨੇ ਤਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਇਕ ਪੋਸਟ ਪਾ ਕੇ ਖ਼ੁਦ ਹੀ ਇਹ ਇਕਸ਼ਾਫ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕੁੱਝ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਵਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਸਵੰਤ ਸਿੰਘ ਜਫ਼ਰ ਨੇ ਇਸ ਪੋਸਟ ਵਿਚ ਲਿਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ, ਲੇਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਪੁਸਤਕਾਂ ਛਾਪਣ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਲਗਾਤਾਰ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਹੋਰ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗ ਵਲੋਂ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਸਮਾਗਮਾਂ ਦੇ ਬਿੱਲ ਤਾਰਨ ਲਈ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਗਰਾਂਟ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਲਿਖੀਆਂ ਗਈਆਂ ਚਿੱਠੀਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅਫ਼ਸਰਸ਼ਾਹੀ ਅੰਧੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਸ ਪੋਸਟ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਸਾਹਿਤਕ ਜਗਤ ਵਿਚ ਵੱਡੀ ਹਲਚਲ ਮਚੀ ਹੈ। ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮਾਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਚਾਰ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਕੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਲੇਖਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਬੁੱਧੀਜੀਵੀਆਂ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਖ਼ਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਦਖ਼ਲ ਦੇ ਕੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕਰਵਾਉਣ, ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਭਾਗ ਨਾ ਕੇਵਲ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕੇ, ਸਗੋਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਹਿਲਕਦਮੀਆਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵੀ ਵਾਧਾ ਕਰ ਸਕੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੇ ਕੁੱਝ ਮਹੀਨੇ ਹੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ 2027 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਸੱਤਾਧਾਰੀ ਪਾਰਟੀ ਵੱਲ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਰਜ਼ੇ ਚੁੱਕ ਕੇ ਕਰੋੜਾਂ ਰੁਪਿਆਂ ਦਾ ਖ਼ਰਚ ਕਰ ਰਹੀ

ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਵੀ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਚੇਤਨ ਲੋਕ ਗੈਰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਬੇਹੱਦ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸੂਬਾ ਬਣਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਨਾ ਕੋਈ ਠੋਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਲੈ ਕੇ ਹੁਣ ਤੱਕ ਅੱਗੇ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਵਿਚ ਲੱਗੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਜਟ ਵਿਚ ਢੁੱਕਵੀਆਂ ਗਰਾਂਟਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਅਜੇ ਵੀ ਵਕਤ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਆਪਣਾ ਏਜੰਡਾ ਬਣਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਉਠਾਵੇ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਪੰਜਾਬ ਆਪਣੀ ਪਹਿਚਾਣ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕੇ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਜ਼ਬਾਨ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਰਾਹੀਂ ਨਰੋਈਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰਕੇ ਕੁਰਾਹੇ ਪੈਂਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਮੁੱਖਧਾਰਾ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਨੂੰ ਭਾਵੇਂ ਬਹੁਤੀ ਆਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰਵਾਉਣਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਫਰਜ਼ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਤੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਕਿ ਉਹ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਚਾਰ ਪ੍ਰਸਾਰ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਕਿਉਂ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਜਾਂ ਮਜਬੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ ? ਜੇ ਅੱਜ ਪੰਜਾਬੀ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਦਾਰੇ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਲਈ ਲੇਖਕ ਭਾਈਚਾਰਾ ਵੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚ ਸਕਦਾ।

ਕੇਲਿਆਂ ਦਾ ਅਰਥ

ਡਾਕਟਰ ਹਰਿਦਰ ਕੌਰ ਨੇ ਪਾਓਲ ਕੋਇਲੇ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਪੰਜਾਬੀ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਹੈ 'ਮਕਤੂਬ'। ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਥਾਂ ਪ੍ਰਸੰਗ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਇੱਕ ਮੁਸਾਫਰ ਨੇ ਨੇਪਾਲ ਦੇ ਮੱਠ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਿਤਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਲਿਆ। ਇਕ ਦੁਪਹਿਰ ਉਹ ਮੱਠ ਦੇ ਪੂਜਾ ਗ੍ਰਹਿ ਵਿਖੇ ਗਿਆ ਤਾਂ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉੱਥੇ ਬੈਠਾ ਇੱਕ ਸੰਨਿਆਸੀ ਮੁਸਕਰਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। "ਤੁਸੀਂ ਕਿਉਂ ਮੁਸਕਰਾ ਰਹੇ ਹੋ?" ਉਸਨੇ ਸੰਨਿਆਸੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਿਆ। "ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਨੂੰ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ ਕੇਲਿਆਂ ਦਾ ਅਰਥ ਸਮਝ ਆਇਆ ਹੈ।" ਸੰਨਿਆਸੀ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਉਸ ਨੇ ਆਪਣਾ ਥੈਲਾ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਤਿਆ ਹੋਇਆ ਕੇਲਾ ਬਾਹਰ ਕੱਢਿਆ। ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਉਹ ਜੀਵਨ ਹੈ ਜੋ ਲੰਬਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੂਰਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਤੇ ਹੁਣ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੈ।" ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਕੇਲਾ ਕੱਢਿਆ। ਇਹ ਕੇਲਾ

ਹਾਲੇ ਕੱਚਾ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਥੈਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਉਹ ਜੀਵਨ ਹੈ ਜੋ ਅਜੇ ਆਇਆ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।" ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸੰਨਿਆਸੀ ਨੇ ਇੱਕ ਪੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਕੇਲਾ ਕੱਢਿਆ, ਉਸ ਦਾ ਛਿਲਕਾ ਉਤਾਰਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਖਾਂਦਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਥੈਲੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ, "ਇਹ ਵਰਤਮਾਨ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਡਰ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਜੀਣਾ ਸਿੱਖੋ।" ਇਹ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਕਿਆ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ। ਹੋਇਆ ਇੱਥੇ ਕਿ ਮੇਰੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮੇਰੀ ਘਰਵਾਲੀ ਦਾ ਛੋਟਾ ਭਰਾ ਪਾਲ ਅਤੇ ਚਾਚੇ ਦਾ ਬੇਟਾ ਬੱਬੂ, ਜੋ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਹਾਣੀ ਨੇ ਤੇ ਉਸ ਵੇਲੇ ਅਜੇ ਉਮਰ ਅਲੱਠੇ

ਡਾ. ਬਿਹਾਰੀ ਮੰਡੇਰ

ਹੀ ਸਨ, ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਆਪਣੀ ਭੈਣ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਮੰਡੇਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਮਾਨਸਾ ਆਏ। ਇਹ ਗੱਲ 1986 ਦੀ ਹੈ। ਮੇਰੇ ਸਹੁਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੌਤੀ ਕਰਕੇ ਰਾਮਪੁਰਾ ਫੂਲ ਤੋਂ ਖੱਸ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਭੈਣ ਘਰ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਦਰਜਨ ਕੇਲੇ ਲੈ ਕੇ ਦਿੱਤੇ। ਗਰਮੀਆਂ ਦੇ ਦਿਨ ਸਨ ਉਹ ਵਾਇਆ ਮਾਨਸਾ, ਬੁਢਲਾਡਾ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਕੋਈ ਤਿੰਨ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਰੇਟਾ ਮੰਡੀ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੁਣ ਭੁੱਖ ਲੱਗ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਬਰੇਟਾ ਖੱਸ ਅੱਡਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਓਪਰਾ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਕੀਮ ਬਣਾ ਕੇ ਲਿਫਾਢੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕੇਲਾ ਕੱਢ ਕੇ ਖਾ ਲਿਆ। ਗਰਮੀ ਕਾਰਨ ਪੱਕੇ ਹੋਏ ਕੇਲੇ ਨਰਮ ਪੈਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਸਨ। ਹੁਣ ਸਮੱਸਿਆ ਇਹ ਕਿ ਬਰੇਟੇ ਤੋਂ ਮੰਡੇਰ ਨੂੰ ਕੋਈ ਖੱਸ ਨਾ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉੱਥੇ ਕਾਫੀ ਸਮਾਂ ਰੁਕਣਾ ਪਿਆ। ਭੁੱਖ ਅਜੇ ਸ਼ਾਂਤ ਨਹੀਂ ਸੀ ਹੋਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਫਾਢੇ ਵਿੱਚ ਨਿਗਾਹ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਦੋ ਕੇਲੇ ਹੋਰ ਕੱਢ ਕੇ ਇੱਕ ਇੱਕ ਖਾ

ਲਿਆ। ਖੱਸ ਅਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ ਆਈ ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਜਾਣ ਲਈ ਇੱਕ ਟਰੈਕਟਰ ਟਰਾਲੀ ਮਿਲ ਗਈ। ਦੋਵੇਂ ਟਰਾਲੀ ਵਿੱਚ ਚੜ੍ਹ ਗਏ। ਸੜਕ ਖਰਾਬ ਸੀ, ਟਰਾਲੀ ਖੁੜਕਿਆ ਕਰੇ, ਇੱਕ ਦੋ ਵਾਰ ਕੇਲਿਆਂ ਵਾਲਾ ਲਿਫਾਢਾ ਵੀ ਹੱਥੋਂ ਛੁੱਟ ਕੇ ਟਰਾਲੀ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਕੇਲਿਆਂ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਬਦਲਣ ਲੱਗੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜਾ ਕੇਲਾ ਖਰਾਬ ਹੋਇਆ ਲੱਗਿਆ ਕਰੇ, ਉਹ ਖਾ ਲਿਆ ਕਰਨ। ਕੇਲੇ ਖਾਂਦਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿੰਡ ਆ ਗਿਆ। ਉਤਰ ਕੇ ਉਹ ਕੇਲਿਆਂ ਵਾਲਾ

(ਖਾਲੀ) ਲਿਫਾਢਾ ਲੈ ਕੇ ਘਰ ਆ ਗਏ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਸੰਗਠੇ ਸੰਗਠੇ ਘਰ ਵੜੇ। ਚੁੱਪ ਚੁੱਪ ਰਹੇ। ਦੱਸਣ ਵੀ ਨਾ ਕੁਝ। ਚਾਚ ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕੀ ਗੱਲ ਸੰਗਠੇ ਕਿਉਂ ਹੋ, ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੌਲੀ ਹੌਲੀ ਆਪਣੀ ਹੱਡ-ਬੀਤੀ ਦੱਸੀ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਬਹੁਤ ਹੱਸੇ। ਅੱਜ ਮਕਤੂਬ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਇਹ 'ਕੇਲਿਆਂ ਦੇ ਅਰਥ' ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਸੰਗ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਵੀ ਉਹ ਦੋ ਸੰਨਿਆਸੀ ਜਾਪੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਗੋਡਿਆਂ ਪਰਨੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਉਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸਦਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਕਹਿੰਦੇ ਜਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਨੂੰ ਕਿਤੇ ਵੀ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਸਪੀਕਰ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਪ੍ਰਤੀ ਹੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਨਾਲ ਆਏ ਜਥੇਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਸਕੂਲੀ ਬੱਚਿਆਂ ਵਾਂਗ ਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ, ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਨਾ ਦੇਣ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਝਿੜਕਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਹੋਮਵਰਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਤਾਕੀਦ ਕਰਕੇ ਵਾਪਸ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ।

ਇਸ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਤੋਂ ਇੱਕ ਗੱਲ ਬਿਲਕੁਲ ਸਾਫ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਕੋਈ ਪਰਵਾਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਜਦੋਂ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ 'ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ' ਦੀਆਂ ਕੁਝ ਧਾਰਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕਈ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਗਿਆਨਤਾ ਪ੍ਰਗਟਾਈ। ਚੋਣਾਂ ਵੱਲ ਵਧ ਰਹੀ ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸੀਟਾਂ ਭਰਨ ਵਾਲੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਰਾਜਸੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਵਧੇਰੇ ਸੂਝਵਾਨ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਸਖ਼ਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਤਰਜੀਹਾਂ ਬਦਲ ਲਈਆਂ ਜਾਪਦੀਆਂ ਹਨ। ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੇ ਰਾਹ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹੁੰਦਿਆਂ 'ਆਪ' ਹੁਣ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ

ਵਿੱਚ ਅਕਾਲੀ ਦਲਾਂ ਅਤੇ ਭਾਜਪਾ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲਾ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਆਸਤ ਅਤੇ ਧਰਮ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਦੀਆਂ ਪੁਰਾਣੇ ਸ਼ਾਸਨ-ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਧਾਰਮਿਕ ਆਦੇਸ਼ ਅੱਗੇ ਸਿਰ ਝੁਕਾਉਣਾ ਮੁਨਾਸਿਬ ਸਮਝਿਆ ਹੈ। 'ਆਪ' ਹੁਣ ਤੁਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਰਾਹ ਲੱਭ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਧਰਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਰਾਮ ਮੰਦਰ ਵਾਲੇ ਫਾਰਮੂਲੇ ਦੀ ਨਕਲ ਕਰਦਿਆਂ 'ਆਪ' ਦੇ ਮੁਖੀ ਅਰਵਿੰਦ ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਨੇ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਮੰਦਰਾਂ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਮੁਰੰਮਤ ਕਰਵਾਏਗੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਸਮਾਗਮ ਉਲੀਕੇਗੀ ਅਤੇ ਮੁਫ਼ਤ ਤੀਰਥ ਯਾਤਰਾ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਹੋਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਏਗੀ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟ ਬੈਂਕ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਕੇਂਦਰਿਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਜਦੋਂਕਿ ਪੇਂਡੂ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਘੱਟ-ਗਿਣਤੀ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਪਤਿਆਉਣ ਲਈ ਧਰਮ ਆਧਾਰਿਤ ਖੇਡੀ ਗਈ ਇਹ ਆਪਣੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਸਿਆਸੀ ਚਾਲ ਹੈ। ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਬਾਕੀ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਸਿੱਟੇ ਨਿਕਲਣਗੇ। ਭਾਜਪਾ ਦੀ ਹਿੰਦੂਤਵ ਦੀ ਸਿਆਸਤ ਤੋਂ ਹਰ ਕੋਈ ਵਾਕਫ਼ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪਾਰਟੀ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਆਪਣਾ ਇੱਕ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਅਕਸ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਭਾਜਪਾ 'ਸਰਕਾਰ-ਏ-ਖ਼ਾਲਸਾ' ਦੇ ਮਾਡਲ ਦਾ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਅਣਜਾਣ ਹੈ ਕਿ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਰਾਜ ਇੱਕ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭੂਤਾ-ਸੰਪੰਨ ਰਾਜ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ

ਸਿਆਸੀ ਜਾਲ 'ਚ ਫਸੇ ਵਿਧਾਇਕ

ਮਿਜ਼ਾਜ ਵਾਲੇ ਇਸ ਸੂਬੇ (ਪੰਜਾਬ) ਅੰਦਰ ਧਾਰਮਿਕ ਜਜ਼ਬਾਤ ਨਾਲ ਖੇਡਣਾ 'ਆਪ' ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਜੁਆ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਸਿਆਸਤ ਵਿੱਚ ਇੰਨੇ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਰਗਰਮ ਹਨ ਕਿ ਉਹ ਸਿਆਸੀ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੀਆਂ ਚਾਲਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਮੀਰੀ-ਪੀਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸਿਆਸੀ ਲਾਹੇ ਲਈ ਧਰਮ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੈਬਨਿਟ ਸਹਿਯੋਗੀ ਬੜੀ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਬੁਣੇ ਹੋਏ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸ ਗਏ ਹਨ। 'ਆਪ' ਹੁਣ ਉਸ ਦੌਰਾ 'ਤੇ ਖੜ੍ਹ ਚੁੱਕੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸੁਝਾਈਆਂ ਸੋਧਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਵੀ ਫਸਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਤਾਂ ਵੀ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਵਿੱਚ ਘਿਰਦੀ ਹੈ।

ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਜਨਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ, ਪਰ

ਨਿਰਮਲ ਸੰਧੂ

ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੋਲ ਵਾਪਸ ਲੈਣੇ ਪੈਣ। ਜੇਕਰ ਪਾਰਟੀ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਸੁਝਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਪੂਰੇ ਇਕੱਠ (ਸੰਮੇਲਨ) ਦਾ ਮਕਸਦ ਹੀ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਬੇਅਦਬੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਆਪਕ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ (ਐੱਸ ਜੀ ਪੀ ਸੀ) ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾ ਦੱਸਿਆ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਸ਼ਾਇਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਇੰਨਾ ਸਖ਼ਤ ਰੁਖ਼ ਅਖਤਿਆਰ ਨਾ ਕਰਦੇ। ਸੁਖਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਦਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਕੰਟਰੋਲ ਹੈ, ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਅਨੁਸਾਰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਤੇ ਛੁੱਟੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਇਹ ਨਪੀ-ਤੁਲੀ ਰਣਨੀਤੀ ਭਗਵੰਤ ਸਿੰਘ ਮਾਨ ਲਈ ਕਸੂਤੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਮਯਾਬ ਵੀ ਰਹੇ ਹਨ। ਸਿਆਸੀ ਸਫਾਂ ਵਿੱਚ ਮੁੜ ਪੈਰ ਜਮਾਉਣ ਲਈ ਉਤਾਵਲੇ ਸ੍ਰੀ ਬਾਦਲ ਹਰ ਸੰਭਵ ਹਰਥਾ ਵਰਤ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਮ ਸਿੱਖਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬੇਅਦਬੀ ਵਿਰੋਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ

ਦਿਲੋਂ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਨੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਖੇਮੇ ਵਿੱਚ ਖ਼ਤਰੇ ਦੀ ਘੰਟੀ ਵਜਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਵੋਟ ਬੈਂਕ ਖੁੱਸਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਸਤਾਉਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੂੰ ਕਦੇ ਮੁਆਫ਼ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟ ਤੋਂ ਹਿਰਾਸਤ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਐੱਸ ਆਈ ਟੀ ਕੋਲ ਦਿੱਤੇ ਬਿਆਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧੇਰੇ ਬੇਚੈਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਮਾਨ ਨੂੰ 'ਗੁਰੂ-ਦੋਖੀ' ਅਤੇ 'ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ' ਗਰਦਾਨੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਬਿਲਕੁਲ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦਤ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਉਹ ਖ਼ੁਦ ਸਨ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਸ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਜਨਤਕ ਹੋਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਆਈ ਭੀੜ ਤੋਂ ਸਾਫ਼ ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗੁਰੂਗ੍ਰਾਮ ਵਿੱਚ ਪੁਲੀਸ ਭੇਜ ਕੇ ਅਤੇ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਮੁਖੌਟੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲਾ ਉਲਝਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਖੇਮੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਲੀ ਦਾ ਬੱਕਰਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ? ਖ਼ੈਰ, ਜੋ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਸਾਰੇ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਵੀ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਦੇ ਜਾਲ ਵਿੱਚ ਫਸਾ ਲਿਆ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਆਗੂ ਦੇ ਬੋਲ ਨਰਮ, ਪਰ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਦਬਦਬਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੂਬੇ ਦੇ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਰਕਾਰ ਹੋਣਗੇ। ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਮਿਲੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ, ਗੈਂਗਸਟਰਵਾਦ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਣਨ ਦਾ ਲਗਾਤਾਰ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਨਾਕਾਮੀ ਦੀ ਗਵਾਹੀ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਟੀਮਾਂ ਦੇ ਮੁੜ-ਗਠਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਨੇ ਬਰਗਾੜੀ, ਬਹਿਬਲ ਕਲਾਂ ਅਤੇ ਕੋਟਕਪੂਰਾ ਬੇਅਦਬੀ ਤੇ ਗੋਲੀਕਾਂਡ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤਾਰਕਿਕ ਅੰਤ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਮਾਅਰਕਾ ਨਹੀਂ ਮਾਰਿਆ। ਸਾਲ 2017 ਦਾ ਮੌੜ ਮੰਡੀ ਬੰਬ ਧਮਾਕਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਬੱਚਿਆਂ ਸਮੇਤ ਸੱਤ ਜਾਨਾਂ ਚਲੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਅੱਜ ਵੀ ਅੱਧ-ਵਿਚਾਲੇ ਲਟਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋਮਵਾਰ ਦੇ ਇਕੱਠ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦੇ ਵੀ ਉੱਭਰ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ।

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਸਬੰਧੀ ਸ੍ਰੀ ਮਾਨ ਦੀਆਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸਿਆਸੀ ਮਜ਼ਬੂਰੀਆਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਕਦਮ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮਰਿਆਦਾ ਬਾਰੇ ਕਈ ਸਵਾਲ ਉੱਠ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋਏ। ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗਿਆਨੀ ਜ਼ੈਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਸਿੰਘ ਬਾਦਲ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਫੌਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਨਹੀਂ ਸਨ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਲਈ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਖ਼ੁਦ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਰਨਾਲਾ (ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ) ਅਤੇ ਬੂਟਾ ਸਿੰਘ (ਸਾਬਕਾ ਕੇਂਦਰੀ ਗ੍ਰਹਿ ਮੰਤਰੀ) ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਹੁਦਿਆਂ ਤੋਂ ਲਾਂਭੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਭੁੱਲ ਬਖ਼ਸ਼ਾਉਣ ਲਈ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਦਾ ਰਾਹ ਚੁਣਿਆ ਸੀ। ਜਜ਼ਬਾਤੀ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਸਿਆਸਤ ਖੇਡਣੀ ਦੋ-ਧਾਰੀ ਤਲਵਾਰ ਸਾਬਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਕਦੇ ਸੂਬੇ ਦੀ ਸੱਤਾ 'ਤੇ ਕਾਬਜ਼ ਰਹੀ ਅਕਾਲੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਕੌਣ ਜਾਣ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਅੱਜ ਅਮਲੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਹਿਜ਼ ਇੱਕ ਵਿਧਾਇਕ ਤੱਕ ਸਿਮਟ ਕੇ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਕੇਜਰੀਵਾਲ ਭਾਵੇਂ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਇਸ ਚਤੁਰਾਈ ਭਰੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਖ਼ੁਦ ਦੀ ਪਿੱਠ ਬਾਪੜ ਰਹੇ ਹੋਣ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਵੋਟਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਲੀਹਾਂ 'ਤੇ ਪਈਆਂ ਤਾਂ ਹਿੰਦੂ ਵੋਟਰ ਕਿਸੇ ਅਖੌਤੀ 'ਬੀ-ਟੀਮ' ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਧੇਰੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਭਾਜਪਾ ਨੂੰ ਚੁਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਸੁਖਬੀਰ ਬਾਦਲ ਦੀ ਪੰਥਕ ਸਿਆਸਤ ਵੀ ਸਿੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖੇਮੇ ਵੱਲ ਖੱਕ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਰਣਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਅੰਮ੍ਰਿਤਪਾਲ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਡਿਥੁਰਗੁੜ ਜੇਲ੍ਹ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ, ਜੋ ਹੁਣ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ 'ਪੀੜਤ' ਵਜੋਂ ਉੱਭਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਦੀਆਂ ਵੋਟਾਂ ਮਿਲਣ ਦੀ ਪੂਰੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ। ਜਥੇਬੰਦਕ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ 'ਵਾਰਿਸ ਪੰਜਾਬ ਦੇ' ਸਿਆਸੀ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਉਲਟਫੇਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਧਿਰ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਿਆਸੀ ਡਰਾਮੇ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫ਼ਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਭਾਜਪਾ ਅਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਆਪਣੀ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਵਿੱਚ ਫੇਰਬਦਲ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀ ਕਾਂਗਰਸ ਧਰਮ-ਨਿਰਪੱਖ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪਸੰਦ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਿਆਨ ਰਹੇ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੇ ਵੋਟਰਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੋਈ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਅੱਤਵਾਦੀਆਂ ਦੀ ਘੁਸਪੈਠ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭਾਰਤ ਦੀ ਜਿੱਤ ਤੱਕ

15 ਮਈ, 1999 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ

26 ਜੁਲਾਈ ਨੂੰ ਕਾਰਗਿਲ ਯੁੱਧ ਦੀ 26ਵੀਂ ਵਰ੍ਹੇਗੰਢ ਹੈ। ਇਸ ਦਿਨ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਵਿਰੁੱਧ ਜੰਗ ਜਿੱਤੀ। ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇਹ ਜੰਗ ਲੜੀ ਗਈ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਸਰਦੀਆਂ ਵਿੱਚ ਤਾਪਮਾਨ ਮਾਈਨਸ 30 ਤੋਂ ਮਾਈਨਸ 40 ਡਿਗਰੀ ਸੈਲਸੀਅਸ ਤੱਕ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਮੌਸਮ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸਦਾ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਘੁਸਪੈਠ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ, ਜਿਸਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਨੇ ਕੀਤੀ। 3 ਮਈ, 1999, ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਘੁਸਪੈਠ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਸਥਾਨਕ ਚਰਵਾਹਿਆਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਤਣਾਅ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਹੋਇਆ, ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ 84 ਦਿਨ ਚੱਲਿਆ। ਭਾਰਤ 26 ਜੁਲਾਈ, 1999 ਨੂੰ ਜਿੱਤ ਗਿਆ।

3 ਮਈ ਨੂੰ ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ ਦੇ ਦੇਖੇ ਜਾਣ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਿਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਭਾਰਤੀ ਫੌਜ ਨੇ 5 ਮਈ, 1999 ਨੂੰ ਘੁਸਪੈਠ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਗਸ਼ਤੀ ਦਲ ਭੇਜਿਆ। ਜਦੋਂ ਗਸ਼ਤੀ ਦਲ ਘੁਸਪੈਠ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਿਆ, ਤਾਂ ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪੰਜ ਸੈਨਿਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਸੈਨਿਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲਾਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਕੁੱਟਿਆ ਗਿਆ। ਘੁਸਪੈਠੀਏ ਲੋਹ-ਸ਼੍ਰੀਨਗਰ ਹਾਈਵੇਅ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਲੋਹ ਨੂੰ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤ ਤੋਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। 9 ਮਈ ਨੂੰ, ਇੱਕ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਤੋਪਖਾਨਾ ਗੋਲਾ ਕਾਰਗਿਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗਿਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਗੋਲਾ ਬਾਰੂਦ ਡਿਫੂ ਨੂੰ ਉਡਾ ਦਿੱਤਾ। 10 ਮਈ, 1999 ਨੂੰ, ਦਰਾਸ, ਕਾਕਸਰ ਅਤੇ ਬਟਾਲਿਕ ਸੈਕਟਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਘੁਸਪੈਠੀਏ ਦੇਖੇ ਗਏ। ਉਸ ਸਮੇਂ, ਅੰਦਾਜ਼ਾ

ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਲਗਭਗ 600 ਤੋਂ 800 ਘੁਸਪੈਠੀਏ ਭਾਰਤੀ ਚੌਕੀਆਂ 'ਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। 15 ਮਈ, 1999 ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਫੌਜਾਂ ਨੂੰ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਿਆ। 26 ਮਈ ਨੂੰ, ਭਾਰਤੀ ਹਵਾਈ ਸੈਨਾ ਨੇ ਘੁਸਪੈਠੀਆਂ 'ਤੇ ਭਾਰੀ ਬੰਬਾਰੀ ਕੀਤੀ। 27 ਮਈ ਨੂੰ, ਪਾਕਿਸਤਾਨੀ ਫੌਜ ਨੇ ਦੋ ਭਾਰਤੀ ਲੜਾਕੂ ਜਹਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰ ਸੁੱਟਿਆ। ਫਲਾਈਟ ਲੈਂਡਟੈਨੈਂਟ ਕੇ. ਨਚਿਕੇਤਾ ਨੂੰ ਪਾਕਿਸਤਾਨ ਨੇ ਜੰਗੀ ਕੈਦੀ ਬਣਾ ਲਿਆ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਸਕੂਐਡਰਨ ਲੀਡਰ ਅਜੇ ਆਰਯੂਜਾ ਨੇ ਮਹਾਨ ਕੁਰਬਾਨੀ ਦਿੱਤੀ। 31 ਮਈ, 1999 ਨੂੰ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਟਲ ਬਿਹਾਰੀ ਵਾਜਪਾਈ ਨੇ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਸ਼ਮੀਰ ਵਿੱਚ ਜੰਗ ਵਰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਬੰਦ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਪਿੱਛੇ ਅੰਰਤ ਦੀ ਹੋਣੀ

ਭੋਪਾਲ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੁਟਿਆਰ ਦੀ ਦਰਦਨਾਕ ਮੌਤ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ, ਦਾਜ ਦੀ ਮੰਗ ਲਈ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਅੰਰਤਾਂ ਦੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁੱਪ-ਚੁਪੀਤੇ ਦੁੱਖ ਸਹਿਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੋਂ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਲੈ ਆਂਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਬੰਦ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਚਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪਿਛਲੀ ਅਸਲੀਅਤ ਬਦਲਦੀ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਲੱਖਾਂ ਅੰਰਤਾਂ ਲਈ ਘਰ ਅੱਜ ਵੀ ਸਭ ਤੋਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਥਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਗਾਰੰਟੀ ਅਤੇ ਅੰਰਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਬਣੇ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਅੰਰਤਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹਿੰਸਾ ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਲਗਾਤਾਰ ਬਣੀਆਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਵਰਲਡ ਇਕੋਨੋਮਿਕ ਫੋਰਮ ਦੀ ਗਲੋਬਲ ਜੈਂਡਰ ਗੈਪ ਰਿਪੋਰਟ 2025 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ 148 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 131ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅੰਰਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਸਹਿਣ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜੱਜ, ਜਸਟਿਸ ਕੇ ਕਨਨ ਨੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਕਿਹਾ ਸੀ, “ਅੰਰਤਾਂ ਖ਼ਾਲਾ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਖ਼ਤਮ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਬਣੇ ਸਮਾਜਿਕ ਵਤੀਰੇ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਗੀਤ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਡੂੰਘੀਆਂ ਧਸੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਹਨ।” ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਫੈਲਿਆ ਹੋਇਆ, ਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਰੂਪ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਕ੍ਰਾਈਮ ਰਿਕਾਰਡਜ਼ ਬਿਊਰੋ (ਐੱਨ ਸੀ ਆਰ ਬੀ) ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਲ 2024 ਵਿੱਚ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਰੂਰਤਾ ਦੇ 1,20,227 ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਜੋ ਅੰਰਤਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦਾ ਲਗਭਗ 42 ਫ਼ੀਸਦੀ ਹਿੱਸਾ ਹਨ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹਨ, ਪਰ ਇਹ ਕਹਾਣੀ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਹੀ ਬਿਆਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਿਪੋਰਟ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਨੈਸ਼ਨਲ ਫੈਮਿਲੀ ਹੋਲਡ ਸਰਵੇ (ਐੱਨ ਐੱਫ ਐੱਚ ਐੱਸ-6) ਮੁਤਾਬਿਕ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਲਗਭਗ ਹਰ ਪੰਜ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿਆਹੀ ਅੰਰਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਟਮਾਰ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਅੰਰਤਾਂ ਨੇ ਪੁਲੀਸ, ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਕੋਲ ਜਾ ਕੇ ਮਦਦ ਮੰਗੀ। ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅੰਰਤਾਂ ਨੇ ਜਾਂ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਹਾਲ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂ ਫਿਰ ਚੁੱਪ-ਚਾਪ ਸਭ ਕੁਝ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਦੀਆਂ ਰਹੀਆਂ। ਵਿਸ਼ਵ ਸਿਹਤ ਸੰਗਠਨ (ਡਬਲਊ ਐੱਚ ਓ) ਨੇ ਅੰਰਤਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ‘ਲੁਕੀ ਹੋਈ ਮਹਾਮਾਰੀ’ ਵਜੋਂ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਨਾਮੀ, ਆਰਥਿਕ ਨਿਰਭਰਤਾ, ਜਵਾਬੀ ਬਦਲੇ ਦੇ ਡਰ ਅਤੇ ਨਾਕਾਫ਼ੀ ਸਹਾਇਤਾ

ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਕਾਰਨ ਲਗਾਤਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵੀ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਖਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਐੱਨ ਸੀ ਆਰ ਬੀ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਦਰ ਹਰਿਆਣਾ, ਰਾਜਸਥਾਨ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਸਮੇਤ ਕਈ ਗੁਆਂਢੀ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਬਾਰੀਕੀ ਨਾਲ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰਨ 'ਤੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਘੱਟ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦਾ ਮਤਲਬ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਜਾਂ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ। ਸਾਲ 2024 ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਰਿਸਪੌਂਸ ਸਪੋਰਟ ਸਿਸਟਮ (112) ਨੂੰ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ 59,922 ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਮਿਲੀਆਂ। ਇਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪਤੀ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਰੂਰਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਧਾਰਾਵਾਂ ਤਹਿਤ ਸਿਰਫ਼ 1,642 ਐੱਫ ਆਈ ਆਰਜ਼ ਹੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ। ਮਦਦ ਲਈ ਆਈਆਂ ਫੋਨ ਕਾਲਾਂ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਵੱਡਾ ਫ਼ਰਕ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਚਾਈ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ: ਜ਼ੁਲਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਅੰਰਤਾਂ ਰਸਮੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਬਹੁਤਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਅਕਸਰ ਇੱਕੋ ਸਮੇਂ ਕਈ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਚੱਕਰ ਕੱਟਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਥਾਣਾ, ਹਸਪਤਾਲ, ਅਦਾਲਤਾਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਅਤੇ ਭਲਾਈ ਵਿਭਾਗ। ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਇਹ ਸਿਸਟਮ ਬਹੁਤ ਡਰਾਉਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਨਾਮੀ, ਆਰਥਿਕ ਅਸੁਰੱਖਿਆ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਦਲਾ ਲਏ ਜਾਣ ਦਾ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇਹ ਹਿੰਸਾ ਅਕਸਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਰੋਕ-ਟੋਕ ਦੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਚੱਲਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਿਸੇ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਫਿਰ ਕਤਲ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦੀ। ਇਸ ਦੇ ਮਾੜੇ ਨਤੀਜੇ ਸਿਰਫ਼ ਪੀੜਤ ਅੰਰਤ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨੂੰ ਖ਼ਰਾਬ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨਸ਼ਾਖੋਰੀ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ-ਵਿਵਸਥਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਖੜ੍ਹੀਆਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਇਹ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸਿਹਤ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਭਲਾਈ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਮਸਲਾ ਵੀ ਹੈ। ਇਸ ਫ਼ਰਕ ਨੂੰ ਪਛਾਣਦਿਆਂ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਅਤੇ ਨਿਵੇਕਲੀ ਪਹਿਲਕਦਮੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਹੈ: ‘ਸਾਂਝ ਰਾਹਤ ਕੇਂਦਰ’ (ਐੱਸ ਆਰ ਕੇ)। ਪੰਜਾਬ

ਪੁਲੀਸ, ਸਿਹਤ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਇੰਦੋਰ ਦੀ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਸਥਾ (ਐੱਨ ਜੀ ਓ) ‘ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ’ ਦੇ ਆਪਸੀ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਬਣਾਏ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਹੇਠ ਸੰਗਠਿਤ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁਹਿੰਮ ਇੰਦੋਰ ਵਿੱਚ ਸਫਲਤਾਪੂਰਵਕ ਚੱਲ ਰਹੇ ‘ਰਾਹਤ ਕੇਂਦਰ’ ਮਾਡਲ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਪੁਲੀਸ ਦੀ ਸਰਗਰਮ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਰਾਹੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਮੁਤਾਬਿਕ ਢਾਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਪਹਿਲੀ ਫਰੰਟਲਾਈਨ:
ਪਹਿਲਾ ‘ਸਾਂਝ ਰਾਹਤ ਕੇਂਦਰ’ ਸਤੰਬਰ 2024 ਵਿੱਚ ਐੱਸ.ਏ.ਐੱਸ. ਨਗਰ (ਮੁਹਾਲੀ) ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਤੋਂ ਇਸ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਫ਼ਤਹਿਗੜ੍ਹ ਸਾਹਿਬ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਤੱਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੂਪ-ਰੇਖਾ ਭਾਵੇਂ ਸਾਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਰਣਨੀਤਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਮਨੋਵਿਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ-ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਗਰੀਆਂ ਵਾਲੇ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਾਊਂਸਲਰਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਤਾਇਨਾਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਾਨ ਬਹੁਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰੀਰਕ ਸੱਟਾਂ ਜਾਂ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਸਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਅੰਰਤਾਂ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਅਕਸਰ ਸੰਪਰਕ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਕੇਂਦਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਖੋਜਾਂ ਲਗਾਤਾਰ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਪੀੜਤ ਅੰਰਤਾਂ ਅਕਸਰ ਪੁਲੀਸ ਕੋਲ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਅਜਿਹੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ, ਮਦਦ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਅਤੇ

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਦਿੱਤ

ਅੱਗੇ ਸਹੀ ਅਦਾਰੇ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਦਾ ਵਧੀਆ ਮੌਕਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ‘ਸਾਂਝ ਰਾਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ’ ਤੋਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੇ ਨਤੀਜੇ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈਰਾਨੀਜਨਕ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਚਾਰ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ 1,656 ਅੰਰਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1,069 ਅੰਰਤਾਂ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਪੀੜਤ ਪਾਈਆਂ ਗਈਆਂ, ਜੋ ਕਿ ਜਾਂਚੀਆਂ ਗਈਆਂ ਕੁੱਲ ਅੰਰਤਾਂ ਦਾ ਲਗਭਗ ਦੋ-ਤਿਹਾਈ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਖੋਜ ਇਕੱਲੀ ਹੀ ਉਸ ਲੁਕਵੀਂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਸਾਬਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਰਵਾਇਤੀ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੀ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਜ਼ੁਲਮ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਅਸਰ ਨੂੰ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਾਂਝ ਰਾਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈਆਂ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀਆਂ ਪੀੜਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲਗਭਗ 15 ਫ਼ੀਸਦੀ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਹਿਰ ਖਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਜੋਂ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਖ਼ੁਦ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਸੀ। ਲਗਭਗ 70 ਫ਼ੀਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰੀਰਕ ਹਮਲੇ

ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਇਹ ਅੰਕੜੇ ਰਵਾਇਤੀ ਪੁਲੀਸਿੰਗ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫੌਰੀ ਮਦਦ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ 'ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ।

ਸੰਪੂਰਨ ਮੁੜ-ਵਸੇਬਾ:
ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਝ ਰਾਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਜਗ੍ਹਾ ਲੈਣਾ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜਨਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਊਂਸਲਿੰਗ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ, ਡਾਕਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਪੁਲੀਸ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਰੈਫਰਲ, ਸ਼ੈਲਟਰ ਸੇਵਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਭਲਾਈ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਅਹਿਮੀਅਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਛੱਤ ਹੇਠ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਰੋਕਥਾਮ ਵਾਲੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਓਨੀ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਦਾ ਮਕਸਦ ਅੱਲ੍ਹੜ ਉਮਰ ਦੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ, ਅੰਰਤਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮੂਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਵਧਾਉਣਾ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਮੁਲਾਜ਼ਮਾਂ, ਡਾਕਟਰਾਂ, ਨਰਸਾਂ ਅਤੇ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਸਟਾਫ਼ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਿਖਲਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਤੀ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਮਦਦ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਭਵਿੱਖ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀੜਤ ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਹੁਨਰ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਹੋ ਸਕਣ ਕਿਉਂਕਿ ਆਰਥਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਜ਼ੁਲਮ ਭਰੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਣ ਲਈ ਅਕਸਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਆਧਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਗ੍ਰਿਫ਼ਤਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪੀੜਤਾਂ ਨੂੰ

ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਮਦਦ, ਕਾਊਂਸਲਿੰਗ, ਮੁੜ-ਵਸੇਬੇ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਨ ਦੇ ਰਸਤਿਆਂ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ‘ਸਾਂਝ ਰਾਹਤ ਕੇਂਦਰ’ ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਪਕ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵੱਲ ਇੱਕ ਅਹਿਮ ਕਦਮ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੇਂਦਰਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਸਾਧਨ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਬਾਕੀ ਭਾਰਤ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਧੀਆ, ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਮਾਡਲ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਹਰ ਪੀੜਤ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਉਹ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ: ਸੁਰੱਖਿਆ, ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਉਮੀਦ ਵੱਲ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਇੱਕ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਰਾਹ। ਅੰਰਤਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਚੁੱਪਚਾਪ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਨਾ ਕਰਨ ਸਗੋਂ ਮਦਦ ਲਈ ਪੁਲੀਸ, ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਾਂਝ ਰਾਹਤ ਕੇਂਦਰਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ। ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵੀ ਆਪਣੀਆਂ ਧੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਹਿੰਸਕ ਵਰਤਾਰਾ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਦਿਆਂ ‘ਘਰ ਵਸਾਈ ਰੱਖਣ’ ਲਈ ਦਬਾਅ ਨਾ ਪਾਉਣ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਆਰਥਿਕ ਪੱਖੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਤੇ ਆਤਮ-ਨਿਰਭਰ ਬਣਾਉਣ। ਸਭ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਯਤਨਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਆਬਾਦੀ ਦਾ ਇਹ ਅੱਧਾ ਹਿੱਸਾ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਧਿਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਂਦ ਤੇ ਹਸਤੀ ਕਾਇਮ ਰੱਖ ਸਕੇਗਾ। ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਹੀ ਉਹ ਦੋ ਖੰਭੇ ਹਨ, ਜੋ ਮਹਿਲਾ ਸ਼ਕਤੀਕਰਨ ਦੀ ਬੁਨਿਆਦ ਹਨ। ਹੁਣ ਸਮਾਂ ਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਾਪੇ ਧੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਮਾਏ ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉਣ ਕਿਉਂਕਿ ਅੰਰਤਾਂ ਹੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਮਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸੂਤਰ ਵਿੱਚ ਪਰੋ ਕੇ ਰੱਖਦੀਆਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਤਾਣੇ-ਬਾਣੇ ਨੂੰ ਅਮੀਰ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

* ਸਪੈਸ਼ਲ ਡੀ ਜੀ ਪੀ, ਕਮਿਊਨਿਟੀ ਅਫੇਅਰਜ਼, ਪੰਜਾਬ।

ਗਲੋਬਲ ਪਾਸਪੋਰਟ ਇੰਡੈਕਸ 2026 ਵਿੱਚ 200 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭਾਰਤ ਦਾ 125ਵਾਂ ਸਥਾਨ ਚਿੱਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਹੋਨਲੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਇੰਡੈਕਸ (ਜੋ ਭਾਰਤ ਨੂੰ 80ਵੇਂ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਰੱਖਦਾ ਹੈ) ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਵੀਜ਼ਾ-ਮੁਕਤ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰੈਂਕਿੰਗ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਗਲੋਬਲ ਪਾਸਪੋਰਟ ਇੰਡੈਕਸ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵੱਡਾ ਹੈ; ਇਹ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਆਉਣ-ਜਾਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ, ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੌਕਿਆਂ ਅਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਪਰਖਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਰੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪੱਛੜਨਾ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਸਿਰਫ਼ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਯਾਤਰਾ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਇਹ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜੋ ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਆਲਮੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਮੁਕਾਬਲੇਸ਼ਾਹੀ ਅਤੇ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਰੋੜਾਂ ਭਾਰਤੀ

ਭਾਰਤੀ ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਸਾਖ

ਮੁਸਾਫ਼ਰਾਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਸਪੋਰਟ ਪਾਵਰ ਰੈਂਕ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਮੋਬਿਲਿਟੀ ਸਕੋਰ 72 ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ 30 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਵੀਜ਼ਾ ਜਾਣ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਹੈ ਅਤੇ 42 ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚਣ 'ਤੇ ਵੀਜ਼ਾ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ, ਬਰਤਾਨੀਆ ਅਤੇ ਬਹੁਤੇ ਯੂਰਪੀ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਯਾਤਰਾ ਲਈ ਅੱਜ ਵੀ ਲੰਬੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵੀਜ਼ਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਵੀਜ਼ੇ ਦੀਆਂ ਇਹ ਅੜਚਨਾਂ ਸੈਲਾਨੀਆਂ, ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਨੌਕਰੀਪੇਸ਼ਾ ਲੋਕਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀਆਂ ਸਭ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿੱਚ ਰੋੜਾ ਬਣਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਿਰ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਦਫ਼ਤਰੀ ਕਾਰਜਾਤ ਦਾ ਬੋਝ ਹੋਰ

ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਤਾਕਤ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਵਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਪਸੀ ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਆਪਸੀ ਸਮਝੌਤੇ, ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਹਿਯੋਗ, ਪਰਵਾਸ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਹੀ ਇਹ ਤੈਅ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਿਸੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਕਿੰਨੀ ਖੁੱਲ੍ਹ ਨਾਲ ਸਰਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਧਣ ਨਾਲ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸੁਧਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਤਰੱਕੀ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਾਜ਼ਾ ਰੈਂਕਿੰਗ ਵਿੱਚ ਯੂਰੋਪੀਅਨ ਦੇਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦਬਦਬਾ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਸਬਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸਵੀਡਨ, ਸਵਿਟਜ਼ਰਲੈਂਡ ਅਤੇ ਫਿਨਲੈਂਡ ਵਰਗੇ

ਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਯਾਤਰਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਵੀ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਬਿਹਤਰ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ, ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਬਿਹਤਰ ਮਾਹੌਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਾਸਪੋਰਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਮਜ਼ਬੂਤ ਆਲਮੀ ਭਾਈਵਾਲੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹਨ। ਭਾਰਤ ਨੂੰ ਇਸ ਰੈਂਕਿੰਗ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੁਣੌਤੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਵੀਜ਼ਾ ਸਮਝੌਤੇ ਵਧਾਉਣਾ, ਦੁਵੱਲੇ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ, ਵਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੰਖਾ ਬਣਾਉਣਾ ਅਤੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੇ ਪੱਧਰ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨਾ, ਇਹ ਸਭ ਮਿਲ ਕੇ ਹੀ ਭਾਰਤੀ

ਪਾਸਪੋਰਟ ਦੀ ਸਾਖ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪਾਸਪੋਰਟ ਸਿਰਫ਼ ਸਫ਼ਰ ਦਾ ਸਾਧਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤਾਕਤ, ਇੱਜ਼ਤ ਅਤੇ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਸਾਖ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ।

ਬਦਲਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਪਰਿਵਾਰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਸਥਾ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਕੂਲ ਪਰਿਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਪਿਆਰ, ਤਿਆਗ, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਸਤਿਕਾਰ ਵਰਗੀਆਂ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਸਿੱਖਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਆਰਥਿਕ, ਸਮਾਜਿਕ, ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਇਕੱਠੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੇ ਲੈ ਲਈ ਹੈ, ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਨੇੜਤਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਈ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੀ ਰਫ਼ਤਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਬਦਲਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅਤੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਬਣ ਗਈ ਹੈ।

ਇੱਕ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਔਰਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਸਿਰਫ ਘਰ ਦੀ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਘਰ ਸੰਭਾਲਣਾ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਇੱਛਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਪਰ ਸਿੱਖਿਆ, ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਬਦਲਾਅ ਨੇ ਔਰਤ ਨੂੰ ਨਵੀਂ ਪਛਾਣ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਅੱਜ ਉਹ ਡਾਕਟਰ, ਅਧਿਆਪਕਾ, ਵਿਗਿਆਨੀ, ਵਕੀਲ, ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਉਦਯੋਗਪਤੀ, ਕਿਸਾਨ ਅਤੇ ਰਾਜਨੇਤਾ ਵਜੋਂ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਵੀ ਨਿਭਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਦੋਹਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਉਸ ਦੇ ਸੰਘਰਸ਼ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਦੋਵਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਬਦਲਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਤਬਦੀਲੀ ਆਪਸੀ ਸੰਵਾਦ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਰੁਝੇਵੇਂ ਭਰੇ ਜੀਵਨ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਇਕੱਠੇ ਬੈਠਦਾ ਸੀ, ਗੱਲਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ, ਦੁੱਖ-ਸੁੱਖ ਸਾਂਝੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਹੁਣ ਹਰ ਮੈਂਬਰ ਆਪਣੀ ਡਿਜ਼ਿਟਲ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝਿਆ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਹੀ ਉਹ ਕੜੀ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਜੋੜੇ। ਜੇਕਰ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸੰਵਾਦ, ਸਾਂਝ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵਿੱਚ ਔਰਤ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੀ ਔਰਤ ਸਿਰਫ ਘਰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਾਥੀ ਹੈ। ਮਹਿੰਗਾਈ ਅਤੇ ਵਧਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਦੋਵਾਂ ਦਾ ਕਮਾਉਣਾ ਕਈ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਦੁੱਖ ਦੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ

ਘਰ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਾਂ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਅਜੇ ਵੀ ਔਰਤ ਦੇ ਸਿਰ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਹੋਰ ਮੈਂਬਰ ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣ ਤਾਂ ਨਾ ਸਿਰਫ ਔਰਤ ਦਾ ਬੋਝ ਘਟੇਗਾ, ਸਗੋਂ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਵੀ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣਗੇ।

ਸਾਂਝੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਇਕੱਲਤਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਬਣ ਕੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਬੱਚੇ ਜੁਗੁਗਰ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਮਹਾਨਗਰਾਂ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਪਿੰਡਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਈ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨੂਹ ਹੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਆਪਸੀ ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਮਝ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਪਰਿਵਾਰ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੱਕ, ਹੰਕਾਰ ਜਾਂ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਣਾਅ ਪੈਦਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸੌਸ-ਨੂਹ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਥਾਂ ਸਾਂਝੇਦਾਰੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿੱਚ ਵੀ ਔਰਤ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬੇਹੱਦ ਅਹਿਮ ਹੈ। ਮਾਂ ਬੱਚੇ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਅਧਿਆਪਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਬੱਚਾ ਜੋ ਕੁਝ ਘਰ ਵਿੱਚ ਦੇਖਦਾ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹੀ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਸਤਿਕਾਰ, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ, ਬਰਾਬਰੀ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਵੀ ਇਹੀ ਮੁੱਲ ਅਪਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਔਰਤ ਸਿਰਫ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਦਾ ਵੀ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰ ਰਹੀ

ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਣ ਦੀ ਸਾਰੀ

ਰਮਨਦੀਪ ਕੌਰ ਮਾਨ
ਮੌੜ ਮੰਡੀ (ਬਠਿੰਡਾ)
9876349858

ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੇਵਲ ਔਰਤ ਦੇ ਮੱਥੇ ਨਹੀਂ ਧਰੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਜੇ ਸਮਾਜ ਹਰ ਸਮੱਸਿਆ ਲਈ ਔਰਤ ਨੂੰ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਏ ਅਤੇ ਮਰਦ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਆਂਸੰਗਤ ਨਹੀਂ। ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਰਿਵਾਰ ਤਦੋਂ ਹੀ ਬਣਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਦਾ ਸਾਥੀ ਮੰਨਣ, ਘਰੇਲੂ ਕੰਮਾਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਂਝ ਪਾਉਣ ਅਤੇ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨ। ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਾਰੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਵਾਸ ਨੇ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰਕ

ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਔਰਤਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਵੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦਾ ਹੈ। ਨੌਕਰੀ ਦਾ ਦਬਾਅ, ਘਰੇਲੂ ਕੰਮ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪਰਵੇਸ਼, ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਉਮੀਦਾਂ— ਇਹ ਸਭ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਾਧੂ ਬੋਝ ਪਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਪਰਿਵਾਰ ਉਸ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਰਾਮ, ਸਹਿਯੋਗ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਕਰਨ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇਵੇ, ਤਾਂ ਉਹ ਹੋਰ ਵੀ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪਰਿਵਾਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਲਈ ਆਪਣਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਅੱਜ ਦੇ ਬਦਲਦੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸੋਚ ਵੀ ਬਦਲਣੀ ਪਵੇਗੀ ਕਿ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਕੇਵਲ ਔਰਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਪਰਿਵਾਰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਬਣਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਪਿਆਰ, ਸਤਿਕਾਰ, ਸੰਵਾਦ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਚਾਰਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲਣ। ਜਦੋਂ ਮਰਦ ਅਤੇ ਔਰਤ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਮੁਕਾਬਲੇਬਾਜ਼ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਾਥੀ ਵਜੋਂ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਭਰੋਸਾ ਅਤੇ ਸਥਿਰਤਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਆ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਔਰਤ ਅੱਜ ਵੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਧਰੀ ਹੈ, ਪਰ ਹੁਣ ਉਹ ਇਕੱਲੀ ਧਰੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਸਾਥੀ, ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਵਾਲੀ, ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀ, ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਹੈ। ਬਦਲਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਹੋਰ ਵੀ ਵਿਸ਼ਾਲ ਅਤੇ ਅਰਥਪੂਰਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਲੋੜ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਉਸ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਬਰਾਬਰੀ, ਸਤਿਕਾਰ ਅਤੇ ਸਹਿਯੋਗ ਨਾਲ ਮਾਨਤਾ ਦੇਵੇ। ਇਹੀ ਉਹ ਰਾਹ ਹੈ ਜੋ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ, ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਨੂੰ ਹੋਰ ਸੁੰਦਰ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

SINGH TRAVELS
MONEY GRAM OFFICE
NRI PRESS The Indian---News Paper of USA
 Sade Lok--- News Paper of USA
 Amritsar Times---News Paper of USA
TOUR PACKAGE Passport, Pan Card
 Birth Certificate
 ਨੋਟ:- ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਹਾਊਸ ਦਿੱਲੀ ਦੇ
 ਪੇਪਰ ਤਸਦੀਕ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲਈ ਮਿਲੇ
ਇੱਥੇ ਦੇਸ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਪੈਸੇ ਮੰਗਵਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ
 MoneyGram, WESTERN UNION, Trans-Fast
 Ph:- 01886-502532
 Mob:- 94634-04595

KW LAKE WASHINGTON SO KELLERWILLIAMS REALTY
CJ Singh
Realtor
 License # 24012019
 Real Estate Broker

CJ Singh
 ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਬਿਜਨਸ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨਿਆਂ ਦਾ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ ਚਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਲ ਕਰੋ ਅਤੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਂਝੇ ਉਪਰ 100% ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ।
 (206) 295-5993 | c.singh@kw.com | realtorcjsingh.com
 bellevueareahomefinder.com
 707 S Grady Way Suit 730, Renton, WA 98057

ਡੋਲੀ: ਗੱਡੇ ਤੋਂ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਤੱਕ

ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜ਼ਮਾਨਿਆਂ ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਸਾਧਨ ਬੜੇ ਸੀਮਿਤ ਹੋਇਆ ਕਰਦੇ ਸਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਤਾਂ ਵੀ ਉਠਾਂ, ਘੋੜਿਆਂ, ਗੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਬਰਾਤ ਤਿੰਨ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਠਹਿਰਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਪੰਜਾਬੀ ਫਿਲਮ 'ਵਿਚੋਲਾ' ਅਜਿਹੇ ਵਿਆਹਾਂ ਦੀ ਪੁਖਤਾ ਉਦਾਹਰਨ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਵਿਗਰਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹ ਕੇ ਲਿਜਾਣ ਵੇਲੇ ਡੋਲੀ/ਪਾਲਕੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਗਵਾਹ ਤਾਂ ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਫਿਲਮਾਂ/ ਨਾਟਕਾਂ ਵਿੱਚ ਡੋਲੀ ਉੱਠਦੀ ਦੇਖਦੇ ਹਾਂ, ਇਹ ਸਾਧਨ ਹੁੰਦਾ ਜ਼ਰੂਰ ਸੀ।

ਜਗਦੇਵ ਸਰਮਾ ਬੁਗਰਾ

ਮੇਰੀ ਉਮਰ ਸੱਤਰਾਂ ਪਾਰ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਡੋਲੀ ਉੱਠਣ ਦੀ ਰਸਮ 70 ਸਾਲ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਹਾਰੋ ਡੋਲੀ ਨਾ ਚਾਇਓ ਹਾਲੇ ਮੇਰਾ ਬਾਬਲ ਆਇਆ ਨੂੰ। ਚੱਕ ਲਓ ਕਹਾਰੋ ਡੋਲੀ ਰੋਦੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਣ ਦਿਓ। ਡੋਲੀ ਅਰਥਾਤ ਪਾਲਕੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਮੰਦਿਆਂ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਚਾਰ ਬੰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਜਿਹੜੇ ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚੋਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਹਾਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਬਰਾਤ ਉਠਾਂ, ਘੋੜਿਆਂ ਤੋਂ ਗੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਅਤੇ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਲਿਜਾਣ ਵਾਸਤੇ ਇਸ ਸੁਭ ਕਾਰਜ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਜਾਏ ਰਥ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਲੱਗੇ। ਰਥ ਵੀ ਸੀਮਿਤ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ, ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇੱਕ-ਦੋ ਰਥ ਹੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਰਾਏ 'ਤੇ

ਉਪਲੱਬਧ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਰਥ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਰਥ ਨੂੰ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲੇ ਬਲਦਾਂ ਦੀ ਵੀ ਸਜਾਵਟ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬਲਦਾਂ ਦੇ ਪੈਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੰਗ ਬਿਰੰਗੀ ਲੱਗੜੀ ਦੀਆਂ ਡੋਰਾਂ, ਰੰਗਦਾਰ ਨੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਸਿੰਗਾਂ ਉੱਪਰ ਚਾਂਦੀ ਦੀਆਂ ਟੋਪੀਆਂ ਚਾੜ੍ਹੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ। ਬਲਦਾਂ ਅਤੇ ਰਥ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕਾਹਨੀ (ਬਲਦਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਕਣ ਵਾਲਾ) ਨੇ ਵੀ ਟੌਹਰ ਖਿੱਚੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਦੂਰ ਦੀਆਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰੀਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਰੇਲ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਸਨ ਤਾਂ ਬਰਾਤ ਲਿਜਾਣ ਲਈ ਰੇਲ ਗੱਡੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਕਰ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਮੈਂ ਖ਼ੁਦ ਅਜਿਹੀਆਂ ਦੋ ਬਰਾਤਾਂ

ਗਿਆ ਹਾਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਸੱਠਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰੇਲ ਰਾਹੀਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਆਮਦ ਨਾਲ ਥੋੜ੍ਹਾ ਹੋਰ ਤਬਦੀਲੀ ਆਈ। ਹੁਣ ਬਰਾਤ ਨੂੰ ਢੋਹਣ ਲਈ ਬੱਸਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਲੱਗੀ ਸੀ। ਬੱਸ ਡਰਾਈਵਰ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਪਿਛਲੀ ਸੀਟ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕੱਪੜਾ (ਖੋਸ ਆਦਿ) ਤਾਣ ਕੇ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀਆਂ ਬਾਕੀ ਸਵਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰ ਕੇ ਪਰਦਾ ਕਰ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਤਿੰਨ ਸਵਾਰੀਆਂ ਵਾਲੀ ਸੀਟ ਇੱਕ ਕੈਬਿਨ ਦਾ ਰੂਪ ਧਾਰ ਲੈਂਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਸੀਟ ਉੱਪਰ ਲਾੜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਲਾੜਾ ਅਤੇ ਲਾੜੀ ਦੇ ਪਿੱਛੋਂ ਇੱਕ ਖ਼ਾਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਸੁਆਣੀ ਬੈਠੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਇਸਤਰੀਆਂ ਦਾ ਬਰਾਤ ਨਾਲ ਜਾਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਵਿਚੋਲਣ ਵੀ ਉੱਥੇ ਹੀ ਘੁਸੜ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਫਿਰ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਹੋਈ ਬੱਸ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਕਾਰ ਲਿਜਾਣ ਦੀ। ਬਰਾਤ ਜਾਣ ਵੇਲੇ ਲਾੜੇ ਨਾਲ

ਸਰਵਾਲਾ, ਲਾੜੇ ਦੇ ਜੀਜੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅੱਧੇ ਹੋਰ ਅਤਿ ਨੇੜਲੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨੂੰ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਬੈਠਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਲਾੜੇ ਅਤੇ ਲਾੜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਚੋਲਣ, ਉਹੀ ਖ਼ਾਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੀ ਇੱਕ ਸੁਆਣੀ ਅਤੇ ਇੱਕ-ਦੋ ਲਾੜੀ ਦੇ ਭਰਾ ਕਾਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸੜ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦੇ। ਸ਼ਾਇਦ ਉਦੋਂ ਇਹ ਗੀਤ ਬਣਿਆ ਹੋਣਾ; ਗੱਡੀ ਵਿੱਚੋਂ ਲੱਤ ਲਮਕੇ, ਕੋਈ ਭੋਰ ਚੱਲਿਆ ਮੁਕਲਾਵੇ। ਇੱਕ ਸਮੇਂ ਇੱਕੋ ਮਾਡਲ ਅਤੇ ਇੱਕੋ ਰੰਗ ਦੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਬਰਾਤ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਰਿਵਾਜ ਵੀ ਚੱਲਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਜ਼ਮਾਨਾ ਹੈ ਕਿ ਬਰਾਤੀ ਸਿੱਧੇ ਪੈਲੇਸ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਵੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ। ਵਿਆਹ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਖੋਚਲ ਥੋੜ੍ਹੀ ਘਟ ਗਈ ਹੈ। ਸਮੇਂ ਨੇ ਕਰਵਟ ਬਦਲੀ ਹੈ। ਜਿਹੜੀ ਬਰਾਤ ਕਿਸੇ ਵੇਲੇ ਉਠਾਂ ਘੋੜਿਆਂ ਜਾਂ ਗੱਡਿਆਂ 'ਤੇ ਜਾਇਆ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਅੱਜ ਸਰਦੇ ਪੁੱਜਦੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਟਾਵੇਂ ਟਾਵੇਂ ਨਵਾਬਜ਼ਾਦੇ ਲਾੜੀ ਨੂੰ ਵਿਆਹੁਣ ਗੱਡੀਆਂ ਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੀ ਅੱਗੇ ਲੰਘ ਕੇ ਹੈਲੀਕਾਪਟਰਾਂ 'ਤੇ ਜਾਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ। ਇੱਕ ਪੇਂਡੂ ਲੜਕੀ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਘਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਕਿਸੇ ਉਪਰੇ ਘਰ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਲੜਕੀ ਉਦਰੇ ਨਾ ਦਾ ਖ਼ ਆਲ ਰੱਖਦਿਆਂ ਲਾੜੀ

ਦੇ ਸਕੇ ਭਰਾਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਭਾਈਆਂ ਦੇ ਥਾਂ ਲੱਗਦੇ ਮਾਮੇ, ਚਾਚਿਆਂ, ਤਾਈਆਂ, ਮਾਸੀਆਂ, ਭੂਆਂ ਦੇ ਬੇਟੇ ਵੀ ਲੜਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂਦੇ। ਲੜਕੀ ਦੇ ਨਾਲ ਗਏ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਰਾਵਾਂ ਨੂੰ ਗੱਡੀ ਵਾਲੇ ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਗੱਡੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਚਾਹ ਵਰਤਾਓ, ਗੱਡੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪਰਸ਼ਾਦਾ ਪਾਣੀ ਛਕਾਓ, ਗੱਡੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਸੌਣ ਲਈ ਫਲਾਣਿਆਂ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿੱਚ ਮੱਜੇ ਡਾਹ ਦਿਓ ਆਦਿ। ਮੈਂ ਦੱਸ ਦੇਣਾ ਚਾਹਾਂਗਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਡੀ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵੀ ਬਰਾਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਬਰਾਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਗੱਡੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਤੱਤੀਆਂ-ਤੱਤੀਆਂ ਸਿੱਠਣੀਆਂ ਤੇ ਕਰਾਰੇ-ਕਰਾਰੇ ਗੀਤ ਵੀ ਕੁੜੀਆਂ-ਬੁੜੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਲਾੜੇ ਦੇ

ਸਾਲੇ ਜੋ ਠਹਿਰੇ। 'ਗੱਡੀ ਆਲੇ' ਲਫਜ਼ ਉਦੋਂ ਵੀ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਗੱਡੀ ਯਾਨੀ ਕਿ ਬਰਾਤ ਵਿੱਚ ਕਾਰ ਲਿਜਾਣ ਦਾ ਨਾਮੋ ਨਿਸ਼ਾਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਅਜਿਹਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂ? ਮੇਰੀ ਸਮਝ ਮੁਤਾਬਿਕ ਜਿਵੇਂ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਹੌਲਦਾਰ ਨੂੰ ਵੀ ਥਾਣੇਦਾਰ ਕਹਿ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਨਮਾਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਗੱਡੇ/ਰਥ ਨੂੰ ਵੀ ਗੱਡੀ ਕਹਿ ਕੇ ਕਾਰ ਦੀ ਸਵਾਰੀ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹੋਣਗੇ ਅਤੇ ਲਾੜੀ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਉਸ ਦੇ ਭਾਈ 'ਗੱਡੀ ਵਾਲੇ' ਸੋ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਡੋਲੀ ਦਾ ਰੂਪ ਬਦਲਦਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੈਲੀਕਾਪਟਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਅੱਗੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਡੋਲੀ ਲਈ ਕਿਸ ਸਾਧਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

CAPITAL SERVICES

INSURANCE
VEHICLE REG.
IMMIGRATION
NOTARY PUBLIC
LIVE SCAN

ਸੈਕਰਾਮੈਂਟੋ, ਕੈਲੀਫੋਰਨੀਆ

AUTO • HOME • TRUCK • BUSINESS • LIFE • MEDICAL

<p>ਪਾਸਪੋਰਟ / ਵੀਜਾ</p> <ul style="list-style-type: none"> * ਓ ਸੀ ਆਈ * ਸਰੋਂਡਰ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ, ਪੈਨ ਕਾਰਡ * ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ * ਗਰੀਨ ਕਾਰਡ * ਸਿਟੀਜਨ * ਵਸੀਅਤ * Living Trust * ਫੈਮਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ * Legal Documents <p><small>The Attorney has 25 years of experience in your favor for all legal services. Lic. 43779</small></p>	<p>Vehicle Registration (Approved by CA DMV)</p> <ul style="list-style-type: none"> * ਕਾਰ ਸਟਿੱਕਰ ਸਲਾਨਾ * ਕਾਰ ਟਰਾਂਸਫਰ * ਪਲੇਟਾਂ ਤੇ ਸਟਿੱਕਰ * ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਵਹੀਕਲ * Vin Verification <p><small>Lic. 6000947</small></p>	<p>Other Services</p> <ul style="list-style-type: none"> * Live Scan / Fingerprints * Covered California. * Drug Testing * Alcohol Test * Notary Services * International Driver Lic.
--	--	---

Office Ph.(916) 427-4321

6624 FLORIN ROAD, SACRAMENTO CA, 95828
FAX: (916)258-0441, Cell: (916)308-7997
Email: sacramento99@yahoo.com Website: www.capitalservices.us

R.PAL SINGH TAX PROFESSIONAL

ENROLLED AGENT
BOOKKEEPING ACCOUNTS PAYROLLS

*TAX:- INDIVIDUAL,FAMILY,BUSINESS,TRUCKING
*BOOKKEEPING ACCOUNTS
*PAYROLLS & INCORPORATION
*INSURANCE: LIFE Only-Agent,NOTARY

GET MONEY BACK FAST!
"Authorized IRS E-file Provider"
"Enrolled To Practice Before The IRS"

CALL:R.PAL SINGH EA- 510 750 3464
EA 00097224,C RTP A44237Realtor#1481514,
Life-Only Insurance Agent #0G76896
39159 Paseo Padre Pkwy #103,Fremont,CA 94538
Snghrpal47@gmail.com
Singhtax.com

Open 7 Days
Weekends/Evenings
(Year Round Service)
Reasonable Rates
Call for Appointment

Uscipp Insurance Services

650 N WILMA AVE STE A, RIPON CA 95366

Amarjit S Bir
amarjit@uscipp.org

TRUCK
INSURANCE

TRUCK TAX
IFTA

Lic#0115593CA
Ph: (925)318-1247

ਗਜ਼ਲ

ਇਹ ਹੰਝੂ ਅੱਖੀਆਂ ਵਿਚ ਗੁੰਝਲਾਂ ਦੀ ਡੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।
ਗਮੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਖੁਸ਼ੀ ਵਿਚ ਹੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਗੁਲਾਬੀ ਫੁੱਲ ਦੀ ਫੂਹਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਾਸ ਨਈਂ ਆਉਂਦੀ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੋਲ ਸੁਹਣੇ ਉਗਲੀਆਂ ਦੇ ਪੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।
ਲਬਾਂ ਤੇ ਮਤਲਬੀ ਹਾਸੇ ਤੇ ਅੱਖਾਂ ਸੱਚ ਕਹਿਦੀਆਂ ਨੇ,
ਅਸਲ ਵਿਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਦਮੀ ਹੀ ਚੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਉਹ ਕਦੀ ਵੀ ਵਰ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ,
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬੱਦਲਾਂ 'ਚ ਹਰਕਤ ਘਟ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸ਼ੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ 'ਚ ਸੂਰਜ ਚਾੜ੍ਹ ਕੇ ਰਖਣੇ,
ਜਿਹੜੇ ਬੰਦੇ ਸਿਆਣਪ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦੀ ਤੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਜਿਹੜੇ ਵੀ ਟੁਕੜਿਆਂ ਵਿਚ ਹੋਣ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਹੋਂਦ ਨਈਂ ਹੁੰਦੀ,
ਉਹੋ ਬੱਦਲ ਬਰਾਬਰ ਵਰ੍ਹਨ ਜੋ ਘਣਘੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।
ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਰਤੀ ਕਰਦੇ ਨਵੇਂ ਇਤਿਹਾਸ ਰਚਦੇ ਨੇ,
ਉਹੋ ਪਰਬਤ ਨੂੰ ਸਰ ਕਰਦੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਕਦੀ ਵੀ ਨੇਰੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਉਹ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ,
ਚਮਨ ਦੇ ਉਹ ਤਣੇ ਜੋ ਜੜ੍ਹ ਤੋਂ ਹੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।
ਕਦੀ ਉਮੀਦ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਤੇ ਪੂਰਾ ਉਤਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ,
ਦਿਲਾਂ ਦੇ ਚੋਰ ਹੁੰਦੇ ਉਹ ਸੁਭਾਅ ਦੇ ਥੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਘਣੇ ਸੰਘਣੇ ਜਿਹੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਫਿਤਰਤ ਖ਼ਾਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ,
ਝੁਲਾਵਣ ਟਹਿਣੀਆਂ ਨੂੰ ਟਹਿਣੀਆਂ ਦੀ ਲੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।
ਦਿਲਾਂ ਵਿਚ ਕਾਲਖਾ ਰਖਦੇ ਲਬਾਂ ਤੇ ਰੋਸ਼ਨੀ ਰਖਦੇ,
ਉਹ ਏਧਰ ਹੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ ਓਧਰ ਹੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਅਵਸਥਾ ਜੀਣ ਦੀ ਆਪੇ ਤਰੀਕੇ ਲਭਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਏ,
ਕਦੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀਆਂ ਅੰਦਰ ਵੀ ਢਾਡੇ ਸ਼ੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।
ਉਹ ਦੀ ਕਿਰਪਾ 'ਚ ਰਹਿ ਕੇ ਬਾਲਮਾ ਬਖ਼ਸ਼ੀਸ਼ ਹੁੰਦੀ ਏ,
ਕਿ ਵਿਰਲੇ ਟਾਂਵੇ-ਟਾਂਵੇ ਪਥ ਸਮੇਂ ਤੀ ਤੋਰ ਹੁੰਦੇ ਨੇ।

ਬਲਵਿੰਦਰ ਬਾਲਮ ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ
98156-25409

ਕਲਯੁਗ ਸਤਯੁਗ ਭਾਈ ਭਾਈ

ਕਲਯੁਗ ਸਤਯੁਗ ਭਾਈ ਭਾਈ
ਦੋਹਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਲੜਾਈ
ਇਧਰੋਂ ਸੀ ਇੱਕ ਬਾਬਾ ਆਇਆ
ਉਸਨੇ ਆ ਕੇ ਸੁਲ੍ਹਾ ਕਰਾਈ।

ਬਾਬਾ ਕਹਿੰਦਾ ਪਹਿਲਾਂ ਸਤਯੁਗ
ਕਲਯੁਗ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਫੇਰ ਤੂੰ ਆਈਂ

ਕਲਯੁਗ ਨੇ ਵੀ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਖੋਹਿਆ
ਇਹੀ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜ਼ੀ ਹੋਇਆ
ਤਿੰਨਾਂ ਨੇ ਇੱਕ ਰਾਇ ਬਣਾ ਕੇ
ਸਤਯੁਗ ਬੋਹੜ ਦੇ ਉੱਤੇ ਪਰੋਇਆ

ਜਦ ਸਤਯੁਗ ਨੇ ਜੜ੍ਹ ਖਾ ਲਈ ਸਾਰੀ
ਫਿਰ ਆਉ ਕਲਯੁਗ ਦੀ ਵਾਰੀ

ਸਤਯੁਗ ਦੇ ਵਿੱਚ ਖੁਸ਼ ਸੀ ਸਾਰੇ
ਸਭ ਦੇ ਬਣ ਗਏ ਭਾਈਚਾਰੇ
ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਲੜਦਾ ਭਿੜਦਾ
ਰਿਸ਼ਤੇ ਸੀਗੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਿਆਰੇ

ਸਤਯੁਗ ਨੇ ਜੜ੍ਹ ਖਾ ਲਈ ਸਾਰੀ
ਕਲਯੁਗ ਕਹਿੰਦਾ ਹੁਣ ਮੇਰੀ ਵਾਰੀ
ਸਤਯੁਗ ਨੇ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਹੰਢਾਇਆ,
ਕਲਯੁਗ ਦੀ ਫਿਰ ਝੋਲੀ ਪਾਇਆ।

ਕਲਯੁਗ ਜਦ ਹੀ ਭਾਰੂ ਹੋਇਆ,
ਮੋਹ, ਪਿਆਰ, ਰਿਸ਼ਤਾ ਸਭ ਮੋਇਆ।
ਰੁੱਖਾਂ ਵਾਂਗੂੰ ਸਭ ਸੁੱਕ ਗਿਆ ਏ,
ਚੰਗਾ ਸਮਾਂ ਵੀ ਮੁੱਕ ਗਿਆ ਏ।

ਕਲਯੁਗ ਨੇ ਆ ਸਾਝ ਜਿਹੀ ਪਾ ਲਈ
ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਆਪਣੇ ਪਿੱਛੇ ਲਾ ਲਈ
ਸਤਯੁਗ ਨੇ ਤਾ ਜੜ੍ਹ ਹੀ ਖਾਧੀ ਸੀ
ਕਲਯੁਗ ਨੇ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆ ਖਾ ਲਈ

ਕਰਮਨਪ੍ਰੀਤ ਕੌਰ ਦੰਦੀਵਾਲ
7009245514

ਮਨ ਤਰੰਗ

ਵਗਦੀ ਪੰਣ ਦੇ ਨਾਲ ਕੁਝ ਵਗਣ ਵਾਲੇ,
ਹੋਏ ਨੇ ਭਾਰੂ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਤੱਤ ਮੀਆਂ।
ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਆਪ ਕੁਝ ਕਦੇ ਕੀਤਾ,
ਵੰਡਦੇ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਫਿਰਦੇ ਮੱਤ ਮੀਆਂ।

ਅਕਲਾਂ ਵੰਡਣ ਦੀ ਖੇਡ ਵੀ ਜਦੋਂ ਖੇਡਣ,
ਲਾਹੁੰਦੇ ਲੱਗਣਗੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਪੱਤ ਮੀਆਂ।
ਭਲਾ ਨਾ ਬੋਲਣਾ ਲੋਕ ਜਦ ਸਮਝ ਲੈਂਦੇ,
ਮੂੰਹੋਂ ਬੱਸ ਕਹੀ ਜਾਂਦੇ ਸੱਤ-ਸੱਤ ਮੀਆਂ।

ਵਹਿਣ ਦਹਿਸ਼ਤ ਦੇ ਵਾਂਗ ਹੀ ਵਗੀ ਜਾਂਦੇ,
ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਬੋਲਣ ਦਾ ਵਹਿਣ ਮੀਆਂ।
ਫਿਰਦੇ ਆਪ ਇਹ ਭਟਕਦੀ ਰੂਹ ਵਾਂਗਰ,
ਦੇਂਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਖੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਮੀਆਂ।

- ਹਰਫਦਾਰ

ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ

ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦਾ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ,
ਖੂਬ ਵੱਡਾ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ।
ਰਿਸ਼ਵਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫਸ ਜਾਵੇ ਜੋ,
ਹੁੰਦਾ ਉਹਦਾ ਮੂੰਹ ਕਾਲਾ ਹੈ।

ਰਿਸ਼ਵਤ ਦੇ ਕੇ ਰੁਕੇ ਹੋਏ,
ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ।
ਸਹੀ ਬੰਦੇ ਤਾਂ ਕੋਲ ਕਲਰਕਾਂ,
ਫਿਰਦੇ ਨੇ ਧੱਕੇ ਖਾਂਦੇ।

ਬਿਨਾਂ ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਏਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ,
ਕੋਈ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।
ਫਾਈਲ ਮੇਜ਼ ਤੋਂ ਜ਼ਰਾ ਨਾ ਹਿੱਲੇ,
ਜ਼ੋਰ ਭਾਵੇਂ ਲਾਵੇ ਬੰਦਾ।

ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ,
ਦੇਸ਼ ਮੇਰੇ ਨੂੰ ਵੱਢ ਖਾਇਆ।
ਰੋਟ ਬੰਨ੍ਹੇ ਨੇ ਵਿੱਚ ਦਫ਼ਤਰਾਂ,
ਦੇਣੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ ਮਾਇਆ।

ਸਹੀ ਬੰਦੇ ਦੀ, ਸਹੀ ਕਾਗਜ਼ ਦੀ,
ਪੁੱਛ-ਪ੍ਰਤੀਤ ਨਹੀਂ ਕੋਈ।
ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਤੇ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੇ,
ਜੇਕਰ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਦੇਸ਼ ਮੇਰੇ ਨੂੰ ਲੁੱਟ ਲਿਆ ਹੈ,
ਏਨ੍ਹਾਂ ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰਾਂ ਨੇ।
ਆਮ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮਾਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ,
ਛੋਟੇ-ਵੱਡੇ ਚਰਾਂ ਨੇ।

ਰਿਸ਼ਵਤਖੋਰੀ ਦਾ ਇਹ ਆਲਮ,
ਹਾਏ! ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਚੱਲੇਗਾ।
ਸੱਚਾ ਅਤੇ ਈਮਾਨਦਾਰ ਕਦ,
ਦੇਸ਼ ਦੀ ਗੱਦੀ ਮੱਲੇਗਾ।

-ਪ੍ਰੋ. ਨਵ ਸੰਗੀਤ ਸਿੰਘ
9417692015

ਬੀਨ

ਜਗਤ ਤਮਾਸ਼ਾ ਵੇਖ ਬੜੇ ਗਮਗੀਨ ਹੋਏ ਹਾਂ।
ਅੱਖੀਆਂ ਅੱਡ ਵੇਖਣ ਜੋ ਤਮਾਸ਼ਬੀਨ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਹਾਕਮ ਦਾ ਹੱਥ ਫੜਿਆ ਹੈ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ,
ਭ੍ਰਿਸ਼ਟਾਚਾਰੀ ਚਿੱਕੜ ਵਿੱਚ ਮਲੀਨ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਖੰਡਰ ਵਰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਓ ਮਹਿਲ ਪੁਰਾਣਾ,
ਨਵੇਂ ਘਰ ਵਿੱਚ ਬਹਿਕੇ ਤਾਜ਼ਾ ਤਰੀਨ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਭੇਦ ਅਸਾਡਾ ਪਾਉਣਾ ਹੈ ਜੀ ਡਾਹਡਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲ,
ਸਿਆਸੀ ਫਸਲ ਦੇ ਅਸੀਂ ਜੁ ਨਦੀਨ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਬੇਗਾਨੇ ਬੁਲ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਾਂ ਸ਼ਾਨ ਭੱਜਕੇ,
'ਬੇਪਾਰਾਏ' ਅਸੀਂ ਗਰਜਾਂ ਦੀ ਬੀਨ ਹੋਏ ਹਾਂ।

ਭੁਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬੋਪਾਰਾਏ ਸੰਗਰੂਰ

ਗਜ਼ਲ

ਜਦ ਉਂਗਲੀ ਨੂਰਾਨੀ ਫਿਰਦੀ ਰਬਾਬ 'ਤੇ
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਦੀ ਕੁਲ੍ਹ ਫੁੱਟਦੀ ਧਰਤੀ ਬੇ-ਆਬ 'ਤੇ
ਤਿੜਕੇ ਜੋ ਸ਼ੀਸ਼ੇ 'ਚੋਂ ਵੀ ਤਕਦਾ ਸਬੂਤਾ ਚਿਹਰਾ
ਸਦਕੇ ਕਿਉਂ ਨਾ ਜਾਵਾਂ ਮੈਂ ਉਸ ਦੇ ਖ਼ਾਬ 'ਤੇ
ਜੋ ਆਖ ਦਿੰਦੇ ਦਿਲ ਦੀ ਤੂੰ ਫੋਲ ਦੇਖੀਂ ਪੰਨੇ
ਉਹ ਲਫਜ਼ ਕਿਧਰੇ ਹੈ ਨਾ ਤੇਰੀ ਕਿਤਾਬ 'ਤੇ
ਜਿਸਦੇ ਫੁੱਲਾਂ ਦੀ ਖੁਸ਼ਬੂ ਰੂਹ ਮਹਿਕਦੀ ਕੀਤੀ
ਕੰਡੇ ਵੀ ਬੇਜ਼ਮਾਰ ਸੀ ਓਸੇ ਗੁਲਾਬ 'ਤੇ
ਤੂੰ ਸਾਹ ਵੀ ਮੇਰੇ ਗਿਣਦਾ ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਕੀ ਹੋਈ
ਹੈਰਤ ਹੈ ਬਹੁਤ ਯਾਰਾ ਤੇਰੇ ਹਿਸਾਬ 'ਤੇ
ਸੀਨੇ 'ਚ ਅੱਗ ਜਿਸਦੇ ਪਿੱਛੇ ਰਿਖੀ ਨਾ ਮੁੜਦੇ
ਗਾਥਾ ਸਿਦਕ ਦੀ ਲਿਖਣ ਵਗਦੇ ਚਨਾਬ 'ਤੇ।

- ਕੁਲਵੰਤ ਰਿਖੀ

ਚੰਗੀਆਂ ਪੈੜਾਂ ਪਾ ਲੈ

ਮਾਰ ਮਾਰ ਕੇ ਹੱਕ ਪਗਾਇਆ ਤੂੰ,
ਉੱਚੇ ਭਾਵੇਂ ਮਹਿਲ ਬਣਾ ਲੈ।
ਸਾਢੇ ਤਿੰਨ ਹੱਥ ਮਿਲਣੀ ਧਰਤੀ,
ਜਿੰਨਾ ਮਰਜ਼ੀ ਕਹਿਰ ਕਮਾ ਲੈ।
ਧੱਕੇਸ਼ਾਹੀਆਂ ਛੱਡ ਦੇ ਬੰਦਿਆ,
ਹੱਕ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਬੋੜੀ ਖਾ ਲੈ।
ਛੱਡ ਦੇ ਚੋਰੀ ਠੱਗੀ ਸੱਜਣਾ,
ਆਪਣਾ ਹੁਣ ਤੂੰ ਮਨ ਸਮਝਾ ਲੈ।
ਭਾਗੋਆਂ ਦਾ ਛੱਡ ਕੇ ਖਹਿੜਾ,
ਲਾਲੋਆਂ ਤਾਈਂ ਸਾਝ ਵਧਾ ਲੈ।
ਆਖਰ ਨੂੰ ਜਾਣਾ ਖਾਲੀ ਹੱਥੀਂ,
ਲੁੱਟ ਕੇ ਬੇਸ਼ੱਕ ਢੇਰ ਤੂੰ ਲਾ ਲੈ।
ਕੰਮ ਨੇਕੀ ਦੇ ਕਰ ਲੈ ਜੱਗ 'ਤੇ,
ਚੰਗਾ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਕਮਾ ਲੈ।
ਭਾਂਤ ਭਾਂਤ ਦੇ ਲਾ ਕੇ ਰੁੱਖ,
ਹਵਾ ਪਾਣੀ ਧਰਤ ਬਚਾ ਲੈ।
ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਖ਼ਾਤਰ,
ਚੰਗੀਆਂ ਬੰਦਿਆ ਪੈੜਾਂ ਪਾ ਲੈ।
ਬਚ ਨਸ਼ਿਆਂ ਤੋਂ 'ਪਸਨਾਵਾਲੀਆਂ'
ਆਲਾ ਦੁਆਲਾ ਖੁਦ ਸਮਝਾ ਲੈ।

-ਸੁੱਚਾ ਸਿੰਘ ਪਸਨਾਵਾਲ

ਆਦਤ

ਆਦਤ ਨਹੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੱਟਣ ਦੀ।
ਪਰ ਜਿੱਦ ਇੱਥੋਂ ਕੁਝ ਖੱਟਣ ਦੀ।
ਨਾ ਧੌਣ 'ਚ ਕਿੱਲਾ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ,
ਨਾ ਆਦਤ ਜੁੱਤੀ ਚੱਟਣ ਦੀ।
ਨਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਮੰਦੜੇ ਬੋਲ ਕਰੇ,
ਨਾ ਆਦਤ ਛੱਜ ਪਾ ਛੱਟਣ ਦੀ।
ਨਾ ਪੱਗ ਨੂੰ ਕਦੇ ਹੱਥ ਪਾਇਆ,
ਨਾ ਲੋੜ ਪਈ ਦਾੜ੍ਹੀ ਪੱਟਣ ਦੀ।
ਸਮਤਲ ਆਪਣੀ ਗੈਰਤ ਰੱਖੀ,
ਨਾ ਲੋੜ ਪਈ ਵੇਚਣ ਵੱਟਣ ਦੀ।
ਨਾ ਆਪਣੀ ਗੁੱਭੀ ਲਹਿਣ ਦੇਣੀ,
ਨਾ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਸੇ ਦੀ ਕੱਟਣ ਦੀ।
ਸਦਾ ਕਦਰ ਕਿਰਤ ਦੀ ਕਰੀਏ,
ਕਿਰਤੀ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਅੱਟਣ ਦੀ।
ਸਿਵੀਆਂ ਜਿੱਥੇ ਬਸ ਗਰਜ਼ਾਂ ਨੇ,
ਆਦਤ ਉੱਥੋਂ ਦੜ ਵੱਟਣ ਦੀ।

- ਹਰਮੀਤ ਸਿਵੀਆਂ

ਲਤਾੜੀ ਮਿੱਟੀ

ਰਾਜੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹਾਂ ਦੇ ਜਦ ਰਾਜ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਹੇਠਾਂ ਸਿੰਘਾਸਣ ਤੇ ਸਿਰ ਤਾਜ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਬਹਿੰਦਿਆਂ-ਉੱਠਦਿਆਂ ਹੋਵਣ ਸਲਾਮਾਂ
ਸ਼ਾਹੀ-ਲਾਸ਼ਾਨੀ ਨਖਰੇ ਨਾਜ਼ ਹੁੰਦੇ ਨੇ
ਇਸ ਤਾਜ ਤੋਂ ਉੱਤੇ ਜਦ ਗੁਮਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ
ਜ਼ੁਲਮ ਹੀ ਜਦ ਧਰਮ ਈਮਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ
ਮੈਂ ਹੀ ਰੱਬ ਇਹ ਵੀ ਤੇ ਉਹ ਵੀ ਮੇਰਾ ਸਭ
ਹੰਕਾਰੀ ਤੇ ਨੀਵਾਂ ਉਹ ਸ਼ੈਤਾਨ ਹੋ ਜਾਵੇ
ਘੜਾ ਊਠਾ ਪਾਪਾਂ ਦਾ ਤਾਂ ਭਰ ਹੀ ਜਾਣਾ
ਕੀਤੇ ਕਰਮਾਂ ਨੇ ਲੇਖਾ ਤਾਂ ਕਰ ਹੀ ਜਾਣਾ
ਅੱਕੇ-ਬੱਕੇ ਹੋਏ ਜਦ ਲਿਆਉਣ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
ਜੇਤੂ ਹਾਕਮਾਂ ਨੇ ਤਾਂ ਅੰਤ ਹਰ ਹੀ ਜਾਣਾ
ਲਤਾੜੀ ਮਿੱਟੀ ਪੂੜ ਬਣ ਉੱਤੇ ਨੂੰ ਆਵੇ
ਚੰਗਿਆੜੀ ਵੀ ਹੋ ਭਾਂਬੜ ਉੱਤੇ ਨੂੰ ਆਵੇ
ਤੇਰਾ ਰੁਤਬਾ ਮਾਇਆ ਲੱਗੇ ਜੇ ਚੰਗੇ ਲੇਖੇ
ਸੱਚ ਵਾਂਗ ਨੇਕੀ ਵੀ ਨਿੱਤਰ ਉੱਤੇ ਨੂੰ ਆਵੇ।

-ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬੱਧਣ

ਦਾਇਰਾ

ਕਿੰਨਾ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ
ਮੇਰਾ ਦਾਇਰਾ
ਇੱਕ ਅਣੂ ਮਾਤਰ ਸਾਂ
ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਗਰਾਂ ਵਿੱਚ
ਛੋਟੀਆਂ ਛੋਟੀਆਂ ਕੱਚੀਆਂ ਕੰਧਾਂ
ਦੀ ਵਲਗਣ ਵਿੱਚੋਂ ਨਿਕਲ
ਪਿੰਡ ਦੀ ਜੂਹ ਤੱਕ ਸੀ ਮੇਰਾ ਦਾਇਰਾ
ਬੜਾ ਅਣਜਾਣ ਸਾਂ, ਬਹੁਤ ਬੇਖ਼ਬਰ ਸਾਂ
ਬਾਹਰੀ ਸੰਸਾਰ ਤੋਂ
ਨਹੀਂ ਸੀ ਪਤਾ ਉਦੋਂ
ਕਿ ਹੀਰੋਸ਼ੀਮਾ ਤੇ ਨਾਗਾਸਾਕੀ ਦੀ
ਕੀ ਤਸਵੀਰ ਹੈ?

ਜੱਲਿਆਂਵਾਲੇ ਬਾਗ਼ ਦਾ ਸਾਕਾ ਕੀ ਹੈ?
ਪੰਦਰਾਂ ਅਗਸਤ ਮਨਾਉਣ ਦੀ
ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ?

ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ
ਨਾਟੇ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਬੰਬਾਰੀ ਵੀ
ਕਰਦੀ ਹੈ ਘਾਇਲ ਮੈਨੂੰ ਵੀ
ਮਨੀਪੁਰ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ 'ਤੇ
ਨਫ਼ਰਤੀ ਭੀੜ ਵੱਲੋਂ
ਬੇਵੱਸ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਵਸਤਰ ਕਰਕੇ
ਸ਼ਰ੍ਰੇਆਮ ਬੇਪਤ ਕਰਨ
ਤੇ ਕਿਸੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਪਰਿਵਾਰ ਸਮੇਤ
ਜਿਊਂਦਿਆਂ ਸਾੜ ਦੇਣ ਦੀ ਖ਼ਬਰ
ਸਾੜਦੀ ਹੈ ਮੇਰਾ ਵੀ ਤਨ
ਉਸ ਦੀ ਵਿਧਵਾ ਦੀ ਦਰਦ ਭਰੀ ਖ਼ਾਮੋਸ਼ੀ
ਉਸ ਦੇ ਮਾਸੂਮਾਂ ਦੀ ਕੁਰਲਾਹਟ
ਬਣ ਗਈ ਹੈ ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਦਰਦ ਏ ਜਿਗਰ
ਕਿਉਂਕਿ ਹੁਣ ਮੇਰਾ ਦਾਇਰਾ
ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

-ਗੁਰਭਜਨ ਸਿੰਘ ਲਾਸਾਨੀ

ਗਜ਼ਲ

ਨਸ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਗਾਲ ਜਵਾਨੀ ਲੱਖਾਂ ਦੀ,
ਜੀਅ ਨਾ ਮੰਦੜੇ ਹਾਲ ਜਵਾਨੀ ਲੱਖਾਂ ਦੀ।
ਤੇਰਾ ਬੁਝਿਆ ਚਿਹਰਾ ਕੋਈ ਖ਼ਾਤ ਕਰੇ,
ਲੋਕੀ ਕਰਨ ਸਵਾਲ ਜਵਾਨੀ ਲੱਖਾਂ ਦੀ।
ਭੋਰੇ ਅਕਸਰ ਰਸ ਪੀ ਕੇ ਉੱਡ ਜਾਂਦੇ ਨੇ,
ਰੂਹ ਦਾ ਗਾਣੀ ਭਾਲ ਜਵਾਨੀ ਲੱਖਾਂ ਦੀ।
ਕਿਰਤ ਕਮਾਈ ਕਰ ਕੇ ਆਪਣਾ ਨਾਮ ਬਣਾ,
ਬੀਤ ਰਹੇ ਨੇ ਸਾਲ ਜਵਾਨੀ ਲੱਖਾਂ ਦੀ।
ਮਾਵਾਂ ਤਾਂ ਅੱਲਾਦ ਦਾ ਦੁੱਖ ਵੀ ਵੇਖਣ ਨਾ,
ਕਰ ਜਾਵੀਂ ਨਾ ਬੇਹਾਲ ਜਵਾਨੀ ਲੱਖਾਂ ਦੀ।
ਅੱਜ ਤਿਜੋਰੀ ਭਰ ਲੈ ਕਰਕੇ ਹਿੰਮਤ ਤੂੰ,
ਹੋ ਜਾ ਮਾਲੋਮਾਲ ਜਵਾਨੀ ਲੱਖਾਂ ਦੀ।
ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀਆਂ ਤਾਂ ਬੁਜ਼ਦਿਲ ਕਰਦੇ ਹੁੰਦੇ ਨੇ,
ਜੀਣਾ ਹੈ ਹਰ ਹਾਲ ਜਵਾਨੀ ਲੱਖਾਂ ਦੀ।
ਅੱਜ ਕਰੋਗਾ ਤਾਂ ਹੀ ਤੇ ਕੱਲ੍ਹ ਸੰਵਰੇਗਾ,
ਕੱਲ੍ਹ 'ਤੇ ਗੱਲ ਨਾ ਟਾਲ ਜਵਾਨੀ ਲੱਖਾਂ ਦੀ।
ਮਾਈ ਬਾਪ ਤਾਂ ਤੇਨੂੰ ਵੇਖ ਜਿਉਂਦੇ ਨੇ,
ਬਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਢਾਲ ਜਵਾਨੀ ਲੱਖਾਂ ਦੀ।
ਲੱਭਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਹੀ ਤਾਂ ਬੱਸ ਮਿਲਦੀ ਹੈ,
ਖ਼ੁਸ਼ੀਆਂ ਦੀ ਟਕਸਾਲ ਜਵਾਨੀ ਲੱਖਾਂ ਦੀ।

-ਰਾਜਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਜਟਾਣਾ

ਪੰਛੀ

ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੇ ਵਿਹੜੇ ਦੇ ਵਿੱਚ
ਰੁੱਖ 'ਤੇ ਚਿੜੀ ਨੇ ਆਲ੍ਹਣਾ ਪਾਇਆ।
ਮੈਨੂੰ ਨੂੰਗੇ ਮਾਰਨ ਲੱਗੀ
ਨੇੜੇ ਜਦ ਮੈਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹਿਆ।
ਨੇੜੇ ਹੋ ਕੇ ਤੱਕਿਆ ਜਦ ਮੈਂ
ਨਿੱਕੇ ਨਿੱਕੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਆਂਡੇ
ਉਦਾਸ ਚਿੜੀ ਦਾ ਹੋ ਗਿਆ ਚਿਹਰਾ
ਜਿਵੇਂ ਉਹਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਝਾਇਆ।
ਥੋੜ੍ਹੇ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਸੀ ਉੱਥੋਂ
ਚੀਂ ਚੀਂ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸੀ ਆਈ।
ਚਿੜੀ ਚੰਗਾ ਭੱਜ ਭੱਜ ਲਿਆਵੇ
ਖ਼ੁਸ਼ੀ 'ਚ ਫਿਰੇ ਨਾ ਫੁੱਲੀ ਸਮਾਈ।
ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਣਕ ਲੱਗਦੀ
ਜੋ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖ ਨੇ ਲਾਉਂਦੇ।
ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਰੁੱਖ ਨਾ ਕੋਈ
ਉੱਥੇ ਸੰਪੂ ਪੰਛੀ ਕਦੇ ਨਾ ਆਉਂਦੇ।

- ਹਰਭਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧੂ

ਤੀਜੀ ਅੱਖ: ਸੂਚਨਾ ਯੁੱਗ ਤੋਂ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵੱਲ ਵਧਣਾ

ਮਨੁੱਖੀ ਸਭਿਅਤਾ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਸ ਦੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਦੀ ਖੋਜ ਨੇ ਆਵਾਜਾਈ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਾਂਤੀ ਲਿਆਂਦੀ, ਛਾਪਾਖਾਨੇ ਨੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਲੋਕਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨੇ ਦੁਨੀਆ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਲੋਬਲ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਮਨੁੱਖਤਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਖੜ੍ਹੀ ਹੈ—ਸੂਚਨਾ ਯੁੱਗ ਤੋਂ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ (ਏਆਈ) ਦੇ ਯੁੱਗ ਵੱਲ ਵਧਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ। ਇਹ ਤਬਦੀਲੀ ਸਿਰਫ ਤਕਨੀਕੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਮਾਜਿਕ, ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕ ਹੈ। ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਮਨੁੱਖ ਲਈ ਇੱਕ 'ਤੀਜੀ ਅੱਖ' ਵਾਂਗ ਉਭਰ ਰਹੀ ਹੈ, ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਨਵੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਅਤੇ ਡੂੰਘੀ ਸਮਝ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਬੁੱਧੀਮਤਾ ਤੱਕ ਦੀ ਯਾਤਰਾ
ਵੀਹਵੀਂ ਸਦੀ ਦੇ ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਸੂਚਨਾ ਯੁੱਗ ਡਾਟਾ ਦੇ ਸੰਗ੍ਰਹਿ, ਸਟੋਰੇਜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਰ ਦਾ ਯੁੱਗ ਸੀ। ਕੰਪਿਊਟਰਾਂ, ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨਾਂ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਹਰ ਕਿਸੇ ਲਈ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤਾ। ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਸ਼ੇ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕੁਝ ਸਕਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਪਰ ਸੂਚਨਾ ਦੀ ਬੇਅੰਤ ਮਾਤਰਾ ਨੇ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਚੁਣੌਤੀ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕੀਤੀ। ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਹੀ, ਲਾਭਦਾਇਕ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਹੋਣਾ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਉਸ ਦੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਸਹੀ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸੀ।

ਇੱਥੇ ਹੀ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦਾ ਯੁੱਗ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਏਆਈ ਸਿਰਫ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚੋਂ ਨਵੇਂ ਸਬੰਧ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਕੱਢਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਵਧ ਕੇ ਬੁੱਧੀਮਤਾ ਆਧੁਨਿਕ ਸਮਾਜ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੂੰਜੀ ਬਣਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ: ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤੀਜੀ ਅੱਖ
ਭਾਰਤੀ ਦਰਸ਼ਨ ਅਤੇ ਆਧਿਆਤਮਿਕ ਪਰੰਪਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਤੀਜੀ ਅੱਖ ਨੂੰ ਉੱਚ ਚੇਤਨਾ, ਡੂੰਘੀ ਸਮਝ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਏਆਈ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤਕਨੀਕੀ ਤੀਜੀ ਅੱਖ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਤੀਜੀ ਅੱਖ ਡਾਕਟਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜਲਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਕਿਸਾਨਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਟੀ ਅਤੇ ਮੌਸਮ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਕੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਧਾਉਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ

ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਡਾਟਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਨਵੀਆਂ ਖੋਜਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਬਦਲ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਮਰੱਥਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੈ। ਏਆਈ ਮਨੁੱਖੀ ਕਲਪਨਾ, ਅਨੁਭਵ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਬੁੱਧੀ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਨਵੀਆਂ ਸੰਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਨਵੀਂ ਕ੍ਰਾਂਤੀ
ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਡੇ ਬਦਲਾਅ ਲਿਆ ਰਹੀ ਹੈ। ਰਵਾਇਤੀ ਸਿੱਖਿਆ

ਵਿਜੈ ਗਰਗ ਸਾਬਕਾ ਪੀ.ਈ.ਐਸ. - 1 ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਪ੍ਰਿੰਸਪਲ

ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇੱਕੋ ਜਿਹੇ ਪਾਠਕ੍ਰਮ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਢੰਗ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਪਰ ਏਆਈ ਹਰ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿੱਖਣ ਦੇ ਮੌਕੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਸਮਾਰਟ ਸਿੱਖਿਆ ਪਲੇਟਫਾਰਮ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀਆਂ ਕਮਜ਼ੋਰੀਆਂ ਅਤੇ ਰੁਚੀਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਸਮੱਗਰੀ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਭਾਸ਼ਾ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਾਂ ਤੁਰੰਤ ਫੀਡਬੈਕ ਦੇ ਕੇ ਸਿੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਸੋਚ, ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ, ਨੈਤਿਕਤਾ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਬੁੱਧੀ ਵਰਗੇ ਮਨੁੱਖੀ ਗੁਣ ਹੋਰ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਣ ਜਾਣਗੇ, ਕਿਉਂਕਿ

ਇਹ ਉਹ ਖੇਤਰ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਮਨੁੱਖ ਅਜੇ ਵੀ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਹੈ।

ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਕੰਮ ਦੀ ਬਦਲਦੀ ਦੁਨੀਆ
ਏਆਈ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਕਈ ਦੁਹਰਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੰਮ ਆਟੋਮੇਸ਼ਨ ਵੱਲ ਵੱਧ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਦਕਿ ਨਵੀਆਂ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀਆਂ ਨੌਕਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ੇ ਜਨਮ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਡਾਟਾ ਵਿਗਿਆਨੀ, ਏਆਈ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਨੈਤਿਕਤਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਗਿਆਰ ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ।

ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕਾਬਲੇ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸਹਿਯੋਗ ਵਧੇਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਧਿਆਪਕ, ਡਾਕਟਰ, ਪੱਤਰਕਾਰ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰ ਏਆਈ ਦੀ ਮਦਦ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਬਦਲਾਅ ਦੇ ਨਾਲ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਜੀਵਨ ਭਰ ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਹੁਨਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਦੀ ਸੈਸਕ੍ਰਿਤੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ।

ਨੈਤਿਕ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ
ਹਰ ਤਾਕਤਵਰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਏਆਈ ਵੀ ਕਈ ਨੈਤਿਕ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਿੱਜਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਡਾਟਾ

ਦੀ ਗਲਤ ਵਰਤੋਂ, ਪੱਖਪਾਤ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਰਗੇ ਮੁੱਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹਨ।

ਜੇਕਰ ਏਆਈ ਨੂੰ ਪੱਖਪਾਤਪੂਰਨ ਡਾਟਾ ਨਾਲ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮਾਜਿਕ ਅਸਮਾਨਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵਧਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਲਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਫੈਲਾਉਣ ਅਤੇ ਸਾਈਬਰ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਵੀ ਇਸ ਦੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਏਆਈ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨੈਤਿਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮੁੱਲਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸਮਾਜ ਦੀ ਭਲਾਈ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾ ਸਕੇ।

ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਅਤੇ ਏਆਈ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤਾ
ਕਈ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਏਆਈ ਮਨੁੱਖੀ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਇੱਕ ਸਹਿਯੋਗੀ ਸਾਧਨ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਲਾਕਾਰ, ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਨਵੇਂ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਯੋਗਾਂ ਲਈ ਏਆਈ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈ ਰਹੇ ਹਨ। ਮਨੁੱਖੀ ਰਚਨਾਤਮਕਤਾ ਭਾਵਨਾਵਾਂ, ਤਜਰਬਿਆਂ ਅਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਪ੍ਰਸੰਗਾਂ ਤੋਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਸ਼ੀਨਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝ ਸਕਦੀਆਂ। ਇਸ ਲਈ ਭਵਿੱਖ ਮਨੁੱਖ ਅਤੇ ਏਆਈ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਨਾ ਕਿ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਦਲ ਦਾ।

ਸੂਚਨਾ ਯੁੱਗ ਤੋਂ ਆਰਟੀਫੀਸ਼ੀਅਲ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਦੇ ਯੁੱਗ ਵੱਲ ਦਾ ਸਫ਼ਰ ਮਨੁੱਖੀ ਇਤਿਹਾਸ ਦੀਆਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਤਕਨੀਕੀ ਤਰੱਕੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸੋਚਣ, ਸਿੱਖਣ ਅਤੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਬਦਲਾਅ ਹੈ।

ਏਆਈ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਤੀਜੀ ਅੱਖ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ—ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ, ਜਟਿਲ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਹੱਲ ਲੱਭਣ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵ ਪੱਧਰੀ ਚੁਣੌਤੀਆਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਮਦਦ ਕਰੇ। ਪਰ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ ਕਿ ਤਕਨੀਕੀ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਮਨੁੱਖੀ ਮੁੱਲਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਰਾਬਰ ਮਹੱਤਵ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਅਸਲ ਤਰੱਕੀ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਬੁੱਧੀ ਅਤੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦਾ ਇਸਤੇਮਾਲ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਕਿਵੇਂ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਜੇਕਰ ਏਆਈ ਦੀ ਇਹ ਤੀਜੀ ਅੱਖ ਵਿਵੇਕ, ਕਰੁਣਾ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇਗੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਮਨੁੱਖੀ ਸਭਿਅਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਨਿਆਂਪੂਰਨ, ਸਮਰੱਥ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਭਵਿੱਖ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਬਿਨਾਂ ਵਜ੍ਹਾ ਥਾਣੇ ਡੱਕੀ ਰੱਖਿਆ

ਇਹ ਗੱਲ 1990ਵਿਆਂ ਦੇ ਦਹਾਕੇ ਦੀ ਹੈ। ਮੈਂ ਦਸਵੀਂ ਕਲਾਸ ਪਾਸ ਕਰਨ ਮਗਰੋਂ ਅੱਗੇ ਪੜ੍ਹਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਸੀ, ਪਰ ਘਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਤੰਗੀ ਕਾਰਨ ਦਸਵੀਂ ਤੱਕ ਹੀ ਪੜ੍ਹ ਸਕਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੀ ਜਗਿਆਸਾ ਖ਼ਤਮ ਨਾ ਹੋਈ। ਇਸ ਲਈ ਹਮੇਸ਼ਾ ਕਿਤਾਬਾਂ ਤੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਿਹਾ। ਇਹ ਘਰ ਦੀ ਆਰਥਿਕਤਾ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਲੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਸੀ। ਵੱਡਾ ਭਰਾ ਉਸ ਵਕਤ ਪਿੰਡ ਦੇ ਡਾਕਖਾਨੇ 'ਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਉਹ ਬੀ ਏ ਪਾਸ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ ਨੌਕਰੀ 'ਚ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਹੀ ਛੋਟੇ ਜਿਹੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਡਾਕਖਾਨਾ ਚੱਲਦਾ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਅਕਸਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਆਉਣਾ-ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਵਕਤ ਚਿੱਠੀ ਪੱਤਰ ਨਾਲ ਹੀ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਉਦੋਂ ਪਿੰਡ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਵਿਹਲਕ ਅਤੇ ਵਿਹਲਕੇ ਹੋਏ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਦਾ ਯਾਰਾਨਾ ਵਧ ਗਿਆ। ਉਹ ਮੁੰਡੇ ਅਕਸਰ ਡਾਕਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਰਹਿੰਦੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੈਠਣ ਕਾਰਨ ਡਾਕਖਾਨੇ ਦਾ ਕੰਮ ਠੱਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਉਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ 'ਤੇ ਡਾਕਖਾਨੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਚੈਕਿੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਤਾਂ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਕੰਮਕਾਰ ਵਿੱਚ ਅਣਗਹਿਲੀ ਵਰਤਣ ਕਾਰਨ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਨੂੰ ਉਦੋਂ ਉਸ ਦੇ ਪੱਕਾ ਹੋਣ ਦੀ ਆਸ ਜਾਗੀ ਸੀ। ਸਾਡੇ ਘਰ ਦੀ ਮਾਲੀ ਗਲਤ ਰੋਰ ਵੀ ਪਤਲੀ ਹੋ ਗਈ। ਉਸ ਨੂੰ ਨੌਕਰੀ ਤੋਂ ਕੱਢਣ ਮਗਰੋਂ ਵਿਭਾਗੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਮੁੜ ਕੇਸ ਦਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਉੱਥੇ ਲੇ ਚੱਲਦਾ ਹਾਂ। ਅੱਗੋਂ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਦਬਕਾ ਮਾਰਿਆ, “ਚੁੱਪ ਕਰਕੇ ਬੈਠਾ ਰਹਿ, ਉਹ ਆਪੇ ਆ ਜਾਵੇਗਾ।” ਦੋਵੇਂ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਮੈਨੂੰ ਥਾਣੇ ਲੈ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ, ਜਿੱਥੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੰਜ ਕੁ ਜਣੇ ਭੁੰਜੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਕਮਰੇ 'ਚ ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਗਰਮੀ ਸੀ। ਪੱਖਾ ਆਖਰੀ ਸਾਹਾਂ 'ਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਦਿਲ ਦੀ ਧੜਕਣ ਤੇਜ਼ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਕਿ ਘਰ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਮੈਂ ਕਿੱਥੇ ਹਾਂ? ਉਦੋਂ ਮੋਬਾਈਲ ਫੋਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇੱਕ ਡੇਢ ਘੰਟਾ ਲੰਬਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਮੇਰੇ ਖੱਬੇ ਪਾਸੇ ਇੱਕ ਮੁੰਡਾ ਬੈਠਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੱਪੜੇ ਖ਼ੂਨ ਨਾਲ ਲੱਥੇ ਪਏ ਸਨ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੱਢ-ਟੁੱਕ ਕੇ ਆਇਆ ਲੱਗਦਾ ਸੀ। ਚਾਰ ਜਣੇ ਮੇਰੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਬੈਠੇ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਸਾਰੇ ਜਣੇ ਕਮਰੇ ਦੀ ਕੰਧ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਕੇ ਬੈਠੇ ਸਾਂ। ਇਹ ਵੱਡਾ ਕਮਰਾ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਪੁਲੀਸ

ਮਦਨ ਬਾਂਗਲ

ਵਾਲੇ ਚਾਹ-ਪਾਣੀ ਪੀਣ ਵੀ ਆਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ। ਮੈਨੂੰ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, “ਕਿਹੜੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਆਇਓ?” ਮੈਂ ਕਿਹਾ, “ਮੇਰਾ ਕੋਈ ਕੇਸ ਨਹੀਂ।” ਅੱਗੋਂ ਉਹ ਕਹਿਣ ਲੱਗਾ, “ਇੱਥੇ ਕੇਸ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ, ਤੇਰਾ ਕੇਸ ਹੋਣੇ ਕੋਈ।” ਪਰ ਮੈਂ ਕਿਸੇ ਕੋਲੋਂ ਕੁਝ ਵੀ ਨਾ ਪੁੱਛਿਆ। ਸ਼ਾਂਤ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ। ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਗਰਮੀ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੁੱਟ ਵੀ ਨਾ ਪੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਪਾਣੀ ਤੇ ਕਦੇ ਠੰਡਾ ਪਿਲਾਉਂਦੇ ਰਹਿੰਦੇ। ਜਿੱਥੇ ਮੈਂ ਬੈਠਾ ਸਾਂ ਉੱਥੇ ਕੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਿੜਕੀ ਸੀ, ਜਿੱਥੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਉਸ ਖਿੜਕੀ ਵਿੱਚੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਥਾਣੇ ਕੌਣ ਆਇਆ ਤੇ ਕੌਣ ਗਿਆ। ਮੈਂ ਮਲਕ ਦੇਣੀ ਖਿੜਕੀ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਝਾਕਦਾ ਅਤੇ ਦੇਖਦਾ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦਾ ਕੋਈ ਮੇਰੇ ਮਗਰ ਆਇਆ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਕੋਈ ਦਿਖਾਈ ਨਾ ਦਿੱਤਾ। ਮਨ ਹੋਰ ਅਸ਼ਾਂਤ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਤਿੰਨ ਕੁ ਘੰਟੇ ਬਾਅਦ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਬੈਠੇ ਇੱਕ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਾਲ ਦੇ ਕਿਸੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾ ਕੇ ਉਸ 'ਤੇ ਥਰਡ ਡਿਗਰੀ ਤਖ਼ਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਥਾਣੇ 'ਚ ਗੁੰਜ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਉਸ ਦੀ ਆਵਾਜ਼ ਸਾਡੇ

ਤੱਕ ਵੀ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਜਿਹੜਾ ਮੁੰਡਾ ਪੈਦਲ ਤੁਰ ਕੇ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਨਾਲ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਹ ਵਾਪਸ ਕਮਰੇ ਤੱਕ ਬੱਚੇ ਵਾਂਗ ਰੁੜ੍ਹ-ਰੁੜ੍ਹ ਕੇ ਆਇਆ। ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਗਰਮੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰ ਪੁਲੀਸ ਦੇ ਖੋਫ ਕਾਰਨ ਕੰਥ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਗਲਤ ਦੇਖ ਕੇ ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਵੀ ਕੰਥਣੀ ਜਿਹੀ ਛਿੜ ਗਈ। ਪੰਜ ਜਣਿਆਂ 'ਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਤਾਂ ਝੰਝ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਮੇਰੀ ਵਾਰੀ ਵੀ ਆਵੇਗੀ। ਕੁਝ ਮਿੰਟਾਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜੇ ਲੜਕੇ ਨੂੰ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰ ਕੇ ਇੱਕ ਸਿਪਾਹੀ ਨਾਲ ਲੈ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਚੀਕਾਂ ਵੀ ਸਾਡੇ ਕਮਰੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਰਹੀਆਂ ਸਨ। ਸਰੀਰ ਮੁੰਨ ਹੁੰਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਪਹਿਲੇ ਮੁੰਡੇ ਵਾਂਗੂ ਉਹ ਵੀ ਚੰਗਾ ਭਲਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਵਾਪਸੀ 'ਤੇ ਉਸ ਕੋਲੋਂ ਤੁਰਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਇੱਕ-ਇੱਕ ਕਰਕੇ ਪੰਜ

ਮੁੰਡਿਆਂ ਦਾ ਇਹੋ ਹਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਮੈਂ ਕਿੰਨੀ ਵਾਰ ਖਿੜਕੀ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਝਾਕਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਆਵੇ ਤੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਥੋਂ ਲੈ ਜਾਵੇ। ਜਿਸ ਮੁੰਡੇ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁੱਟਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਨੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿਹਾ, “ਹੁਣ ਤੇਰੀ ਵਾਰੀ ਹੈ।” ਮੈਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਤਾਕੀ 'ਚੋਂ ਬਾਹਰ ਦੇਖਿਆ ਤਾਂ ਮੈਨੂੰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਦੋ-ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੇ। ਮੇਰੇ ਮਨ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਾ ਸਕੂਨ ਆਇਆ ਕਿ ਉਹ ਜ਼ਰੂਰ ਮੇਰੇ ਲਈ ਆਏ ਹਨ। ਮੈਨੂੰ ਅੰਦਰ ਬੈਠੇ ਨੂੰ ਛੇ-ਸੱਤ ਘੰਟੇ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਅੰਤਾਂ ਦੀ ਗਰਮੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮੇਰੀ ਪਿਆਸ ਖ਼ਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇੰਨੇ ਨੂੰ ਸਾਡੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਘਾਬਰੇ ਹੋਏ ਦੋ ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, “ਇੱਥੇ ਐੱਮ ਐੱਲ ਏ ਦਾ ਬੰਦਾ ਕਿਹੜਾ ਹੈ?” ਉਹ ਇੱਕ-ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਗਾਲ੍ਹਾਂ ਕੱਢ ਰਹੇ ਸਨ ਕਿ ਐੱਮ ਐੱਲ ਏ ਦਾ ਬੰਦਾ ਹੀ ਚੁੱਕ ਲਿਆਏ। ਹੁਣ ਕਮਰੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਮੈਂ ਹੀ ਬਚਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਦੋਂ ਸਾਡਾ ਦੂਰ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਐੱਮ ਐੱਲ ਏ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਮੇਰੇ ਨੇੜੇ ਆਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਦੋਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ਫਟਾਫਟ ਨਾਲ ਦੀ ਕੁਰਸੀ ਉੱਤੇ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ। ਦੋ ਕੁ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਲਈ ਠੰਡੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਬੋਤਲ ਆ ਗਈ। ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ, “ਯਾਰ, ਇਸ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਤਾਂ

ਸਵੇਰ ਦਾ ਕੁਝ ਖਾਧਾ ਪੀਤਾ ਵੀ ਨਹੀਂ।” ਫਿਰ ਪਿੰਡ ਦੇ ਕਈ ਮੋਤਬਰ ਵਿਅਕਤੀ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਐੱਮ ਐੱਲ ਏ ਵੀ ਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੁਲੀਸ ਵਾਲੇ ਮੈਨੂੰ ਥਾਣੇ ਇਸ ਲਈ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲਿਆਏ ਸਨ ਕਿ ਉਹ ਮੇਰੇ ਭਰਾ ਨੂੰ ਲੈਣ ਆਏ ਸਨ, ਪਰ ਉਹ ਘਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ ਤੇ ਉਸ ਦੇ ਬਦਲੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੈਨੂੰ ਫੜ ਲਿਆ। ਉਸ ਵਕਤ ਮੇਰੇ ਮਨ 'ਤੇ ਜੋ ਬੀਤੀ ਉਹ ਮੈਨੂੰ ਅੱਜ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਭੁੱਲਦੀ। ਜਿੰਨਾ ਸਮਾਂ ਮੈਨੂੰ ਥਾਣੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਮੇਰੇ ਮਨ 'ਚ ਇੱਕ ਗੱਲ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਆ ਰਹੀ ਸੀ, “ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਕਰਾਂਗਾ ਕਿ ਇਸ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਹਾਸਲ ਹੋਵੇ।” ਇਸ ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੇਰਾ ਭਰਾ ਡਾਕਖਾਨੇ ਵਾਲਾ ਕੇਸ ਤਾਂ ਜਿੱਤ ਗਿਆ, ਪਰ ਉਹ ਕੱਚਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਮੁੜ ਨੌਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਿਸ ਦਾ ਖਿਆਲ ਸਾਨੂੰ ਉਮਰ ਭਰ ਭੁਗਤਣਾ ਪਿਆ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਜਿੰਦਗੀ ਆਪਣੀ ਮੰਜ਼ਿਲ ਵੱਲ ਵਧਣ ਲੱਗੀ ਤਾਂ ਮੈਂ ਕਈ ਸਿਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਗਿਆ। ਦੇਸ਼-ਵਿਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਈ ਵੱਡੇ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਮੇਰੇ ਲੇਖ ਛਪਣ ਲੱਗੇ। ਪੱਤਰਕਾਰ ਰਿਹਾ। ਕਈ ਮੈਗਜ਼ੀਨ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ। ਕਿਤਾਬਾਂ ਲਿਖੀਆਂ। ਜਿਸ ਥਾਣੇ ਵਿੱਚ ਛੇ-ਸੱਤ ਘੰਟੇ ਤੱਕ ਮੈਂ ਸਾਹ ਸੂਤ ਕੇ ਬੈਠਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅੱਜ ਉਸ ਥਾਣੇ ਤੋਂ ਕਈ ਵਾਰ ਫੋਨ ਆਉਂਦੇ, “ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਚਾਹ ਦਾ ਪਿਆਲਾ ਸਾਂਝਾ ਕਰਨੇ, ਕਿਸੇ ਦਿਨ ਦਰਸ਼ਨ ਦਿਓ ਜੀ...”

Dosanjh Family AUTO GROUP

DUBLIN CHEVOLET

FREMONT CHEVROLET

CONCORD CHEVROLET

DUBLIN CADILLAC

FREMONT CADILLAC

ACURA OF CONCORD

DUBLIN BUICK GMC

FREMONT BUICK GMC

CONCORD NISSAN

DUBLIN KIA

STEVENS CREEK CHEVROLET

LIVERMORE TOYOTA

DUBLIN NISSAN

STEVENS CREEK CADILLAC

FREMONT FORD

DUBLIN INFINITI

FREMONT HYUNDAI